

† Ἐπισκόπου Γαρδικίου Κλήμεντος

Ὁ Ἅγιος Φιλάρετος
τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς
Ἕνας Σύγχρονος Ἀσκητῆς
καὶ Ὁμολογητῆς Ἱεράρχης
(1903 - 1985)

Ὁ Ἅγιος Φιλάρετος
τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς
Ἕνας Σύγχρονος Ἀσκητῆς
καὶ Ὁμολογητῆς Ἱεράρχης
(1903 – 1985)

† Ἐπισκόπου Γαρδικίου Κλήμεντος

**Ὁ Ἅγιος Φιλάρετος
τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς
Ἕνας Σύγχρονος Ἀσκητῆς
καὶ Ὁμολογητῆς Ἱεράρχης
(1903 – 1985)**

Μνήμη: 8 Νοεμβρίου

Φυλὴ Ἀττικῆς
2015

Φωτογραφία έξωφύλλου:

Ο Άγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος.

– Ηλεκτρονική σελιδοποιήσις:

Ἰερά Μονή Ἀγίων Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης
Φυλὴ Ἀττικῆς.

– Α΄ Ἐκδοσις: 2015

© Ἐπίσκοπος Γαρδικίου Κλήμης
καὶ Ἐκδόσεις Γεώργιος Χοροζίδης

Ἰερά Μονή Ἀγίου Κυπριανοῦ,

Α.Γ. 112, 133 51 ΦΥΛΗ.

Τηλέφ.: 6932437930, Fax: 2102411080.

e-mail: im@agioskyprianos.org

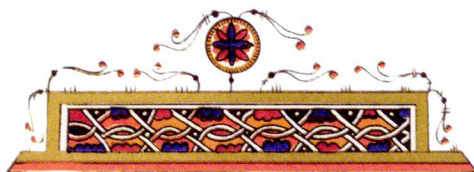

Ἱερὰ Εἰκὼν (2008)
τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου.

Πορτραίτο (1983)
του Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου.

Περιεχόμενα

Πρόλογος	9
A) Τὰ πρῶτα ἔτη	13
B) Δραστήριος Κληρικός καὶ Συνετὸς Ποιμένας	21
Γ) Περίοδος σκληρῶν δοκιμασιῶν	37
Δ) Στὸ Πηδάλιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς ...	51
Δ1) Ὑποστήριξις τῶν Γνησίων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν ...	60
Δ2) Ἀντι-οικουμενιστικὴ Μαρτυρία καὶ Δραῖσις	72
Δ3) Πνευματικὴ σκιαγραφία τοῦ Ἁγίου Φιλαρέτου	88
Ε) Ἡ Κοίμησις τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου	103
Ε1) Ἀνακομιδὴ τοῦ Ἱ. Λειψάνου καὶ Διακήρυξις Ἀγιότητος ...	107
Ε2) Θαύματα	113
ΣΤ) Παρακαταθήκη Πίστεως καὶ Ζωῆς	127
• Παράρτημα Κειμένων	
– Πρῶτὴ Ἐπιστολὴ Πόνου	135
– Δευτέρα Ἐπιστολὴ Πόνου	163
– Ἡ Ὁμολογία Θυατείρων	199
– Ἡ Χριστιανικὴ Ἀγάπη ὡς ἡ Βασικὴ Ἀρχὴ τῆς Ἠθικῆς	211
– Ὁ Κύριος Σκοπὸς τοῦ Ἄνθρώπου	217
– Γὰ τὴν σεμνότητα τῶν γυναικῶν	223
– Ὁμιλία στὰ Εἰσόδια τῆς Παναγίας Παρθένου Μαρίας ...	231
• Βιβλιογραφικὸ Σημείωμα	237

Ὁ Ἅγιος Φιλάρετος
ὡς νεοεκλεγείς Μητροπολίτης
Νέας Ὑόρκης καὶ Ἀνατολικῆς Ἀμερικῆς
καὶ Πρωθιεράρχης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ῥωσικῆς Διασπορᾶς
(1964).

Πρόλογος

Ο ΠΑΡΕΛΘΩΝ 20ός αιώνας ἦταν καθοριστικὸς γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Συνέβησαν τεράστιες ἀλλαγές σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, εἴχαμε ἀλματώδεις προόδους στὴν ἐπιστήμη, ἀλλὰ εἴχαμε καὶ δύο Παγκοσμίους Πολέμους, πού αἱματοκύλισαν τὴν ἀνθρωπότητα, ὅπως καὶ ἐπαναστάσεις, πού ἐπέφεραν βίαιες ἀλλαγές.

Οἱ παραδοσιακὰ Ὀρθόδοξοι Χριστιανικοὶ λαοὶ βρέθηκαν στὴν δίνη κοσμογονικῶν συμβάντων, τὰ ὁποῖα τοὺς ἀνάγκασαν ἀκόμη καὶ νὰ ἐκπατριθοῦν καὶ νὰ ξενιτευθοῦν. Ἡ μετανάστευσί τους σὲ νέες καὶ ἄγνωστες χώρες δὲν συνέβη μόνον ἐξ αἰτίας τῶν κοινωνικῶν προκλήσεων γιὰ εὐρεσι ἐργασίας καὶ ἀναζήτησι καλύτερων συνθηκῶν ζωῆς, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ διαφυλάξουν τὴν πίστι τους καὶ τὴν πνευματικὴ τους ταυτότητα, ἐξ αἰτίας θρησκευτικοῦ διωγμοῦ καὶ κατατρεγμοῦ.

Αναρίθμητοι ἀπὸ αὐτοὺς σφράγισαν τὴν μαρτυρία τους μὲ τὸ Μαρτύριο τοῦ αἵματος. Πολλές χιλιάδες ἢ καὶ ἑκατομμύρια ἄλλων ἀγωνίσθηκαν στὸν

στίβο τοῦ ἀναιμάκτου Μαρτυρίου τῆς Συνειδήσεως.

Κάποιοι, ὡς ἐκλεκτὲς ψυχές, ὠμολόγησαν τὸν Κύριο καὶ ὑπέστησαν διώξεις, ἀντιμετωπίζοντας νικηφόρως διαφόρους πειρασμούς, ὡς Μάρτυρες τῆ προαιρέσει, ὡς Ὁμολογητὲς καὶ ὡς εὐαρεστήσαντες στὸν Σωτῆρα Χριστὸ κάτω ἀπὸ ὅποιες συνθῆκες ἐπέτρεψε ἡ πολύσοφη Πρόνοιά Του νὰ βρεθοῦν.

Ἐνας πολυτάλαντος ἐκλεκτὸς δοῦλος τοῦ Θεοῦ ἦταν ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος, τοῦ ὁποίου τὸν κατὰ πλάτος Βίο καὶ ἀντιπροσωπευτικὰ Θαύματα παρουσιάζουμε στὸ ταπεινὸ αὐτὸ βιβλίον γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα, ὅπως ἐπίσης, ἐν Παραρτήματι, καὶ κάποια ἐνδεικτικὰ Κείμενά του.

Γόνος τῆς Ρωσικῆς γῆς, στὶς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰ., ἔζησε σὲ διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, στὴν Σιβηρία, στὴν Μαντζουρία τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς, στὴν Αὐστραλία, στὴν Ἀμερική, στὴν Εὐρώπη, σχεδὸν σὲ ὅλο τὸν κόσμο.

Φορέας τῆς Εὐαγγελικῆς, Ἀποστολικῆς καὶ Πατερικῆς ζωῆς, διδαχῆς καὶ παραδόσεως, ἀνεδείχθη «Χριστοῦ εὐωδία» (Β' Κορ. β' 15) ὅπου καὶ ἂν ἔζησε, ἀπὸ ὅπου καὶ ἂν διῆλθε.

Βασανίσθηκε γιὰ τὸ Ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ἀλλὰ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου τὸν διεφύλαξε, γιὰ νὰ κατασταθῆ Ποιμένας τῶν λογικῶν Αὐτοῦ προβάτων, ἕνας Ἱεράρχης παγκοσμίου ἐμβελείας· ἡ Μαρτυρία του ἦταν μαρτυρία Ζωῆς καὶ Ἀληθείας. Κατεῖχε πραγματικὰ τὸ χαρισματικὸ «**Πρωτεῖον τῆς Ἀληθείας**» στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στὸ

δεύτερο ἡμῖς τοῦ ταραγμένου 20οῦ αἰ. καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, αὐτός, ἕνας σύγχρονος Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, ἐφάμιλλος κατὰ πάντα τῶν παλαιῶν, διεκήρυξε **τὴν μοναδικότητα καὶ ἀποκλειστικότητα τῆς Ὁρθοδοξίας**, μὲ σταθερότητα καὶ ἀποφασιστικότητα, χωρὶς ὑπερβολές. Καὶ αὐτὸ τὸ ἔκανε ὅταν ὑπῆρχε ἡ ἄμεση καὶ ἀπόλυτη ἀνάγκη, γιὰ νὰ ἀποτελέσει τὸ ἀνάχωμα καὶ τὸν φραγμό, τότε ποὺ ἡ αἵρεσις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ κηρύχθηκε καὶ ἐπιβλήθηκε ἐπισήμως καὶ ἐξαπλώθηκε παγκοσμίως, ἀπὸ τὸ 1965 καὶ ἐξῆς, ἐν' ὅσῳ αὐτὴ πλέον εἰσήρχετο στὴν τελικὴ της εὐθεία.

Ὁ μακάριος Φιλάρετος διατελῶν σὲ κοινωνία μὲ τὸν Δεσπότη Χριστό, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, δὲν ἐδίδασκε καὶ φρονοῦσε τὰ δικά του θεωρήματα, ἀλλ' ὅσα διέτασσε καὶ παρέδιδε ὁ Ἀποστέλλων, ὁ μόνος πραγματικὸς Καθηγητὴς καὶ Διδάσκαλος τῶν ἀνθρώπων. «*Ἀποστόλου γὰρ ἀξίωμα, μηδὲν οἴκοθεν ἐπεισάγειν*», βεβαιώνει ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος. Καὶ αὐτὸς τίμησε τὸ ἀποστολικὸ ἀξίωμα, ποὺ ἔφερε, χωρὶς νὰ εἰσάγη τίποτε ἰδικό του, χωρὶς νὰ παρεκκλίνῃ ἀπὸ τὸν κανόνα τῆς Πίστεως.

Ὁ ὄντως φίλος τῆς ἀρετῆς ἱερὸς Φιλάρετος, ὁ καὶ γνήσιος τῆς Ἀληθείας ἐραστής, ἀντιτάχθηκε κατὰ τῆς πλάνης ὡς ὁ Δαυῖδ στὸν Γολιάθ, ὅπως ὁ Μάρτυς Νέστωρ στὸν Λιαῖο, σὰν νέος Ἅγιος Μᾶρκος Εὐγενικὸς ἐνάντια στὴν πολύτροπη Αἵρεσι.

Καὶ νίκησε, ἐπισφραγίσας τὸν Ἀγῶνα του μὲ τὸ θαυμαστὸ παράδειγμά του, μὲ τὰ ἐξαιρετὰ γραπτά

του, με τὰ ἐξαίσια Θαύματά του, με τὸ θαυματουργὸ ἄφθαρτο ἱερὸ Λεῖψανό του, με τὴν ζωοποιὸ καὶ ζωογόνο Παρακαταθήκη του.

Ὁ ἐκτενὴς Βίος του, τὸν ὁποῖον φιλοτεχνήσαμε ἀτέχνως, δι' εὐχῶν του, ἀποτελεῖ τὴν ἐλάχιστη ἔνδειξι τιμῆς, σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης στὴν Ἀγιότητά του, ὡς καὶ ὀλόκαρδη ἀποδοχὴ τῆς Μαρτυρίας καὶ Κληρονομίας του.

Εἶθε νὰ συμβάλῃ στὴν διάδοσι τῆς Μνήμης του καὶ στὴν υἰοθέτησι τοῦ Μηνύματός του ἀπὸ ὅσο τὸ δυνατὸν περισσοτέρους καλοπροαιρέτους ἀναγνῶστες! Αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἐπιτυχία τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐχὴ καὶ χαρὰ μας.

Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ 2015

†Γ.Κλ.

Α) Τὰ πρῶτα ἔτη

ΟΚΑΤΑ κόσμον Γεώργιος Βοσνεσένσκυ γεννήθηκε στὸ Κούρσκ τῆς προεπαναστατικῆς Ρωσίας, στίς 22 Μαρτίου/4 Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1903, τὸ ἴδιο ἐκεῖνο ἔτος πὺν διακηρύχθηκε ἐπίσημα ἀπὸ τὴν Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἡ ἀγιότητα ἑνὸς ἀπὸ τοὺς πιὸ μεγάλους Ἁγίους τῆς, τοῦ Ὁσίου Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ († 1833), ὁ ὁποῖος ἐπίσης εἶχε γεννηθῆ στὸ Κούρσκ.

Ἡ πόλις ἦταν φημισμένη γιὰ τὸ περίφημο θαυματουργικὸ Εἰκόνισμα τῆς Παναγίας τοῦ Σημεῖου, τῆς Ὁδηγήτριας, ἡ ὁποία εἶχε θεραπεύσει τὸν Ἅγιο Σεραφεῖμ ἀπὸ ἀσθένεια, ὅταν ἦταν μικρός. Ἡ Εἰκόνα αὐτὴ ἀπετέλεσε τὸ ἰερώτερο θησαύρισμα τῶν Ρώσων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀναγκάσθηκαν νὰ καταφύγουν στὸ ἐξωτερικὸ μετὰ τὴν ἐπικράτησι τοῦ ἀθεϊστικοῦ ζυγοῦ στὴν Ρωσία.

Ἡ Παναγία μας ἀνεδείχθη ἡ Ὁδηγήτρια τοῦ ἐξορίστου εὐσεβοῦς λαοῦ, μακρὰν τῆς προγονικῆς γῆς, προστατεύουσα αὐτὸν καὶ συνδέοντάς τον ὄχι μόνον μὲ τὴν γενέτειρα, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀληθινὴ οὐράνια Πατρίδα.

Καὶ φύλακας τῆς Εἰκόνας αὐτῆς ἔμελε νὰ κατασταθῇ ὁ Γεώργιος, ὁ ὁποῖος γεννήθηκε στὸ Κούρσκ καὶ ἐπρόκειτο μετὰ ἕξι δεκαετίες νὰ ἀνέλθῃ στὴν Μητροπολιτικὴ χάρι καὶ ἀξία γιὰ τὴν τελευταία 20ετία τῆς εὐλογημένης καὶ συνάμα πολυκυμάντου ζωῆς του. Μιᾶς ζωῆς, ἡ ὁποία ἀπεδείχθη Μαρτυρία Χριστοῦ, Ὁμολογία Ἀληθείας, ποτισμένη ἀπὸ ἀσκητικὸς ἰδρώτες, διανθισμένη ἀπὸ ποιμαντικὸς ἄθλους καὶ ἀγῶνες καὶ μυρωμένη ἀπὸ ἄρωμα Πίστεως καὶ Ἀρετῆς.

***

Οἱ γονεῖς τοῦ Ἁγίου Φιλαρέτου σὲ φωτογραφία ἀπὸ τὸν Γάμο τους.

Ὁ Γεώργιος Βοσνεσένσκυ γεννήθηκε σὲ μία εὐσεβῆ παραδοσιακὴ ἱερατικὴ οἰκογένεια, μέσα σὲ εὐκρατὴ ἀτμόσφαιρα εὐλαβείας, μὲ κέντρο τὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ πατέρας του Πρωτοπρεσβύτερος Νικόλαος ἦταν ἄνθρωπος μεγάλης καὶ πλούσιας παιδείας, ἀπόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Μόσχας, ἰδι-

αίτερα προσευχητικός και θεοφοβούμενος Κληρικός. Γνώριζε μάλιστα τὸν μεγάλο και ὑπέροχο Ἱερέα πασῶν τῶν Ρωσιῶν, τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τῆς Κρονστάνδης, μὲ τὸν ὁποῖον συνεδέετο. Ἡ μητέρα του Λυδία ἦταν εὐλαβῆς οἰκοδέσποινα και στοργικὴ τροφός. Εἶχε ἀκόμη τέσσερα ἀδελφία, ἕναν ἀδελφὸ και τρεῖς ἀδελφές. Ἦταν πολὺ ἀγαπημένη οἰκογένεια και οἱ συζητήσεις μεταξύ τους ἐδείκνυαν ὑψηλὸ ἐπίπεδο ἀρετῆς, γνώσεων, ἐγκαρδιότητος και ἀλληλοσεβασμοῦ.

Τὸ 1909 ἡ οἰκογένεια μετακόμισε στὴν Ἄπω Ἀνατολή, στὸ Μπλαγκοβεστσένσκ, στὸν ποταμὸ Ἀμούρ. Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία εἶχε συστήσει στὴν εὐρύτερη ἐκείνη περιοχὴ, στὰ σύνορα τῆς Σιβηρίας μὲ τὴν Κινεζικὴ Μαντζουρία, τὴν Ἱεραποστολὴ τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς. Ἐκεῖ ὁ Γεώργιος ἐπεράτωσε τὸ Γυμνάσιο μὲ ἐπιτυχία.

Παράλληλα, ἀπὸ πολὺ μικρός, ἐξεδήλωνε μία ἔντονη προσευχητικότητα και «λειτουργικότητα» στὴν οἰκία, ἀπὸ τὴν ἡλικία τῶν 6 ἐτῶν, ὑποδυόταν τὸν Κληρικὸ και «τελοῦσε» ἱερῆς Ἀκολουθίες μὲ προσοχὴ και σοβαρότητα. Οἱ γονεῖς του τὸν ἀπόπαιρναν, ἀλλ' αὐτὸς ἀνεπηρέαστος συνέχιζε τὸ «ἱερὸ ἔργο» του, ὅπως τὸ ἐπιζητοῦσε και αἰσθανόταν ἡ ἀγνὴ και ἄδολη ψυχὴ του!

Κάποτε, πὺ ὁ Ἐπίσκοπος τῆς πόλεως Εὐγένιος εἶχε ἐπισκεφθῆ τὸ σπίτι τῆς ἱερατικῆς οἰκογενείας και παρακολούθησε μία τέτοια «ἱεροτελεστία», εἶπε στοὺς γονεῖς τοῦ μικροῦ Γεωργίου νὰ μὴ τὸν ἐνοχλοῦν, ἀλλὰ νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ λατρεύῃ τὸν Θεὸ μὲ τὸν τρόπο του, ἐφ' ὅσον ἦταν πολὺ καλὸ πὺ τὸ

παιδί είχε μία τόσο έντονη επιθυμία να ύπηρετῆ τὸν Κύριο.

***

Στὰ ἐπόμενα ἔτη, ὅταν εἶχε ἤδη ἐκσπάσει ἡ Κομμουνιστικὴ Ἐπανάστασις στὴν Ρωσία μὲ τραγικὲς συνέπειες καὶ μαινόταν ἐμφύλιος πόλεμος καὶ ταραχὴ, ἡ τοπικὴ Κυβέρνησις στὸ Πριαμούρ φαινόταν ὅτι θὰ περιέλθῃ ἐπίσης στὰ χέρια τῶν Σοβιετικῶν ἀθεϊστικῶν δυνάμεων.

Ἔτσι, τὸ 1918 ἢ 1920, ἡ ἱερατικὴ οἰκογένεια τοῦ μελλοντικοῦ Ἁγίου μετακόμισε στὴν Κινεζικὴ Μαντζουρία, στὴν πόλι Χαρμπίν. Ἡ πόλις αὐτὴ εἶχε κατασκευασθῆ τις προηγούμενες δεκαετίες, στὰ τέλη τοῦ 19^{ου} αἰ., ἀπὸ Ρώσους ἐργάτες τοῦ Κινεζικοῦ Ἀνατολικοῦ Σιδηροδρομικοῦ Δικτύου. Γρήγορα ἀναπτύχθηκε καὶ γνώρισε ἄνθησι. Τὸ ρωσικὸ στοιχεῖο ἦταν ἰδιαίτερα πολυπληθὲς καὶ αἰσθητὸ καὶ μεγάλο μέρος Ρώσων μεταναστῶν ἐγκαταστάθηκε στὴν πόλι ἐξ αἰτίας τῆς Σοβιετικῆς ἐπικρατήσεως, μὲ ἀποτέλεσμα οἱ Ρῶσοι νὰ ἀνέρχωνται σὲ 150-200 χιλιάδες κατοίκους, σὲ σύνολο περίπου μισοῦ ἑκατομμυρίου πληθυσμοῦ. Τὸ Χαρμπίν εἶχε 20 καὶ πλέον Ναοὺς, μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦταν περίφημοι γιὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴ καὶ τὸ μέγεθός τους, μὲ ἰσάριθμο Κλῆρο καὶ έντονη λειτουργικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ δραστηριότητα.

Εἶναι χαρακτηριστικό, ὅτι ἡ διαμορφωθεῖσα ἐξ αἰτίας τῆς Ἐπαναστάσεως «Ὑπερτάτη Ρωσικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Διοίκησις τοῦ Ἐξωτερικοῦ» γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ κάλυψι τῶν Ρώσων μεταναστῶν,

αὐτὴ πού ἐξελίχθηκε μετέπειτα σὲ Ἱερά Σύνοδο τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Ἐξωτερικοῦ (ἢ Ἐκτὸς Ρωσίας ἢ Διασπορᾶς), ὑπὸ τὸν ἐπιφανῆ Μητροπολίτη Κιέβου Αντώνιο (Χραποβίτσκυ), περιελάμβανε στὴν Δικαιοδοσία της καὶ τὴν Ἄπω Ἀνατολή.

Τὸ 1922, ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Διοίκησης πού ἔδρευε τότε στὸ Κάρλοβιτς τοῦ Βασιλείου τῆς Γιουγκοσλαβίας, προέβη στὴν ἴδρυσί τῆς Ἐπαρχίας τοῦ Χαρμπίν, τοποθετήσασα ὡς Μητροπολίτη τῆς ἔδρας αὐτῆς τὸν μέχρι τότε Ἀρχιεπίσκοπο Ὁρενμπουργκ Μεθόδιο († 1932).

Στὴν πόλι αὐτῇ, ὁ Γεώργιος συνέχισε τὶς σπουδές του, ὁ δὲ πατέρας του ἀνέλαβε Ἐφημέριος στὸν μεγάλο Ναὸ τῆς Παναγίας τῶν Ἰβήρων, δηλαδὴ τῆς Πορταϊτίσσης. Τότε ὅμως, τὸ 1921, ὅταν ὁ Γεώργιος ἦταν 18 μόλις ἐτῶν, συνέβη ἓνα θλιβερὸ γεγονός: ἡ πολυαγαπημένη του μητέρα, ἡ εὐγενὴς Πρεσβυτέρα Λυδία, ἐκοιμήθη. Γιὰ τὸν λόγο τοῦτο, ὁ χῆρος πατέρας του Πρωθυερεὺς Νικόλαος ἐκάρη Μοναχός, τὸ 1934, καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα Δημήτριος, χειροτονηθεὶς ἐν συνεχείᾳ Ἐπίσκοπος Χαϊλάρ, τῆς Μητροπόλεως τοῦ Χαρμπίν στὴν Μαντζουρία.

Ὁ Γεώργιος συνέχισε μὲ ἐπιμέλεια τὶς σπουδές του καὶ ἀποφοίτησε τὸ 1927 ἀπὸ τὸ Ρωσο-Κινεζικὸ

Ὁ Γεώργιος Βασνεσένσκυ
ὡς Σπουδαστής.

Πολυτεχνικὸ Ἰνστιτοῦτο τοῦ
Χαρμπίν, ὡς Ἡλεκτρολόγος
Μηχανολόγος.

Μετὰ τὴν ἀποφοίτησί του,
ἐργάσθηκε γιὰ λίγο ὡς δι-
δάσκαλος σὲ κάποιο ἀπὸ τὰ
ἐκπαιδευτικὰ ρωσικὰ ἰδρύμα-
τα τῆς πόλεως.

Ὁ Γεώργιος ἦταν φύσις
εὐαίσθητη καὶ καλλιτεχνικὴ
καὶ τοῦ ἄρεσε ἡ μουσικὴ· δι-
δάχθηκε πιάνο, στὸ ὁποῖο

ἀφιέρωνε ἀρκετὸ ἀπὸ τὸν ἐλεύθερο χρόνο του, γιὰ
νὰ ἀποδίδῃ μελωδίες καὶ ὕμνους. Ἐπίσης, ἦταν
καλὸς σκακιστὴς καὶ τὸν εὐχαριστοῦσε ὅποτε εὔρι-
σκε ἱκανοὺς καὶ πρόθυμους συμπαῖκτες. Ἀκόμη, με-
λετοῦσε σοβαρὴ λογοτεχνία καὶ τὸν ἐπηρέασε στὴν
πνευματικὴ του κατάρτισι ἡ μελέτη τῶν ἔργων τοῦ
μεγάλου Ντοστογιέφσκυ.

Ὅμως, τὰ κύρια ἐνδιαφέροντα τοῦ Γεωργίου
ἐστρέφοντο περὶ τὰ ἐκκλησιαστικά. Ἀγαποῦσε
θερμὰ τὴν μελέτη τοῦ θείου λόγου καὶ τὴν προσευ-
χὴ. Ἡ ψυχὴ του αἰσθανόταν μεγάλο πόθο ἐπικοι-
ωνίας μὲ τὸν Θεὸ καὶ ἐμβαθύνσεως στὸν λόγο Του
καὶ στὰ θαυμάσιά Του καὶ ἐπιζητοῦσε πάση θυσίᾳ
νὰ εὐαρεστήσῃ τὸν Κύριο στὴν ζωὴ του. Οἱ στίχοι
τοῦ Ψαλμωδοῦ εὔρισκαν σὲ αὐτὸν τὴν πλήρη ἐκπλή-
ρωσί τους: «ἐδίψησεν ἡ ψυχὴ μου πρὸς τὸν Θεὸν τὸν
ζῶντα· πότε ἤξω καὶ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ τοῦ
Θεοῦ;» (Ψαλμ. μα' 3).

Ὁ Γεώργιος ἀπερροφᾶτο στήν μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ μάλιστα τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὅπως καὶ τῶν ἔργων τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἰδίως τοῦ περιφήμου Ρώσου Ἀσκητικοῦ Διδασκάλου Ἁγίου Ἐπισκόπου Ἰγνατίου Μπριαντσιανίνωβ.

Ἡ βαθύτητα καὶ πνευματικότητα τῶν ἔργων τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου, μὲ τὴν καθαρότητα καὶ Ἁγιοπνευματικὴ ἐλκυστικότητά τους, ἐπηρέασαν καίρια τὸν Γεώργιο σὺς ἐπιλογές του γιὰ τὸν τρόπο ζωῆς ποῦ θὰ ἀκολουθοῦσε στὸν βίο του· τοῦ ἐνστάλαξαν τὸν θεῖο ἔρωτα, τὸν ἔπεισαν γιὰ τὴν ματαιότητα τῶν κοσμικῶν θελημάτων καὶ τὸν ἔστρεψαν ὀλοκληρωτικὰ στήν κατὰ Θεὸν βιοτή.

Ἔτσι, ὁ Γεώργιος προσοικειώθηκε τὴν μνήμη τοῦ θανάτου, μὲ καλλιέργεια τοῦ ἔσω ἀνθρώπου καὶ ἔμφασι στήν ζωὴ τοῦ πνεύματος. Ἀγάπησε ιδιαίτερα τὴν προσευχή, καὶ μάλιστα τὴν νοερὰ προσευχή, ἦταν σιωπηλὸς καὶ προσεκτικὸς καὶ γενικὰ διακρινόταν γιὰ τὴν σοβαρότητα, τὴν πραότητα, τὴν εὐγένεια καὶ τὸ ἐξαίρετο ἦθος του.

Ὅμως, παρὰ τὴν ἐμφανῆ ἡσυχαστικότητά του, δὲν εἶχε τάσεις ἀπομονώσεως· ἦταν ἀπὸ τότε ἓνας ἐγκρατῆς Ἀσκητῆς μέσα στὸν κόσμο, μὲ διάθεσι νὰ ζήσει τὴν Μοναχικὴ ζωὴ μὲ παράλληλη διακονία τῆς Ἐκκλησίας καὶ ποιμαντικὴ μέριμνα βοηθείας τῶν πιστῶν. Καὶ πράγματι, μὲ τὴν θεία ἐνίσχυσι, σὲ ὅλη του τὴν ζωὴ ἐπέτυχε αὐτὸ τὸν δύσκολο συνδυασμὸ καὶ τὴν λεπτὴ ἰσορροπία Μοναχικῆς συνεπειᾶς καὶ καρποφόρου ποιμαντικῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας καὶ δραστηριότητος.

Ἔτσι, μετὰ τὴν ἀποφοίτησί του ἀπὸ τὸ Πολυτεχνεῖο, κατέβαλε προσπάθειες γιὰ νὰ ἐγγραφῆ σὲ κάποια Σχολὴ γιὰ ἀνώτερες Θεολογικὲς σπουδές. Ἐφ' ὅσον ὅμως τέτοια Σχολὴ δὲν ὑπῆρχε στὸ Χαρμπίν, ὁ Ἱερέας πατέρας του σχεδίασε νὰ τὸν στείλῃ γιὰ σπουδὲς στὴν Ἀμερική.

Ἐν τούτοις, τὸ σχέδιο δὲν εὐδώθηκε καὶ μὲ πρωτοβουλία τοῦ πατέρα του καὶ τὴν βοήθεια καὶ ἄλλων Κληρικῶν συνέστησαν Θεολογικὸ Τμῆμα στὸ Ρωσικὸ Ἰνστιτοῦτο τοῦ Ἁγίου Βλαδιμήρου στὸ Χαρμπίν, ἐφ' ὅσον ἄλλωστε ὑπῆρχαν καὶ ἕτεροι ἐνδιαφερόμενοι γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ. Ἡ Σχολὴ ἐκείνη ἔλαβε ἐκκλησιαστικὴ ἔγκρισι ἀπὸ τὴν Σύνοδο τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς. Σὲ αὐτὴν ὁ Γεώργιος ἐφοίτησε ἐπὶ τετραετίαν, ὁ δὲ κύκλος τῶν μαθημάτων ἐπικεντρώονταν στὴν Ποιμαντικὴ Θεολογία.

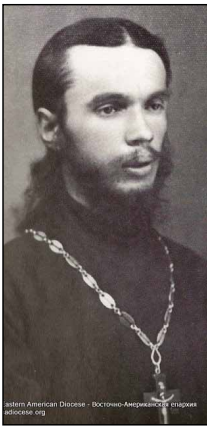
Τὸ 1931 ἐπεράτωσε τὶς σπουδὲς του ἀριστεύσας καὶ μάλιστα ἀμέσως μετὰ, γιὰ κάποια ἔτη, δίδαξε καὶ ὁ ἴδιος στὴν Σχολὴ τὰ μαθήματα τῆς Καινῆς Διαθήκης, τῆς Ποιμαντικῆς καὶ τῆς Ὁμιλητικῆς.

Β) Δραστήριος Κληρικός καὶ Συνετὸς Ποιμένας

ΟΓΕΩΡΓΙΟΣ Βοσνεσένσκυ ἤδη ἀπὸ τὸ ἔτος 1930, σὲ ἡλικία 27 ἐτῶν, χειροτονήθηκε στὸ Χαρμπὶν ἄγαμος Διάκονος καὶ στὶς ἀρχὲς τοῦ 1931 ἔλαβε τὸν δεῦτερο βαθμὸ τῆς Ἱερωσύνης, κατασταθεὶς Πρεσβύτερος.

Ἐν συνεχείᾳ, τὸν Δεκέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἔλαβε καὶ τὴν Μοναχικὴν Κουρὰ καὶ τοῦ δόθηκε τὸ ὄνομα Φιλάρετος, πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Φιλαρέτου τοῦ Ἐλεήμονος. Μὲ τὸν Ἅγιό του ὠμοίαζε ἰδιαίτερα στὴν καρδιακὴ εὐσπλαγχνία καὶ στὴν ἐλεημοσύνη.

Ἐκείνη περίπτου τὴν ἐποχὴ, συστάθηκε στὸ Χαρμπὶν μὲ πρωτοβουλία τοῦ Ἐπισκόπου Νέστορος, τοῦ γνωστοῦ Ἱεραποστόλου τῆς Καμπότσκα, πὺν εἶχε ὅμως ἀποκλεισθῆ ἀπὸ τὴν Ἐπαρχία του καὶ κατέφυγε στὸ Χαρμπὶν, ὁ λεγόμενος «Οἶκος τοῦ Ἐλέους», ἓνα ἴδρυμα μὲ μεγάλο Ναό, τὸ

ὁποῖο λειτούργησε ὡς Ὀρφανοτροφεῖο, ἀλλὰ καὶ ὡς Γηροκομεῖο. Στὸν «Οἶκο τοῦ Ἐλέους» ἄρχισαν νὰ τελοῦνται οἱ ἱερὲς Ἀκολουθίες καὶ παράλληλα σχηματίσθηκε μία μικρὴ Ἀνδρῶα Μοναχικὴ Ἀδελφότητα μὲ κοινοβιακὸ καὶ λειτουργικὸ πρόγραμμα.

Τὸ 1929 ἔγινε ἐκεῖ Μοναχὸς ἓνας φίλος τοῦ ἱεροῦ Φιλαρέτου, ὁ π. Ναθαναὴλ (Λβόβ), ὁποῖος ἀργότερα, μετὰ τὸν πόλεμο, χειροτονήθηκε Ἐπίσκοπος στὴν Εὐρώπη. Γιὰ τὸν λόγο αὐτό, ὁ π. Φιλάρετος, τότε ἀκόμη Γεώργιος, ἄρχισε νὰ ἐπισκέπτεται τὸν «Οἶκο τοῦ Ἐλέους» καὶ νὰ λαμβάνη μέρος στὸ πρόγραμμά του, τὸ ὁποῖο τὸν ἱκανοποιοῦσε ἰδιαίτερος.

Γι' αὐτὸ καὶ ὅταν ὠλοκλήρωσε τὶς σπουδές του τὸ 1931 ἄρχισε νὰ συμμετέχει στὴν διακονία τοῦ «Οἴκου», νὰ θεωρῆται ὡς ἓνας ἀπὸ τοὺς Ἐφημερίους τοῦ Ναοῦ του καὶ ἐκεῖ ἦταν πού δέχθηκε τὴν Μοναχικὴ Κουρὰ, παραμείνας πλέον στὴν Ἀδελφότητά του.

Τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ Ναοῦ τοῦ «Οἴκου τοῦ Ἐλέους» στὸ Χαρμπίν.

Διέμενε μετὰ τοῦ παραδελφοῦ του π. Ναθαναήλ, μὲ τὸν ὁποῖον συνεδέθη μὲ βαθειὰ πνευματικὴ φιλία. Ἐζησαν μαζί ὀκτῶ ὀλόκληρα χρόνια καὶ δὲν διαπληκτίσθηκαν οὔτε μία φορά! Τότε ἦταν πού πέ-
ρασε, ὅπως βεβαίῳνε ἀργότερα, τὰ καλύτερα χρόνια τῆς ζωῆς του...

Ἡ Ἀδελφότητα τοῦ «Οἴκου τοῦ Ἑλέους» ἄρχισε νὰ αὐξάνη καὶ ἔλαβε ἰδιαίτερη πνευματικὴ ἐνίσχυσι μὲ τὴν ἄφιξι δύο Ἀδελφῶν ἀπὸ τὴν καταστραφεῖσα ἀπὸ τοὺς Κομμουνιστὰς Μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος Σμόκοβσκυ, τὴν θεωρουμένη ὡς Λαύρα τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς. Οἱ δύο Ἀδελφοί, ὁ π. Βασίλειος ἐκ τοῦ ἐγγάμου Κλήρου ἐν χηρείᾳ, ἀργότερα Ἀρχιμανδρίτης Ἰννοκέντιος, καὶ ὁ Δόκιμος Ἀνδρέας, ὁ μετέπειτα π. Κλήμης, ἐγκαταστάθηκαν στὸν «Οἶκο τοῦ Ἑλέους» καὶ εἰσήγαγαν τὸ Τυπικὸ τῆς Μονῆς τους, πού ἦταν οὐσιαστικὰ τὸ Τυπικὸ τῆς περιφήμου Μονῆς Βαλαὰμ τῆς Λαντόγκα, ἀπὸ ὅπου προ-
ήρχοντο οἱ Ἰδρυταὶ τῆς καταστραφεῖσης Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος Σμόκοβσκυ.

Οἱ Ἀδελφοὶ σὲ ὀλίγο διάστημα ἔφθασαν τοὺς ἐν-
νέα, συμπεριλαμβανομένου τοῦ π. Μεθοδίου, τοῦ π.

Θεῖα Λειτουργία στὸν «Οἶκο τοῦ Ἑλέους». Διακρίνονται ὁ Μητροπολίτης Χαρμπίν Μελέτιος, ὁ Ἐπίσκοπος Χαϊλάρ Δημήτριος, κατὰ σάρκα πατέρας τοῦ Ἁγίου Φιλαρέτου, καὶ στὸ ἄκρον ὁ νεαρὸς τότε Ἱερομόναχος Φιλάρετος.

Νείλου, τοῦ κινέζου π. Ἡλία τοῦ κηροποιοῦ κ.ἄ.

Εἶχαν ἔγερσι στίς 4:30' π.μ.. Στίς 5:00' τελοῦσαν τὸ Μεσονυκτικό. Θεία Λειτουργία τελοῦσαν οἱ τρεῖς Ἱερομόναχοι π. Ναθαναήλ, π. Φιλάρετος καὶ π. Βασίλειος κατὰ σειρᾶν. Τῆς Κυριακῆς λειτουργοῦσε καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Νέστωρ.

Ἡ κύρια διακονία τους ἐκτὸς τῆς μελέτης καὶ προσευχῆς ἦταν ἡ φροντίδα γιὰ τῆς ἀνάγκες τῶν παιδιῶν τοῦ Ὀρφανοτροφείου, ὅπως καὶ γιὰ τὴν ἐκπαίδευσί τους, ἡ φροντίδα γιὰ τοὺς γέροντες τοῦ Ἰδρύματος, καὶ ἡ συνδρομὴ στὸ κατηχητικὸ ἔργο τῶν παιδιῶν τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας στὰ Σχολεῖα τῆς πόλεως τοῦ Χαρμπίν.

Ὁ Μητροπολίτης Μελέτιος με τοὺς Ἐπισκόπους Νέστορα καὶ Βίκτωρα, με ὀρφανὰ τοῦ «Οἴκου τοῦ Ἐλέους». Ὁ τότε νεαρὸς Ἱερομόναχος Φιλάρετος διακρίνεται στὸ ἄκρο ἀριστερὸ τῆς φωτογραφίας με ἐπανωκαλύμμαυχο καὶ ἐπιστήθιο σταυρό.

Μετὰ τὸ δεῖπνο, οἱ Ἀδελφοὶ τελοῦσαν τὸ Ἀπόδειπνο, μαζὶ με τὴν Παράκλησι καὶ τοὺς Χαιρετισμοὺς. Μετὰ τὴν βραδυνὴ Ἀκολουθία καὶ ἕως τὴν ἐπομένη ἡμέρα, οἱ συζητήσεις μεταξύ τους ἀπαγορεύονταν.

***

Αξίζει νὰ σημειωθῆ, ὅτι στὴν εὐρύτερη περιοχὴ τοῦ Χαρμπὶν εἶχαν ἤδη συσταθῆ καὶ ἡ Ἀνδρώα Μονὴ τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν, ἡ ὁποία εἶχε σπουδαίους καὶ χαρισματοῦχους Πατέρες, ὅπως τοὺς Γέροντες Μιχαὴλ καὶ Ἰγνάτιο, καθὼς καὶ ἡ Γυναικεῖα Μονὴ τῆς Παναγίας τοῦ Βλαδιμήρ, ὑπὸ τὴν Ἡγουμένη Ρουφῖνα, στὴν ὁποίαν ἀπεθησαυρίζοντο θαυματουργές ἱερές Εἰκόνες.

Ὁ νεαρὸς Ἱερομόναχος π. Φιλάρετος σχετιζόταν μὲ τὰ φυτώρια αὐτὰ τῆς ἀρετῆς καὶ εὐλαβείας καὶ ἐλάμβανε τὴν κατὰ Θεὸν ἐνίσχυσι καὶ παρηγορία στὸν ἀγῶνα του.

Ἀκόμη, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη γνωρίσθηκε καὶ τὸν Κύριλλο Ζάϊτσεφ, εὐλαβῆ καθηγητῆ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον βοηθήθηκε σημαντικά. Ἐκεῖνος, μετὰ τὴν χηρεία του, χειροτονήθηκε Κληρικὸς στὴν Κίνα καὶ ἀργότερα ἐκάρῃ Μοναχὸς καὶ ἔζησε καὶ δίδαξε στὴν Μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ στὴν Ἱερατικὴ Σχολὴ τῆς στὸ Τζόρντανβιλ τῆς Νέας Ὑόρκης τῶν Η.Π.Α., γνωστὸς πλέον ὡς Ἀρχιμανδρίτης Κωνσταντῖνος.

***

Ὁ π. Φιλάρετος ἀγαποῦσε ιδιαίτερα, ὅπως ἤδη σημειώσαμε, τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον μελετοῦσε «*ἡμέρας καὶ νυκτός*» καὶ σχεδὸν εἶχε ἀποστηθίσει τὸ ἅγιο Εὐαγγέλιο. Τόνιζε στὶς διδασκαλίες του τὴν ἀποφυγὴ τῆς νωθρότητος καὶ τῆς χλιαρότητος καὶ ἐπέμενε στὴν καλλιέργεια τοῦ θείου ζήλου καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον.

Τελοῦσε τὶς ἱερές Ἀκολουθίες μὲ μεγάλη εὐλάβεια καὶ κατάνυξι καὶ διεφάνη γρήγορα τὸ ἕξοχο

χάρισμά του ὡς φλογεροῦ Ἰεροκήρυκος. Μετέδιδε τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ μὲ δύναμι καὶ ἀμεσότητα, μὲ ἀπροσποίητο, ἀπλὸ καὶ κατανοητὸ τρόπο, προκαλώντας σὺν Θεῷ μεγάλη πνευματικὴ ὠφέλεια στοὺς πιστοὺς, οἱ ὅποιοι τὸν σεβάσθησαν καὶ εὐλαβήθηκαν παρὰ τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας του.

Ἐν τούτοις, ὁ π. Φιλάρετος παρέμενε πάντοτε ταπεινὸς καὶ προσιτὸς, μὲ διάθεσι νὰ ἀναπαύη καὶ βοηθῆ μὲ ὅποιον τρόπο ἠδύνατο κάθε ἕναν πού τὸν πλησίαζε καὶ ἐπιζητοῦσε τὴν συνδρομὴ του.

Προσπαθοῦσε μάλιστα νὰ μεταδίδη τὴν ἐλπίδα στοὺς πονεμένους καὶ νὰ ἀποδιώκη τὴν ἀπελπισία ἀπὸ τοὺς θλιμμένους καὶ ἀπογοητευμένους. Ἐπέμενε στὴν Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία πρέπει νὰ καταλαμβάνη τὴν πρώτη θέσι στὴν καρδιὰ τοῦ κάθε πιστοῦ Χριστιανοῦ, διώκοντας τὴν ἀδιαφορία καὶ τοὺς ἐφάμαρτους συμβιβασμούς. Συχνὴ ἦταν ἡ παραπομπή του στὸ εὐαγγελικόν: «Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι» (Μάρκ. ἡ' 34). Ἡ Χριστιανικὴ ὁδὸς εἶναι ἀνταπάρνησις καὶ θυσία καὶ ὁ χαρισματικὸς π. Φιλάρετος ἦταν ἡ ζῶσα προσωποποίησις αὐτῶν.

Ἡ δὲ ἐλεημοσύνη του στοὺς ἔχοντας ἀνάγκη ἦταν θαυμαστή, σὲ σημεῖο νὰ προσφέρη καὶ αὐτὰ τὰ ἐνδύματά του. Ἐνα χαρακτηριστικὸ παράδειγμα τῆς ἐλεημοσύνης του διασώζεται, τὸ ὁποῖο φανερῶνει καὶ τὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑψηλὴ πνευματικὴ του κατάστασι, γιὰ τὴν διασφάλισί του στὸ ταπεινὸν τοῦ φρονήματος.

Ὁ κατὰ σάρκα πατέρας του χῆρος Ἰερέας π. Νικόλαος, ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν Μοναχικὴ Κουρὰ του καὶ τὴν εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία του, διέμενε σὲ οἶκημα στὸ ἄλλο ἄκρο τῆς πόλεως τοῦ Χαρμπίν ἀπὸ ἐκεῖ πού εὕρισκετο ὁ «Οἶκος τοῦ Ἐλέους», τόπος διαμονῆς τοῦ π. Φιλαρέτου. Ὁ δὲ π. Φιλάρετος ὅποτε τοῦ τὸ ἐπέτρεπε τὸ πρόγραμμά του ἐπισκεπτόταν τὸν σεβαστὸ πατέρα του.

Σὲ μία τέτοια ἐπίσκεψι, ὅταν ἀνεχώρησε ἀπὸ ἐκεῖ εἶχε μαζί του μόνον 10 σέντς, ποσὸ πού χρειαζόταν γιὰ νὰ καλύψῃ τὴν ἀξία τοῦ εἰσιτηρίου τῆς ἀστικῆς συγκοινωνίας, προκειμένου νὰ ἐπιστρέψῃ στὸν «Οἶκο τοῦ Ἐλέους», ὁ ὁποῖος ἀπεῖχε 5-6 χιλιόμετρα ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ πατέρα του. Ὅμως, κάποιος πτωχὸς πρόβαλε ἀναπάντεχα καὶ τοῦ ζήτησε χρήματα. Ὁ π. Φιλάρετος χωρὶς δισταγμὸ πρόσφερε τὸ ποσὸν τοῦ εἰσιτηρίου του στὸν πτωχὸ καὶ ἐπέστρεψε στὸν «Οἶκο τοῦ Ἐλέους» μὲ τὰ πόδια σὲ πορεία διαρκείας 1,5 περίπου ὥρας.

Ἐκεῖ, τὸν ἀνέμενε ἡ εὐλόγησις ἐνὸς Γάμου, τὸν ὁποῖον ἐτέλεσε καὶ ἔλαβε ὡς εὐχαριστήρια δωρεὰ 10 δολλάρια, δηλαδὴ ποσὸν ἀκριβῶς ἑκατονταπλάσιο ἀπὸ τὴν ἐλεημοσύνη πού προσέφερε! Εὐχαρίστησε γιὰ τὴν δωρεὰ αὐτὴ τὸν Θεό, ἀλλὰ αὐτομεμφόμενος ἔλεγε, ὅτι γιὰ τὴν ἐλεημοσύνη του δὲν τοῦ ὀφειλόταν τίποτε ἐν οὐρανοῖς, διότι ἔλαβε πλούσια ἀνταμοιβὴ ἐδῶ στὴν γῆ!...

***

Ὁ π. Φιλάρετος ἦταν, ὅπως εἶπαμε, ἐγκρατὴς καὶ ἀσκητικὸς καὶ μάλιστα ἰδιαίτερα αὐστηρὸς μὲ

τὸν ἑαυτό του. Ἐτρωγε ἐλάχιστα καὶ κοιμόταν λίγες μόνον ὥρες τὸ 24ωρο. Ἐναντι ὅμως τῶν ἄλλων καὶ ἰδίως τῶν νέων καὶ τῶν παιδιῶν ἦταν προσιῆς καὶ εὐχάριστος. Διετέλεσε Πνευματικὸς πατέρας τῶν κατασκηνωτικῶν ὀργανώσεων τῆς νεότητος καὶ λάμβανε μέρος σὲ κατασκηνωτικὲς δραστηριότητες καὶ ἐξορμήσεις, προκειμένου νὰ βοηθήσῃ στὴν κατὰ Χριστὸν παιδαγωγία τῶν νέων.

Τὸ ἔτος 1932 συνέβη τὸ ἐξῆς διδακτικὸ περιστατικόν:

Ὁ π. Φιλάρετος ξεκίνησε μὲ μία ομάδα παιδιῶν γιὰ νὰ κατασκηνώσουν στὴν περιοχὴ Μαοερσάν, κειμένη σὲ ἀπόστασι 107 χιλιομέτρων ἀπὸ τὸ Χαρμπίν. Ἡ κάλυψις τῆς ἀποστάσεως ἔγινε ἐξ ὀλοκλήρου μὲ πεζοπορία, ἡ ὁποία διήρκεσε ἐπὶ τρεῖς ὀλόκληρες ἡμέρες!

Τὴν τρίτη ἡμέρα τὰ παιδιὰ δὲν εἶχαν πλέον κουράγιο νὰ βαδίσουν ἄλλο, ἐφ' ὅσον μάλιστα τοὺς τελείωσε καὶ τὸ νερό. Στὸν δρόμο βοῆκαν ἕναν βάλτο καὶ ζήτησαν ἀπὸ τὸν π. Φιλάρετο νὰ τὸν εὐλογήσῃ, ὥστε νὰ πιοῦν ἀπὸ τὸ νερὸ ἐκεῖνο χωρὶς νὰ πάθουν κάτι τὸ δυσάρεστο. Ὁ Ἅγιος ἀπήγγειλε τὸ «Πάτερ ἡμῶν» καὶ εὐλόγησε «τὴν πόσιν τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ» καὶ ἔτσι τὰ παιδιὰ ἤπιαν μὲ ἐμπιστοσύνη ἀπὸ τὸ βαλτόνερο. Ὅμως, ἕνα ἀγόρι ἀναφώνησε ὅτι κατὰπιε καὶ ἕναν γυρῖνο (νεογνὸ βατράχου!), ἀλλὰ ἕνα ἄλλο παιδί ἀντέλεξε, ὅτι ὅπου ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐπιφοιτᾷ, ἐκεῖ δὲν βλάπτει οὔτε καὶ τὸ δηλητήριον!...

Στὰ τελευταῖα δύο χιλιόμετρα ποὺ εἶχαν ἀπομείνει μέχρι τὸν προορισμό τους, τὰ παιδιὰ καὶ πάλι ἀκινητοποιήθηκαν ἀπὸ τὴν κούρασι καὶ τὴν ταλαι-

πωρία, ἀρνούμενα νὰ συνεχίσουν τὴν πορεία. Τότε ὁ Ἅγιος ἄρχισε νὰ ψάλλῃ τὸν Εἰρμὸ τοῦ Μικροῦ Παρακλητικοῦ Κανόνος τῆς Παναγίας μας: «Υἱοὺν δι-
οδεύσας ὡσεὶ ξηρὰν...»!, ἀμέσως δὲ στὰ κουρασμένα
πρόσωπα τῶν παιδιῶν ἄστραψε αἴφνης ἡ διάθεσις
καὶ δύναμις καὶ ἄρχισαν καὶ αὐτὰ νὰ σιγοψάλλουν
μαζί του καὶ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν συνέχισαν τὴν
πορεία τους ἀκολουθώντας τον πρὸς τὸν χῶρο ποῦ
θὰ στάθμευαν.

Ὅταν ἐπὶ τέλους κατασκηνώσαν, ὁ π. Φιλάρετος
μὲ τὸν π. Ναθαναήλ, ὁ ὁποῖος ἐπίσης ἦταν παρὼν
καὶ κατέγραψε ἀργότερα ὅσα παραθέτουμε, κατε-
σκεύασαν μὲ κλαδιὰ ἓνα πρόχειρο κατασκηνωτικὸ
Παρεκκλήσιο, γιὰ τὴν τέλεσι τῶν Ἀκολουθιῶν πρωῖ
καὶ βράδυ· τὸ ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου τέλεσαν τὴν
Ἀναστάσιμη Ἀκολουθία καὶ τὴν Κυριακὴ τὴν Θεία
Λειτουργία.

Κατὰ τὴν διάρκειά τῆς ἐκεῖ παραμονῆς τους,
πραγματοποίησαν ἐκδρομὲς γιὰ νὰ γνωρίσουν τὴν
εὐρύτερη περιοχὴ, ὅπου ὑπῆρχαν διάφορα ἀξιοθέα-
τα, ὅπως καὶ ἓνα σπήλαιο μὲ ἀπολιθώματα ἀγρίων
ζώων.

Σὲ ὄχι μακρυνὴ ἀπόστασι ἀπὸ τὴν κατασκηνώσι,
ὑπῆρχε καὶ τὸ κτῆμα κάποιου κινέζου μὲ βατόμουρα.
Ὁ ἰδιοκτῆτης δεχόταν μὲ ἓνα μικρὸ ποσὸν τὰ παιδιὰ
νὰ εἰσέρχωνται στὸν κῆπο του καὶ νὰ τρώγουν ὅσα
βατόμουρα ἤθελαν, χωρὶς ὅμως νὰ λαμβάνουν αὐτὰ
μαζί τους. Σὲ μία τέτοια ἐπίσκεψι πῆγε μαζί τους καὶ
ὁ π. Φιλάρετος. Πρὶν νὰ ἀρχίσῃ νὰ τρώγῃ ἔκανε τὸ
σημεῖο τοῦ σταυροῦ. Τότε τὰ παιδιὰ τὸν μιμήθηκαν

καὶ παραδέχθησαν, ὅτι δὲν τὸ ἔκαναν αὐτὸ τὶς προηγούμενες φορές.

Τότε ὁ π. Φιλάρετος παρατήρησε, ὅτι κάποια παιδιά ἀρχισαν νὰ διαπληκτίζωνται γιὰ τὰ βατόμουρα. Τὰ διέκοψε καὶ τοὺς ἀνέφερε, ὅτι ἡ λαιμαργία δὲν φέρει καλὰ ἀποτελέσματα, γι' αὐτὸ καὶ οἱ Ἅγιοι Γέροντες στὶς ἐρήμους εἶχαν διαφορετικὴ προσέγγισι. Διαβάζουμε στὸ Γερροντικὸ ὅτι ἐλάμβανε κάποιος ἀσθενὴς Μοναχὸς σταφύλια, πού τοῦ ἔστελναν ὡς δῶρο ἀγάπης, ἀλλὰ αὐτὸς δὲν τὰ ἔτρωγε, παρὰ τὰ ἔστελνε σὲ ἄλλον Συνασκητὴ του, ὁ ὁποῖος τὰ εἶχε ἴσως περισσότερη ἀνάγκη· ἐκεῖνος μὲ τὴν σειρά του ἔκανε τὸ ἴδιο καὶ τελικὰ τὰ σταφύλια ἐπέστρεφαν στὸν ἀρχικὸ ἀποδέκτη τους· καὶ ἐκεῖνος συγκινημένος χαιρόταν γιὰ τὴν τόση ἐγκράτεια καὶ ἀγάπη τῶν Ἐρημιτῶν μεταξύ τους!...

«Καὶ τί ἔγιναν τὰ σταφύλια, τελικά;», ἐρώτησε ἓνα παιδί. «Δὲν γνωρίζω», εἶπε ὁ Ἅγιος, «ἀλλὰ νομίζω ὅτι ὁ Ἐρημίτης ἐκεῖνος θὰ ἔστιψε τὸν χυμὸ τους καὶ ὅταν θὰ ἔγινε κρασί, θὰ τὸ χρησιμοποίησε ὡς νάμα γιὰ τὴν Θεία Λειτουργία»!

«Δηλαδή, θέλετε νὰ πῆτε ὅτι δὲν πρέπει νὰ τρώουμε βατόμουρα;», ἐρώτησε ἓνα ἄλλο μουτρωμένο παιδί.

«Ὅχι, παιδιά», εἶπε μὲ καλωσύνη ὁ π. Φιλάρετος, «φᾶτε ὅσα βατόμουρα θέλετε, ἀλλὰ μὴ δίνετε τὴν ψυχὴ σας σ' αὐτά· μὴ σκλαβώνεστε ἀπὸ αὐτά, ὅπως γενικὰ καὶ ἀπὸ κάθε φαγητό· τρῶτε μὲ τὰ στόματα καὶ τὰ στομάχια σας, ὄχι ὅμως μὲ τὶς ψυχές σας. Σὰς εἶπα γιὰ τοὺς Ἐρημίτες, τοὺς γίγαντες ἐκείνους τοῦ

πνεύματος, ὄχι γιὰ νὰ σᾶς χαλάσω τὴν ὄρεξι γιὰ τὰ βατόμουρα, ἀλλὰ γιὰ νὰ σᾶς θυμίσω ὅτι οἱ ὁδηγοί μας, τὰ παραδείγματά μας, δὲν εἶναι ἐκεῖνοι πὺν σκλαβώνονται ἀπὸ τὰ σωματικά τους ἔνστικτα, ἀλλὰ ἐκεῖνοι πὺν τὰ ἐλέγχουν· ἐκεῖνοι πὺν δὲν ἄγγισαν τὰ ὠραῖα σταφύλια, ἄν καὶ βέβαια τὰ ἐπιθυμοῦσαν ὄχι λιγότερο ἀπὸ ὅσο ἐμεῖς θέλουμε νὰ τρώγουμε τὰ βατόμουρα, ὅμως ὑπέτασαν τὶς ἐπιθυμίες τους στὴν προσπάθεια τῆς πνευματικῆς τους πάλης καὶ στὴν φροντίδα τους γιὰ τὸν πλησίον τους· αὐτὸ εἶναι πὺν πρέπει νὰ μάθουμε»!...

***

Ὁ Ἅγιος ἐπιθυμοῦσε μὲ κάθε τρόπο νὰ βοηθῆ τοὺς νέους καὶ νὰ τοὺς ἐπηρεάξῃ στὴν πίστι, γι' αὐτὸ καὶ συγκατέβαινε στὸ ἐπίπεδό τους, γιὰ νὰ διευκολύνη τὴν προσέγγισί τους.

Γιὰ παράδειγμα, συνήθιζε νὰ συγκεντρῶνῃ νέους προκειμένου νὰ ὑπάγουν γιὰ ψάρεμμα, στὶς ὄχθες ἑνὸς ποταμοῦ ἢ σὲ μικρὲς λίμνες. Αὐτὸ ἀποτελοῦσε τὴν εὐκαιρία νὰ προσεγγίξῃ τοὺς νέους ἐκείνους καὶ νὰ μεταγγίξῃ στὶς ψυχές τους τὸν σπόρο τῆς Ἀληθείας, ἰδίως μάλιστα ὅταν ἐπρόκειτο γιὰ νέους πνευματικὰ ἀδιαφόρους, λόγω παιδείας ἢ ιδιοσυγκρασίας.

Κάποτε, μετὰ τὴν Ἀκολουθία στὸν Ναὸ τοῦ «Οἴκου τοῦ Ἐλέους», ἐπρόκειτο νὰ μεταβῆ μὲ μία ὁμάδα νέων γιὰ ψάρεμμα. Ὅμως, συνέβη νὰ ἔλθουν κάποιοι καὶ νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸν π. Φιλάρετο νὰ τελέσῃ γι' αὐτοὺς μία ἑκτακτὴ Ἀκολουθία, καὶ αὐτὸς εἶπε στὰ παιδιὰ νὰ τὸν περιμένουν γιὰ λίγο καὶ νὰ διαβάσουν κάτι ἀπὸ τὰ βιβλία πὺν ὑπῆρχαν ἐκεῖ.

Οί νέοι ὅμως διαμαρτυρήθηκαν ὅτι τὰ βιβλία ἦταν ὅλα θρησκευτικοῦ περιεχομένου καὶ δὲν τοὺς πολυ-ενδιέφεραν. Τότε ὁ π. Φιλάρετος πῆρε τὴν Καινὴ Διαθήκη, βρῆκε τὶς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων καὶ τοὺς ὑπέδειξε νὰ διαβάσουν τὰ δύο τελευταῖα Κεφαλαία 27 καὶ 28 τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ Βιβλίου, στὰ ὁποῖα ὡς γνωστὸν περιγράφονται τὸ ναυάγιον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὁ τρόπος τῆς σωτηρίας του στὴν νῆσο Μελίτη καὶ ὅσα ἀκολούθησαν μέχρι τὴν ἀφιξί του στὴν Ῥώμη, πράγματα δηλαδὴ μὲ δρᾶσι καὶ περιπέτεια!

Ὅταν ὁ π. Φιλάρετος τελείωσε τὴν ἔκτακτη Ἀκολουθία πού τοῦ ζήτησαν, πῆγε στοὺς νέους γιὰ νὰ ἀναχωρήσουν, ἀλλὰ ἐκεῖνοι τὸν παρακάλεσαν νὰ τοὺς περιμένῃ λίγο, καθὼς ἦταν ἀπορροφημένοι ἀπὸ τὴν ἐνδιαφέρουσα ἀνάγνωσί τους καὶ θὰ ἤθελαν νὰ τὴν ἀποτελειώσουν πρῶτα πρὶν νὰ ἀναχωρήσουν!...

Τέτοιοι ἦταν οἱ σοφοὶ καὶ διακριτικοὶ τρόποι του, προκειμένου νὰ ἐλκύσῃ κάποιες περιπλανώμενες ψυχὲς στὴν ὁδὸ τῆς Ἀληθείας καὶ Χάριτος, μὲ τρόπο κατάλληλο στὴν δεκτικότητά τους.

***

Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ π. Φιλαρέτου γιὰ τὴν ὀρθὴ καὶ προσιτὴ διαπαιδαγώγησι ἐν Χριστῷ τῆς νεότητος εἶναι ὀλοφάνερο στὸ ἔργο, τὸ ὁποῖο συνέγραψε ὡς Κατηχητικὸ βοήθημα τὸ ἔτος 1936, μὲ τίτλο «Περὶ τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ». Πρόκειται γιὰ κείμενο τριάντα μικρῶν Κεφαλαίων, στὰ ὁποῖα μὲ ὠραῖο καὶ σαφῆ τρόπο ἀναπτύσσονται βασικὰ θέματα Πίστεως καὶ

Ἦθους τῆς Ἐκκλησίας, μὲ ἔμφασι στὴν κατανόησι καὶ ἐφαρμογὴ τους ἀπὸ τοὺς νέους.

Ζητήματα περὶ Συνειδήσεως, Ἀμαρτίας, Ἀρετῆς, Ἐλευθερίας, Χάριτος, Παιδείας, Συναισθήματος, Θελήσεως, Σαρκικῶν παθῶν, Δικαιοσύνης, Θανάτου, Ἀγάπης, Γάμου καὶ Οἰκογένειας, Εἰρήνης καὶ Πολέμου, Χριστιανισμοῦ καὶ Πολιτικῆς, Ἐνότητος, Εὐθύνης, Προσευχῆς κλπ., ἀποτελοῦν θέματα πού ἀναπτύσσονται σύντομα καὶ περιεκτικά, καὶ δίδονται διαφωτιστικὲς καὶ σωτηριώδεις κατευθύνσεις καὶ προοπτικὲς.

Τὸ ἔργο γνώρισε μεγάλη διάδοσι καὶ ἐπιτυχία μεταξὺ τῶν νέων, ἀλλὰ καὶ τῶν μεγαλυτέρων, καὶ μεταφράσθηκε πρὸ μερικῶν δεκαετιῶν καὶ στὰ ἀγγλικά ἀπὸ τὸ ρωσικὸ πρωτότυπο, γιὰ χρῆσι μάλιστα ἀπὸ Κληρικούς, Κατηχητές, Ἐκπαιδευτικούς, Γονεῖς καὶ κάθε ἐνδιαφερόμενο.

Ἐνα δεῖγμα ἀπὸ τὸ ἔργο αὐτό, καὶ συγκεκριμένα τὸ Κεφάλαιο περὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἀγάπης, παραθέτουμε σὲ ἑλληνικὴ μετάφρασι στὸ Παράρτημα Κειμένων τοῦ παρόντος βιβλίου, στίς σελ. 211-215.

Ὁ π. Φιλάρετος συμμετεῖχε ἐπίσης καὶ στὴν ἐκδοτικὴ προσπάθεια σὲ σειρὰ Βίων Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸν γενικὸ τίτλο: «Ἵπερασπισται τῆς Ὁρθόδοξου Πίστεως»· ἡ σειρὰ περιελάμβανε καὶ νεωτέρους Ἁγίους τῆς Ρωσίας, ὅπως τοὺς Ὅσιους Στάρετς Ἀμβρόσιο καὶ Μακάριο τῆς Ὀπτινα. Μάλιστα, στὸ ἔργο γιὰ τὸν Ὅσιο Ἀμβρόσιο τῆς Ὀπτινα, ὁ π. Φιλάρετος ἔγραψε μία θαυμάσια Εἰσαγωγή, συντονισμένη στὸ πνεῦμα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Ἁγίου, ὁ ὁποῖος

συνέβαλε ουσιαστικά στην πνευματική ἀναγέννησι τοῦ ρωσικοῦ Μοναχισμοῦ καὶ ἐν γένει στὴν ἀνύψωσι τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Πληρώματος.

***

Ἡ Ἀδελφότητα τοῦ «Οἴκου τοῦ Ἑλέους» διατηροῦσε μεγάλο σεβασμὸ καὶ ἀγάπη ἔναντι τοῦ Πρωθιεράρχου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τῆς Διασπορᾶς Μητροπολίτου Ἀντωνίου (Χραποβίτσκυ), κοιμηθέντος τὸ 1936, τοῦ ὁποίου τὰ θεολογικὰ καὶ πνευματικὰ ἔργα μελετοῦσε μὲ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν καταρτισμὸ αὐτῆς.

Παρὰ τὴν μεγάλη ἀπόστασι πού χωρίζε τοὺς Ἀδελφούς τῆς Μαντζουρίας ἀπὸ τὸν γηραιὸ Προκαθήμενό τους, ὁ ὁποῖος ζοῦσε στὴν Γιουγκοσλαβία, διατηροῦσαν μαζί του ἀλληλογραφία καὶ ὁ Μητροπολίτης τοὺς ἀπαντοῦσε μὲ ἐγκαρδιότητα, ξεχωρίζοντας μάλιστα μεταξὺ αὐτῶν τὸν νεαρὸ χαρισματικὸ Ἱερομόναχο Φιλάρετο, ἔναντι τοῦ ὁποίου ἔτρεφε μία ἰδιαίτερη συμπάθεια καὶ αἰσθανόταν βαθὺ πνευματικὸ σύνδεσμο. Καὶ τοῦτο δὲν ἦταν τυχαῖο ἢ ἀδικαιολόγητο. Ὁ πρῶτος Πρωθιεράρχης τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς ἐδείκνυε -χωρὶς ἴσως νὰ τὸ συναισθάνεται- τὴν ξέχωρη πατρικὴ φροντίδα του γιὰ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ καθίστατο μία τριακονταετία ἀργότερα ὁ τρίτος Πρωθιεράρχης τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς!

Ἐνα χαρακτηριστικὸ περιστατικὸ ἀποδεικνύει τοῦτο μὲ σαφήνεια:

Τὸ ἔτος 1933, ὁ Ὑπεύθυνος τοῦ «Οἴκου τοῦ Ἑλέ-

ους» στο Χαρμπίν Ἐπίσκοπος Νέστωρ μετέβη στην Σερβία, γιὰ νὰ λάβῃ μέρος σὲ Συνεδρίασι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τῆς Διασπορᾶς. Ἔλαβε δὲ μαζί του τὸν Ἱερομόναχο Ναθαναήλ, τὸν ὁποῖον συνέστησε στὸν γηραιὸ Μητροπολίτη Ἀντώνιο· ὁ σεβάσμιος Πρωθιεράρχης τὸν χαιρέτησε μὲ ἀγάπη καὶ τὸν ἐρώτησε μὲ ἐνδιαφέρον γιὰ ὅλα τὰ Μέλη τῆς Ἀδελφότητος στὸ Χαρμπίν, καὶ μάλιστα εἰδικῶς γιὰ τὸν Ἱερομόναχο Φιλάρετο, γιὰ τὸν ὁποῖον ἔνωθε ἰδιαίτερη πνευματικὴ συμπάθεια, χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζῃ προσωπικά!

Πρὸ δὲ τῆς ἀναχωρήσεώς τους γιὰ τὸ μακρινὸ ταξίδι τῆς ἐπιστροφῆς, ὁ Ἱερομόναχος Ναθαναήλ ζήτησε ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Ἀντώνιο μία φωτογραφία του γιὰ εὐλογία μὲ τὴν ὑπογραφή του. Ὁ Μητροπολίτης δέχθηκε, ζήτησε νὰ τοῦ φέρουν μία φωτογραφία του καὶ πρὸς ἔκπληξιν τοῦ π. Ναθαναήλ ἔγραψε στὸ πίσω μέρος της: «Στὸν ἀγαπητὸ καὶ ἐκλεκτό μου Ἱερομόναχο Φιλάρετο, μὲ ἐγκάρδια ἀγάπη, Μητροπολίτης Ἀντώνιος»!...

Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ, ὁ γηραιὸς Μητροπολίτης ἀπέ-

Ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος μὲ τοὺς Ἀρχιερεῖς Ἀλέξανδρο καὶ Ναθαναήλ, πρώην παραδελφὸ του, στὴν Γερμανία τὸ 1965.

δειξε ὅτι ὁ νοῦς του δὲν ἦταν στὸν ἀπέναντί του σὲ ἀπόστασι μισοῦ μέτρου ἰστάμενο π. Ναθαναήλ, ἀλλὰ στὸν εὐρισκόμενο δέκα χιλιάδες χιλιόμετρα μακρῶς του π. Φιλάρετο!

Παρὰ ταῦτα, ὁ Μητροπολίτης Αντώνιος γιὰ νὰ παρηγορήσῃ τὸν ἔκδηλα κατάπληκτο καὶ προφανῶς ἀπογοητευμένο π. Ναθαναήλ, ζήτησε νὰ τοῦ φέρον ἄκόμη μία φωτογραφία, στὴν ὁποίαν ὑπέγραψε μὲ ἀφιέρωσι καὶ γι' αὐτόν, πρὸς καθησυχασμόν του...

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Φιλάρετος στὸ Χαρμπίν.

Γ) Περίοδος σκληρῶν δοκιμασιῶν

ΟΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ Φιλάρετος ἔλαβε σύντομα καὶ ἐπίσημη ἐκκλησιαστικὴ ἐπιβεβαίωσι τῆς ἀποτελεσματικῆς ποιμαντικῆς διακονίας του. Τὸ 1932 ἢ κατ' ἄλλους τὸ 1933 ἔλαβε τὸ ὀφθίκιον τοῦ Ἡγουμένου, τὸ ὁποῖο στὴν Ρωσικὴ Ἐκκλησίᾳ δὲν συμπίπτει μὲ τὴν ἔννοια τοῦ Ἡγουμένου μιᾶς Μονῆς ποῦ γνωρίζουμε στὴν Ἑλληνικὴ πρακτικὴ, τὸ δὲ 1937 ἔλαβε τὸ ὀφθίκιον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου.

Ὅμως, οἱ ἀπονομῆς αὐτὲς δὲν ἦταν τίτλοι τιμῆς στερημένοι οὐσίας γιὰ τὸν ἄξιο δούλο τοῦ Θεοῦ π. Φιλάρετο, οὔτε εἶχαν σχέσι μὲ τὴν ὑποδαύλισι κάποιας ἔστω καὶ ἐλαχίστου σὲ αὐτὸν ματαιοδοξίας. Ἦταν εὐσημα γιὰ τὸν Ἀγῶνα, ὁ ὁποῖος τὸν ἀνέμενε κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη καὶ ὁ ὁποῖος ἦταν μακρὺς καὶ ἐπίμονος.

Στὸν ἱερό Φιλάρετο δυνάμεθα νὰ ὑποστηρίξουμε ὅτι ἐξεπληρώθη ὁ στίχος ἀπὸ τὴν Βίβλο τῶν Παροιμιῶν: «Ὡσπερ δοκιμάζεται ἐν καμίνῳ ἄργυρος καὶ χρυσός, οὕτως ἐκλεκταὶ καρδίαι παρὰ Κυρίῳ» (Παροιμ. ιζ' 3). Ἐπρόκειτο ὄντως γιὰ ἐκλεκτὴ καὶ μεγάλη καρ-

διὰ παλλόμενη καὶ σφίζουσα ἀπὸ θεία ζωή, ἡ ὁποία
θὰ εἰσήρχετο σὲ ἰσχυρὲς καὶ σκληρὲς δοκιμασίες!

***

Ἡ πρώτη δοκιμασία προῆλθε ἀπὸ τοὺς παγα-
νιστὲς Ἰάπωνες. Τὰ στρατεύματά τους ἐγκαταστά-
θηκαν στὴν Μαντζουρία τὸ 1932 καὶ παρέμειναν
ἐκεῖ μέχρι τὸ 1945. Μάλιστα, ἀπὸ τὸ 1934 καὶ ἐξῆς,
ὅταν οἱ Ἰάπωνες ἀνακηρύχθηκαν σὲ Αὐτοκρατορία,
ἄρχισαν νὰ ἀσκοῦν μεγαλύτερη πίεσι στοὺς γηγε-
νεῖς κατοίκους τῆς περιοχῆς.

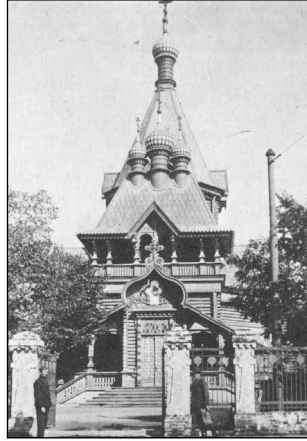
Ἡ ὑπαρξις στὴν Μαντζουρία καὶ δὴ στὴν πρω-
τεύουσα Χαρμπὶν πολυπληθοῦς Ρωσικῆς Κοινότη-
τος, συνιστοῦσε γιὰ τοὺς κατακτητὲς Ἰάπωνες ἕνα
πρόβλημα, διότι ἐπιθυμοῦσαν νὰ ἐπωφεληθοῦν ἀπὸ
αὐτοὺς πολιτικο-στρατιωτικά· ὅμως, κατανοοῦσαν
ὅτι διέφεραν ριζικὰ σὲ ἐπίπεδο κοσμοθεωρίας. Γιὰ
τὸν λόγο αὐτό, κατέβαλαν προσπάθεια νὰ τοὺς
ἀποσπᾶσουν σταδιακὰ ἀπὸ τὶς παραδόσεις τους,
ὥστε νὰ δυνηθοῦν νὰ τοὺς χρησιμοποιήσουν σύμ-
φωνα μὲ τὶς ἐπιδιώξεις καὶ τὰ συμφέροντά τους.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἄρχισαν νὰ ἐγκαταλείπουν τὴν
περιοχὴ πολλὰς χιλιάδες Ρώσων, διαβλέποντας τὶς
συνθῆκες δύσκολες καὶ ἐπικίνδυνες.

Τὸ 1943, οἱ Ἰάπωνες προχώρησαν σὲ πῶς συγκεκρι-
μένη μορφή πιέσεως τῶν Ρώσων, μέσῳ ἑνὸς συγκρη-
τιστικοῦ πειράματος. Τοποθέτησαν τὸ εἶδωλο μιᾶς
θεότητος ἀπὸ τὸ πάνθεον τοῦ Σιντοϊσμοῦ, ὀνόματι
Ἀματεράς, ἰδρύτριας τοῦ βασιλικοῦ γένους κατὰ
τὴν ἀντίληψί τους, ἔναντι τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγί-
ου Νικολάου στὸ Χαρμπὶν, ὥστε οἱ εἰσερχόμενοι εἰς

Αὐτὸν Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ νὰ στρέφονται πρῶτα πρὸς τὸ ξόανο, γιὰ νὰ ἀποδίδουν τὴν τιμὴ καὶ προσκύνησί τους, καὶ μόνον κατόπιν τούτου νὰ εἰσέρχονται ἐντὸς τοῦ Ναοῦ!

Ὁ Ναὸς τοῦ Ἁγίου Νικολάου στὸ Χαρμπίν.

Τὸ Ἐπισκοπικὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπαρχίας ὑπὸ τὸν Μητροπολίτη Μελέτιο, διάδοχο ἀπὸ τὸ 1932 τοῦ Μητροπολίτου Μεθοδίου, ἐξέφρασε στίς ἀρχές κατοχῆς τὴν ἀντίθεσι

καὶ διαμαρτυρία του, ὁ δὲ Ἀρχιμανδρίτης Φιλάρετος προέβη σὲ ἔντονη ἀντίδρασι, γι' αὐτὸ καὶ συνελήφθη καὶ ὑπέστη βασανισμοὺς ἀπὸ τοὺς Ἰάπωνες.

Τὸν κτύπησαν στὸ πρόσωπο, τοῦ ἔκαψαν τὰ μάγουλα καὶ ὁ ἓνας ὀφθαλμὸς του ἐβλάβη ἀνεπανόρθωτα.

Κατόπιν, ἀφοῦ τοῦ ἀφαίρεσαν τὰ ροῦχα ἀπὸ τὴν μέση καὶ ἄνω, τοποθέτησαν στὴν πλάτη του ἓνα πυρωμένο ἠλεκτρικὸ σίδερο, μὲ τὸ ὁποῖο ἄρχισαν νὰ τοῦ κατακαίουν τὸ δέρμα!...

Ὁ ἡρωϊκὸς π. Φιλάρετος πρόλαβε μόνον νὰ ἀναφωνήσῃ: «Ἁγιε Νικόλαε, βοήθησέ με, διαφορετικὰ μπορεῖ νὰ δειλιάσω ἢ καὶ νὰ προδώσω»!...

Καὶ ὁ μέγας Νικόλαος ἔσπευσε εἰς βοήθειάν του, διότι ἐνῶ πράγματι τὸν ἔκαιγαν καὶ μύριζε ἔντονα ἢ καμμένη σάρκα του, αὐτὸς παρέμενε ἐντελῶς ἡρεμος, ἀτάραχος καὶ ἀπαθής, ὡσὰν νὰ ἔπασχε ἄλλος

καὶ ὄχι αὐτὸς ὁ ἴδιος!

Ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ θαυμαστοῦ φαινομένου, ὁ βασιανιστὴς τοῦ ἀπορημένος, ἀλλὰ καὶ φοβισμένος, πέταξε τὸ καυστικὸ ὄργανο καὶ μουρμουρίζοντας κάποιες ἀκατάληπτες λέξεις στὴν γλῶσσα τοῦ ἔφυγε δρομαίως...

Ἔτσι, τὸν παρέδωσαν στοὺς δικούς του ἀνθρώπους σὲ ἀθλία κατάστασι. Ὁ Ἅγιος ἄντεξε μὲ τὴν θεία δύναμι καὶ ἐνίσχυσι τὸ Μαρτύριο, ἀλλὰ ἦταν βαρεῖα τραυματισμένος καὶ ταλαιπωρημένος, σχεδὸν ἡμίθνητος.

«Ἦμουν σὲ πραγματικὴ κόλασι», εἶχε βεβαιώσει, καὶ χρειάσθηκε ἀρκετὸ διάστημα προκειμένου ὁ Ὁμολογητὴς τοῦ Θεοῦ νὰ ἀναρρώση.

Ὅμως, οἱ Ἰάπωνες κατόπιν τούτου συνεστάλησαν καὶ ἔπαυσαν νὰ εἶναι ἐπίμονοι στὴν προσκύνησι τοῦ εἰδώλου τους ἀπὸ τοὺς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ συγκρητιστικὴ καὶ παγανιστικὴ ἐπιβουλή τους νὰ χάσῃ τὴν δύναμί της.

Πολλὰ σύγχρονα εἰδῶλα περιβάλλουν καὶ σήμερον τοὺς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς, ὅπου καὶ ἂν εὐρίσκωνται, καὶ ζητοῦν τὴν παραδοχὴ καὶ προσκύνησί τους· ἔναντι τούτων ἀπαιτεῖται ἡρωϊκὴ καὶ ὁμολογιακὴ ἀπάρνησις καὶ ἀποστροφή, ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, γιὰ τὴν διαφύλαξι τῆς ἀκεραιότητος τῆς Πίστεως καὶ τοῦ Ἥθους, προσωπικὰ καὶ συλλογικά. Ἡ προτροπὴ τοῦ Αποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ εἶναι πάντοτε ἐπίκαιρη: «Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων» (Α' Ἰωάν. ε' 21)!...

***

Ἡ δεύτερη δοκιμασία προήλθε ἀπὸ τοὺς ἀθεϊστές.

Τὸ 1945 τὰ Σοβιετικὰ στρατεύματα ἐξεδίωξαν τοὺς Ἰάπωνες ἀπὸ τὴν Μαντζουρία καὶ κατέλαβαν αὐτήν, ἐγκαθιστώντας πλέον καὶ ἐκεῖ Κομμουνιστικὸ καθεστῶς. Αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ γιὰ τὸν τοπικὸ ρωσικὸ πληθυσμὸ σήμανε μίᾳ νέᾳ μορφῇ δοκιμασίας καὶ καταπίεσεως. Στὸ Χαρμπὶν καὶ στὴν εὐρύτερη περιοχὴ παρέμεναν 100.000 τουλάχιστον Ρῶσοι καὶ περίπου 200 Ὀρθόδοξοι Κληρικοί.

Οἱ Σοβιετικοὶ θέλησαν πρωτίστως νὰ χρησιμοποιήσουν τὴν ἐξαπάτησι, γιὰ νὰ ἐπαναφέρουν ὅσο τὸ δυνατὸν μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ πίσω στὴν Σοβιετικὴ Ἑνωσι. Γι' αὐτό, ἐπιδόθηκαν σὲ συνεργασία μὲ τὸ ὑποχείριό τους Πατριαρχεῖο Μόσχας σὲ μίᾳ προπαγανδιστικῇ προσπάθειᾳ, προκειμένου νὰ πείσουν Κληρὸ καὶ Λαὸ στὴν Μαντζουρία νὰ λάβουν Σοβιετικὰ Διαβατήρια καὶ νὰ ἐπιστρέψουν στὴν πατρίδα τους, ἀπὸ ὅπου εἶχαν ἐξ ἀνάγκης μεταναστεύσει στὸ πρόσφατο παρελθόν.

Στὴν παγίδα ἐκείνη ἔπεσαν 50.000 περίπου Ρῶσοι ἀπὸ τὸ Χαρμπὶν καὶ τὴν γύρω περιοχὴ καὶ εἰσῆλθαν στὴν Σοβιετικὴ Ἑνωσι, νομίζοντας ὅτι τὰ πράγματα εἶχαν καλυτερεύσει καὶ ὅτι ὑπῆρχαν συνθήκες ἐλευθερίας ἀκόμη καὶ θρησκευτικῆς. Ὅμως, ἠπατήθησαν οἰκτρῶς. Ἀπὸ αὐτοὺς 14.000 ἐκτελέσθηκαν καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἐκτοπίσθηκαν, ἐξορίσθηκαν καὶ ὑπέστησαν παντοειδεῖς κακώσεις...

Τὴν ἴδια τύχη εἶχαν καὶ ὅσοι πίστευσαν στὸ σύνθημα τῶν Σταλινικῶν τὸ ἐπόμενο ἔτος 1946, ὅτι «ἡ

Μητέρα Πατρίδα σᾶς συγχωρεῖ, ἡ Μητέρα Πατρίδα σᾶς καλεῖ! Ὅσοι μὲ ἐμπιστοσύνη ἐπέστρεψαν, δοκίμασαν τὰ δεινὰ τῆς ἐξορίας καὶ τῶν στρατοπέδων συγκεντρώσεως...

Μεταξὺ ὧσων ἔδειξαν πίστι σὺς ὑποσχέσεις αὐτὲς συγκαταλεγόταν καὶ ὁ κατὰ σάρκα πατέρας τοῦ ἱεροῦ Φιλαρέτου, ὁ ἀπὸ τοῦ 1934 ἤδη Ἐπίσκοπος Χαϊλὰρ Δημήτριος, Βοηθὸς Ἐπίσκοπος τῆς Μητροπόλεως τοῦ Χαρμπίν. Αὐτὸς κατὰ πᾶσα πιθανότητα ἐκτοπίσθηκε στὴν Μονὴ τῶν Σπηλαίων τοῦ Ποσκὸβ καὶ ἀπεβίωσε τὸ 1946 ἢ τὸ 1947 κάτω ἀπὸ ἀδιευκρίνιστες συνθήκες στὸ τότε Λένινγκραντ.

***

Ἐκκλησιαστικά, ἡ Μητρόπολις τοῦ Χαρμπίν, ὅπως καὶ ἐκείνη τοῦ Πεκίνου, ἀποτελοῦσαν μαζὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Διοίκησι Ἄνω Ἀνατολῆς, ἡ ὁποία ἀπὸ τὸ 1920 ἕως τὸ 1945 ἦταν ἡ πιὸ ἰσχυρὴ καὶ σημαντικὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς, ἐδρευούσης ἀκόμη τότε στὸ Κάρλοβιτς τῆς Γιουγκοσλαβίας.

Μὲ τὴν εἴσοδο τῶν Σοβιετικῶν στρατευμάτων στὴν Μαντζουρία τὸ 1945, τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας ἀπέστειλε τὸν ἐπίσκοπο Ροστώβ καὶ Τανγκανρόνγκ Ἐλευθέριο, γιὰ νὰ προετοιμάσῃ καὶ ὑποβοηθήσῃ τὴν εἴσοδο, ἢ ὅπως ἔλεγαν «ἐνοποιήσι» τῆς Μητροπόλεως μὲ τίς Ἐπισκοπές της στὸ Πατριαρχεῖο.

Ἔτσι, ὁ ἀπὸ τοῦ 1932 Ἀρχιεπίσκοπος Χαρμπίν καὶ Μαντζουρίας καὶ ἀπὸ τοῦ 1939 Μητροπολίτης Μελέτιος, μὲ τοὺς Βοηθοὺς του Ἐπισκόπους, εἰσῆλθε ἐξ ἀνάγκης στὸ Πατριαρχεῖο καὶ ἡ Ἐπαρχία μεταβι-

βάσθηκε σὲ αὐτό. Ὁ Χαρμπὶν Μελέτιος ἐκοιμήθη τὸ 1946 καὶ τὸ Πατριαρχεῖο ὥρισε διάδοχό του τὸν τότε ἤδη Ἀρχιεπίσκοπο Καρμσάτκα καὶ Σεούλ Νέστορα, ὡς πατριαρχικὸ ἔξαρχο Ἀνατολικῆς Ἀσίας.

Ὅμως, τὸ ἐπόμενο ἔτος 1947 ὁ Σεβ. Νέστωρ συνελήφθη καὶ ἐκτοπίσθηκε στὴν Σοβιετικὴ Ἑνωσι, ὅπου ἀργότερα μετὰ πολλὰς ταλαιπωρίες καὶ κακώσεις ἔλαβε ἄλλη Ἐπαρχία, κοιμηθεὶς περὶ τὸ 1962.

Ἡ Ἐπαρχία τοῦ Χαρμπὶν ἔμεινε κενή, καὶ τὸ 1949 πατριαρχικὸς ἔξαρχος Ἀνατολικῆς Ἀσίας ὠρίσθηκε ὁ ἀρχιεπίσκοπος Πεκίνου Βίκτωρ, ὁ ὁποῖος ἔλαβε καὶ τὸ Χαρμπὶν στὴν δικαιοδοσίᾳ του, πού ἄρχισε πλέον νὰ φθίνη.

Σὲ αὐτὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸ πλαίσιο εὐρισκόμενος ὁ Ἀρχιμανδρίτης Φιλάρετος, δὲν ἠδύνατο παρὰ ἐξ ἀνάγκης νὰ φαίνεται ὅτι ἀνῆκε καὶ αὐτὸς τότε στὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας, ἀλλὰ ὄχι ἐκ πεποιθήσεως καὶ συνειδητῶς. Πρωτίστως, ἀρνήθηκε νὰ λάβῃ Σοβιετικὸ διαβατήριον καὶ ἐξέφραζε ἀνοικτὰ τὴν ἀρνησί του νὰ δεχθῆ τὰ ψεῦδη τῶν Σοβιετικῶν καὶ τῶν Πατριαρχικῶν περὶ δῆθεν θρησκευτικῆς ἐλευθερίας στὴν Σοβιετικὴ Ἑνωσι.

Τὸ 1946, γιὰ παράδειγμα, ὅταν ὁ Ἀρχιμανδρίτης Φιλάρετος ἦταν Ἐφημέριος στὸν Ναὸ τῆς Παναγίας τῶν Ἰβήρων (Πορταϊτίσεως) στὸ Χαρμπὶν, μετέβη ἕνας δημοσιογράφος σοβιετικῆς ρωσοφώνου ἐφημερίδος γιὰ νὰ τοῦ πάρῃ μία συνένευσι. Στὴν ἐρώτησί του πῶς σχολιάζει τὴν «εὐσπλαχνία» τῆς Σοβιετικῆς ἐξουσίας, ὁ Ἅγιος ἀπήντησε μὲ εὐθύτητα καὶ παρρησία:

«Ἀρνοῦμαι κατηγορηματικὰ νὰ λάβω Σοβιετικὸ διαβατήριον, ἐφ' ὅσον δὲν γνωρίζω γιὰ καμία ἰδεολογικὴ ἀλλαγὴ στὴν Σοβιετικὴ Ἑνωσι καὶ εἰδικῶς δὲν γνωρίζω πῶς ἡ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ ἐξελίσσεται ἐκεῖ. Γνώρισα ὁμῶς πολλὰ γιὰ τὴν καταστροφὴ τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τὸν διωγμὸ τῶν Κληρικῶν καὶ τῶν Λαϊκῶν...», ὁμῶς πρὶν νὰ ὀλοκληρώσῃ τὴν φράσι του, ὁ δημοσιογράφος τὸν διέκοψε ἀπότομα καὶ ἔφυγε...

Τὴν ἴδια περίπου ἐποχὴ, ὅταν ἐγράφη στὸ ἐπίσημο περιοδικὸ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἐπαινετικὸ κείμενο γιὰ τὸν Λένιν, ἀποκαλώντας τον ὡς ἰδιοφυΐα καὶ ὡς μετὰ τὸν εὐεργέτη τῆς ἀνθρωπότητος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Φιλάρετος ἐξανέστη καὶ κατήγγειλε σὲ κηρύγματά του τὰ ψεύδη αὐτά. Μὲ ἀποτέλεσμα, νὰ λάβῃ ἐντολὴ νὰ παύσῃ νὰ ὁμιλῇ.

Αὐτὸς ἐπίσης δὲν μνημόνευε στὶς Ἀκολουθίες τὶς ἀθεϊστικὲς ἀρχές καὶ καθοδηγοῦσε τοὺς πιστοὺς στὴν Ἀλήθεια καὶ τὴν Δικαιοσύνη. Ἦταν δὲ πλήρως ἀντίθετος μὲ τὸν ἐπαναπατρισμὸ Ρώσων στὴν Σοβιετικὴ Ἑνωσι καὶ δὲν παρεῖχε εὐλογία γιὰ μετὰ βασι πρὸς ἐργασίαν στὸ κράτος ποὺ ἔφτιαξαν οἱ Κομμουνιστὲς καὶ ποὺ ἡ πίστις ἐδιώκετο.

Ἐπίσης, παρὰ τὶς ἀπαγορεύσεις, διατηροῦσε ἀλληλογραφία μὲ τὸν Πρωθυεράρχη τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς Μητροπολίτη Ἀναστάσιο, τὸν διάδοχο ἀπὸ τὸ 1936 τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Ἀντωνίου, δεικνύοντας ὅτι πνευματικὰ καὶ συνειδησιακὰ ἐκεῖ οὐσιαστικὰ ἀνῆκε.

Οἱ Ἀρχές προέβαιναν σὲ πράξεις ἐκφοβισμοῦ του καὶ κάποιες φορὲς τὸν ἀπειλοῦσαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ξυ-

λοκόπησαν. Ὅμως, αὐτὸς συνέχιζε ἄφοβα τὴν ὁδὸ τῆς Ἀληθείας, ἐν μέσῳ κινδύνων καὶ ἐμποδίων, διότι διατελοῦσε ἐνωμένος μὲ τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, προσκολλημένος ἐν παντὶ στὸν Κύριο καὶ Θεὸ μας Ἰησοῦ Χριστό, μὲ ἀνδρεία καὶ θάρρος καὶ χωρὶς φόβο θανάτου, ὡς νεκρωθεὶς γιὰ τὸν κόσμον καὶ τὰ πάθη καὶ βαδίζων ἐν καινότητι ζωῆς.

Παρὰ ταῦτα, ἡ ἀναγκαστικὴ ὑπαγωγή του τὴν ἐποχὴ ἐκείνη στὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας ἦταν γι' αὐτὸν πηγὴ ψυχικῆς ὀδύνης καὶ κρίσεως συνειδήσεως· ἤθελε νὰ παύσῃ νὰ λειτουργῇ, ἀλλὰ τὸν συγκρατοῦσε ἡ σκέψις περὶ τοῦ τι θὰ ἀπογινόταν τὸ Ποίμνιο ποὺ ὑπηρετοῦσε· γι' αὐτὸ καὶ ἐν προσευχῇ, ἀνέμενε τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου διὰ τῆς ὑποδείξεως ἐν καιρῷ μιᾶς θεαρέστου λύσεως.

Ἡ ὅλη ἀρνητικὴ κατάστασις εἶχε καὶ κάποια θετικὴ ὄψις. Ἡ εἴσοδος τῶν Σοβιετικῶν στὸ Χαρμπὶν ἔφερε καὶ πολλοὺς νέους στὴν πόλιν μὲ Σοβιετικὴ παιδεία καὶ νοοτροπία, μὲ τοὺς ὁποίους ἦλθαν σὲ ἀναπόφευκτη σχέσιν οἱ Ὀρθόδοξοι Ρῶσοι νέοι τῆς πόλεως, οἱ ὁποῖοι εἶχαν γαλουχηθῆ στὴν πίστιν· γρηγορὰ ὅμως κατενόησαν, ὅτι γιὰ νὰ μιλήσουν στοὺς Σοβιετικοὺς νέους περὶ Πίστεως, περὶ τῆς ὁποίας ἐκεῖνοι δὲν γνώριζαν, θὰ ἔπρεπε πρωτίστως νὰ ἔχουν κάποιο βίωμα καὶ ὄχι ἀπλῶς μία καλὴ θεωρητικὴ γνῶσις αὐτῆς. Ἔτσι, ἀναγκάσθηκαν ἐκ τῶν πραγμάτων, πρὸς χαρὰν τοῦ π. Φιλαρέτου, νὰ ἐντείνουν τὴν πνευματικὴν ζωὴν, νὰ προσεύχωνται καὶ νὰ νηστεύουν, γιὰ νὰ ἔχη ὁ λόγος τοὺς ἐπίδρασι καὶ νὰ ὑποστηρίζεται ἀπὸ τὴν ζωὴν τους, ὥστε νὰ

γίνεται πιστευτός και ἀληθινός!...

***

Μετὰ τὸ 1950, οἱ ἀθεϊστικὲς Κινεζικὲς ἀρχὲς ζήτησαν ἀπὸ τοὺς Ρώσους εἴτε νὰ υπάγουν στὴν Σοβιετικὴ Ἐνωσι εἴτε νὰ μεταναστεύσουν στὴν Δύσι, προβαίνοντες σὲ μία «ἐθνικοποίηση» τῆς ὑφισταμένης στὴν χώρα τους ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Πολλὲς χιλιάδες Ρώσων κατέφυγαν τότε στὴν Δύσι κατὰ τὴν δεκαετία ἐκείνη καὶ ἀπέμειναν πλέον ἐλάχιστοι Κληρικοὶ καὶ Λαϊκοί. Ἦδη ἀπὸ τοῦ 1956-7 συστήθηκε ἡ λεγομένη Κινεζικὴ Ὀρθόδοξη Αυτόνομη Ἐκκλησία, μὲ Κινέζους ἐπισκόπους καὶ κληρικούς, ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τῆς Μόσχας. Ἀλλά, ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ ἐθνικὴ ἐκκλησία ἀντιμετώπισε στὰ μέσα τῆς δεκαετίας τοῦ '60 τὸν ἀπηνῆ διωγμὸ τῶν Μαοϊστῶν καὶ ἐξαφανίσθηκε πλήρως...

Ὁ π. Φιλάρετος ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς ἐλάχιστους Ρώσους Κληρικούς, ποὺ παρέμειναν ἀκόμη στὸ Χαρμπίν, χάριν τοῦ μικροῦ Ποιμνίου ποὺ ἐπίσης παρέμενε ἀκόμη ἐκεῖ. Παρ' ὅλον ὅτι οἱ Κινεζικὲς ἀρχὲς τοῦ προσέφεραν διαβατήριο γιὰ νὰ μεταναστεύσει στὴν Δύσι τὸ 1957, αὐτὸς δὲν τὸ δέχθηκε προκειμένου νὰ διακονήσῃ τοὺς ἐναπομείναντας Ρώσους Ὀρθοδόξους στὴν περιοχὴ.

Παράλληλα, ὅπως εἶπαμε, δὲν δεχόταν οὔτε Σοβιετικὸ διαβατήριο, μὲ ἀποτέλεσμα Κινέζοι καὶ Σοβιετικοὶ νὰ τὸν ἔχουν θέσει στὸ στόχαστρο γιὰ νὰ τὸν ἐξολοθρεύσουν. Ὅμως, ὁ Ἅγιος εἶχε τὴν θεία εὐλογία καὶ προστασία καὶ ἦταν δοσμένος μὲ ἐμπιστοσύνη στὴν θεία Πρόνοια.

Ούτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, οἱ Ἀρχεῖς ἀποφάσισαν τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1960 νὰ κάψουν ζωντανὸ τὸν Ἅγιο (!) μέσα στὸ οἶκημα ποῦ διέμενε, ἀφοῦ ἐνωρίτερα σφράγισαν τὶς πόρτες καὶ τὰ παράθυρα τοῦ ἰσογείου.

Ξημέρωνε Κυριακὴ καὶ ὁ Ἅγιος μετὰ τὰ μεσάνυκτα ξύπνησε ἀπὸ τὸν καπνὸ ποῦ ἐξήρχετο ἀπὸ βοηθητικὸ χῶρο τοῦ σπιτιοῦ. Ἔσπευσε τότε νὰ γεμίση μία λεκάνη νερὸ καὶ ὅταν τὸ ἔρριξε στὸ σημεῖο ποῦ ἔβγαине ὁ καπνός, ἀκούσθηκε μία μεγάλη ἔκρηξις καὶ ἡ φωτιὰ φούντωσε! Ἡ ἔκρηξις ὀφείλετο σὲ θερμικὴ βόμβα, ἡ ὁποία εἶχε τοποθετηθῆ νωρίτερα. Τὸ σῶμα τοῦ π. Φιλαρέτου ἐκσφενδονίσθηκε καὶ κτύπησε σὲ μία πόρτα, πίπτοντας ἐμπρός, μὲ ἀποτέλεσμα ἐκείνη τὴν στιγμή νὰ χάσῃ τὴν ἀκοή του. Ἀνακτώντας σύντομα τὶς αἰσθήσεις του, κατόρθωσε θεῖα βοήθεια νὰ πηδήσῃ ἀπὸ τὸν πρῶτο ὄροφο ἔξω, μὲ σοβαρὰ ἐγκαύματα στὸ πρόσωπο, ἀλλὰ καὶ τραῦμα στοὺς σπονδύλους τοῦ αὐχένου τοῦ ἀπὸ τὴν πτῶσι...

Κατὰ θεῖαν Πρόνοιαν, μία πιστή, ἡ Ζηναῖδα Λβόβνα, μέλος τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος τοῦ Ναοῦ, ἡ ὁποία διέμενε πλησίον Αὐτοῦ, εἶχε παρατηρήσει παραξενευμένη ὅτι ἀπὸ νωρίτερα εἶχαν συγκεντρωθῆ πυροσβεστικὰ ὀχήματα στὸ οἶκημα, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ φωτιὰ, σὰν κάτι νὰ ἀνέμεναν.

Μετὰ τὴν 2α πρωϊνὴ, ἀπὸ τὸν θόρυβο ποῦ προκλήθηκε, αὐτὴ βγῆκε καὶ ἀντίκρουσε τὸ οἶκημα τοῦ π. Φιλαρέτου μέσα σὲ φλόγες, τοὺς Κινέζους πυροσβέστες νὰ προσπαθοῦν νὰ ἐλέγξουν τὴν φωτιὰ γιὰ

νά μὴ ἐπεκταθῆ ἄλλου, καὶ τὸν ἴδιο τὸν π. Φιλάρετο
νά κάθεται στὰ σκαλοπάτια τοῦ Ναοῦ, τρέμων καὶ
ὀδυνώμενος!...

Τότε ἀκριβῶς, ὁ Κινέζος ἀρχιπυροσβέστης κα-
τανοώντας ὅτι ἡ ἐπιχείρησι ἀπέτυχε, διότι ὁ προ-
γραμμένος τους ἦταν ζωντανὸς ἔξω ἀπὸ τὸ καιό-
μενο οἶκημα, ἔτρεξε πρὸς αὐτὸν καὶ ἄρχισε νὰ τὸν
κατηγορῆ, ὅτι αὐτὸς ἦταν πού προέβη σὲ ἐμπρησμό!

Εὐτυχῶς, ἡ Ζηναΐδα ἔσπευσε μὲ θάρρος στὴν δύ-
σκολη καὶ κρίσιμη ἐκείνη στιγμή καὶ διαμαρτυρή-
θηκε ἔντονα στὸν ἀρχιπυροσβέστη, λέγοντάς του
ὅτι εἶδε τὰ ὀχήματα τῆς πυροσβεστικῆς ἀπὸ νωρί-
τερα νὰ ἀναμένουν στὸν χῶρο μὲ κάποιο σχέδιο.
Ὁ ἀρχιπυροσβέστης ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ ἀπροόπτου
συμβάντος, ἀπομακρύνθηκε προσπαθώντας νὰ ἐπι-
κοινωνήσῃ μὲ ἀνωτέρους του γιὰ νὰ ἐκθέσῃ τὴν κα-
τάστασι.

Ἡ ἡρωϊκὴ Ζηναΐδα ἔλαβε τὸν π. Φιλάρετο στὴν
οἰκία της καὶ προσπάθησε νὰ τοῦ παράσχη τὶς
πρῶτες βοήθειες, θέτοντάς τον σὲ ἀσφαλῆ χῶρο,
γιὰ νὰ μὴ ὑποστῆ νέα φονικὴ ἐπίθεσι ἀπὸ τοὺς ἐπι-
βούλους τῆς ζωῆς του.

Τὸ πρωῒ, ὅσοι εἶχαν μεταβῆ γιὰ ἐκκλησιασμό,
εἶδαν μὲ κατάπληξι τὸ οἶκημα τοῦ καλοῦ Ποιμένος
καὶ Ἐφημερίου καμμένο καὶ τὸν Ναὸ κλειστό. Μερικ-
οὶ κατόρθωσαν καὶ ἀνακάλυψαν τὸν π. Φιλάρετο
ἐξαντλημένο καὶ τραυματισμένο στὸ οἶκημα τῆς κυ-
ρίας Λβόβνα, ἀλλὰ φαινόταν νὰ ἔχη δύναμι πνευ-
ματικὴ καὶ φρόνημα ἀκμαῖο.

Ἡ ἀπόπειρα ἐκείνη κατὰ τῆς ζωῆς του ἄφησε θλι-

βερά κατάλοιπα ως πρὸς τὴν στάσι τῆς κεφαλῆς του καὶ στὶς φωνητικὲς χορδὲς του γιὰ τὸ ὑπόλοιπο τῆς ζωῆς του...

***

Ὅμως, ἡ φονικὴ διάθεσις τῶν κρατούντων δὲν σταμάτησε ἐκεῖ. Μετὰ δύο μῆνες, ὁ π. Φιλάρετος ἐπανῆλθε στὴν ἐνεργὸ ὑπηρεσία καὶ ἐγκαταστάθηκε σὲ ἕτερο μικρὸ οἶκημα πλησίον τοῦ Ναοῦ.

Ἐκεῖ, κάποια ἡμέρα, ἐνῶ εἰσηλθε ἀπὸ ἔξω βιαστικά, διέκρινε κάτω ἀπὸ τὴν κουρτίνα, σὲ κάποιο σημεῖο τοῦ δωματίου, νὰ ἐξέχουν οἱ μπότες κάποιου κρυμμένου ὄπισθεν, ὁ ὁποῖος προφανῶς εἶχε εἰσέλθει νωρίτερα προκειμένου νὰ τὸν κακοποιήσῃ. Ὁ π. Φιλάρετος ἐπιδέξια καὶ μὲ σβελτάδα προσποιήθηκε ὅτι εἰσηλθε γιὰ μία μόνον στιγμή γιὰ νὰ ἀφήσῃ ἢ νὰ λάβῃ κάτι ἀπὸ ἓνα συρτάρι καὶ πετάχθηκε ἔξω γιὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνο, χωρὶς πλεον νὰ ἐπιστρέψῃ στὸν ἐπικίνδυνο ἐκείνον χῶρο!...

Κατόπιν ὅλων αὐτῶν τῶν ἐπιβουλῶν, οἱ γνωρίζαντες αὐτὸν παρεῖχαν τὴν βεβαίωσι, ὅτι ὁ Κύριός μας τοῦ ἔδωσε πιὸ ἔντονα τὸ χάρισμα νὰ εἰσακούωνται οἱ προσευχὲς του, γιὰ ὅποιο αἴτημα τοῦ ζητοῦσαν οἱ πιστοὶ νὰ ἰκετεύσῃ τὴν θεία Φιλανθρωπία. Τοῦτο βεβαίως συνεχίσθηκε καὶ μετὰ τὴν Κοίμησί του, ὅπως ἀποδεικνύουν θαυμαστὲς ἐπενέργειές του σὲ ὅσους προσέφυγαν μὲ ἀκράδαντη πίστι στὴν θαυματουργικὴ πρεσβεία του!

Θὰ πρέπει δὲ νὰ σημειωθῇ, ὅτι μαρτυροῦνται καὶ ἄλλες ἀπόπειρες στὴν μετέπειτα πορεία του κατὰ τῆς ζωῆς του, κυρίως ἀπὸ Σοβιετικοὺς πράκτορες, ἀλλὰ ὁ Κύριός μας τὸν διεφύλαττε.

Ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος.

Δ) Στὸ Πηδάλιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς

ΟΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ Φιλάρετος μόνον ἐφ' ὅσον ἐξασφάλισε καὶ τὴν δυνατότητα φυγῆς τοῦ Ποιμνίου του, ἀνεχώρησε ἀπὸ τὸ Χαρμπὶν τὸ 1962 καὶ μέσω τοῦ Χόνγκ-Κόνγκ μετέβη στὴν Αὐστραλία, ὅπου ἔγινε δεκτὸς στὸν Κληρὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς. Ἐξ ἀρχῆς δὲ τοῦ ὑποδείχθηκε ὅτι θὰ ἐχειροτονεῖτο Ἐπίσκοπος, πρᾶγμα βαρὺ καὶ ἐπαχθὲς γιὰ τὴν μετριοφροσύνη τῆς ἐγνωσμένης ταπεινώσεώς του, ἀλλὰ ἡ συνεπῆς Μοναχικὴ συνείδησίς του τοῦ ὑπεδείκνυε τὴν ὁδὸ τῆς ἀγογγύστου ὑπακοῆς καὶ ὑποταγῆς στὸ θεῖον Θέλημα.

Ἐκεῖ, τὸ ἐπόμενο ἔτος 1963, ὁ π. Φιλάρετος μὲ ἀπαίτησι καὶ τοῦ Ποιμνίου χειροτονήθηκε πρᾶγματι Ἐπίσκοπος τῆς πόλεως Βρισβάνης (Μπρισμπαῖην) ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Σύδνεϋ Σάββα καὶ τὸν ἕτερο Βοηθὸ Ἐπίσκοπο τῆς Ἐπαρχίας Αὐστραλίας, τὸν Μελβούρνης Ἀντώνιο, κατοπινὸ Ἀρχιεπίσκοπο τοῦ Σαν Φραντσίσκο στὴν Δυτ. Ἀμερικὴ. Ὁ νεοχειροτόνητος Ἀρχιερεὺς Φιλάρετος ἦταν ἤδη 60 ἐτῶν, μὲ

μεγάλη πείρα και
θεία σοφία, βα-
στάζων μάλιστα
τὰ «στίγματα» τοῦ
Κυρίου στοῦ ἀσκη-
τικὸ σαρκίον του.

Στὴν Αὐστραλία
διακόνησε ὡς Ἐπί-
σκοπος ἓνα μόνον
ἔτος, διότι τὴν ἐπο-
μένη χρονιά, τὸ

Χειροτονία τοῦ Ἐπισκόπου Φιλάρτου.

1964, μετέβη στὴν Νέα Ὦρκη τῶν Η.Π.Α., προκειμέ-
νου νὰ λάβῃ μέρος γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Σύνοδο τῆς
Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς.

Ἐπρόκειτο γιὰ μία κρίσιμη Συνεδρία, διότι ὁ ὑπέρ-
γηρος καὶ ἀσθενὴς Μητροπολίτης καὶ Πρωθιεράρ-
χης Ἀναστάσιος ὑπέβαλε τὴν παραίτησί του ἐκ τῶν
καθηκόντων του καὶ ἡ Σύνοδος, ἐν ὄψει ἐκλογῆς
νέου Προκαθημένου, ἦταν χωρισμένη σὲ δύο ἰσό-
ψηφα μέρη, τὰ ὁποῖα ὑπεστήριζαν διαφορετικὸ ὑπο-
ψήφιο: ἓνα μέρος, τῶν «Ζηλωτῶν», ἦταν ὑπὲρ τοῦ
Ἀρχιεπισκόπου Ἰωάννου (Μαξίμοβιτς), ἐνὸς ἀγίου
Ἱεράρχου, καὶ τὸ ἄλλο, τῶν «Διπλωματῶν», ἦταν
ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Οὐασιγκτῶνος καὶ Φλώ-
ριδος Νίκωνος.

Ἐνώπιον τοῦ ἀδιεξόδου ἢ ἀκόμη καὶ τοῦ κινδύ-
νου προκλήσεως σχίσματος, ὁ Ἅγιος Ἀρχιεπίσκο-
πος Ἰωάννης πρότεινε νὰ ἐκλεγῇ ὁ νεώτερος κατὰ
τὰ πρεσβεῖα Ἐπίσκοπος Φιλάρτος, κάτι τὸ ὁποῖο
ἔγινε δεκτὸ καὶ ἔτσι ἐξελέγη Πρωθιεράρχης καὶ

Μητροπολίτης ό επίσης Ζηλωτής Φιλάρετος, πρός μεγάλην του οδύνη και απογοήτευσι. Ήταν, όπως έλεγε χαρακτηριστικά, σαν να τον οδηγούσαν στο εκτελεστικό απόσπασμα...

Ο γηραιός απερχόμενος Μητροπολίτης Αναστάσιος, ό όποιος έκοιμήθη τó έπόμενο έτος 1965, εξέφρασε τήν ευαρέσκειά του για τήν έκλογή και προέβη στην Ένθρόνισί του. Ήταν φανερό, ότι ή

πρότασις τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Μαξίμοβιτς ἦταν ἡ θε-
ἀρεστος λύσις καὶ ἡ ἀναγκαία ρύθμισις τόσο γιὰ τὰ
πράγματα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Διασπορᾶς, ὅσο καὶ
εὐρύτερα γιὰ τὸ καλὸ τῆς ἀγωνιζομένης Ἐκκλησίας
τοῦ Χριστοῦ καὶ κυρίως τῆς Ὁμολογιακῆς Μαρτυρί-
ας τῆς, σὲ ἐποχὴ ἐκδηλώσεως πλέον μὲ τρόπο σαφῆ
καὶ συγκεκριμένον τῆς Οἰκουμενιστικῆς αἰρέσεως.

***

Ὁ νέος Μητροπολίτης, ὡς ἄνθρωπος πρωτίστως
τῆς Εἰρήνης καὶ Χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἦταν φορέας
εἰρήνης καὶ καταλλαγῆς στὶς διαστάσεις πού ὑφί-
σταντο μεταξὺ Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν.

Εἶναι γνωστόν, ὅτι ὁ σπορευὺς τῶν ζιζανίων καὶ
τῶν διαιρέσεων διάβολος δὲν θὰ παύσῃ ποτὲ νὰ ρί-
πτῃ τὴν νοσογόνο καὶ δηλητηριώδη βοτάνην του καὶ
νὰ εὐρίσκη, δυστυχῶς, κάποιους ἐκ τοῦ Κλήρου καὶ
τοῦ Λαοῦ ἐπιρρεπεῖς στὶς καταστροφικὰς προτάσεις
του, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργοῦνται συχνὰ σο-
βαρὰ προβλήματα μέσα στὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας,
μὲ ζημιογόνον ἀποτελέσματα· τότε ψυχὲς βλάπτον-
ται καὶ τὸ θεῖο ἔργο ἐμποδίζεται. Οἱ δὲ Ποιμένες
ἔχουν πρῶτιστον ἱερὸν καθῆκον νὰ εἶναι εἰρηνοποιοί,
θυσιαζόμενοι στὴν ἀποκατάστασιν τῆς εὐλογημένης
τάξεως καὶ ὁμοφροσύνης στὴν θεία Ἄμπελο τῆς
Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ἐπίσης, ὁ νέος Μητροπολίτης ἀπὸ τὸ πρῶτον ἤδη
ἔτος τῆς Πρωθυεραρχίας του 1964, προέστη μετὰ τῆς
Ἱερᾶς Συνόδου του στὴν ἐπίσημη Διακήρυξιν τῆς ἀγι-
ότητος τοῦ περιφήμου καὶ θαυματουργοῦ Ἁγίου Ἱε-
ρέως Ἰωάννου τῆς Κρονστάνδης († 1908), πρὸς χαρὰν

καὶ ἱκανοποιήσιν
τοῦ πιστοῦ λαοῦ
τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος προέστη ἐπίσης στις Ἁγιοκατατάξεις τοῦ Ὁσίου Γερμανοῦ τῆς Ἀλάσκας (1970), τῆς Ἁγίας Ξένης τῆς Ἁγίας Πετρούπολεως τῆς διὰ Χριστὸν Σαλῆς (1978), πάντων τῶν Ἁγίων Νεομαρτύρων τῆς Ρωσίας (1981), ὡς καὶ τοῦ Ὁσίου Παΐσιου Βελιτσκόφσκυ (1982).

Ἀπὸ τὴν Διακήρυξι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Κρονστάνδης. Ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος μετὰ τοὺς Ἀρχιεπισκόπους Νίκωνα καὶ Ἀβέρκιο.

***

Μία σημαντικὴ συνεισφορά του στὴν διευκρίνισι τῆς ἐπικρατοῦσης καταστάσεως στὴν Ρωσικὴ Ἐκκλησία, ἀπετέλεσε ἡ Ἐπιστολὴ τοῦ ἱεροῦ ἀνδρὸς τὸ 1965 «Πρὸς τοὺς Ὀρθοδόξους Ἐπισκόπους καὶ ὄλους ὅσοι ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν κατάστασι τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας».

Ὑπενθυμίζουμε, ὅτι μετὰ τὸ 1927, ὅταν στὴν Ρωσία ἡ ἐπίσημος Ἐκκλησία προέβη διὰ τοῦ Μητροπολίτου Σεργίου στὴν Δήλωσι Νομιμοφροσύνης στις ἀθεϊστικὲς Ἀρχές, ἡ Ρωσικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Διασπορᾶς εἶχε τὴν συνείδησι ὅτι ἀποτελοῦσε τὸ ἐλεύθερο τμῆμα τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, διακηρύσσουσα τὴν ἀλήθεια περὶ τῆς ἐπικρατοῦσης καταστάσεως ἐντὸς τῆς Ρωσίας, ὅπου τὸ ἕτερο τμῆμα τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελοῦσε ἡ λεγομένη Γνησία

Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῶν Κατακομβῶν καὶ ὄχι τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας.

Στὴν Ἐπιστολὴ τοῦ 1965, ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος προέβη σὲ θαρραλέα ἀποκήρυξι τοῦ «Σεργιανιστικοῦ» Πατριαρχείου Μόσχας καὶ σὲ ἔπαινο τῆς Ἐκκλησίας τῶν «Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν», ἡ ὁποία εἰδικῶς ἀπὸ τὸ 1928 συνήνωσε τοὺς ἀντιφρονοῦντας Ὁρθοδόξους ἐναντία στὴν ἄθρη ἐξουσία, δρῶσα μυστικῶς, μὲ μεγάλο μάλιστα ἀριθμὸ Μοναχῶν καὶ Μοναζουσῶν, μὴ ἀναγνωρίζουσα τὸν Σέργιο καὶ τοὺς κατοπινούς πατριάρχας Μόσχας.

Οἱ πιστοὶ τῶν «Γνησίων Ὁρθοδόξων» ἀρνοῦνταν νὰ λάβουν ταυτότητα ἀπὸ τὸ κράτος καὶ δὲν ἔστειλαν τὰ τέκνα τους νὰ φοιτήσουν στὴν μέση καὶ ἀνώτερη ἐκπαίδευσι, γιὰ νὰ μὴ σχετίζονται μὲ τὴν ἀντίχριστη ἀθειϊστικὴ ἐξουσία καὶ προπαγάνδα. Αὐτοὶ ὅμως ἐθεωροῦντο, κατὰ τὴν βεβαίωσι τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου, **ἤρωες τοῦ πνεύματος** καὶ **ὁμολογητές**, ποὺ δὲν ὑπέκυψαν στὴν τρομερὴ ἐξουσία, οὔτε στὰ ψεύδη καὶ τὴν ἐξαπάτησί της.

Ἐπανελάμβανε δέ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς εἶναι τὸ ἐλεύθερο τμήμα τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας στὸ ἐξωτερικόν, ἀποτελοῦσα τὴν φωνὴν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς συνειδήσεως Αὐτῆς καὶ διατηροῦσα πνευματικούς καὶ προσευχητικούς δεσμούς μὲ τοὺς Κατακομβίτας.

Ἡ Ἐπιστολὴ κατέκλειε μὲ παράκλησι γιὰ κατανόησι, ὑποστήριξι καὶ προσευχή, ἐναντι δὲ τῶν πνευματικῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας του προέτρεπε

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασποράς.

σέ σταθερή ἐμμονή στήν Ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας,
ἀλλά καί σέ Μαρτυρία Αὐτῆς εὐρύτερα μέ λόγους,
καί κυρίως μέ συνεπῆ Χριστιανική ζωή.

***

Εἰδικῶς δέ περὶ τῶν Ἁγίων Ρώσων Νεομαρτύρων
τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος
ἔγραφε ἐπίσημως πρὸς τὸ Ποίμνιο τῆς Ἐκκλησίας
του τὰ ἐξῆς σημαντικά, ὀλίγον πρὸ τῆς Διακηρύξεως
Αὐτῶν μερικὰ ἔτη ἀργότερα, τὸ 1981:

«Ἄν καί στήν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ
βλέπουμε παραδείγματα Μαρτυρίων σέ ὅλες τὶς πε-
ριόδους τῆς ὑπάρξεώς της, ὅμως, πρὶν ἀπὸ τὴν Ρωσικὴ
Ἐπανάστασι τὸ ἄθλημα τοῦ Μαρτυρίου ἦταν κάτι τὸ
πρωταρχικῶς ἀφορὸν στοὺς πρώτους αἰῶνες τοῦ Χρι-
στιανισμοῦ, ὅταν ἡ εἰδωλολατρία πάσχιζε διὰ πυρὸς
καὶ αἵματος νὰ ἐκμηδενίσῃ τὴν ἀγία Ἐκκλησία.

Βλέπουμε κάτι ἄλλο σήμερα. Μὲ τὴν ἐμφάνισι καὶ
ἐπικράτησι τοῦ θεομάχου Κομμουνισμοῦ στήν Ρωσία,

ἄρχισε ἐκεῖ ἕνας διωγμὸς Πίστεως ἀνήκουστος γιὰ τὴν θηριωδία του καὶ τὴν εὐρύτητά του. Κατὰ τὸν ὀρισμὸ ἑνὸς ἐκκλησιαστικοῦ συγγραφέως, ἡ Ὁρθόδοξος Ρωσία εἶναι στὸν Γολγοθᾶ, καὶ ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία στὸν Σταυρό...

Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία καὶ ὁ λαὸς παρουσίασαν ἀμέτρητο πλῆθος περιπτώσεων μαρτυρικῆς ἐγκαρτερήσεως, διωγμῶν καὶ θανάτου γιὰ τὴν πίστι στὸν Χριστό... ὄχι ἀπλῶς ἑκατοντάδων ἢ χιλιάδων, ἀλλὰ ἑκατομμυρίων πασχόντων γιὰ τὴν πίστι -ἕνα ἀνήκουστο καὶ ἐκπληκτικὸ φαινόμενο!

Ταυτόχρονα, ἡ γῆ τῆς Ρωσίας καθάρθηκε ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἄγος μὲ τὸ ἅγιο αἷμα τῶν Νεομαρτύρων, οἱ ὁποῖοι ὑπέφεραν γιὰ τὴν Πίστι καὶ τὴν Δικαιοσύνη. Ἡ γῆ τῆς Ρωσίας ἐκπλύθηκε ἄφθονα ἀπὸ τὸ αἷμα αὐτὸ -ἐκπλύθηκε, ἀγιάσθηκε καὶ καθάρθηκε ἀπὸ τὴν ἀφροσύνη τῶν ἀθεϊστῶν καὶ θεομάχων!

Πλησιάζει ἡ ἡμέρα τῆς Διακηρύξεως τοῦ ἀμετρήτου χοροῦ τῶν Μαρτύρων καὶ Ὁμολογητῶν τῆς Πίστεως, πὺν ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία καὶ ὁ λαὸς ἔχουν ἐκδηλώσει στὸν κόσμο. Αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς μεγαλύτερης ἐπισημότητος γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη πίστι -ὄχι μόνον στὴν Ρωσία καὶ στὴν Ρωσικὴ Διασπορά, ἀλλὰ σὲ ὅλο τὸν κόσμο, ὅπου ὑπάρχουν πιστὰ τέκνα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας...

Μεγάλος καὶ πολυπληθὺς εἶναι ὁ χορὸς τῶν Ρώσων Νεομαρτύρων. Σὲ αὐτὸν προεξάρχουν τὰ ἱερά ὀνόματα τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος, τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος, τῶν φονευθέντων Μητροπολιτῶν Βλαδιμήρου καὶ Βενιαμίν· ὁ Μητροπολίτης Βλαδίμηρος κατέχει

μία ειδική θέσι τιμῆς σὲ αὐτὸν ὡς Πρωτομάρτυς στὴν ἔναρξι αὐτοῦ τοῦ ἐνδόξου χοροῦ. Ταυτόχρονα, μία ἐντελῶς ειδικὴ θέσι στὸν χορὸ τῶν Νεομαρτύρων κατέχεται ἀπὸ τὴν Βασιλικὴ Οἰκογένεια ὑπὸ τὸν Βασιλομάρτυρα Αὐτοκράτορα Νικόλαο τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ ὁποῖος εἶπε κάποτε: “Ἡ Ρωσία χρειάζεται μία θυσία γιὰ νὰ σωθῆ καὶ θὰ εἶμαι αὐτὴ ἡ θυσία...”.

Μέλη τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας Ἐκτὸς Ρωσίας! Προετοιμαζόμεθα γιὰ μία μεγάλη ἐπίσημη ἱεροτελεστία – μία ἱεροτελεστία ὄχι μόνον γιὰ τὴν Ρωσικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, διότι ὅλη ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία σὲ ὅλα τὰ μέρη της εἶναι μία καὶ ζῆ μία μοναδικὴ πνευματικὴ ζωή. Εἶθε αὐτὴ ἡ ἱεροτελεστία τῆς Ὁρθόδοξου πίστεως καὶ τὸ κάλλος τοῦ μαρτυρικοῦ ἄθλου νὰ εἶναι ὄχι μόνον μία γενικὴ Ἐκκλησιαστικὴ ἱεροτελεστία, ἀλλὰ ἐπίσης καὶ μία προσωπικὴ ἱεροτελεστία γιὰ τὸν κάθε ἕναν ἀπὸ ἐμᾶς!

Καλοῦμε ὅλα τὰ Μέλη τῆς Ἐκκλησίας Ἐκτὸς Ρωσίας νὰ προετοιμασθοῦν γι’ αὐτὴν μὲ ἀνξάνομενη προσευχή, Ἐξομολόγησι καὶ Κοινωνία τῶν Ἁγίων τοῦ Χριστοῦ Μυστηρίων, ὥστε ὅλη ἡ Ἐκκλησία μας ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ νὰ δοξάσῃ Αὐτόν, ἐκ τοῦ Ὁποίου προέρχεται πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον – τὸν θαυμαστὸν Θεὸν ἐν τοῖς Ἁγίοις Αὐτοῦ!».

Δ1) Ὑποστήριξις τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν Ἑλλάδος

ΟΠΩΣ εἶναι γνωστόν, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς ὀργανώθηκε ὡς Σύνοδος, ἀποτελούμενη ἀπὸ Ἀρχιερεῖς πού ἀναγκάσθηκαν νὰ καταφύγουν μὲ τὰ Ποίμνιά τους στὸν ἐλεύθερο κόσμον, μετὰ τὴν ἐπικράτησι τοῦ ἀθεϊστικοῦ ζυγοῦ στὴν Ρωσία.

Ἐπὶ κεφαλῆς εἴκοσι καὶ πλέον Ἀρχιερέων, ἑκατοντάδων Κληρικῶν καὶ χιλιάδων λαοῦ ἦταν ὁ ἐπιφανὴς Μητροπολίτης Κιέβου Ἀντώνιος Χραποβίτσκι. Ἡ Σύνοδος αὐτὴ φιλοξενήθηκε ἀρχικὰ στὸ ἔδαφος τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας καὶ ὑπηρετήσε τοὺς Ρώσους μετανάστες, οἱ ὅποιοι εἶχαν διασπαρῆ σὲ πολλὰ μέρη τῆς γῆς.

Διεκρίνετο ἐξ ἀρχῆς γιὰ τὴν παραδοσιακότητά της καὶ ἀντιτάχθηκε σὲ ἑτεροδιδασκαλίες καὶ Καινοτομίες, ὅπως καὶ στὴν Ἡμερολογιακὴ Μεταρρύθμισι καὶ τὴν αἵρεσι τοῦ Οἰκουμενισμοῦ. Ἀνέδειξε μάλιστα σπουδαῖες καὶ ἅγιες μορφές Ἐπισκόπων καὶ Κληρικῶν της, ἡ δὲ ἐκκλησιαστικότητα καὶ ἐγκυρότητα Αὐτῆς ποτὲ δὲν ἀμφισβητήθηκε ἀπὸ κανέναν, παρὰ τὸ ὅτι κάποιοι ἐκ τῶν ἐπισήμων Ἐκκλησιῶν καὶ φυσικὰ οἱ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἀμφισβητοῦσαν τὴν Κανονικότητά της, λόγω τῶν ἰδιαζόντων καὶ ἐν πολλοῖς πρωτοφανῶν στὴν ἱστορία περιστατικῶν, πού συνέτειναν στὴν διαμόρφωσι, ὀργάνωσι καὶ παρουσία της σὲ ὅλες σχεδὸν τὶς ἡπείρους τῆς γῆς.

Στὴν Σύνοδο αὐτῇ, περιάκουσθη γιὰ τὴν ὁμολογιακὴ γραμμὴ καὶ πορεία της, εἶχαν ἀποτανθῆ ἀπὸ τοῦ 1934 οἱ ἀγωνιζόμενοι Γνήσιοι Ὁρθόδοξοι Χρι-

στιανοὶ τῆς Ἑλλάδος, οἱ ἀκολουθοῦντες τὸ Ἐκκλησιαστικὸ (Παλαιὸ) Ἡμερολόγιο, προκειμένου νὰ λάβουν ἐκκλησιαστικὴ συνδρομὴ καὶ βοήθεια.

Τοῦτο τελικὰ συνέβη τὸ 1960, ὅταν Ἀρχιερεῖς τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς χειροτόνησαν στὴν Ἀμερικὴ τὸν ἐξ Ἑλλάδος Ἀρχιμανδρίτη Ἀκάκιο Παππᾶ τὸν Γέροντα σὲ Ἐπίσκοπο Ταλαντίου, ὥστε νὰ τεθῆ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀπορφανισθέντος Ποιμνίου τοῦ Πατρῖου Ἡμερολογίου στὴν Ἑλλάδα, μετὰ τὴν Κοίμησι τοῦ Ὁμολογητοῦ Πρωθιεράρχου πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομου τὸ 1955.

Ἐν συνεχείᾳ, τὸ 1962, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χιλῆς Λεόντιος τῆς αὐτῆς Συνόδου ἦλθε στὴν Ἑλλάδα καὶ μαζὶ μὲ τὸν Ταλαντίου Ἀκάκιο χειροτόνησαν τρεῖς ἀκόμη Ἀρχιερεῖς, τοὺς Κυκλάδων Παρθένιο, Γαρδικίου Αὐξέντιο καὶ Μαγνησίᾳς Χρυσόστομο (Νασλίμη), κάποιοι ἐκ τῶν ὁποίων χειροτόνησαν ἐν συνεχείᾳ τοὺς Διαυλείας Ἀκάκιο καὶ Σαλαμίνοσ Γερόντιο.

Ἐπίσης, στὴν Ἀμερικὴ χειροτονήθηκε ἀπὸ Ἐπισκόπους τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Ἀστορίας Πέτροσ (Ἀστυφίδης).

Οἱ χειροτονίες ἐκεῖνες ἔγιναν χωρὶς τὴν συγκατάθεσι τοῦ Πρώτου τῆς Συνόδου αὐτῆς Μητροπολίτου Ἀναστασίου, λόγῳ τῶν εἰδικῶν τότε δυσκόλων περιστάσεων.

Ἀλλὰ, μὲ τὴν ἀνάρρησι στὴν Πρωθιεραρχία τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου, ὁ ὁποῖος ἔδωσε ἀμέσως μίᾳ ἀναζωογονητικῇ ᾠθησι στὴν παραδοσιακότητα τῆς Συνόδου του, οἱ σχέσεις μὲ τοὺς Γνησίους Ὁρθο-

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασποράς.

δόξους τῆς Ἑλλάδος ἐπισημοποιήθηκαν καὶ ἐπικυρώθηκαν.

Ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος σὲ ἐπιστολή του τοῦ 1967 πρὸς τὸν διάδοχο τοῦ Ταλαντίου Ἀκακίου Ἀρχιεπίσκοπο Αὐξέντιο, ἐπιβεβαίωσε ὅτι ὁ προκατόχος του Ἐπίσκοπος Ταλαντίου Ἀκάκιος χειροτονήθηκε τὸ 1960 ἀπὸ τοὺς Ἀρχιερεῖς τῆς Συνόδου του Σεραφείμ καὶ Θεόφιλο καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχει καμία ἀμφιβολία γιὰ τὸ κῦρος τῆς χειροτονίας ἐκείνης.

Ἐπίσης, σὲ νέα ἐπιστολή του τὸν Μάϊο τοῦ 1969 πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Αὐξέντιο, ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος βεβαίωσε ὅτι οἱ χειροτονίες πὸν ἐτέλεσε ὁ Ταλαντίου Ἀκάκιος γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῶν Γνησίων Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν Ἑλλάδος ἀναγνωρίζονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ρωσικῆς Διασποράς καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἱεραρχία θεωρεῖται Ἀδελφὴ Αὐτῆς σὲ πλήρη κοινωνία.

Ἡ δὲ ἐπίσημη Συνοδικὴ ἐπιβεβαίωσις ὅλων τῶν

άνωτέρω ἔγινε μὲ ἰδιαίτερο Συνοδικὸ κείμενο τῆς 18/31.12.1969, τὸ ὁποῖο ὑπέγραψαν ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος καὶ δέκα ἀκόμη ἐπίλεκτοι Ἀρχιερεῖς τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς, γνωστοὶ καὶ παραδεκτοὶ γιὰ τὴν σοβαρότητα, παιδεία καὶ κυρίως πνευματικότητά τους.

***

Τὸ διάστημα ἐκεῖνο εἶχε ταξιδεύσει στὴν Νέα Ὑόρκη καὶ ἦλθε σὲ γνωριμία καὶ λειτουργικὴ συγκοινωνία μετὰ τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου ὁ ἔξ Ἑλλάδος ἄρτι προσχωρήσας τότε στοὺς Γνησίους

Ὁρθοδόξους Ἀρχιμανδρίτης Κυπριανός, Ἰδρυτῆς καὶ Ἡγούμενος τῆς ἀρτισυστάτου τὴν ἐποχὴ ἐκείνη Ἱερᾶς Ἀνδρώας Κοινοβιακῆς Μονῆς τῶν Ἁγίων Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης Φυλῆς Ἀττικῆς.

Ὁ σεβαστὸς καὶ μακαριστὸς Γέροντάς μας π. Κυπριανός, μετέπειτα Μητροπολίτης Ὠρωποῦ καὶ Φυλῆς (†2013), ὠφελήθηκε ἰδιαίτερος ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἐκείνη σχέσι, ὁ δὲ Μητροπολίτης Φιλάρετος ἐπέδειξε συμπάθεια καὶ εὐνοία στὸν νέο τότε Ἡγούμενο π. Κυπριανὸ καὶ μάλιστα ἐξέφρασε τὴν διάθεσί του νὰ τὸν χειροτονήσῃ Ἀρχιερέα (!), εἰς

ἔνδειξιν τῆς κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς καὶ τῶν Γνησίων Ὀρθοδόξων Ἑλλάδος. Ἡ πρότασις ἐκείνη βεβαίως δὲν ἦταν ἐφικτὴ καὶ δὲν ἦταν δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῆ τότε, ὅμως ἀπεκάλυπτε τὴν ἐγκάρδια προαίρεσι καὶ πρόθεσι τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου νὰ ἐνισχύσῃ καὶ στερεώσῃ μὲ τὸν πιὸ ἐπίσημο τρόπο τὴν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν ἀμφοτέρων, ὅπως ἐπίσης (ἀπεκάλυπτε) καὶ τὴν πνευματικὴν του διαίσθησι ἔναντι ἐνὸς χαρισματοῦχου καὶ δραστηρίου νέου Κληρικοῦ, ὁ ὁποῖος ἔμελε νὰ ἀναδειχθῆ σὲ ἰδιάζουσα μορφή στὸν χῶρο τοῦ Πατρίου στὴν Ἑλλάδα καὶ εὐρύτερα.

Ἡ πνευματικὴ ἐκείνη σχέσις διατηρήθηκε τὰ ἐπόμενα ἔτη ἕως τῆς Κοιμήσεως τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου, ὁ ὁποῖος ἐπεδείκνυε τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν εὐαρέσκειά του ἔναντι τοῦ Πατρὸς καὶ Καθηγουμένου, ὡς καὶ τῆς Ἀδελφότητος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ἁγίων Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης Φυλῆς Ἀττικῆς.

Συνάντησις τῶν δύο ἱερῶν ἀνδρῶν ὡς Ἀρχιερέων πραγματοποιήθηκε τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1979 στὴν Ἱερὰ Μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος στὸ Τζόρντανβιλ τῆς Νέας Ὠρκῆς, ὁμοῦ καὶ μετ' ἄλλων Ἀδελφῶν, περὶ τῆς ὁποίας ἀναφερόμεθα κατωτέρω.

***

Τὸν Ἰούλιο/ Αὐγούστο τοῦ 1971, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Αὐξέντιος καὶ ὁ Σαλαμῖνος Γερόντιος μετέβησαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα στὶς Η.Π.Α. καὶ

σὺν τοῖς ἄλλοις, μὲ τὴν συμμετοχὴ καὶ τοῦ Ἐπισκόπου Ἀστορίας Πέτρου, ἦλθαν σὲ ἀδελφικὴ ἐπικοινωνία μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου καὶ Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Αὐτοῦ.

Τὸν Σεπτέμβριο τοῦ ἔτους ἐκείνου, μετέβη στὴν Ἀμερικὴ καὶ ἀντιπροσωπία τῆς ἐτέρας μερίδος τοῦ Πατρίου Ἡμερολογίου Ἑλλάδος, ἐκ τῶν καλουμένων «Ματθαϊκῶν», γιὰ τὴν θεραπεία τῆς ἀντικανονικότητος τῆς ἐξ ἑνὸς Ἐπισκόπου χειροτονίας τους, ποὺ ἔγινε τὸ 1948, ὅταν ὁ Βρεσθένης Ματθαῖος προέβη μόνος σὲ χειροτονία πνευματικῶν του τέκνων ὡς ἐπισκόπων.

Ἡ Σύνοδος τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς ὑπὸ τὸν Μητροπολίτη Φιλάρετο ἀπεφάσισε νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἀντικανονικότητα διὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν (χειροθεσίας) στοὺς δύο μεταβάντες Ἀρχιερεῖς, Κορινθίας Κάλλιστο καὶ Κιτίου Ἐπιφάνιο. Οἱ χειροθεσίες τελέσθησαν, ἡ μερίδα τῶν «Ματθαϊκῶν» ὑπὸ τὸν τότε ἀρχιεπίσκοπο Ἀνδρέα ἦλθε σὲ κοινωνία μὲ τὴν Ρωσικὴ Διασπορὰ ἐπίσης, ἀλλὰ ἐτέθη εἰς αὐτοὺς ἡ

έντολή νὰ ἐνωθοῦν στὴν Ἑλλάδα μὲ τὴν ὑπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Αὐξέντιο Σύνοδο, ὥστε νὰ παύσῃ ἡ ἐπιζήμια διαίρεσί τους. Προσπάθειες πρὸς τοῦτο κατεβλήθησαν, ἀλλὰ δὲν εἶχαν θετική ἔκβασι.

Ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος ἔγραφε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὶς ἐξῆς ξεκάθαρες Ὁρθόδοξες θέσεις περὶ τοῦ Ἡμερολογιακοῦ θέματος τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1972:

«Ἡ Καινοτομία τοῦ Νέου Ἡμερολογίου ἐπροξένησε σχίσμα εἰς ὅλας τὰς Τοπικὰς Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι τὴν υἰοθέτησαν. Οὕτως, ἡ Ἑλλάς, ἡ Κύπρος, ἡ Ρουμανία καὶ τῶρα ἡ Βουλγαρία ἐγεύθησαν τὸν καρπὸν τῆς παρακοῆς.

Εἶναι θλιβερὸν πὸν ὁ Ὁρθόδοξος λαὸς τῶν προαναφερθεισῶν Ἐκκλησιῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐγερθῇ σύσσωμος καὶ ὡς μέγα κῦμα νὰ ὑπερισχύσῃ καὶ καταστείλῃ τὴν παλίρροιαν τῶν Καινοτομιῶν...

Ἡ ἡμετέρα Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ μακαρίας μνήμης τότε Ἀρχιεπισκόπου καὶ κατόπιν Μητροπολίτου καὶ Πρωθιεράρχου τῆς ἡμετέρας Συνόδου κ. Αναστασίου, ἐντόνως καὶ ἀποφασιστικῶς διεμαρτυρήθη κατὰ τῶν Καινοτομιῶν τοῦ Νέου Ἡμερολογίου καὶ ἄλλων Νεωτερισμῶν τοῦ θλιβεραῆς μνήμης πατριάρχου Μελετίου Μεταξάκη εἰς τὴν συνάθροισιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ 1923, ἡ ὁποία ἐσφαλμένως ἀναφέρεται ὡς Πανορθόδοξος, ἐφ' ὅσον τὰ Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων καὶ ἡ Ἐκκλησία Κύπρου δὲν ἀντεπροσωπεύθησαν.

Οἱ περισσότεροι δὲ Ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἠρνήθησαν νὰ παρενρευθοῦν,

διαμαρτυρόμενοι οὕτω διὰ τὴν ἀντικανονικότητα τῆς βεβιασμένης πολιτικῆς ἀναδείξεως τοῦ Μελετίου ὡς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ὁ τότε Προκαθήμενος τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας Μητροπολίτης Ἀντώνιος διεμαρτυρήθη ἐπίσης κατὰ τῆς μεταρρυθμίσεως ἐκείνης εἰς τὴν μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν Πατριαρχῶν ἐπιστολογραφίαν του καὶ ἔλαβεν ἀπαντήσεις ἐνισχύουσας τὴν στάσιν του».

Παρὰ ταῦτα, οἱ «Ματθαϊκοὶ» ὡς γνωστὸν ἀπεκίτησαν τοὺς Ρώσους μετὰ τὸ 1975 ὡς μὴ κατὰ πάντα Γνησίους Ὁρθοδόξους, καὶ κλείσθηκαν στὴν ἀπομόνωσί τους, μὲ τὰ γνωστὰ δυσάρεστα ἀποτελέσματα στὴν συνέχεια καὶ μέχρι σήμερα, μὲ τὴν θλιβερὴ ἐσωτερικὴ πολυδιάσπασί τους καὶ τὴν οὐσιαστικὴ ἀπὸ κάθε ἄποψι ἀποσταθεροποίησί τους.

Ἐν τούτοις, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος ἀπευθυνόμενος μὲ ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν συνετὸ «Ματθαϊκὸ» ἐπίσκοπο Κιτίου Ἐπιφάνιο, βεβαίωνε σὺν τοῖς ἄλλοις τὰ ἑξῆς:

«...Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Ἡμερολόγιο εἶναι ἓνας ὑποστηρικτὸς τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὡς τέτοιος προστατεύθηκε ἀπὸ τὶς ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως. Οὕτως, εἶναι φανερὸν σὲ ὅλους ὅτι ἡ Ἡμερολογιακὴ Καινοτομία προκάλεσε σχίσμα στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τὸ 1924 καὶ ἡ εὐθύνη γιὰ τὸ σχίσμα βαρύνει ἀποκλειστικὰ τοὺς Καινοτόμους...».

Παρὰ τὶς διαβεβαιώσεις αὐτές, εἶναι ἐπίσης γνωστὸν ὅτι ἡ ἀμφισβήτησις ἢ ἡ ἀπόρριψις ἀπὸ κάποιους ζηλωτικὸς κύκλους τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου γινόταν ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι, ἡ Ρωσικὴ

Σύνοδος δὲν ἔσπευδε σὲ σαφεῖς διακηρύξεις περὶ τῆς ἐκκλησιαστικότητος ἢ μή, ὡς καὶ περὶ τοῦ κύρους τῶν Μυστηρίων τῶν Καινοτόμων καὶ τῶν κοινωνούντων μὲ αὐτούς, ὅπως ἐπίσης καὶ ἐξ αἰτίας τῆς ἀνεπισήμου κοινωνίας μεμονωμένων Κληρικῶν τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς μὲ κάποιες ἐκ τῶν ἐπισή-

μων λεγομένων Ἐκκλησιῶν καὶ δὴ τοῦ πατριαρχείου Σερβίας.

Ὅμως, δὲν γινόταν κατανοητὴ ἡ πολὺ δύσκολη θέσις προσωπικὰ τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου ἐντὸς τῆς Συνόδου του καὶ ἡ ἀγωνιώδης προσπάθεια ποὺ κατέβαλε γιὰ τὴν διατήρησι τῆς συνοχῆς Αὐτῆς, ἐν μέσῳ πολλῶν καὶ μεγάλων δυσχερειῶν καὶ σχεδὸν ἀνυπερβλήτων ἐμποδίων, πράγματα μὴ γνωστὰ στοὺς εὐκόλους ἐπικριτὰς του. Ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ, εἶναι διαφωτιστικὰ ὅσα ἀναπτύσσουμε ὀλίγο κατωτέρω, εἰδικῶς σχετικὰ μὲ τὴν Γ' Σύνοδο Πανδιασπορᾶς τοῦ 1974, στὴν προσπάθεια κατανοήσεως τοῦ πλαισίου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης ἐδραστηριοποιεῖτο, πράττων τὸ μέγιστο ποὺ θὰ ἠδύνατο, διατηρῶν τὴν Ὁρθοδοξία του ἕως σημείου μὴ παραβιάσεως τῶν Ἀρχῶν τῆς συνειδήσεώς του.

***

Όμως, καί ἡ Σύνοδος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀυξεντίου ἐξ αἰτίας ἀδιακρίτων ἢ καί ἀντικανονικῶν ἐνεργειῶν ἔναντι τῶν Ῥώσων Ἀδελφῶν, ὠδήγησε αὐτοὺς σὲ ἀπόφασι διακοπῆς κοινωνίας καὶ μαζί της τὸ 1978.

Προσπάθειες συμφιλιωτικῆς ἔναντι τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου ἀπὸ κάποιους μεμονωμένους Ἀδελφοὺς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἢ τὴν Κύπρο, ὅπως τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Κυπριανοῦ Φυλῆς διὰ τοῦ Ἡγουμένου Αὐτῆς ἢ τοῦ Κιτίου Ἐπιφανίου, δὲν ἔφεραν θετικὸ ἀποτέλεσμα, διότι δὲν ἐξέφραζαν Συνοδικὴ διαγνώμη, ἀλλὰ ἦσαν ἀνεπίσημες καὶ προσωπικῆς.

Προσπάθεια ἐκκλησιαστικῆς ἐπανασυνδέσεως μὲ τὸν Ἅγιο Μητροπολίτη Φιλάρετο καὶ τὴν Σύνοδό του κατέβαλε ἡ ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1979 δια-

μορφωθείσα Σύνοδος στήν Ἑλλάδα ὑπὸ τὸν Κορινθίας Κάλλιστο. Ἀντιπροσωπία Αὐτῆς, συμπεριλαμβάνουσα καὶ τὸν Μητροπολίτη πλέον Ὠρωποῦ καὶ Φυλῆς Κυπριανό, μετέβη στίς Η.Π.Α. τὸν Ἀπρίλιο τοῦ ἔτους ἐκείνου καὶ εἶχε φιλικὴ συνάντησι, ἀλλὰ καὶ Συνοδική συνεργασία, μὲ τὸν Ἅγιο Μητροπολίτη Φιλάρετο καὶ Συνοδικὰ Μέλη τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς. Ἡ ἀλληλο-εκτίμησις ἐπιβεβαιώθηκε, ὅπως καὶ ὁ ἐν Χριστῷ σύνδεσμος καὶ ἡ κοινὴ Ὁρθόδοξη γραμμὴ καὶ πορεία, ἀλλὰ μία ἐπίσημη διακήρυξις Ἑνώσεως δὲν κατέστη δυνατὴ, λόγῳ τῶν προβλημάτων ἀπὸ τοὺς διαχωρισμοὺς τοῦ προσφάτου τότε παρελθόντος.

Πάντως, ἡ σχέσις κοινωνίας καὶ ἀγάπης τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου μὲ τοὺς Ἕλληνας τοῦ Πατρῴου Ἡμερολογίου διατηρήθηκε ἕως τέλους Αὐτοῦ· οἱ Ἕλληνες Ἀγωνιστές, παρὰ τὰ λάθη τους, κάποια ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸν ἐπίκραναν, δὲν ἔπαυσαν **στήν πλειονότητά τους νὰ τὸν θεωροῦν ὡς ἕναν σύγχρονο Ὁμολογητὴ τῆς Ὁρθοδοξίας**, ἄξιο διάδοχο τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἐνσαρκωτὴ τοῦ γνησίου Ὁρθοδόξου Χριστιανικοῦ ιδεώδους Ἀσκήσεως καὶ ἐν Χριστῷ ἀναστροφῆς, ἐν λόγοις καὶ ἔργοις.

Γιὰ τὸν λόγο τοῦτο, ἔχαιρε πάντοτε ἰδιαιτέρας ἐκτιμήσεως, σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης, καὶ ζῶν καὶ μετὰ θάνατον, γι' αὐτὸ καὶ ἡ μορφὴ του ἐτιμᾶτο καὶ τιμᾶται ὑπερβαλλόντως καὶ οἱ πρεσβεῖες του ἐκζητοῦνται εὐγνωμόνως.

Ἐνα δὲ χαρακτηριστικὸ συμβάν, ἀποδεικνύει τοῦ

λόγου τὸ ἀληθές:

Ἀρχὰς τῆς δεκαετίας τοῦ '70, ἐπισκέφθηκε τὴν Ἑλλάδα ἕνας Ἱεροδιάκονος τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου. Αὐτὸν ἐφιλοξένησε ὁ τότε Ἀρχιεπίσκοπος Αὐξέντιος, ὁ ὁποῖος μάλιστα τὸν ἐπήγε χάριν προσκυνήσεως σὲ μερικὲς ἐκ τῶν Μονῶν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων στὴν Ἀττική.

Μεταξὺ ἄλλων, ἐπισκέφθηκαν καὶ τὴν ἱστορικὴ Ἱερὰ Μονὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στοὺς Θρακομακεδόνες Ἀττικῆς, στὴν Πάρνηθα, ὅπου ἀναπαύονται τὰ Λείψανα τοῦ σεπτοῦ Πρωθιεράρχου τῆς Ἐκκλησίας μας Μητροπολίτου πρώην Φλωρίνης Χρυσοστόμου († 1955), ὡς καὶ τοῦ Κτήτορος καὶ Γέροντος τῆς Ἀδελφότητος ἀοιδίμου Ἐπισκόπου Κυκλάδων Παρθενίου († 1962).

Ἐκεῖ, στὸ λαμπρὸ Καθολικὸ τῆς Μονῆς, ἐνώπιον τῆς σεβαστῆς Καθηγουμένης Εὐθυμίας († 2000) καὶ τῆς πολυπληθοῦς Ἀδελφότητος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Αὐξέντιος ἐσύστησε τὸν Ἱεροδιάκονο, ὡς εὐρισκόμενο παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου στὸ Συνοδικὸ μέγαρο στὴν Νέα Ὑόρκη.

Τότε, ἡ Ἡγουμένη Εὐθυμία ἀναφώνησε μὲ ἐνθουσιασμό: «**ὦ, τοῦ Φιλαρέτου, τοῦ Μητροπολίτου καὶ Πρωταθλητοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας!**». Καὶ ἀμέσως, αὐτὴ καὶ ὅλη ἡ Ἀδελφότης ἔβαλαν μετάνοια στὸν ἐκπληκτο Ἱεροδιάκονο, καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ μεταφέρῃ αὐτὴν στὸν Ἅγιο Μητροπολίτη εἰς ἔνδειξιν ἀγάπης, σεβασμοῦ καὶ ἀπεριορίστου θαυμασμοῦ!...

Δ2) Ἀντι-οικουμενιστὴ Μαρτυρία καὶ Δραῖσις

Η ΘΕΩΡΗΣΙΣ τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου ὡς Πρωταθλητοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ὁ ἀπεριόριστος σεβασμὸς καὶ θαυμασμὸς ἔναντι τῆς σεπτῆς μορφῆς του, νομίζουμε ὅτι δὲν εἶναι ὑπερβολικὲς ἐκφράσεις ἑνὸς περιστασιακοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Ὁ κύριος λόγος πρὸς τοῦτο, εἶναι ἡ Ὁμολογιακὴ Μαρτυρία του καὶ ὁ Ἀντι-αιρετικὸς, Ἀντι-οικουμενιστικὸς Ἀγώνας του, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀνυπερβλήτου ἀξίας καὶ σημασίας καὶ ἀσυγκρίτου μεγέθους, κύρους καὶ βαρύτητος.

Ὁ ἐκλεκτὸς αὐτὸς πιστὸς καὶ φρόνιμος Οἰκονόμος τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἐπέλεγε ὑπὸ τῆς Θείας Προνοίας τότε πού ὁ Οἰκουμενισμὸς τῆς Ρώμης, τῆς Γενεύης καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπως καὶ τῆς Μόσχας, ἀποθρασύνθηκε

καὶ παρέσυρε σὲ οἰκτρὰ πτώσι τοὺς ἐξ ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστάς, ὥστε νὰ ἀποτελέσει τὴν **Φωνὴν τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Συνειδήσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας** καὶ νὰ ὁμολογήσῃ αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ

κόσμου παντός, και μάλιστα ως ὑστατη προσπάθεια ἀποσοβήσεως τῆς καταπτώσεως τῶν Οἰκουμειστοπλήκτων ἡγεσιῶν.

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ἡ Μόνη και Ἀήτητος Κεφαλή τῆς ἀγίας Ἐκκλησίας μας, δὲν ἄφησε τὴν κληρονομίαν Του ἀφύλακτο στὴν κρίσιμη ἐκείνη ἐποχή. Τότε ἀκριβῶς ἀνέδειξε «ἐπὶ τὴν λυχνίαν», Ἄγγελον ἐπίγειον, Ἄνθρωπον ἐπουράνιον, διαλάμποντα ἐν Πίστει ὀρθῇ και Ἀρετῇ διαυγῇ, ὥστε νὰ σηκώσει τὸ βάρος και τὴν εὐθύνη τῆς καταγγελίας τῶν γενομένων, τῆς Θεολογικῆς και Κανονικῆς ἀντιμετωπίσεως αὐτῶν, και μὲ πόνο, ἀγάπη, νηφαλιότητα, ἐμβριθία και πνευματικότητα, νὰ θέσῃ ἅπαντας τοὺς ἐνεχομένους στὸν Οἰκουμεισμοὸ πρὸ τῶν φοβερῶν εὐθυνῶν τους ἐπὶ γῆς και ἐν Οὐρανῶ.

Ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης ἦταν ὄντως **θερμὸς Ζηλωτῆς τῆς Ὁρθοδοξίας**, χωρὶς φανατισμοὺς και ἀκρότητες. Ἦταν σταθερὸς και συνεπής, ἄνθρωπος μέτρου και ἰσορροπίας, ἀκατάκριτος, προσηνής και κυριαρχημένος, μὲ μεγάλη και ἀπροσποίγη ταπεινώσι, και ἐν ἐνὶ λόγῳ ἄνθρωπος Χάριτος και Εὐλογίας.

***

Ἄς δοῦμε ἐντελῶς ἐπιγραμματικὰ τὰ σπουδαιότερα Ὁμολογιακὰ κείμενά του, τὰ ὁποῖα παραμένουν ἕως σήμερα ἀσυναγώνιστα **Μνημεῖα Ὁρθοδόξου Πατερικότητος και Ἀληθείας**.

Ἀμέσως μετὰ τὴν γενομένη Ἄρσι τῶν Ἀναθεμάτων Κωνσταντινουπόλεως-Ρώμης, ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος ἀπηύθυνε Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Οἰκουμει-

νιστή πατριάρχη Αθηναγόρα, τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1965, ὅπου μὲ πνεῦμα καὶ ἤθος σταθερὸ καὶ πλήρες ὁμολογιακῆς παρρησίας, «ὡς Ἀρχηγὸς τοῦ Ἐλευθέρου τμήματος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας», τόνισε ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λαμβάνωνται ἀποφάσεις σχετικὰ μὲ τοὺς Δυτικοὺς χριστιανούς, οἱ ὁποῖες νὰ μὴ εὐρίσκωνται σὲ συμφωνία μὲ τὴν διδασκαλία τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ μάλιστα τῶν Ἁγίων Φωτίου τοῦ Μεγάλου καὶ Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ.

Ἐπίσης, κατήγγειλε τὴν γενομένη Ἄρσι καὶ ἀπέδειξε τὸ **παράνομον** καὶ **ἄκυρον** αὐτῆς, ἐφ' ὅσον σήμανε οὐσιαστικὰ τὴν **ἐξίσωσι** πλάνης καὶ ἀληθείας· ὁ Ἅγιος διεκήρυξε εὐθαρσῶς, ὅτι **καμία ἔνωσις δὲν εἶναι δυνατὴ μὲ τοὺς Παπικοὺς μέχρις ἀποκηρύξεως ἀπὸ μέρους τους τῶν νέων δογμάτων**, διότι αὐτοὶ ἀπὸ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος προσέθεσαν πλῆθος πλανῶν καὶ αἰρέσεων στὴν Πίστι, ὅπως καὶ ἀποδοχῆς τους πλήρως τῆς Ὁρθοδόξου διδασκαλίας.

Ὅμως οἱ Παπικοί, μέσῳ τῶν κειμένων τους, εἶναι φανερόν ὅτι ἀντιλαμβάνονται τὸν πιθανὸν διάλογο μὲ τοὺς Ὁρθοδόξους ὡς σχέδιο ἐνσωματώσεώς μας στὴν Ρώμη ἢ ὡς ἀποκατάστασι τῆς κοινωνίας μὲ κάποιον τρόπο, πού νὰ ἀφήνη ἀμετάβλητη τὴν διδασκαλία τους περὶ τῆς θέσεως τοῦ Πάπα στὴν Ἐκκλησία. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἱερός Φιλάρετος ἀναφωνεῖ, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσχωρήση **μία τέτοια προδοσία στὸ περιβάλλον μας!**

Ἐπέβαλε δὲ παράκλησι στὸν Ἀθηναγόρα νὰ **παύση τὸν σκανδαλισμὸ ἀπὸ τὴν ὁδὸ πού ἐπέλεξε τῆς οἰκουμενιστικῆς συμβιβαστικῆς ἐνώσεως μὲ**

τούς έτεροδόξους, χωρίς τήν πλήρη όμοφροσύνη τους στήν Αλήθεια.

Ἡ θαυμάσια αὐτή Ἐπιστολή ἔμεινε ἀναπάντητη, διότι ὁ πατριάρχης καί οἱ σὺν αὐτῷ εἶχαν ἤδη ἐπιλέξει τήν ἀνεπίστροφη κατακριτική πορεία τους...

***

Ἀκολούθησε Ἐπιστολή πρὸς τὸν Ἀμερικῆς Ἰάκωβο τήν Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας τοῦ 1969, καταγγέλλουσα τίς οἰκουμενιστικὲς πράξεις καί ιδέες του, τίς σύμφωνες μὲ ἐκεῖνες τοῦ Ἀθηναγόρου, οἱ ὁποῖες ἦταν **καθαρῶς ἀντορθόδοξες καί ἀντιβαίνουσες πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες.**

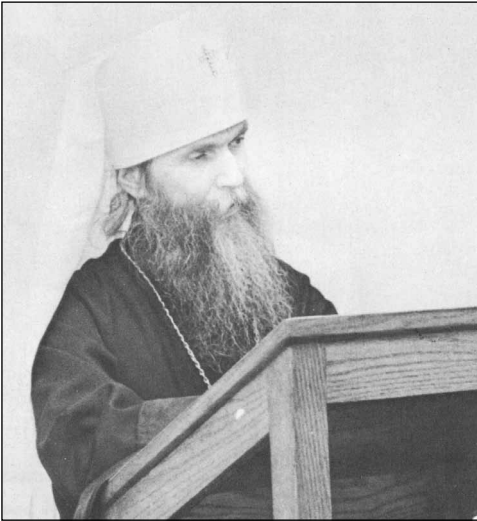
Ὁ ἱερός Φιλάρετος μὲ καθαρότητα καί σαφήνεια τονίζει, ὅτι ἡ δημόσια κοινὴ προσευχὴ ἀποτελεῖ τὸ κορύφωμα τῆς ἐπιστροφῆς στήν Ἐκκλησία τῶν ἐκτὸς Αὐτῆς εὐρισκομένων, σὰν ἐκδήλωσι ἐνότητος πλέον στήν Πίστι, καί ὄχι μέσον γιά εὐρεσι ἢ ἐπίτευξι αὐτῆς.

Εἶναι φανερόν, ὅπως γράφει ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης, ὅτι οἱ δηλώσεις τοῦ πατριάρχου Ἀθηναγόρου, πού ἀποτελοῦν τήν προϋπόθεσι καί γιά τίς οἰκουμενιστικὲς πράξεις τοῦ Ἰακώβου, **κατατείνουν σὲ δῆθεν ἐπανάκτησι τῆς «ἀδαιρέτου Ἐκκλησίας»,** πρᾶγμα πού ἀποδεικνύει τήν πίστι τους στήν αἰρετική «θεωρία τῶν κλάδων», μὲ ἀποδοχή τῆς δῆθεν «διαίρέσεως τῆς Ἐκκλησίας» καί τήν θεώρησι τῶν ἱερῶν Δογμάτων ὡς δευτερευούσης σημασίας καί ὡς ἀδιαφόρων γιά νὰ ἀνήκη κανεὶς στήν ἀληθινὴ Ἐκκλησία.

Ἡ διοργάνωσις Οἰκουμενιστικῶν συμπροσευχῶν

σὲ αὐτὴ τὴν σαθρὴ καὶ αἰρετικὴ βᾶσι ἀποτελεῖ διαστρέβλωσι τοῦ περὶ Ἐκκλησίας Δόγματος. Γιὰ τὸν λόγο αὐτό, ὁ ἱερός Φιλάρετος συνεπέρανε: «ένώνεσθε (προσοχή, ὄχι θὰ ένωθῆτε, ἀλλὰ ένώνεσθε) με τοὺς έτεροδόξους οὐχι έν ἀληθεία, ἀλλ' έν ἀδιαφορία πρὸς αὐτὴν»!

***

Τὸν Ἰούλιο τοῦ αὐτοῦ ἔτους, 1969, ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος ἀπηύθυνε τὴν περίφημη «**Πρώτη Ἐπιστολὴ Πόνου**» (βλ. αὐτὴν στὶς σελ. 135-161 τοῦ παρόντος) πρὸς τοὺς προκαθημένους καὶ πρὸς ὅλους τοὺς ἀρχιε-

ρεῖς τῶν ἐπισήμων ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν, μετὰ μάλιστα καὶ τὴν σύγκλησι τῆς Δ' Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν» στὴν Οὐψάλα τῆς Σουηδίας τὸ προηγούμενο ἔτος 1968.

Ὁ ἱερός Φιλάρετος γράφει ἀπὸ αἴσθησι εὐθύνης, γιὰ νὰ μὴ ἔχη τὸ κριμα τῆς προδοσίας τῆς Ἀληθείας διὰ τῆς σιωπῆς, καὶ γιὰ νὰ μὴ ἀκούση παρὰ Κυρίου έν ἡμέρα Κρίσεως, ὅτι εἶδε τὸν κίνδυνο τοῦ Οἴκουμενισμοῦ νὰ ἀπειλῆ τὴν Ἐκκλησία καὶ

δὲν προειδοποίησε τοὺς Ἐπισκόπους Αὐτῆς.

Ἡ μελέτη τῶν ὄσων συνέβησαν στὴν Οὐψάλα ἦταν συνταρακτική, διότι ἡ πλάνη τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἔτυχε ἐπισήμου ἐγκρίσεως ἀπὸ τις τοπικὲς Ἐκκλησίες. Ἡ συμπερίληψις τῶν ὀρθοδόξων ὡς «ὀργανικῶν μελῶν» τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν» δὲν δικαιολογεῖ τὴν συμμετοχὴ τους γιὰ λόγους δῆθεν μαρτυρίας τῆς Ἀληθείας ἢ ἱεραποστολικούς μεταξὺ τῶν ἄλλων Ὁμολογιῶν, ἀλλὰ τοὺς συνενώνει μὲ αὐτές, καὶ ὅλες πλέον οἱ ἀποφάσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ὁργανισμοῦ λαμβάνονται ἐξ ὀνόματος ὄλων, ὀρθοδόξων καὶ ἑτεροδόξων. Οἱ ὀρθόδοξοι συγχωνεύονται πλέον σὲ μία μᾶζα μὲ τοὺς Διαμαρτυρομένους.

Ἡ χρῆσις τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ στὰ κείμενα, ὅταν γίνεται λόγος περὶ Ἐκκλησίας («ἡ Ἐκκλησία διδάσκει...» κλπ.), ἢ ἀναφορὰ κάποτε σὲ «Παγκόσμια Ἐκκλησία» καὶ τὸ διάχυτο πνεῦμα στὴν ὀρολογία καὶ στὰ κείμενα περὶ δῆθεν ὑφισταμένης ἐσωτερικῆς ἐνότητος τῶν λεγομένων Ἐκκλησιῶν, παρὰ τὴν ἐξωτερικὴ τους διαίρεσι, φανερῶνει τὸ κύριο ἔργο τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ποῦ εἶναι ἡ δῆθεν ἐσωτερικὴ ἐνότης νὰ ἐκδηλώνεται καὶ βιώνεται καὶ ἐξωτερικά. Ὅμως, οἱ Ἅγιοι Πατέρες καὶ οἱ Ἱεροὶ Κανόνες δὲν προέβαιναν σὲ ὀργανικὲς ἐνώσεις μὲ τοὺς αἰρετικούς, ἀλλὰ τοὺς ἀναθεμάτιζαν!

Ἀπὸ τὴν σύγχρονη ἄμικτη μίξι, δὲν ἀγιάζονται οἱ αἰρετικοί, ἀλλὰ ἀποξενώνονται οἱ κατ' ὄνομα ὀρθόδοξοι ἀπὸ τὴν Καθολικὴ Ὁρθόδοξη Ἐνότητα. Οἱ σημερινοὶ Διαμαρτυρόμενοι καὶ Παπικοὶ

δὲν εἶναι ἐγγύτεροι στὴν Ἐκκλησία ἀπ' ὅτι ἦταν οἱ Ἀρειανοὶ ἢ οἱ Ἡμιαρειανοὶ τοῦ Δ' αἰῶνος, ἔστω καὶ ἂν σήμερα ὑπάρχουν ἄλλου εἴδους κοινωνικὲς σχέσεις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Οἱ Οἰκουμενιστικὲς σχέσεις εἶναι ἀντίθετες στὴν φύσι τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ συνιστοῦν ἔργο πνευματικοῦ δηλητηριασμοῦ· γι' αὐτὸ καὶ ἡ *θεία μάχαιρα* εἶναι ὑψωμένη γιὰ νὰ διαχωρίσῃ τοὺς ἐμμένοντας πιστοὺς στὴν παραδοθεῖσα Πίστι ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι εἰσῆλθαν στὴν νέα πορεία τῆς Οἰκουμενιστικῆς ἐνότητος.

Τέλος, ὁ ἱερός Φιλάρετος ἀπηύθυνε ἔκκλησι καὶ ἱκεσία στοὺς ἐπισκόπους τῆς παγκοσμίου ὀρθοδοξίας νὰ ἐγερθοῦν σὲ προάσπισι τῆς καθαρότητος τῆς Ορθοδόξου Πίστεως.

***

Τὸ αὐτὸ ἔτος 1969, τὸ Σεργιανιστικὸ καὶ ἤδη ἀπὸ ἐτῶν καὶ Οἰκουμενιστικὸ πλεόν Πατριαρχεῖο Μόσχας, ἀπεφάσισε νὰ παρέχῃ τὰ **Μυστήρια** σὲ Παλαιοπίστους καὶ σὲ Παπικούς.

Ἡ ἀντίδρασις στὴν Ρωσικὴ Διασπορὰ ἔναντι αὐτῆς τῆς πράξεως ἦταν ἀποφασιστικὴ.

Ἡ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς ἀπεφάνθη τὴν 31.3.1970, ὅτι τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας ἔχει ἀποξενωθῆ ἀπὸ τὴν ἐνότητα τῶν Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὅτι διὰ τῆς μυστηριακῆς αὐτῆς ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς Παπικούς, δὲν ἀγιάζει τοὺς αἰρετικούς, ἀλλὰ γίνεται μέρος τῆς αἱρέσεώς τους.

Τὸν δὲ Σεπτέμβριο τοῦ 1971, συνήλθε ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς στὸ Μόντρεαλ τοῦ Καναδᾶ καὶ μεταξὺ ἄλλων ἀπεφάσισε, ὅτι ἐξ αἰτίας τῆς αἰρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ τῆς ἐξαλείψεως τῆς διαφορᾶς Ὁρθοδοξίας καὶ Αἰρέσεως σὲ βαθμὸ πὺν νὰ παρέχονται τὰ Μυστήρια στοὺς Αἰρετικούς, στὸ ἐξῆς θὰ πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ βαπτίζονται ὅλοι οἱ αἰρετικοί, οἱ ὅποιοι θὰ εἰσέρχονται στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, με ἐγκατάλειψι τῆς Ρωσικῆς πρακτικῆς τῆς Οἰκονομίας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Τονίσθηκε δέ, ὅτι μέσῳ τῆς παροχῆς τῶν Μυστηρίων στοὺς αἰρετικούς, τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας «ἐπρόδωσε τὴν Ὁρθοδοξίαν», ἐφ' ὅσον ἐνέκρινε μία ὄχι μόνον ἀντικανονικὴ, ἀλλὰ αἰρετικὴ πράξι, ἡ ὁποία ἐπιφέρει βλάβη στὸ Ὁρθόδοξο δόγμα περὶ Ἐκκλησίας· ἡ δὲ πράξις αὐτὴ ἐπιβαρύνει ὅλα τὰ Μέλη τῆς Μοσχοβιτικῆς Συνόδου καὶ ὀλόκληρο τὸν ὄργανισμό αὐτῆς.

***

Τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας τοῦ 1972, ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος ἐπανῆλθε με τὴν θαυμαστὴ «Δευτέρα Ἐπιστολὴ Πόνου» (βλ. αὐτὴν στὶς σελ. 163-197 τοῦ παρόντος) πρὸς τοὺς ἰδίους ὅπως καὶ τῆς Πρώτης ἀποδέκτας.

Εἰς αὐτὴν, διαπιστώνει με ἀνείπωτη ὀδύνη ὅτι οἱ ἐπίσημες ἐκκλησίαι ᾤδευαν ἀμετανόητα τὴν ὁδὸ τῆς ἐκπτώσεως ἀπὸ τὴν Ἀλήθεια· παρὰ ταῦτα, γράφει γιὰ νὰ διαφανῆ σὲ πόσο δεινὴ ἐκκλησιολογικὴ αἵρεσι ὑποπίπτουν οἱ συμμετέχοντες

στην Οικουμενική Κίνηση, ἐφ' ὅσον ὁ Οἰκουμενισμὸς εἶναι ἀναμφισβήτητα ἐπικίνδυνη αἵρεσις, ἡ ὁποία κατατείνει στὴν ἐξαφάνισι τῆς ἀληθοῦς Ἐκκλησίας ἐντὸς τοῦ κατακλυσμοῦ τῶν αἵρετικῶν Κοινοτήτων.

Ἡ ἀπαρχὴ ὅλων αὐτῶν ἀνευρίσκεται στὴν τάσι ἀπὸ τὶς ἀρχές τοῦ Κ' αἰῶνος νεωτερισμοῦ καὶ ἐκσυγχρονισμοῦ, γιὰ τὴν προσαρμογὴ τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας σύμφωνα μὲ τὶς ἀρχές τοῦ κοινωνικοῦ βίου καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν καὶ παθῶν. Σὲ αὐτὴ τὴν βᾶσι, συνῆλθε καὶ τὸ λεγόμενον *Πανορθόδοξο Συνέδριο τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ 1923* καὶ υἰοθέτησε τὸ δυτικὸ ἡμερολόγιο, ὅπως καὶ τὸ δυτικὸ πασχάλιο.

Ἡ ἀντικανονικὴ καὶ βεβιασμένη ἐκείνη μεταρρυθμίσις ἐπέφερε διάσπασι τῆς ἐνότητος τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν σὲ διάφορες χῶρες καὶ εἰσήγαγε χάος καὶ ἀνωμαλία. Αὐτὴ ἦταν ποὺ προετοίμασε τὸ ἔδαφος καὶ ὑπέσκαψε τὰ θεμέλια γιὰ μίαν ἀναθεώρησι τῆς συνόλου τάξεως καὶ ζωῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἶχε εὐλογηθῆ ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Παράδοσι καὶ εἶχε σφραγισθῆ ἀπὸ τὶς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων.

Ἔτσι, ἔφθασαν οἱ νεωτεριστὲς-ἀναθεωρητὲς νὰ ὀμιλοῦν γιὰ σχεδὸν «πλήρη κοινωνία» μὲ τοὺς ἑτεροδόξους. **Παρὰ τὴν δῆθεν Ἄρσι τῶν Αναθεμάτων, οἱ Παπικοὶ ἦταν καὶ εἶναι αἵρετικοί, ἄν καὶ ὑπῆρξε διάφορος τρόπος εἰσδοχῆς τους στὴν Ἐκκλησία κατὰ τόπους καὶ κατὰ ἐποχές.**

Οί Οικουμενιστὰὶ προχωροῦν καὶ Διαθρησκειακῶς πλέον, μὲ χιλιαστικὲς ιδέες οἰκοδομήσεως ἑνὸς δῆθεν νέου κόσμου εἰρήνης καὶ εὐημερίας, ἡ δὲ ἀνεγειρομένη ἐκκλησία τους εἶναι ἡ «χλιαρὰ» τῆς Λαοδικείας, περὶ τῆς ὁποίας ὁ Κύριος ἐκφράζει τὴν ἀποστροφή του στὴν ἱερὰ Ἀποκάλυψι.

***

Τὸ ἔτος 1974, συνήλθε ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου ἡ Γ' Σύνοδος τῆς Πανδιασπορᾶς στὴν Ἱερὰ Μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος στὸ Τζόρντανβιλ τῆς Νέας Ὑόρκης τῶν Η.Π.Α.

Σὲ αὐτὴν συμμετεῖχαν οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς, μεγάλο μέρος τοῦ Κλήρου καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν λαϊκῶν ἀπὸ κάθε Ἐπισκοπῆ.

Ἡ Σύνοδος αὐτὴ ἦταν ἀφιερωμένη **στὸ θέμα τοῦ Δόγματος τῆς Ἐκκλησίας,** ἐν ὧσει τῆς ἐκκλησιολο-

γικῆς αἰρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος ἐτόνισε εἰσαγωγικῶς, ὅτι ἡ Σύνοδος θὰ ἔπρεπε νὰ καθορίσῃ τὴν θέσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Διασπορᾶς ἔναντι τῶν ἐπισήμων λεγομένων Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες ὁμως ἐνεπλάκησαν ἐπικίνδυνα στὴν ἐκκλησιολογικὴ αἴρεσι τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ ἐπλήγησαν ἀπὸ αὐτήν.

Μέρος τῶν παρισταμένων, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Γενεύης καὶ Δυτ. Εὐρώπης Ἀντώνιο, ἐτάχθη ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῶν «δεσμῶν» μὲ τὴν ἐπίσημη παγκόσμιο Ὁρθοδοξία, φοβούμενο τὸν «ἀπομονωτισμὸ» καὶ τὶς πιθανὲς «ἀκρότητες, στίς ὁποῖες αὐτὸς ἀπολήγει».

Ἡ θέσις τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου καὶ ὄσων διακρατοῦσαν καὶ ὑπεστήριζαν τὴν Ζηλωτικὴ ὁδὸ ἦταν ἐκ τῶν πραγμάτων δύσκολη, στὴν προσπάθειά τους καὶ τὴν συνέπεια πρὸς τὶς Ὁρθόδοξες Ἀρχές τους νὰ διατηρήσουν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνότητα τῆς Συνόδου τους νὰ μὴ διασαλεύσουν, παρὰ τὴν ὑπαρξὶ αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐνεφοροῦντο δυστυχῶς ἀπὸ διαφορετικὸ σκεπτικὸ, προσκολλημένοι στὴν ἱστορικὴ θεσμικότητα καὶ ὄχι στὴν χαρισματικὴ Πατερικὴ Παραδοσιακότητα.

Γιὰ τοὺς ἀντιδιατιθεμένους στὸν «Ζηλωτισμὸ», τὸ πιὸ σημαντικὸ δὲν ἦταν ἡ παραμονὴ στὴν Ὁμολογία τῆς Ἀληθείας τῆς Ἐκκλησίας, ὅ,τι καὶ ἂν ἐσημαινέται αὐτό, ἀλλὰ ἕνας συμβιβασμὸς μὲ τὴν πορεία τῶν ἐπισήμων Ἐκκλησιῶν, μὲ σαφῆ διάθεσι κατὰ κόσμον ἀναγνωρίσεως καὶ ἐκτιμήσεως, χωρὶς νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ δυναμικὴ στὴν ἐξέλιξι τῆς

Οικουμενιστικῆς αἰρέσεως μὲ τὶς διαβρωτικὲς τῆς ἐπιπτώσεις σὲ θεωρητικὸ καὶ πρακτικὸ ἐκκλησιαστικὸ ἐπίπεδο.

Ἄλλωστε, καὶ οἱ συζητήσεις κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Συνόδου αὐτῆς τοῦ 1974 γιὰ τὴν στάσι ἔναντι τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, ἐδείκνυαν ὅτι σὲ πολλοὺς ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Διασπορᾶς δὲν ὑπερίσχυαν καθαρὰ ἐκκλησιολογικὰ κριτήρια, ἀλλὰ πολιτικὰ καὶ πατριωτικὰ: **ὑπῆρχαν οἱ εἰλικρινεῖς ἀντι-κομμουνισταί, οἱ ὁποῖοι ὅμως δὲν ἦσαν καὶ εἰλικρινεῖς ἀντι-οικουμενισταί!**

Αὐτοὺς τοὺς συγκινοῦσαν ἰδιαίτερος οἱ «πολιτικοὶ ἀντιφρονούντες», ὅπως ὁ Σολζενίτσιν, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἀντικαθεστωτικοί, συμπαθοῦσαν μὲν τὴν Ρωσικὴ Διασπορά, ἀλλὰ δὲν καταδίκαζαν τὸ Σερβιανιστικὸ καὶ Οἰκουμενιστικὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας, παρὰ τὰ ὅσα προηγήθηκαν τὸ 1971, τὰ ὁποῖα ἔχουμε ἤδη προαναφέρει.

Ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀναποφασιστικότητα καὶ ἐπαμφοτερίζουσα στάσις ἔναντι τῶν ἐπισήμων λεγομένων Ἐκκλησιῶν μέρους τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς, γεγονός τὸ ὁποῖο προξενούσε θλίψι καὶ πόνο ἢ καὶ σοβαρὴ ἀπογοήτευσι σὲ ὅσους εἶχαν βαθεῖα Ὁρθόδοξη συνείδησι, ὅπως ὁ Πρωθιεράρχης Ἅγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος.

Ἡ Σύνοδος τοῦ 1974 ἀντιμετώπισε καὶ τὸ ζήτημα τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ Χάριτος στὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας, ἀλλὰ ἐφ' ὅσον ὑπῆρξε φόβος σοβαρᾶς διαστάσεως ἢ ἀκόμη καὶ σχίσματος ἐντὸς Αὐτῆς, δὲν προέβη στὴν ἐκδοσι μιᾶς τελικῆς ἀποφάσεως ἐπ' αὐτοῦ.

Ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος ἐδήλωσε, ὅτι ἔστω καὶ ἂν δὲν ἐτοποθετοῦντο τελεσιδίκως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ὅμως ἦταν βέβαιοι ὅτι ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ ὑπάρχει μόνον στὴν πραγματικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Ὡς πρὸς τὶς Ρωσικὲς Δικαιοδοσίαις στὴν Ἀμερικὴ (Μετροπόλια) καὶ στὸ Παρίσι (Ἐξαρχία Κωνσταντινουπόλεως), ὑπῆρξε ἡ θέσις ὅτι αὐτὲς εἶναι σὲ σχίσμα καὶ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ κοινωμία μαζί τους.

Ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος, τουλάχιστον γιὰ τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας καὶ τὶς σχισματικὲς Δικαιοδοσίαις Ἀμερικῆς καὶ Παρισίων, πίστευε προσωπικά, ὅπως φαίνεται ἀπὸ μαρτυρίες καὶ ἐπιστολὲς του, ὅτι δὲν ἔχουν ἁγιαστικὴ Χάρι. Ὅμως, ὅταν ἐρωτᾶτο γενικῶς γιὰ τοὺς Καινοτόμους καὶ Νεοσημερολογίτες, ἀπέφευγε νὰ τοποθετηθῆ μὲ σαφήνεια καὶ ἀπολυτότητα, ἀρκούμενος νὰ ἐκφράσῃ τὴν σοβαρὴ ἐπιφύλαξί του.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἡ Σύνοδος τοῦ 1974 τοποθετήθηκε ὡς ἑξῆς:

«Ἀναφορικῶς δὲ πρὸς τὴν ἐρώτησιν τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ Χάριτος ἐν τοῖς Νεοσημερολογίταις, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς δὲν θεωρεῖ ἑαυτὴν ἢ οἰανδήποτε τοπικὴν Ἐκκλησίαν ὅτι ἔχει τὴν αὐθεντίαν μιᾶς τελικῆς ἀποφάσεως, ἕως ὅτου εἶς ὀριστικὸς κανὼν ἐπὶ τοῦ προκειμένου γίνῃ μόνον ὑπὸ μιᾶς κανονικῶς συγκληθεισομένης ἀρμοδίας Οἰκουμενικῆς [Πανορθόδοξου] Συνόδου, ὑπὸ τὴν ἀπαραίτητον συμμετοχὴν μιᾶς ἐλευθέρας Ρωσικῆς Ἐκκλησίας».

Πάντως, ἡ στάσις τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φι-

λαρέτου δὲν ἦταν ἄτεγκτη καὶ μονολιθικὴ ἔναντι καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, διότι δὲν δίσταζε νὰ ἀξιολογῇ θετικῶς πρόσωπα καὶ καταστάσεις ἐντὸς αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα ἔδιδαν ἐνίοτε μία ἐλπιδοφόρα εἰκόνα πνευματικῆς ἀνανήψεως, ὅπως συνέβη μὲ τὴν περίπτωσι τοῦ Γέροντος Ταυριῶνος († 1978) καὶ τῆς δημοσιοποιήσεως περὶ αὐτοῦ τὸ 1981.

***

Τὸ ἔτος 1975, ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος ἀναγκάστηκε νὰ γράψῃ ἕτερο κείμενο, σχετικὰ μὲ τὴν λεγομένη «Ὁμολογία Θυατείρων» (βλ. αὐτὸ στίς σελ. 199-209 τοῦ παρόντος), ἡ ὁποία εἶχε ἐκδοθῆ τότε ἀπὸ τὸν ἀρχιεπίσκοπο Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας Ἀθηναγόρα (Κοκκινάκη), μὲ ἔγκρισι τῆς συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ἐπὶ πατριάρχου Δημητρίου, γιὰ νὰ καταδείξῃ ὅτι αὐτὴ ἡ οἰκουμενιστικὴ ἐπίσημη Ὁμολογία εἶναι ἓνα κείμενο ἐντελῶς αἰρετικοῦ πνεύματος, πὺν προτρέπει σὲ συμπροσευχὴ καὶ μυστηριακὴ διακοινωνία μὲ τοὺς πάσης φύσεως αἰρετικούς, τοὺς ὁποίους ἀναγνωρίζει πλήρως καὶ ἐντάσσει στὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, χωρὶς νὰ ὀρίζει ὅρια εἰς αὐτήν!...

Ὅμως, οἱ παρακλήσεις καὶ ἰκεσίες αὐτὲς τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου ἦσαν πράγματι φωνὲς βοῶσες ἐν ἐρήμῳ ἀδιαφορίας ἢ οἰκουμενιστικῆς μειοδοσίας (ἢ καλύτερα πλειοδοσίας!)

Οὐδεὶς ἐκ τῶν παραληπτῶν προκαθημένων ἀπήντησε στὰ λαμπρὰ αὐτὰ κείμενα, ἐκτὸς ὀλίγων μεμονωμένων περιπτώσεων ἀρχιερέων, οἱ ὁποῖοι ἀπευθύνθηκαν στίς Συνόδους τους γιὰ μία σοβαρὴ

ἐξέτασι τοῦ θέματος τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, χωρὶς ὁμως νὰ δοθῇ κάποια συνέχεια...

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸ, ἐγράφησαν τὰ ἐξῆς ἀξιοπαρατήρητα περὶ τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου ὡς Ὁρθοδόξου Προκαθημένου, στὸ ἀγγλόφωνο περιοδικὸ «Ὁρθόδοξος Λόγος», τὸ ὁποῖο ἐπεμελεῖτο κυρίως ὁ γνωστὸς ἐπιφανὴς Ἱερομόναχος π. Σεραφεὶμ Ρόουζ (†1982):

«Μεταξὺ τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν σήμερα ὑπάρχει μόνον ἓνας ἀπὸ τὸν ὁποῖον πάντοτε ἀναμένεται -ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ἰδικῆς του Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἀπὸ πολυαρίθμους ἐκ τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐπίσης- ἡ καθαρὴ φωνὴ τῆς Ὁρθοδόξου ἀρετῆς καὶ ἀληθείας καὶ συνειδήσεως, ἀκιλήδωτη ἀπὸ πολιτικὲς θεωρήσεις ἢ ὑπολογισμοὺς ὁποιοῦδήποτε εἴδους. Ἡ φωνὴ τοῦ Μητροπολίτου Νέας Ὑόρκης Φιλαρέτου, Πρωθιεράρχου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας Ἐκτὸς Ρωσίας, εἶναι **ἡ μόνη πλήρως Ὁρθόδοξη φωνὴ** μεταξὺ ὅλων τῶν ὀρθοδόξων προκαθημένων. Σὲ τοῦτο, εἶναι ὅμοιος μὲ τοὺς Ἁγίους Πατέρες τῶν παλαιῶν χρόνων, οἱ ὁποῖοι τοποθετοῦσαν τὴν καθαρότητα τῆς Ὁρθοδοξίας ὑπεράνω ὅλων τῶν ἄλλων, καὶ ἴσταται στὸ μέσον τοῦ σημερινοῦ συγκεχυμένου θρησκευτικοῦ κόσμου ὡς **σωτήριος Πρωταθλητῆς τῆς Ὁρθοδοξίας** στὸ πνεῦμα τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων»!...

***

Ἡ Ὁμολογία τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου εἶχε καὶ τὴν καταληκτικὴν συνέχειαά της: **Τὸν Αὐγουστο τοῦ 1983, στὸ Μόντρεαλ τοῦ Καναδά,** ὁ Μητροπολί-

της Φιλάρετος καὶ ἡ Σύνοδος τοῦ κατήγγειλαν γιὰ ἄλλη μία φορὰ τὴν Οἰκουμενιστικὴ Ἀποστασία, ἡ ὁποία ἀκριβῶς ἐκεῖνο τὸ διάστημα μὲ τὴν ΣΤ' Γενικὴ Συνέλευσι τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν» στὸ Βανκούβερ τοῦ Καναδά, πέρασε ἀνοικτὰ ἀπὸ τὸν Διαχριστιανικὸ στὸν Διαθρησκευτικὸ Οἰκουμενισμό, θεωρήσαντες αὐτὴν (τὴν Ἀποστασία) ὡς προδρομικὸ στοιχεῖο ἐλεύσεως τοῦ Ἀντιχρίστου.

Ἐν τέλει δέ, ἡ Σύνοδος τῆς Διασπορᾶς ὑπὸ τὸν Μητροπολίτη Φιλάρετο ἐξέδωσε τὸ γνωστὸ **Ἀνάθεμα** κατὰ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, στὴν μορφή του τῆς θεωρίας τῶν Κλάδων, τῆς ἀοράτου Ἐκκλησίας καὶ τῆς μὴ διαφοροποιήσεως τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῶν αἰρετικῶν, ὡς καὶ (κατὰ) τῶν κοινωνούντων ἐν γνώσει μετὰ τῶν Οἰκουμενιστῶν μὲ τὴν πρόφασιν τῆς δῆθεν ἀδελφικῆς ἀγάπης.

Κατανοεῖται σαφῶς, ὅτι τὸ ἔσχατο αὐτὸ μέτρο δὲν ἦλθε ὡς κεραινὸς ἐν αἰθρίᾳ· ἐπὶ 20ετίαν ὅλην ἐξαν-

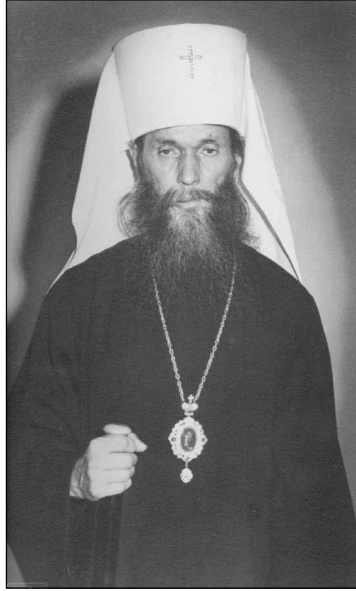
τλήθηκε με τρόπο αναλυτικό, σοβαρό, πνευματικό και τεκμηριωμένο, κάθε προσπάθεια καταδείξεως του ὀλέθρου τῆς Οἰκουμενιστικῆς αἰρέσεως. Κατόπιν πάντων τούτων καὶ ἐν ὄψει τῆς **ἔτι μεγαλυτέρας καὶ πεισμόνου ἐμμονῆς καὶ ἀμετανοήτου ἐκπτώσεως** τῶν ἡγεσιῶν τῶν ἐπισήμων λεγομένων ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν εἰς αὐτήν, **ἐλήφθη καὶ τὸ τελικὸ μέτρο τοῦ ἀναθεματισμοῦ**, γιὰ τὴν προφύλαξι τοῦ Ποιμνίου τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης καὶ τὴν **τοποθέτησι ἀπάντων τῶν ὅπου γῆς ὀρθοδόξων ἐνώπιον τῆς τεραστίας εὐθύνης των**, ἢ ὅποια θὰ ἐξαρτοῦσε τὸ πνευματικὸ μέλλον τους, ἀλλὰ θὰ λέγαμε καὶ τὴν αἰώνιο συγκατάλεξι τους ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Πρωτοτόκων τῶν ἐν Οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, πλησίον ἢ μακρὰν τῶν Ἁγίων, μετὸν Χριστὸ ἢ μετὸν ἀντίδικο!...

Δ3) Πνευματικὴ σκιαγραφία τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου

Ο ΑΓΙΟΣ Μητροπολίτης Φιλάρετος καὶ ὡς Πρωθιεράρχης κατὰ τὴν τελευταία 20ετία τοῦ βίου του, συνέχισε νὰ εἶναι ἄνθρωπος ἀπλός, προσιτός, ἀπροσποίητος, σοβαρός, καταδεκτικός, σιωπηλός, φιλόφρων, εὐγενής, πρᾶος, συγκαταβατικός, ἀλλὰ καὶ ἐγρήγορος καὶ προσευχητικός.

Ἐναντι τῶν παθῶν καὶ τῶν ἀμαρτιῶν ἦταν ἀδυσώπητος. Προέτρεπε σὲ ἀποφασιστικὴ ἐκκοπή σὲ ὅτι ἐμπόδιζε τὴν πνευματικὴ ζωὴ τοῦ κάθε ἐνός. Σὲ τέτοιες περιπτώσεις συμβούλευε: **«πᾶρτε μαχαίρι καὶ κόψτε το!»**, ὅτι πάθος καὶ ἄν ἦταν αὐτό.

Ἦταν φιλομόναχος καὶ ἡ προσευχὴ μέσα του λειτουργοῦσε συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως. Ἦταν φανερὸ ἀπὸ τὴν ὅλη στάσι καὶ συμπεριφορὰ του, ὅτι ἡ ζωὴ του ἦταν μία λαμπάδα καιόμενη στὴν ὑπηρεσία καὶ λατρεία τοῦ Ἁγαπημένου Νυμφίου τῶν ψυχῶν μας Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὸν Χριστὸν μας ἀνέπνεε καὶ Αὐτὸς ἦταν ἡ πηγὴ κάθε δραστηριότητος, λόγου, ἔργου, ἀλλὰ καὶ διαλογισμοῦ του.

Τὸ ὅτι ἦταν ἐξαγιασμένη ὑπαρξις, τὸ ὅτι ἐβίωνε τὴν χαρισματικὴ φωτιστικὴ Ἁγιοπνευματικὴ κατάστασι, εἶναι βέβαιον ἀπὸ διάφορες διηγήσεις ὅσων τὸν ἐγνώρισαν καὶ ἔζησαν. Γιὰ παράδειγμα, γνωστός μας ἐν Χριστῷ Ἀδελφὸς μᾶς διηγήθηκε, ὅτι ὅταν τὸν συνήνητησε γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Ἀμερικὴ καὶ τοῦ ἔβαλε μετάνοια γιὰ νὰ λάβῃ τὴν εὐχή του, ἀτενίζοντάς τον δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ τὴν μορφὴ του, διότι περιεβάλλετο ἀπὸ ἐκπλήσσοις φωταύγεια δόξης καὶ λαμπρότητος! Ἦταν τόσοσ ὁ συγκλονισμὸς τοῦ πιστοῦ αὐτοῦ, ὥστε χρειάσθηκε ὀλίγη ὥρα γιὰ νὰ συνέλθῃ καὶ κατενόησε μὲ τὰ πνευματικὰ κριτήρια, ὅτι ἐπρόκειτο ὄντως περὶ μεγάλου Ἁγίου τοῦ Θεοῦ!...

Ἡ προσευχή τοῦ ἱεροῦ Φιλαρέτου, ὅπως ἔχουμε ἤδη προαναφέρει, εἶχε θαυμαστά ἀποτελέσματα καὶ πολλές μαρτυρίες ὑπάρχουν γιὰ τὴν δύναμι καὶ ἀποτελεσματικότητά της. Μερικὰ ἐνδεικτικὰ Θαύματα παραθέτουμε σὲ εἰδικὴ ἐνότητα κατωτέρω.

Ἰδιαίτερα στὴν θεία Λατρεία καὶ μάλιστα στὸ Μυστήριον τῶν Μυστηρίων, στὴν Θεία Λειτουργία, ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης πραγματικὰ μεταρσιωνόταν.

Ἀρπαζόταν ὅλος στὴν θεωρία τῶν θείων χωρὶς νὰ ἀντιλαμβάνεται τί γίνεται γύρω του ἢ καὶ στὸν ἴδιον τὸν ἑαυτό του. Τὸ δόσιμό του στὴν προσευχὴ ὑπεδήλωνε ἢ ἐλαφρὰ κλίσις τῆς κεφαλῆς του ἔμπροσθεν τὰ μάτια του ἦταν συνήθως κλειστά. Διατελοῦσε ἀφοσιωμένος, ἔνδακρυς, μὲ πλήρη ψυχοσωματικὴ συμμετοχὴ καὶ παράδοσι στὴν θεία ἱεροτελεστία, σὲ βαθμὸ ὥστε ἀκόμη καὶ ἂν τοῦ ἔπιπτε κάποιον ἐκ τῶν ἀμφίων του, τὸ ὅποιο δὲν τοῦ εἶχαν προσδέσει καλὰ οἱ Ὑποδιάκονοι, αὐτὸς ὁ Μακάριος νὰ μὴ τὸ ἀντιλαμβάνεται ὅλως διόλου!...

Ἦταν παρὼν στὶς καθημερινὲς Ἀκολουθίες στὸν Ναὸ καὶ συμμετεῖχε προσευχητικὰ, διορθώνοντας μάλιστα τοὺς ἐπιτελοῦντας Αὐτὴν ὅπου ἦταν ἀνάγκη ἢ ὅποτε γινόταν κάποιον σοβαρὸ λάθος.

Ὡς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας του προέβη σὲ

χειροτονίες Αρχιερέων, Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων, Ἐγκαινισμοὺς Ναῶν, Ποιμαντικές ἐπισκέψεις ἐντὸς τῆς Ἐπαρχίας του, ἀλλὰ καὶ στὶς λοιπές Ἐπι-

σκοπές τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς σὲ ὅλες σχεδὸν τὶς

Ἡπείρους, καὶ γενικὰ διασφάλιζε τὴν ὁμαλή Συνοδικὴ λειτουργία Αὐτῆς.

Δὲν ἐκτιμοῦσε τὰ ἀεροπορικὰ ταξίδια, ἂν καὶ δὲν τὰ ἀπέφευγε ἐντελῶς, προτιμώντας τὸ αὐτοκίνητο ἢ τὸ

τραῖνο, καὶ σὲ διηπειρωτικὰ ταξίδια τὸ πλοῖο. Μετέβαινε γιὰ ἀνάπαυσι τοὺς θερινοὺς ἰδίως μῆνες σὲ Μονές στὶς Η.Π.Α. ἢ στὴν Εὐρώπη, ὅπως στὶς Γυναικεῖες Μονές τῆς Λέσνα στὴν Γαλλία ἢ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στὸ Λονδίνο.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Πρωθιεραρχίας του ἐπισκέφθηκε καὶ τοὺς Ἁγίους Τόπους, ὅπου ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς εἶχε ἀνέκαθεν ἐκκλησιαστική παρουσία μὲ τὶς Μονὲς καὶ Προσκυνηματὰ της. Ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης προσεκύνησε μὲ εὐλάβεια τοὺς Θεοβαδίστους Τόπους καὶ ἔλεγε χαρακτηριστικὰ ὅτι τὸ Προσκύνημα στὴν Ἁγία Γῆ εἶναι ἓνα «**Πέμπτο Εὐαγγέλιο**», διότι ζωντανεὺει σὲ κάθε εὐλαβῆ Προσκυνητῆ τὸ περιεχόμενον τῶν Τεσσάρων Εὐαγγελίων. Γι' αὐτὸ καὶ συνιστοῦσε ἐκθύμως τὶς ἱεραποδημίες, πρὸς ὠφέλειαν τῶν πιστῶν.

Προσπαθοῦσε ἐπίσης νὰ τηρήσῃ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες καὶ ἤθελε νὰ ἀποφεύγῃ παραβάσεις Αὐτῶν. Ὅταν γιὰ παράδειγμα εἶχε μάθει γιὰ ἓναν Διάκονο, ὁ ὁποῖος ὑπέπεσε σὲ ἀκούσιο φόνο ἀμυνόμενος, ὅτι μετὰ τὴν πάροδο κάποιου χρονικοῦ διαστήματος τοῦ ἐπετράπη ἢ ἐπ'ἀνοδὸς του στὰ λειτουργικὰ διακονικὰ του καθήκοντα, ὁ ἱερὸς Φιλάρετος ἀπέφευγε ἐπιμελῶς νὰ συλλειτουργῇ μὲ τὸν Διάκονο τοῦτον.

***

Ἡ εὐλάβεια τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου στὴν Κυρία Θεοτόκο ἦταν πολὺ μεγάλη, καὶ μάλιστα ἐκφραζόταν ὅπως ἰδιαίτερος ἐναντι τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνας της τοῦ Σημεῖου, δηλαδὴ τῆς Ὁδηγητρίας τοῦ Κούρσκ, ἢ ὁποῖα ἀποτελοῦσε τὸ πιὸ ἱερὸ Κεϊμήλιο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς. Ὁ ἱερὸς Φιλάρετος ἐπεδείκνυε τὴν μεγάλη του φροντίδα γιὰ τὴν φύλαξι καὶ προσκύνησι Αὐτῆς τόσο στὸν Συνοδικὸ Καθεδρικὸ Ναὸ στὴν Νέα Ὑόρκη, ὅπως καὶ στὸ Ἐρημητήριον τοῦ Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου

στο Μάχοπακ τῆς Νέας Υόρκης, ὅπου ἐπίσης διέμενε, ὅσο καὶ στὶς ποιμαντικὲς ἐπισκέψεις, τὶς ὁποῖες πραγματοποιοῦσε ὡς Συνοδὸς τῆς ἱερᾶς Εἰκόνας σὲ διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, σὲ Ἐπαρχίες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς.

Παντοῦ διέλαμπε καὶ ἐντυπωσίαζε μὲ τὴν προσευχητικότητα, ἀσκητικότητα, σοβαρότητα, καλωσύνη καὶ ἡ πατρικὴ ἀγάπη του.

Ἐνώπιον τῆς Εἰκόνας τῆς Θεομήτορος ἐψάλλοντο κάθε Τετάρτη ἀπόγευμα οἱ Χαιρετισμοί, στὸν Συνοδικὸ Ναὸ στὴν Νέα Υόρκη, ὅπου ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης προΐστατο καὶ μάλιστα ἐκφωνοῦσε κατάλληλο Κήρυγμα.

Ὁ λόγος του, πάντοτε «ἄλατι ἠρτυμένος», ζωογονοῦσε τὶς ψυχὲς τοῦ Ποιμνίου του καὶ διάνοιγε εἰς αὐτὸ τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ, ἀπεκάλυπτε τὸ θεῖον Θέλημα καὶ ὑπεδείκνυε τὰ σωτήρια,

ώφελιμα, ἀγαθὰ καὶ εὐάρεστα.

Τὰ Κηρύγματα του καὶ οἱ Διδαχές του διεκρίνοντο γιὰ θεολογικότητα, συντομία, περιεκτικότητα, πνευματικὴ βαθύτητα, ἀλλὰ καὶ πρακτικότητα. Ἠδύνατο μάλιστα νὰ παραθέτῃ ἀπὸ στήθους ἐκτενῆ ἀποσπάσματα μὲ ἀκρίβεια ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή ἢ ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, διότι σὺν τοῖς ἄλλοις εἶχε μίᾳ ἐκπληκτικῇ μνήμῃ.

Προέτρεπε σὲ συχνὴ συμμετοχὴ στὰ ἱερὰ Μυστήρια καὶ μάλιστα στὴν Θεία Εὐχαριστία, κατόπιν βεβαίως ἀναλόγου προετοιμασίας· ἔλεγε:

«Ἡ Θεία Κοινωνία εἶναι φῶς καὶ φωτιά, ὁμως κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἀπαγορεύσῃ, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ σοβαρὸς πνευματικὸς λόγος. Πρέπει νὰ μεταλαμβάνουμε ὅσο πιὸ συχνὰ γίνεται. Καὶ ὁ λόγος ποὺ μεταλαμβάνουμε ἐνώπιον τῆς

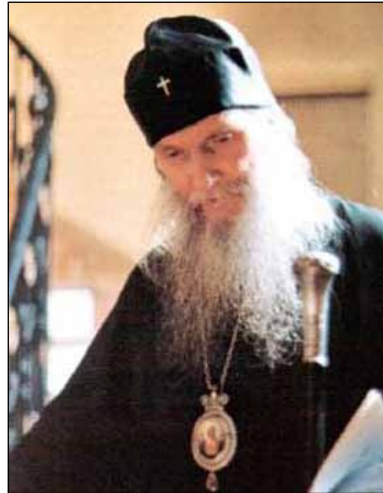
Ωραίας Πύλης, εἶναι διότι συμβολίζει τὴν προσέγγισί μας στὸν Παράδεισο καὶ τὴν ἀνάβασί μας πρὸς τὸν Θεόν»!...

Πάντοτε ἦταν πρόθυμος, ὅπως καὶ στὴν νεότητά

του, νὰ βοηθήση καὶ νὰ συντρέξῃ μὲ ὅποιο τρόπο ἠδύνατο ὅσους ζητοῦσαν τὴν βοήθειά του καὶ μάλιστα ἢ φροντίδα του γιὰ τοὺς νέους ἦταν ἰδιαίτερη καὶ ἀδιάπτωτη.

Εἶχε μεγάλη ἀγάπη πρὸς τὸ Ποίμνιό του, τὸ ὁποῖο ἐπίσης στὴν πλειονότητά του τὸν ἀγαποῦσε καὶ τὸν ἐσέβετο ἀπεριόριστα. Συμμετεῖχε στὶς χαρὲς καὶ στὶς λῦπες τῶν ἄλλων, τὸν συνεῖχε τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ἐφ' ὅσον ὁ Κύριός μας τὸν ἀνέδειξε Ποιμένα οἰκουμενικῆς σπουδαιότητος καὶ σημασίας, ἀνέθετε δὲ προσευχητικὰ τὰ προβλήματα, τῶν ὁποίων ἐγένετο κοινωνός, εἴτε προσωπικὰ εἴτε γενικά, στὴν θεία φιλανθρωπία καὶ εὐσπλαχνία μὲ ἐλπίδα ἀγαθή.

Ὁ Ἅγιος διατηροῦσε τὴν ὑψηλὴ πνευματικὴ του κατάστασι μὲ μία βαθειὰ ἔμφυτη ταπείνωσι, ἡ ὁποία τὸν χαρακτήριζε πάντοτε. Μὲ φυσικότητα καὶ ἄνεσι, ἐνῶ συμβούλευε ἄλλους καὶ μάλιστα νεωτέρους καὶ κατωτέρους του κατὰ πάντα, αὐτὸς ὁ μακάριος ἐπιζητοῦσε τὶς προσευχὰς τοὺς καὶ «ἔβαζε μετάνοια» ζητώντας ταπεινὰ συγγνώμην!...

Κάποιοι, παρακινημένοι ἀπὸ τὸν πονηρό, ἐσκληρύνοντο καὶ ἐστρέφοντο ἀνοικτὰ ἐναντίον του, κα-

τηγορώντας τον ἢ καὶ αὐθαδιάζοντας ἐνώπιόν του. Ἐνας Ἀρχιμανδρίτης κάποτε, ἐμπρὸς σὲ ἄλλους Ἀρχιερεῖς, ἔδειξε τὸν ἐνδεδυμένο τὴν Ταπεινώσιν τοῦ Ἰησοῦ Ἅγιο Μητροπολίτη καὶ ἀναφώνησε μὲ ἀγανάκτησι: «Πρέπει νὰ ἀπομακρυνθῇ ἄμεσα αὐτὸς ὁ τόσο ἀκατάλληλος Μητροπολίτης»!...

Ἄλλοτε ἀπεδεικνύετο ἐκ τῶν ὑστέρων, ὅτι κάποιοι ἀδίστακτοι προέβαιναν σὲ πρᾶξεις δῆθεν ἐπ' ὀνόματί του ἢ δῆθεν μὲ τὴν ἄδεια καὶ εὐλογία του, πού ὁ ἴδιος οὔτε κἂν διανοεῖτο, ἢ πλαστογραφοῦσαν ἀκόμη καὶ τὴν ὑπογραφή του, προκειμένου νὰ κατηγορηθῇ γιὰ ἀνεπίτρεπτες πρᾶξεις ἢ «Οἰκονομίες» στὶς ὁποῖες δῆθεν προέβαινε, γιὰ νὰ τὸν καταισχύουν ἢ νὰ τὸν ἀποδείξουν ὡς δῆθεν ἀνακόλουθο καὶ ἀσυνεπῆ!...

Ὅλες αὐτὲς οἱ ἀπρέπειες τοῦ προξενοῦσαν ὀδύνη, ἀλλὰ τὶς ἀντιμετώπιζε μὲ ὑπομονὴ καὶ μεγαλοψυχία, μὲ συγχωρητικότητα καὶ ἀνεξικακία.

Δυνάμεθα νὰ εἰποῦμε, ὅτι ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος διατελοῦσε κάποτε σὲ μία ιδιότυπη «ὀμηρεία», ὅταν ἦταν ἀναγκασμένος, παρὰ τὴν θέλησιν καὶ τὶς ἀρχές του, νὰ ἀνεχθῇ κάποιες δυσάρεστες καταστάσεις, γιὰ νὰ ἀποφευχθῇ κάποιο μεγαλύτερο κακὸ στὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἢ στὴν ζωὴ τῶν πιστῶν. Τοῦτο τοῦ προξενοῦσε ἀφόρητο πόνο καὶ κάποιες φορὲς ἔφθανε στὰ ὄρια ὑποβολῆς παραιτήσεως ἀπὸ τὴν θέσιν του, ἀπὸ τὸν Σταυρὸ τῆς Πρωθιεραρχίας, στὸν Ὅποῖον ἦταν καθηλωμένος μὲ ἐγκαρτέρησι, θυσιαστικότητα καὶ ὑπομονὴ ἀπέραντη. Ὅμως τελικὰ ἡ ἰσχυρὰ αἴσθησις τοῦ καθήκοντος

καὶ ἡ παράκλησις κάποιων ἀγαπητῶν καὶ ἐμπίστων προσώπων, ἀπέτρεπαν ἕνα τέτοιο ἐνδεχόμενο...

***

Ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης ἠδύνατο ἐκ τῆς πείρας του νὰ διδάσκη περὶ τῆς ἀληθινῆς ταπεινώσεως καὶ μετανοίας ζωήρρητα λόγια, ἐκφράζων συνοπτικὰ τὸ Ὁρθόδοξο ἥθος, ὅπως τὰ ἐξῆς:

«Κάποτε, οἱ ἄνθρωποι λέγουν γιὰ τὸν ἑαυτό τους: “ὦ, εἶμαι πολὺ θρησκευόμενος, εἶμαι βαθειὰ πιστός”, καὶ τὸ λέγουν αὐτὸ μὲ εἰλικρίνεια, νομίζοντας ὅτι μποροῦν στὴν πραγματικότητα νὰ τὸ λέγουν αὐτὸ γιὰ τὸν ἑαυτό τους δικαιολογημένα...

Ἀπὸ τὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας βλέπουμε, ὅτι ὅσοι πραγματικὰ ἔχουν ἀληθινὴ πίστι, σκέπτονται πάντοτε γιὰ τοὺς ἑαυτούς τους καὶ γιὰ τὴν πίστι τους μὲ πολὺ ταπεινὸ τρόπο, καὶ πάντοτε θεωροῦν καὶ ἔχουν συνείδησι γιὰ τοὺς ἑαυτούς τους ὅτι ἔχουν ὀλίγη πίστι...

Αὐτὸς ποὺ πραγματικὰ πιστεύει, δὲν ἐμπιστεύεται τὴν πίστι του καὶ βλέπει τὸν ἑαυτό του νὰ ἔχη μικρὴ πίστι. Αὐτός, ὁ ὁποῖος οὐσιαστικὰ δὲν ἔχει ἀληθινὴ πίστι, νομίζει ὅτι πιστεύει βαθειά...

Βλέπουμε τὸ ἴδιο παράδοξο στὴν ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ ἐκτίμησι ἑνὸς προσώπου... Οἱ δίκαιοι ἄνθρωποι βλέπουν τοὺς ἑαυτούς τους ὡς ἁμαρτωλούς, ἐνῶ οἱ

ἀμαρτωλοὶ βλέπουν τοὺς ἑαυτοὺς τους ὡς δικαίους.

Στὴν ψυχὴ ἑνὸς ἀμαρτωλοῦ ἀφώτιστου ἀπὸ τὴν Χάρι τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος δὲν σκέπτεται γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ, ὁ ὁποῖος δὲν σκέπτεται γιὰ τὴν διόρθωσί του, ὁ ὁποῖος δὲν σκέπτεται πῶς θὰ λογοδοτήσῃ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅλα συγχωνεύονται καὶ ὁ ἴδιος δὲν δύναται νὰ κάνῃ κάτι ἐπ' αὐτοῦ· μόνον ὁ Παντεπόπτῃς Θεὸς βλέπει τὴν οἰκτρὰ κατάστασι τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Ἐνῶ ὁ ἴδιος δὲν τὴν αἰσθάνεται καὶ δὲν τὴν παρατηρεῖ καὶ νομίζει ὅτι δὲν εἶναι καὶ τόσο ἄσχημα, καὶ ὅτι τὰ χωρία τοῦ Εὐαγγελίου, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται σὲ μεγάλους ἀμαρτωλοὺς δὲν ἔχουν καμία σχέσι μὲ αὐτόν. Ἴσως βέβαια νὰ μὴ θεωρῇ τὸν ἑαυτό του ὡς Ἅγιο, ἀλλὰ πάντως ὑποθέτει ὅτι δὲν εἶναι καὶ τόσο χάλια...

Ὅσοι εἶναι εὐάρεστοι στὸν Θεό, σκέπτονται γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς τους μὲ ἐντελῶς διαφορετικὸ τρόπο καὶ βλέπουν αὐτοὺς καὶ τὴν πνευματικὴ τους φύσι σὲ ἕνα ἐντελῶς διαφορετικὸ φῶς.

Ἐνας Ἀσκητὴς θρηνοῦσε συνεχῶς· ὁ Ὑποτακτικὸς του τὸν ἐρώτησε: «Πάτερ, γιὰ ποιὸ λόγο θρηνηεῖς;». «Γιὰ τίς ἀμαρτίες μου, τέκνον μου», ἀπήντησε. «Ὅμως, τί ἀμαρτίες ἔχεις; Καὶ γιατί θρηνηεῖς γι' αὐτὲς τόσο πολὺ;». «Τέκνον μου», ἀπήντησε ὁ Ἀσκητὴς, «ἂν ἔβλεπα τίς ἀμαρτίες μου ὅπως εἶναι, σὲ ὅλη τους τὴν ἀσχήμια, θὰ σοῦ ζητοῦσα νὰ θρηνηῖς καὶ σὺ γι' αὐτὲς μαζί μου!» Ἐτσι ἀκριβῶς εἶναι πὸν αὐτοὶ οἱ ἐξαιρετικοὶ ἄνθρωποι ὁμιλοῦσαν περὶ τοῦ ἑαυτοῦ τους.

Ὅμως ἐμεῖς, πὸν εἴμαστε συνηθισμένοι ἄνθρωποι, δὲν βλέπουμε τὴν ἀμαρτωλότητά μας καὶ δὲν αἰσθα-

νόμαστε τὸ βάρος της. Γι' αὐτὸ καὶ συμβαίνει αὐτὸ πού μόλις εἶπα: νὰ πηγαίνει κάποιος γιὰ Ἐξομολόγησι, καὶ νὰ μὴ γνωρίζῃ τί νὰ εἰπῇ! Μία γυναίκα πού πῆγε γιὰ Ἐξομολόγησι, εἶπε στὸν Πνευματικό: "Παππούλη μου, ἔχω λησμονήσει τὰ πάντα!"...

Ὅμως, τί νομίζετε, ἂν κάποιος ἔχη ἓνα πονεμένο χέρι ἢ πόδι ἢ ἐσωτερικὸ ὄργανο καὶ πηγαίνει στὸν ἰατρό, θὰ λησμονήσῃ ὅτι ἔχει πόνο; Ἔτσι εἶναι καὶ μετὴν ψυχὴ· ἂν στὴν πραγματικότητά φλέγεται ἀπὸ τὴν αἴσθησι τῆς Μετανοίας, δὲν θὰ λησμονήσῃ τις ἁμαρτίες της. Βέβαια, οὐδεὶς δύναται νὰ ἐνθυμηθῇ ὅλες τις ἁμαρτίες του -ὅλες μέχρι μιᾶς, χωρὶς ἐξαιρέσει. Ἀλλά, ἡ ἀληθινὴ Μετάνοια δὲν ἀποτυγχάνει νὰ διατηρήσῃ τὸν ἄνθρωπο σὲ συνείδησι τῆς ἁμαρτωλότητός του καὶ νὰ αἰσθανθῇ εἰλικρινῆ ἔλεγχο γι' αὐτήν.

Προσευχόμεθα κατὰ τὴν Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ στὸν Κύριο νὰ μᾶς δωρήσῃ νὰ βλέπουμε τὰ πταίσματά μας -τὰ ἰδικὰ μας πταίσματα, καὶ ὄχι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ἀλλὰ εἶναι ἀναγκαῖο νὰ προσευχώμεθα γι' αὐτὸ ὄχι μόνον κατὰ τὴν Τεσσαρακοστῇ, ἀλλὰ πάντοτε -νὰ προσευχώμεθα ὁ Κύριος νὰ μᾶς διδάξῃ νὰ βλέπουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας ὅπως θὰ ἔπρεπε καὶ ὄχι νὰ νομίζουμε γιὰ τὴν ὑποτιθέμενη "δικαιοσύνη" μας.

Ἐν τούτοις, πρέπει νὰ ἐνθυμούμεθα, ὅτι μόνον τὸ Ἔλεος τοῦ Θεοῦ δύναται νὰ ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀνθρώπου σχετικὰ μετὴν ἀληθινῇ του πνευματικῇ κατάστασι καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ τοποθετηθῇ στὴν ὁδὸ τῆς ἀληθινῆς Μετανοίας»!...

***

Ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος μεῖ ἄλλους Ἀρχιερεῖς σὲ ἐκκλησιαστικὴ ἐορτῆ.

Ὅπως διεφάνη ἀπὸ ὅσα ἐκθέσαμε μέχρι στιγμῆς, δυνάμεθα νὰ συμπεράνουμε ὅτι ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης, παρὰ τὴν ταπείνωσί του, ἦταν ἄνθρωπος θάρρους καὶ ἀποφασιστικότητος.

Σὲ μία περίπτωσι, εἶχε εἰδοποιηθῆ ἀπὸ τὸ FBI νὰ μὴ ἐξέλθῃ γιὰ τὴν Λιτανεῖα τοῦ Ἐπιταφίου τὴν Μεγάλη Παρασκευή, διότι ὑπῆρχαν πληροφορίες στὶς μυστικὲς ὑπηρεσίαι τῶν Η.Π.Α. γιὰ πιθανὴ θανατηφόρο ἐπιβουλὴ κατὰ τῆς ζωῆς του. Ὁ Ἅγιος ἀγνόησε τὴν ὑπόδειξι καὶ ἐξῆλθε κανονικὰ, ἐνῶ ἄνθρωποι τῆς μυστικῆς ἀστυνομίας τὸν περιέβαλαν διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον, Αὐτὸν τὸν ὁποῖον περιστοίχιζαν ἀοράτως Ἅγιοι Ἄγγελοι! Τελικὰ, δὲν συνέβη κάτι τὸ ἀνησυχητικό...

Ἦταν βέβαιο, ὅτι κάποιοι τὸν παρακολουθοῦσαν καὶ τὸν ἐπεβουλεύοντο, ἀλλὰ ὁ Θεὸς τὸν προστάτευε καὶ ἡ Παναγία μας τὸν ἔσκεπε!

Κάποτε, σὲ μία ἐπιμελῆ καθαριότητα στὸ καθιστικὸ τοῦ Συνοδικοῦ μεγάρου στὴν Νέα Ὠρόκη, ὅπου ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης εἶχε συνήθως τίς ἐπίσημες συναντήσεις του, ἀλλὰ ἐνίστε ἄκουγε ἀκόμη καὶ Ἐξομολογήσεις, ἀνακαλύφθηκε «κοριός», ἕνας εἰδικὸς μηχανισμὸς γιὰ ἀναμετάδοσι σὲ ἄλλον χῶρο

ὅσων συνέβαιναν ἐκεῖ, πρὸς κατασκόπευσίν του! Ὅμως, ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ δὲν εἶχε νὰ φοβηθῆ κάτι, ὡς «ἐπιστολὴ Χριστοῦ» «γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων» (Β' Κορ. γ' 2-3).

Ὁ ἱερός Φιλάρετος ἐξέπεμπε μία αἴσθησι ἡσυχίας, γαλήνης καὶ εἰρήνης, ἦταν δὲ προσωποποίησι τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς συμπόνοιας. Ὡς Πνευματικὸς ἦταν παρηγορητικὸς καὶ ὄχι ἐπικριτικὸς. Εἶχε πάντοτε τὴν ἀρετὴ τῆς ἐλεημοσύνης στὸ ἔπακρον, καὶ μετέδιδε χωρὶς ἐπιφύλαξι χρήματα ἢ καὶ εἶδη, κάποτε ἀκόμη καὶ σπάνια καὶ πολύτιμα, τὰ ὅποια τοῦ προσέφεραν, στοὺς ἔχοντας ἀνάγκη.

Δὲν εἶχε κλίσι στὰ διοικητικά, οὔτε στὰ γραφειοκρατικά, ἀλλὰ ἡ καλὴ του σχέσις καὶ συνεργασία μὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Πρωτοπρεσβύτερο π. Γεώργιο Γκράμπε (μετέπειτα Ἐπίσκοπο Οὐασινγκτῶνος καὶ Φλώριδος Γρηγόριο), ἐκάλυπτε ἐπαρκῶς αὐτὴ τὴν δυσχέρεια. Ὅμως, τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ἐπηρεάζετο δραστικῶς ἢ πολὺ περισσότερο ὅτι καθοδηγεῖτο ἀπὸ κάποιον ἄλλον. Ἡ ὅλη ἰσχυρὴ καὶ πνευματικὰ συγκροτημένη προσωπικότητά του ἀπέπνεε ἐμπιστοσύνη, σιγουριὰ καὶ πνευματικὴ ἀσφάλεια.

Μὲ τὸν π. Γεώργιο εἶχαν κοινὸ Πνευματικὸ τὸν χαρισματικὸ π. Ἀδριανό, μετέπειτα Ἀρχιεπί-

σκοπο Ρόκλαντ Άνδρέα, τῆς Μονῆς τοῦ Νόβο Ντιβέ-γιεβο στό Σπρίνγκ Βάλλεϋ τῆς Νέας Ὑόρκης († 1978), ὁ ὁποῖος ἐμφανῶς στολισμένος μὲ ἰδιαίτερες δωρεές ἀπὸ τὸν Κύριο, ἀποτελοῦσε ζωντανὸ σύνδεσμο μὲ τοὺς Ὁσίους Στάρετς τῆς Ὀπτινα στὴν Ρωσία. Μετὰ τὴν Κοίμησι αὐτοῦ, Πνευματικὸς τοῦ Μητροπολίτου ἦταν πλέον ὁ π. Γεώργιος. Εἶναι μάλιστα χαρακτηριστικό, ὅτι ἀκόμη καὶ οἱ μὴ συμφωνοῦντες μαζί τους στὰ θέματα Πίστεως καὶ οἱ μὴ υἰοθετοῦντες τὴν Ζηλωτική τους στάσι καὶ προοπτική, ἀκόμη καὶ ὅσοι δὲν ἀπέκρυπταν τὴν ἀντιπάθειά τους σὲ αὐτοὺς καὶ σὲ τίς θέσεις τους, τοὺς ἐσέβοντο εἰλικρινὰ καὶ δὲν μποροῦσαν παρὰ νὰ ἀναγνωρίζουν τὴν πνευματικὴ μεγαλωσύνη καὶ ἀνωτερότητα τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου.

Ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος τελῶν τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἁγιασμοῦ.

Ε) Ἡ Κοίμησις τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου

ΜΕΤΑ τὰ 80 του, ὁ ἱερός Φιλάρετος ἄρχισε νὰ ἔχη προβλήματα ὑγείας καὶ τὸν Αὐγούστο τοῦ 1985, στὰ 82 του, ὑποβλήθηκε σὲ ἐγχείρησι, διότι ἔπασχε ἀπὸ καρκίνο τοῦ προστάτου.

Παρ' ὅλον ὅτι οἱ ἰατροὶ βεβαίωσαν, ὅτι ἡ ὑγεία του θὰ ἐλέγχεται πλέον γιὰ τὰ ἐπόμενα πέντε ἔτη, ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης αἰσθάνθηκε μία ἐμφανῆ κατάπτωσι τὸ ἀμέσως ἐπόμενο διάστημα.

Παρὰ ταῦτα, ἐβίαζε τὸν ἑαυτό του καὶ παρίστατο στὴν Θεία Λειτουργία σχεδὸν καθημερινά· ἂν καὶ δὲν λειτουργοῦσε, ὅμως τὶς ἐόρτιες ἡμέρες κοινωνοῦσε καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐκήρυττε τὸν Θεῖο Λόγο ἀκόμη καὶ καθήμενος.

Τὴν Κυριακὴ, 28.10/10.11.1985, ἦταν ἡ τελευταία φορὰ πὺν παρέστη στὸν Συνοδικὸ Καθεδρικὸ Ναὸ στὴν Νέα Ὑόρκη. Συμμετεῖχε προσευχόμενος μὲ μεγάλο κόπο καὶ προσπάθεια, κοινώνησε ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, καὶ ἐν συνεχείᾳ, μετὰ μανδύου, ἐπιτραχηλίου καὶ ὤμοφορίου, ἐκήρυξε τὸν θεῖο Λόγο.

Στὶς 4 τὸ πρωῖ τῆς ἐπομένης, κάλεσε στὸ δωμάτιό του τὸν Πνευματικὸ του Ἐπίσκοπο Γρηγόριο Γκράμπε, διότι αἰσθάνθηκε ἄσχημα, καὶ ζήτησε νὰ ἐξομολογηθῆ καὶ νὰ κοινωνήσῃ, ζητῶν συγγνώμην γιὰ τὴν ἀναστάτῳσι πὺν εἶχε προξενήσει ἐκείνη τὴν ἀκατάλληλη ὥρα!...

Λόγω ἐμπλοκῆς τῆς υἱείας του, ἔγινε προσπάθεια νὰ ἐξευρεθῆ θάλαμος γιὰ εἰσαγωγή του σὲ Νοσοκομεῖο, κάτι πὺν ὁ ἴδιος δὲν ἐπιθυμοῦσε καθόλου. Καὶ πράγματι, ἐνῶ ὠρίσθηκε ἡ εἰσαγωγή του, ὁ Κύριος ἔκρινε διαφορετικά.

Λίγο μετὰ τὶς 6 τὸ πρωῖ τῆς Πέμπτης, 8/21.11.1985, κατὰ τὸ ξημέρωμα τῆς Ἑορτῆς τῶν Ἁγίων Ταξι-αρχῶν, ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης ἐξέπνευσε εἰρηνικά, τὴν ὥρα πὺν ἀκόμη ἐκοιμᾶτο, γιὰ νὰ παραληφθῆ ἡ ἄχραντη ψυχὴ του ἀπὸ χοροὺς ἑορταζόντων Ἁγίων Ἀγγέλων!...

Ἐφ' ὅσον ἡ μακαρία Κοίμησίς του ἐπιβεβαιώθηκε καὶ ἱατρικά, ἡ Σορὸς του περιεβλήθη τὰ ἀρχιερατικὰ ἄμφια καὶ ἄρχισαν Κληρικοὶ καὶ πιστοὶ νὰ σπεύδουν εἰς προσκύνησίς του.

Τὸ ἀπόγευμα, τρεῖς Ἀρχιερεῖς (Βιτάλιος, Γρηγόριος, Ἰλαρίων), δεκάδες Ἱερεῖς καὶ μεγάλο πλῆθος πιστῶν, ἐτέλεσαν τὴν πρώτη Παννυχίδα γιὰ τὴν

ψυχὴ τοῦ μεταστάντος.

Τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο ἀνεγινώσκετο συνεχῶς ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Λειψάνου καὶ ἐψάλλοντο Τρισάγια.

Ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία τελέσθηκε τὸ μεσημέρι τῆς Κυριακῆς, 11/24.11.1985, μετὰ τὴν Θ. Λειτουργία, στὸν Συνοδικὸ Ναὸ στὴν Νέα Ὑόρκη. Παρέστησαν ὀκτῶ Ἀρχιερεῖς, δεκάδες Κληρικοὶ καὶ ἑκατοντάδες πιστοί.

Ἐκφωνήθηκαν Ἐπικήδεια, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ἐκεῖνος τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Ἀλεξάνδρου Κισελέβ, ὁ ὁποῖος ὑπενθύμισε τὸν πνευματικὸ χαρακτήρα τοῦ ἀπερχομένου. Ὁ μεταστάς, τόνισε ὁ Ὅμιλητής, εἶχε τὴν ἀπλότητα, εὐγένεια καὶ τρυφερότητα ἑνὸς παιδιοῦ, πὺν συνεδύαζε ὅμως μὲ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια γιὰ νὰ ἡγήται τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς. Τοῦτος ὁ συνδυασμὸς ἦταν δύσκολο νὰ ἐπιτευχθῆ.

Γιὰ δὲ τὶς δυσκολίες πὺν ἀντιμετώπισε κατὰ τὴν Πρωθιεραρχία του, ὁ Ὅμιλητής τόνισε ὅτι ὅλοι ἦσαν ἔνοχοι, διότι δὲν προσεπάθησαν νὰ τὸν βοηθήσουν καὶ νὰ τοῦ ἐλαφρύνουν τὸ βαρὺ φορτίο του, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ ἐπιβάρυναν ἔτι περισσότερο καὶ ὤφειλαν ἐνώπιόν του νὰ ἐπιδείξουν τὴν μετάνοιά τους γιὰ τὴν μεγάλη ἁμαρτία τους, ὑποσχόμενοι ὅτι στὸ ἐξῆς θὰ ὑπερασπισθοῦν τὴν Ἐκκλησία τους, κάτι πὺν θὰ ἀποτελοῦσε οὐσιαστικὰ ὑπεράσπισι τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ τους.

Αὐτὴ δὲ ἡ στάσις θὰ πρέπει νὰ ἐπιδειχθῆ ἔναντι τοῦ ὁποιοῦ διαδόχου του, διότι ὅλοι εἶναι ὑπεύθυνοι στὴν Ἐκκλησία καὶ ἂν δὲν ἀναλάβουν τὸ μέτρο τῆς εὐθύνης τους γιὰ τὸ κοινὸ καλὸ, δὲν θὰ εἶναι δυνατὸν ὁ Πρωθιεράρχης μόνος του, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι αὐτὸς καὶ ὅσα χαρίσματα καὶ ἂν διαθέτῃ, νὰ ἐπιτελέσῃ ἐπάξια καὶ ἀποτελεσματικὰ τὸ ἔργο του, χωρὶς τὴν βοήθεια καὶ συμπαράστασι Κλήρου καὶ Λαοῦ!...

Ἐπρόκειτο ὄντως γιὰ ἓναν Ἐπικήδειο, ὁ ὁποῖος προξένησε αἴσθησι καὶ συγκίνησι γιὰ τὴν ἀληθότητα καὶ εἰλικρινεία του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὶς συνετὲς καὶ βαθειὰ πνευματικὲς ἐπισημάνσεις καὶ προτροπές του!...

Ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία διήρκεσε μέχρι ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα καὶ κατόπιν, ἡ Σορὸς μετεφέρθη στὴν Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Νόβο Ντιβέγιεβο γιὰ τὴν διανυκτέρευσι. Στὴν Μονὴ αὐτῇ, ὅπου διέμενε ὁ Σεβασμ. Ρόκλαντ Ἀνδρέας, εἶχε ἀνεγερθῆ Κάθισμα γιὰ τὸν Μητροπολίτη Φιλάρετο, ὥστε νὰ μεταβαίνη ὅσο ζοῦσε ὅποτε τοῦ τὸ ἐπέτρεπε τὸ πρόγραμμα του.

Τὸ πρωῖ τῆς Δευτέρας, 12/25.11.1985, ἡ Σορὸς τοῦ κεκοιμημένου Μητροπολίτου μετεφέρθη στὴν Μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος στὸ Τζόρντανβιλ, ὅπου μετὰ τὴν Θ. Λειτουργία, τελέσθηκε Παννυχίδα καὶ κατόπιν ἔγινε μεταφορὰ Αὐτῆς στὸν Κοιμητηριακὸ Ναὸ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ὅπου καὶ ὁ Μακαριστὸς ἐτάφη σὲ κρύπτη ὑπὸ τὸν Ναόν.

Τὰ περὶ τῆς Κοιμήσεως τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου ἀνεγράφησαν καὶ παρουσιάσθηκαν στὸν Τύπο, τὴν τηλεόρασι καὶ τὸ ραδιόφωνο τῆς ἐποχῆς.

Ε1) Ανακομιδὴ τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου καὶ Διακήρυξις Ἀγιότητος

ΔΕΚΑΤΡΙΑ ἔτη ἀργότερα, ἀρχὰς Νοεμβρίου τοῦ 1998, ὁ τάφος τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου ἀνοίχθηκε, προκειμένου τὸ Λείψανό του νὰ μεταφερθῆ σὲ νέο μαρμάρινο μνημα ὑπὸ τὸν κύριο Ναὸ τῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ὅταν ἀνοίχθηκε τὸ φέρετρο, ἡ Σορὸς ἦταν καλυμμένη μὲ λευκὴ σινδόνη. Ὅταν αὐτὴ ἀφαιρέθηκε, ἀποκαλύφθηκαν τὸ πρόσωπο καὶ οἱ χεῖρες τοῦ Μητροπολίτου σὲ κατάστασι πλήρους ἀφθαρσίας! Ἦταν μάλιστα καλύτερα διατηρημένος ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸν Ἅγιο Ἀρχιεπίσκοπο Ἰωάννη Μαξίμοβιτς († 1966), τοῦ ὁποίου τὸ Σκῆνωμα εἶχε βρεθῆ σὲ κατάστασι ἀφθαρσίας τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1993.

Οἱ παρόντες Κληρικοὶ ἔπλυναν τὸ πρόσωπο καὶ τὰ χεῖρια τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου μὲ νερὸ καὶ κρασί καὶ μπόρεσαν νὰ διακρίνουν καθαρὰ ἀκόμη καὶ τὶς φλέβες του. Ἡ γενειάδα του ἦταν πλήρως διατηρημένη καὶ μαλακὴ. Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του διεκρίνοντο καὶ ἦταν ἀναγνωρίσιμος.

Τὰ ἄμφιά του ἦταν λευκὰ καὶ λαμπερά, τὸ κομβοσχίονι στὸ χέρι του ἄθικτο. Τὸ

μικρὸ Εὐαγγέλιο ποὺ ἐπίσης κρατοῦσε εἶχε μεταλλικὸ κάλυμμα, τὸ ὁποῖο εἶχε διαβρωθῆ καὶ διέλυσε ἐντελῶς μόλις ἀγγίχθηκε. Τοῦτο ἀπετέλεσε μία σημαντικὴ λεπτομέρεια, ἡ ὁποία ἀπεδείκνυε τὸ ποσοστὸ τῆς ὑγρασίας μέσα στὸν τάφο, ὥστε ἡ ἀφθορσία τοῦ Λειψάνου καὶ ὅσων ἀντικειμένων τὸ περιέβαλαν νὰ φανῆ ὡς ἔργο Χάριτος καὶ θείας δυνάμεως καὶ ὄχι ὡς ἀποτέλεσμα «φυσικῶν συνθηκῶν». Ἄν τὸ μέταλλο ἐφθάρη, πολὺ περισσότερο θὰ ἔπρεπε τοῦτο νὰ εἶχε συμβῆ μὲ τὸ Σκῆνωμα, μὲ τὰ Ἄμφια καὶ μὲ τὸ Κομβοσχοίνι!

Τὸ Φέρετρο ἐπίσης, τὸ ὁποῖο ἦταν μαῦρο μὲ ζωγραφιστοὺς λευκοὺς σταυροὺς, παρέμενε ἄθικτο, σὰν καινούργιο, χωρὶς ἴχνος φθορᾶς, ὅπως καὶ ὁ Μανδύας τοῦ Μητροπολίτου, ὁ ὁποῖος τὸ ἐκάλυπτε.

Οἱ παρόντες Κληρικοὶ ὠμολόγησαν, ὅτι αἰσθάνθηκαν εἰρήνη καὶ εὐλογία.

Τὸ φέρετρο ἐκλείσθη καὶ ἐτελοῦντο καθημερινῶς Παννυχίδες. Πολλοὶ πιστοὶ ἠδυνήθησαν νὰ τὸ προσκυνήσουν, βεβαιοῦντες ὅτι αἰσθάνθηκαν ἰδιαίτερη Χάρι.

Τὴν Παρασκευή, 7/20.11.1998, τὸ φέρετρο ἐτέθη στὸν κύριο Ναὸ τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Τὴν ἐπομένη, τῶν Ἁγίων Ταξιαρχῶν, ἐτελέσθη Θ. Λειτουργία, προεξάρχοντος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Συρακουσῶν καὶ Μονῆς Ἁγίας Τριάδος κ. Λαύρου, τῇ συμμετοχῇ δεκάδων Κληρικῶν.

Ἐνας ἐξ αὐτῶν, ὁ π. Βαλέριος Λουκιάνωφ, ὠμίλησε γιὰ τὸν Μητροπολίτη Φιλάρετο ὡς ὑπάκουο ἐν παντὶ στὴν Ἀλήθεια τῆς Πίστεως τῆς Ἐκκλησίας, ὡς

ἄνθρωπο προσευχῆς καὶ νηστείας. Μετὰ τὶς πολὺ-
ωρες Ἀκολουθίες, ἐτόνισε, στὶς ὁποῖες συμμετεῖχε
προσευχόμενος θερμῶς, δὲν ἔτρωγε ὅπως ὅλοι στὴν
τράπεζα, ἀλλὰ ἔπινε μόνον τσαΐ καὶ ἐλάμβανε ἐλά-
χιστη ποσότητα τροφῆς. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ
δειπνήσῃ, ἔτρωγε «σὰν τὸν σπουργίτη», ἐλάχιστα,
ὥστε νὰ προξενῇ τὸν θαυμασμὸ καὶ τὴν ἀπορία ἀπὸ
ποῦ ἀντλοῦσε τὴν δύναμι καὶ ὑπομονή, πού ἐπεδεί-
κνυε στὶς Ἱερὲς Ἀκολουθίες. Ἐπίσης, τονίσθηκε ὅτι
ἦταν ἄνθρωπος Ἐλέους· οἱ ἐλεημοσύνες του ἦταν
πολλές καὶ συνεχεῖς καὶ μάλιστα μυστικές, ὥστε νὰ
μὴ τὶς γνωρίζουν οἱ ἄνθρωποι καὶ νὰ μὴ λαμβάνῃ
κάποιον ἔπαινο γι' αὐτὲς ἐδῶ στὴν γῆ, ἀλλὰ νὰ εἶναι
γνωστὲς μόνον στὸν Θεό. Πολλοὶ μετὰ τὴν μακαρία
Κοίμησί του, ἐξέφραζαν τὴν εὐγνωμοσύνη τους γιὰ
τὴν συμπαράστασι πού τοὺς ἐπέδειξε σὲ δύσκολες
στιγμὲς τῆς ζωῆς τους.

**Ἡ δὲ πνευματικὴ του γνῶσις καὶ διδασκαλία,
συνέχισε ὁ Ὁμιλητής, βασιζόταν στοὺς Ἁγίους
Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, γι' αὐτὸ καὶ ἦταν τόσο
ἐνάντιος στὴν αἵρεσι τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ
τόσο ἀσυμφιλίωτος στὸ πνεῦμα τῆς συγχρόνου
ἐποχῆς τῆς Ἀποστασίας...**

Μετὰ τὴν Θ. Λειτουργία, τελέσθηκε Παννυχίδα
καὶ τὸ φέρετρο ἐποποθετήθη στὸ νέο Μνημεῖο πού
εἶχε ἐτοιμασθῆ, ἂν καὶ οἱ πιστοὶ ἐξέφρασαν τὴν δια-
μαρτυρία τους, διότι δὲν εἶχε ἀνοιχθῆ πρὶν ἀπὸ τὴν
ἐκ νέου ταφή γιὰ νὰ ἰδοῦν καὶ αὐτοὶ τὴν κατάστασι
τῆς ἀφθαρσίας τοῦ Λειψάνου καὶ νὰ τὸ προσκυνή-
σουν.

Δόθηκαν υποσχέσεις, ότι τούτο θὰ συμβῆ κατὰ τάξιν, ἐφ' ὅσον θὰ υπάρξουν ἐνδείξεις περὶ τῆς Ἀγιότητός του, ὥστε ἐν καιρῷ νὰ ἐπιτελεσθῆ καὶ ἡ Διακήρυξις του. Εἶναι δὲ γνωστό, ὅτι ἐδῶ καὶ 17 ὀλόκληρα ἔτη, ἂν καὶ μαρτυρίες Θαυμάτων ὑπῆρξαν, δὲν ἔγινε ἀκόμη κάποια σχετικὴ δραστηριοποίησις

ἀπὸ τὴν ἐπίσημη πλέον Ἐκκλησία τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς, τὴν ἐνωμένη ἀπὸ τοῦ 2007 μὲ τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας, ἐκτὸς καὶ πάλιν μιᾶς γενικῆς υποσχέσεως περὶ κινήσεως διαδικασίας Ἁγιοκατατάξεως!...

Τοῦτο κατὰ πᾶσα πιθανότητα ὀφείλεται, στὸ ὅτι ἡ Παρακαταθήκη τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου ἔναντι τοῦ Σεργιανιστικοῦ καὶ Οἰκουμενιστικοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, ὅπως καὶ ἔναντι τῆς «παγκοσμίου ὀρθοδοξίας» ἔχει ἀπεμποληθῆ, ἐφ' ὅσον κοινωνία μὲ τὴν Μόσχα χωρὶς Ὁρθόδοξη ἐπίλυσι τῶν ἐκκρεμούντων θεμάτων Πίστεως ἀπὸ παλαιά, ἐσήμανε ἐγκατάλειψι τῆς ἀνέκαθεν Ὁμολογιακῆς γραμμῆς καὶ μαρτυρίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς. Καὶ ἄρα, ἡ ἐμφανῆς ἔλλειψις ἐνδιαφέροντος γιὰ προώθησι τῆς Ἁγιοκατατάξεως τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου ἀπὸ τοὺς ἐνωθέντας τὸ 2007 εἶναι εὐνόητη καὶ ἀναμενόμενη.

***

Ὅπως εἶναι γνωστό, τὴν δύσφημη Ἐνωσι τοῦ 2007 δὲν δέχθηκε ὁ τότε Ἐπίσκοπος Ὁδησοῦ καὶ

Ταυρίδος κ. Αγαθάγγελος, ὁ ὁποῖος συνέχισε τὴν παραδοσιακὴ Ρωσικὴ Ἐκκλησία τῆς Διασπορᾶς, ἐπὶ κεφαλῆς ὅσων Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν δὲν δέχθηκαν ἐπίσης αὐτὴν· ὁ Σεβασμ. Αγαθάγγελος ἐσύστησε Σύνοδο διὰ τῆς χειροτονίας καὶ ἄλλων Ἀρχιερέων, μὲ τὴν βοήθεια τῆς τότε Ἱερᾶς Συνόδου τῶν Ἐνισταμένων, καὶ προέβη τὸν Νοέμβριο τοῦ 2008, ἐπὶ τῇ συγκλήσει τῆς Πέμπτης Συνόδου τῆς Πανδιασπορᾶς στὴν Νέα Ὑόρκη, καὶ στὴν Διακήρυξι τῆς Ἀγιότητος τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου.

Ἡ Πραξις αὐτὴ ἔλαβε χώρα τὴν Κυριακῇ, 10/23.11.2008, στὸν Ἱερὸ Ναὸ τῆς Ἁγίας Τριάδος στὴν Ἀστόρια τῆς

Νέας Ὑόρκης, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου καὶ Πρωθιεράρχου κ. Αγαθαγγέλου, τῇ συμμετοχῇ καὶ ἐτέρων Ἀρχιερέων, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Μεθώνης κ. Ἀμβροσίου, ὡς καὶ τοῦ

γράφοντος Ἐπισκόπου Γαρδικίου Κλήμεντος. Ἐπίσης, παρέστη πλῆθος Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν. Ἐπρόκειτο γιὰ μία μεγάλη εὐλογία καὶ θαυμαστὴ ἐμπειρία, μὲ αἴσθησι τῆς εὐθύνης συνεχίσεως τῆς ἱερᾶς Παρακαταθήκης τοῦ τιμωμένου συγχρόνου Ἁγίου Μητροπολίτου, Ἀσκητοῦ καὶ Ὁμολογητοῦ!

Σὲ Διακηρύξεις τῆς Ἀγιότητος τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου προέβησαν νωρίτερα καὶ ἄλλες Ἀντικομουνιστικῆς Δικαιοδοσίης-Ομάδες τοῦ Πατρίου Ἡμερολογίου στὴν Ρωσία καὶ στὶς Η.Π.Α. καὶ ἡ τιμὴ του ἄρχισε νὰ διαδίδεται εὐρύτερα, ὥστε ἀκόμη καὶ μέλη νεωτεριστικῶν ἐπισήμων δικαιοδοσιῶν νὰ ἀποδέχωνται τὸν Ἅγιο Φιλάρετο, νὰ τὸν τιμοῦν καὶ νὰ τὸν εὐλαβοῦνται. Εἶθε νὰ ἐνστερνισθοῦν καὶ τὸ μήνυμά του καὶ νὰ τὸν μιμηθοῦν στὴν πορεία καὶ Ὁμολογία του!

Οἱ Ἅγιοι Ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης Μαξίμοβιτς καὶ Μητροπολίτης Φιλάρετος.

E2) Θαύματα

ΕΧΟΥΝ καταγραφῆ πολλὰ Θαύματα, τὰ ὁποῖα ἐπιτελέσθηκαν διὰ τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλάρετου, τόσο ὅταν ἦταν ἀκόμη ἐν ζωῇ, ὅσο καὶ μετὰ τὴν μακαρία Κοίμησί του.

Θὰ παραθέσουμε ὀλίγα μόνον ἐνδεικτικά, γιὰ νὰ βεβαιωθῆ ἡ παρηρησία του ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ Χάρις, τὴν ὁποῖαν ἡ θεία Ἀγαθότης ἐπιδαψίλευσε στὸν γνήσιο δούλο Της ἱερὸ Φιλάρετο, ὥστε νὰ εὐεργετῆ τοὺς ποικιλοτρόπως πάσχοντας.

• Ἡ κ. Ἑλενα Πίκουλ ἀπὸ τὴν Αὐστραλία καταθέτει τὰ ἑξῆς:

Ἀπὸ τὸ 1946 ἡ οἰκογένειά μας ζοῦσε στὸ Χαρμπὶν τῆς Μαντζουρίας. Ἐκκλησιαζόμεσταν στὸν Ναὸ τοῦ «Οἴκου τοῦ Ἑλέους», ὅπου λειτουργοῦσε ὁ π. Φιλάρετος. Κάποτε, τὸν χειμῶνα τοῦ 1960, ὁ μεγάλος γυιός μου Γκάλικ ἀρρώστησε. Ἀνέβασε πυρετὸ πάνω ἀπὸ 40. Ἐπασχε δεινῶς. Καλέσαμε ἕναν κινέζο ἰατρὸ καὶ διέγνωσε ὅτι ἔπασχε ἀπὸ πνευμονία. Πρὶν ἀπὸ τὴν ἔλευσι τοῦ ἰατροῦ, ἡ κόρη μας Ζίνα ἔτρεξε στὸν π. Φιλάρετο, ἀλλὰ δὲν ἦταν στὸ σπίτι. Ζήτησε ἀπὸ τοὺς γείτονες νὰ τοῦ εἰποῦν, ὅταν θὰ ἐπέστρεφε, ὅτι ὁ ἀδελφός της ἀρρώστησε.

Κάθησα στὸ κρεβάτι τοῦ ἀσθενοῦς. Ἡ θερμοκρασία του ἦταν πάνω ἀπὸ 40 βαθμοὺς καὶ ἡ καρδιά του πήγαινε νὰ σπάσῃ. Παραληροῦσε... Καὶ τότε τί ἔγινε; Ἡ θερμοκρασία του ἄρχισε νὰ πέφτῃ, πήγε στοὺς 37 βαθμοὺς. Ὁ Γκάλικ ἄρχισε νὰ ἀναπνέῃ κανονικά, ὁ σφίγμός του ἦταν ὀμαλὸς καὶ ὁ ἀσθενὴς

κοιμήθηκε ειρηνικά. Όταν ξύπνησε, αισθάνθηκε καλύτερα. Η κόρη μου είχε ἐπιστρέψει και ἤμασταν ἀπορημένες. Τί συνέβη;

Αὐτὸ πὸν συνέβη ἦταν ὅτι, σύντομα μετὰ πὸν ἡ Ζίνα εἶχε ἀναχωρήσει, ὁ π. Φιλάρετος ἐπέστρεψε καὶ πῆγε στοὺς γείτονες γιὰ τσαΐ. Τοῦ εἶπαν γιὰ τὴν ἐπίσκεψί της. Αὐτὸς ἀμέσως πετάχθηκε καὶ χωρὶς νὰ τελειώσῃ τὸ τσαΐ του ἀνέβηκε βιαστικά τις σκάλες πρὸς τὸ διαμέρισμά του γιὰ νὰ προσευχηθῆ. Ἀπὸ αὐτὸ πὸν οἱ γείτονες εἶπαν, εἶναι φανερὸ ὅτι ὁ γυιὸς μου ἄρχισε νὰ ἀναρρώνῃ ἀπὸ τὴν ἴδια ἐκείνη στιγμή πὸν ὁ π. Φιλάρετος ἄρχισε νὰ προσεύχεται γι' αὐτόν. Ἡ προσευχή του ἦταν δυνατή!...

• Ἡ ἴδια πιστὴ καταθέτει καὶ ἄλλο Θαῦμα:

Ὅταν μεταναστεύσαμε στὴν Αὐστραλία, στὸ Κρόντον τοῦ Σύδνεϋ, ἡ οἰκογένειά μου δοκίμασε δύσκολες καταστάσεις. Ἀπρόσμενα, ἡ ἀδελφή μου ἀρρώστησε σοβαρὰ καὶ τὴν πῆρα στὸ σπίτι. Κατόπιν μιᾶς ἐγχειρήσεως, ἔφεραν ἐπίσης τὸν γυιὸ μου στὸ σπίτι ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο. Ἡ νεαρὴ κόρη τῆς ἀδελφῆς μου

Ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος στὴν Αὐστραλία.

ἦταν ἐπίσης ἐκεῖ. Χρειαζόμουν νὰ ἀπαλλαγῶ ἀπὸ ὅλα αὐτά! Ἐπερεμάλιστα νὰ ἐργάζωμαι σὲ βαρειά

ἐργασία καὶ
ὅλες οἱ δυ-
νάμεις μου
εἶχαν κατα-
πέσει. Μοῦ
ἔγραψαν
κάποιο φάρ-
μακο, ἀλλὰ
αὐτὸ μὲ ἔκα-
νε χειρότερα,

διότι μοῦ ἐπηρέασε τὸ νευρικό σύστημα καὶ αὐτὸ μὲ
φόβισε πραγματικά! Στενοχωριόμουν ὅτι θὰ ἔχανα
τὸν νοῦ μου...

Τότε, πῆγα στὸν Ναὸ στὸ Κροῦντον. Ὁ Μητροπο-
λίτης Φιλάρετος λειτουργοῦσε. Φοροῦσε τὰ ἄμφιά
του καὶ καθόταν στὴν Καθέδρα στὸ κέντρο τοῦ
Ναοῦ, βυθισμένος στὴν προσευχή, μὲ τὴν κεφαλὴ
σκυμμένη. Τότε, μοῦ ἦλθε μιὰ ξαφνικὴ ἰδέα: Ὁ Δέ-
σποτας ἦταν ἐκεῖ, ἀκριβῶς στὴν θέσι τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄν θὰ ἄγγιζα τὰ ἄμφιά του, ὅπως ἡ
γυναίκα μὲ τὴν ρύσι τοῦ αἵματος ἄγγισε τὸν Σωτῆρα
καὶ ἔγινε καλά, θὰ γινόμουν ἐπίσης καλά!...

Πῆγα ἀπὸ πίσω τὸ Ὠμοφόριό του κρεμόταν ἀπὸ
τὸ κάθισμα καὶ πῆγα καὶ τὸ ἄγγισα. Ἀκριβῶς τότε,
ὁ Δέσποτας ἐστράφη αἴφνης πρὸς τὰ πίσω καὶ οἱ
ματιές μας συναντήθηκαν! Πῶς τὸ αἰσθάνθηκε;

Ὅμως, ἔγινε πράγματι καλὰ καὶ ἡ δύναμίς μου
ἐπανῆλθε. Μέχρι τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου δὲν θὰ λη-
σμονῆσω αὐτὸ τὸ Θαῦμα!

• Η Ό. Τσιτσνάκοβα από την Αυστραλία διηγήθηκε:

Όταν ήμουν στο Χαρμπίν το 1955, στο νοσοκομείο, συνέβη να είμαι μάρτυρας της θεραπείας από νευρική διαταραχή της ασθενούς Τ.Μ. Η ασθενής, μία νεαρή γυναίκα, καταλήφθηκε από μία νευρική κρίσι και άρχισε να συμπεριφέρεται και να κάνει παραλογισμούς, άκομη και σχετικά με το βρέφος της... Τήν μετέφεραν στο νοσοκομείο και ο π. Φιλάρετος ειδοποιήθηκε και προσευχήθηκε για εκείνην. Αυτή καλυτέρευσε σταδιακά, ώστε όταν τήν συνάντησα αργότερα, ήταν φανερό ότι πρόκειται πλέον για μία κανονική νέα γυναίκα, χωρίς κανένα πρόβλημα... Μέλη της οικογενείας της ζούν άκομη, αν και ή ίδια ή θεραπευθείσα έχει αποβιώσει από μία έντελως διαφορετική ασθένεια.

• Η νύν Ήγουμένη Αλεξάνδρα (Τσερνυάφσκαγια) της Μονής του Αγίου Ιωάννου πλησίον της Όδησσου, προερχομένη από τον έγγαμο βίο, διηγήθηκε:

Γνωρίσθηκα με τον Δέσποτα Φιλάρετο κατά την διάρκεια των σπουδών μου και έγινε ο Πνευματικός μου πατέρας. Το πρώτο Θαύμα του Μητροπολίτου Φιλαρέτου συνδέεται με την οικογενειακή μου ζωή.

Το 1967 περίμενα το δεύτερό μου παιδί και ο ιατρός μου είπε ότι κατά πάσα πιθανότητα το βρέφος θα ήταν θνησιγενές. Ήμουν έντελως απελπισμένη και στην λύπη μου πήγα στον Δέσποτα Φιλάρετο. Αυτός, με έχρισε με ήγιασμένο έλαιο και με ελόγησε. Στρεφόμενος στην προσευχή, ο Δέσποτας μου

ἔσωσε τὸ μωρό. Ἡ δύναμις τῆς προσευχῆς του ἦταν τέτοια, ὥστε λίγο ἀργότερα γέννησα μὲ ἀσφάλεια ἓνα ὑγιὲς παιδί. Ὅπως μοῦ εἶπε καὶ ὁ ἐφημερεύων ἰατρός, αὐτὸ ἦταν ἓνα φανερὸ Θαῦμα!...

• Ὁ Ἀρχιμ. π. Ἀλέξιος ἀπὸ τὴν Μονὴ τοῦ Ἁγίου Βασιλομάστου Ἐδουάρδου στὴν Ἀγγλία, διηγεῖται:

Τὸ 1970, μία μικρὴ ὁμάδα Ἱεροσπουδαστῶν ἀπὸ τὴν Σχολὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος τοῦ Τζόρντανβιλ μετέβησαν στὸ Ἐρημητήριο τῆς Παναγίας τοῦ Κούρσκ

στὸ Μάχοπακ τῆς Νέας Ὑόρκης, σὲ ἑβδομάδα διακοπῶν, γιὰ νὰ βοηθήσουν στὴν διεκπεραίωσι κάποιων ἱστορικῶν βιβλίων, πὺ εἶχαν ἐκδοθῆ τότε ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ τῆς Ρωσικῆς Νεότητος. Ἦμουν μεταξὺ τῶν

σπουδαστῶν τῆς ὁμάδος αὐτῆς.

Τὴν περίοδο ἐκεῖνη, ἔμεινε στὸ Ἐρημητήριο μία Μοναχὴ, ἡ ὁποία σεβόταν πάρα πολὺ τὸν Μητροπολίτη Φιλάρετο καὶ μᾶς εἶπε, ὅτι αὐτὸς ἐγνώριζε τὰ τέσσερα Εὐαγγέλια ἀπὸ στήθους. Μᾶς εἶπε ἐπίσης, ὅτι ἐπὶ πολλὰ χρόνια ἔπασχε ἡ ἴδια ἀπὸ φρικτοὺς πονοκεφάλους, τοὺς ὁποίους κατὰ περιόδους εἶχα ἐπίσης, πρᾶγμα πὺ μὲ ἔκανε νὰ προσέξω ἰδιαιτέρως ὅσα ἔλεγε.

Αὐτὴ ἀνέφερε, ὅτι σὲ μία περίπτωσι πὺ εἶχε ἓναν

πολύ δυνατὸ πονοκέφαλο, ζήτησε ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη νὰ προσευχηθῆ γιὰ τὴν ἀπαλλαγὴ τῆς ἀπὸ αὐτόν. Ἐκεῖνος ἀπὸ ταπεινώσει εἶπε, ὅτι δὲν τοῦ ἦταν δυνατὸν νὰ κάνῃ κάτι τέτοιο, καὶ ἔτσι ἡ Μοναχὴ, σὲ ἀπόγνωσι, προσέπεσε στὰ πόδια του καὶ τοῦ εἶπε ὅτι δὲν θὰ τὸν ἄφηνε νὰ φύγῃ, μέχρι ποῦ θὰ τὸ ἔκανε!...

Τότε αὐτὸς προσευχήθηκε καὶ ὄχι μόνον ἔφυγε ὁ πονοκέφαλος ἀμέσως, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη μέχρι τότε ποῦ εἰπώθηκε ἡ διήγησις δὲν τῆς ξαναπαρουσιάσθηκε πλέον αὐτὸ τὸ πρόβλημα.

• Ἡ Πρεσβυτέρα Τατιάνα Φιοντόροβα, σύζυγος τοῦ Πρωθιερέως Κωνσταντίνου Φιοντόροβ, γράφει:

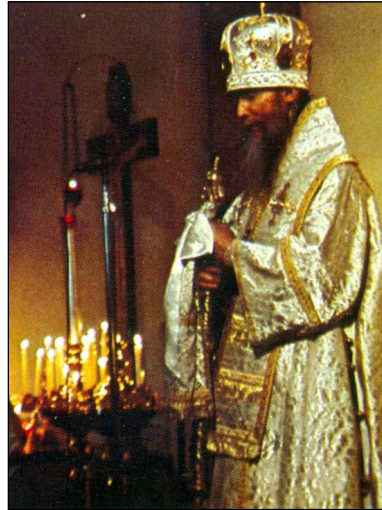
Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ἐκκλησιαστικῶν προβλημάτων, λίγο μετὰ τὴν Κοίμησι τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου (1985-1986), ὁ ἄνδρας μου ὑπέφερε πολὺ ἐξ αἰτίας τους. Ἀκούοντας καὶ τίς δύο πλευρὲς αὐτῶν τῶν θλιβερῶν καταστάσεων, κλείσθηκε τελικὰ στὸν ἑαυτό του. Προσευχήθηκε στὸν Μητροπολίτη Φιλάρετο περὶ τούτου. Ἦταν πολὺ κουρασμένος καὶ ἀποκοιμήθηκε.

Εἶδε στὸ ὄνειρό του, ὅτι ἦταν στὸν Ναὸ ἐνδεδυμένος μὲ τὰ ἄμφια γιὰ τὴν Θεία Λειτουργία, καὶ εἰδοποιήθηκε ὅτι ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος ἐρχόταν ἀπρόσμενα. Ἐτοιμάσθηκε νὰ ὑποδεχθῆ τὸν Ἀρχιερέα μὲ τὸν Τίμιο Σταυρὸ σὲ δίσκο. Ἐνας Ὑποδιάκονος ἔδωσε στὸν Μητροπολίτη, μόλις φάνηκε, τὴν ράβδο καὶ αὐτὸς τοῦ ἔδωσε τὴν βακτηρία του. Ὁ Μητροπολίτης ἔδειχνε πολὺ λαμπερὸς καὶ νέος. Τότε ὁ π. Κωνσταντῖνος τοποθέτησε τὸν δίσκο μὲ τὸν Τίμιο Σταυρὸ σὲ ἓνα προσκυνητάριο, κάτι τὸ ἀσυνήθιστο,

ἔκανε μία μετάνοια ἐνώπιον τοῦ Μητροπολίτου καὶ τοῦ εἶπε: «Δέσποτα, εἶναι τόσο δύσκολο γιὰ μένα!»...

Ὁ Μητροπολίτης ἀπήντησε: «*Ναί, τὸ γνωρίζω· ὁμως, π. Κωνσταντίνε, πρέπει νὰ σκέπτεσαι λιγότερο καὶ νὰ προσεύχεσαι περισσότερο!*»...

Ὁ πατέρας προσπάθησε νὰ σηκωθῆ, ἀλλὰ ὁ Μητροπολίτης τοῦ πίεσε τὴν κεφαλὴ μὲ τὴν ράβδο του.

Ἐκείνη τὴν στιγμή ὁ πατέρας ξύπνησε γεμάτος χαρὰ καὶ εἰρήνη, ἀλλὰ καὶ μὲ πόνο στὴν κεφαλὴ στοῦ σημείου ποὺ ἡ ράβδος ἀκούμπησε εἰς αὐτήν!...

Ἀπὸ τότε, αἰσθάνεται ὅτι ὁ Μητροπολίτης τὸν παρακολουθεῖ καὶ εἶναι πάντοτε ἕτοιμος νὰ βοηθήσῃ.

● Ἄλλη θαυματουργικὴ ἐπέμβασι, κατὰ διήγησιν τῆς ἰδίας Πρεσβυτέρας:

Τὸν Δεκέμβριο τοῦ 2005, λίγο μετὰ τὴν Ἑορτὴ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ὁ π. Κωνσταντίνος ὑπέφερε ἀπὸ φρικτοὺς πόνους στὰ ὀστέα τῶν ποδῶν του. Δὲν μποροῦσε οὔτε νὰ περπατήσῃ. Γιὰ νὰ κινήται, χρησιμοποιοῦσε δεκανίκια ἢ ἀναπηρικὸ καρότσι, μὲ μεγάλους πόνους· δὲν μποροῦσε οὔτε νὰ κοιμηθῆ. Παρέμενε στοῦ κρεβάτι ἐπὶ ἀρκετὲς ἡμέρες, σκεπτόμενος ὅτι θὰ γινόταν καλύτερα ἂν ἔπαιρνε κάποια

παυσίπονα. Αλλά ούτε εκείνα βοήθησαν. Τελικά, την Παρασκευή κάλεσε ιατρό, ο οποίος είπε ότι θα έρχοταν την άλλη ημέρα μαζί με κάποιον ειδικό.

Το βράδυ της Παρασκευής προσευχηθήκαμε με τον Κανόνα για τους ασθενείς και ο πατέρας ζήτησε από τον Μακάριο Μητροπολίτη Φιλάρετο να τον βοηθήσει. Μετά την προσευχή, αποκοιμήθηκε ειρηνικά για την νύκτα χωρίς πόνο.

Και ιδού, το επόμενο πρωί ανακουφίστηκε από τον πόνο, ώστε να μπορέσει να περπατά κανονικά! Ο ιατρός ήλθε με τον ειδικό, τον εξέτασαν, τον έρωτησαν κάποια πράγματα και του έδωσαν φάρμακα. Είπαν ότι πρόκειται για κάποιο μικρόβιο των οστών. Ο πόνος όμως δεν ξαναεμφανίστηκε και ο π. Κωνσταντίνος μπορούσε πλέον να περπατήσει κανονικά. Ευχαριστία στον Θεό!

• Ο ίδιος ο π. Κωνσταντίνος Φιοντόροβ (τότε στην Γαλλία), γράφει:

Πριν να μεταβώ στο Τζόρντανβιλ για την ανακομιδή του Λειψάνου του Μητροπολίτου Φιλαρέτου (1998), ή Πρεσβυτέρα και εγώ κάναμε ένα μεγάλο ταξίδι στα μέρη της Γαλλίας. Μετά δύο ώρες (επρόκειτο να ταξιδεύσουμε επτά ώρες συνολικά), το αυτοκίνητο έσβησε. Φάνηκε σαν να είχε φύγει το πετρέλαιο. Όσο και αν πίεσα το pedal δεν βοήθησε καθόλου. Δεν υπήρχε τίποτε γύρω μας και ή Πρεσβυτέρα πανικοβλήθηκε. Της είπα ότι δεν είναι ανάγκη να στενοχωριέται τόσο πολύ, διότι φορούσα έσωτερικά επιτραχήλιο του Μητροπολίτου Φιλαρέτου και είχα μαζί μου τον Τίμιο Σταυρό και ότι θα

ἦταν καλύτερο νὰ κάνη προσευχή. Τότε ἐκείνη εἶπε:

«Δέσποτα Φιλάρετε, βοηθῆστε! Τὰ τέκνα σας εἶναι ἐδῶ· ὄχι γιὰ χάρι μου, εἶμαι ἀνάξια, ἀλλὰ χάριν αὐτῶν, βοήθησέ μας! Κάνε νὰ μπορούμε νὰ συνεχίσουμε»!...

Ἐβαλα ἐμπρὸς καὶ ἡ μηχανὴ ξεκίνησε σὰν νὰ μὴ εἶχε συμβῆ τίποτε. Αὐτὸ ἦταν μία μεγάλη χαρὰ γιὰ τὴν Πρεσβυτέρα μου!...

● Ὁ Πρωτοδιάκονος Χριστοφόρος Μπίρτσαλ, ἀπὸ τὸν Καναδᾶ, μαρτυρεῖ:

Μοῦ εἶπαν τὸ ἐξῆς συμβάν, ὅπως τὸ διηγήθηκε ἡ σύζυγος τοῦ Κοσμήτορος τῆς Σχολῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος τοῦ Τζόρντανβιλ.

Τὸ 1994 διαγνώσθηκε, ὅτι ἡ κόρη τους Εἰρήνη Κλάρ ἔπασχε ἀπὸ καρκῖνο. Ὁ ἄνδρας τῆς Μιχαήλ, ἰατρός στο ἐπάγγελμα, ἦταν ἀπελπισμένος. Προσευχόταν θερμὰ γιὰ τὴν ἀνάρρωσί της καὶ κατὰ περιόδους ἡ ἀσθένεια φαινόταν νὰ ὑποχωρῇ.

Ὅμως, τὸ 1997 ὑπῆρξε μία ἔντονη χειροτέρευσις. Ἡ μητέρα τῆς ἀσθενοῦς Λυδία ἔδωσε στο εὐσεβὲς ζεῦγος ἓνα ὑποκάμισο τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου, τὸ ὁποῖο τῆς εἶχε δοθῆ ἀπὸ τὸν Ὑποτακτικὸ τοῦ Ἁγίου Ἱεράρχου Πρωτοδιάκονο Νικήτα Τσακίρωβ. Ἡ Εἰρήνη τὸ φόρεσε καὶ ἀμέσως αἰσθάνθηκε μία ἔντονη εὐωδία. Νόμισε ὅτι κάποιος εἶχε ραντίση τὸ δωμάτιο μὲ ἄρωμα! Ἡ Εἰρήνη καὶ ὁ Μιχαήλ προσευχήθηκαν θερμὰ τὸ ὑπόλοιπο βράδυ καὶ τελικὰ ἡ Εἰρήνη κοιμήθηκε μὲ τὸ ὑποκάμισο αὐτό.

Τὸ ἐπόμενο πρωῖ ξύπνησε καὶ αἰσθάνθηκε σημαντικὰ καλύτερα καὶ πῆγε στο νοσοκομεῖο γιὰ

έξετάσεις. Ως αποτέλεσμα τών εξετάσεων, ήταν σαφές ότι ο καρκινικός όγκος είχε σμικρυνθῆ κατά 70 φορές! Δεν υπῆρχε λογική ἐξήγησις γι' αὐτό καὶ τὸ προσωπικὸ τοῦ νοσοκομείου ἐξεπλάγη.

Στὸ τέλος τοῦ 1998 ὁ ὄγκος τῆς Εἰρήνης παρουσίασε μία μικρὴ αὐξησι. Μετὰ τὴν ἀνακάλυψι τοῦ ἀφθάρτου Λειψάνου τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου, ὁ Ἀρχιμ. Λουκάς ἀπὸ τὸ Τζόρντανβιλ ἄρχισε νὰ συλλέγη πληροφορίες γιὰ Θαύματά του. Ἡ Εἰρήνη ἀποφάσισε νὰ τοῦ διηγηθῆ γιὰ τὴν θεραπεία της καὶ αἰσθάνθηκε ὅτι δὲν ἔκανε καλὰ πού νωρίτερα εἶχε σιωπήσει περὶ τούτου.

Μετὰ τὴν ἐξιστόρησί της στὸν π. Λουκά, αἰσθάνθηκε καὶ πάλι καλύτερα. Ἀπὸ τότε, εἶναι σὲ καλὴ ὑγεία. Ὁ καρκινικός ὄγκος δὲν ἔχει ἐξαφανισθῆ ἐντελῶς, ἀλλὰ ἀπέμεινε τόσο μικρός, πού ἡ Εἰρήνη μπορεῖ νὰ ζήσει κανονικὴ ζωὴ καὶ νὰ ἀφιερωθῆ στὴν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν της.

● Ὁ π. Στέφανος Ἄλλεν ἀπὸ τὶς Η.Π.Α. λέγει:

Ἐπάνω ἀπὸ τὸ γραφεῖο μου κρέμασα μία φωτογραφία τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου ἀπὸ παλαιά. Δὲν εἶχα δώσει κάποια ιδιαίτερη σημασία σὲ αὐτήν. Αἴφνης ὅμως, εἶχα τὴν σκέψι νὰ ἀνάψω μία λαμπάδα ἔμπροσθέν της καὶ νὰ προσευχηθῶ στὸν Δέσποτα. Μερικὲς ἡμέρες ἀργότερα, πληροφοροῦμαι ὅτι ἀποκαλύφθηκε τὸ ἀφθαρτὸ Λείψανό του στὸ Τζόρντανβιλ (1998). Καὶ τώρα πλέον πάντοτε προσεύχομαι στὸν Ἅγιο Ἱεράρχη Φιλάρετο.

● Ἡ Ἑλένη Κουντρούαβτσεβα ἀπὸ τὴν Μόσχα γράφει:

Πρὸ καιροῦ, συμπτώματα μιᾶς ἀλλεργίας ἐμφανίσθηκαν στὸν μικρό μας γιού, τὰ ὁποῖα χειροτέρευαν καθημερινά. Οἱ ἰατροὶ δὲν μποροῦσαν νὰ δώσουν μία ἱκανοποιητικὴ ἐξήγησι γιὰ τὸ ἐξάνθημα, τὸ ὁποῖο παρουσιάσθηκε καὶ ἀπλώθηκε σὲ ὅλο του τὸ σῶμα καὶ σὲ κάποια σημεῖα μετατράπηκε σὲ μία σκληρὴ κρούστα. Τὰ φάρμακα ἔδωσαν ἀσήμαντη ἀνακούφισι. Ἐν τούτοις, δὲν ἦταν ἀκίνδυνο γιὰ τὸ παιδί νὰ λαμβάνη χάπια τόσο συχνά. Δὲν γνωρίζαμε τι ἦταν καὶ τι θὰ ἔπρεπε νὰ κάνουμε.

Ἐνας γνωστός μας, πὺν ἦταν εὐλαβῆς καὶ εἰλικρινῆς καὶ τιμοῦσε τὸν Δέσποτα Φιλάρετο (Βοσνεσένσκυ), μᾶς εἶπε μία ἱστορία σχετικὰ μὲ ἕναν σοβαρὰ ἀσθενή, πὺν μεταφέρθηκε στὸ νοσοκομεῖο. Οἱ ἰατροὶ ἔχασαν κάθε ἐλπίδα γιὰ τὴν θεραπεία του. Ὁ ἀσθενὴς ἔλαβε μία φωτογραφία τοῦ Ἁγίου Ἱεράρχου Φιλαρέτου καὶ μὲ πίστι τὴν τοποθέτησε στὸ πονεμένο μέρος. Σύντομα καλυτέρευσε, δὲν χρειάσθηκε ἐγχείρησι καὶ θεραπεύθηκε ἀπὸ τὴν σοβαρὴ ἀσθένειά του.

Ἐνθυμούμενοι αὐτὴ τὴν διήγησι, πήραμε μία φωτογραφία τοῦ Ἱεράρχου Φιλαρέτου, ἡ ὁποία εἶχε τραβηχθῆ ὄχι πολὺ πρὸ τῆς Κοιμήσεώς του καὶ τὴν τοποθετήσαμε κάτω ἀπὸ τὸ στρῶμα τοῦ παιδιοῦ. Τὴν ἐπομένῃ ἡμέρα, οἱ κροῦστες ἀπὸ τὰ πόδια τοῦ παιδιοῦ ἄρχισαν νὰ ξεφλουδίζονται, τὸ ἐξάνθημα μίκρυνε καὶ μετὰ κά-

ποιο διάστημα τὰ συμπτώματα τῆς ἀλλεργίας ἐκείνης ἐξαφανίσθηκαν ἐντελῶς.

• Ἡ Εἰρήνη Σμύρνοβα ἀπὸ τὸ Κόνιγκσπεργκ τῆς Γερμανίας γράφει:

Εἶμαι δημοσιογράφος. Βρῆκα ἐργασία σὲ γραφεῖο συντάξεως μιᾶς ἐφημερίδος, ἀλλὰ ἦταν πολὺ δύσκολο γιὰ μένα νὰ ἐργασθῶ ἐκεῖ: ἄρχισα νὰ ἔχω ἀλλεργία ἀπὸ τὴν συνηθισμένη σκόνη, ἐφ' ὅσον δὲν μπορῶ νὰ εἶμαι σὲ ἕναν χῶρο πού δὲν ἀερίζεται, ἐνῶ ὁ συναδέλφός μου στὸ γραφεῖο, ἀντιθέτως, ἀπέφευγε τὰ ρεύματα καὶ πάντοτε ἔκλεινε ὄχι μόνο τὸ παράθυρο, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ τὴν πόρτα τοῦ γραφείου. Αἰσθανόμουν ἀσφυγξία, πέθαινα, ἔτρεχα νὰ κάνω ἔνεσι στὸν ἑαυτό μου καὶ χωρὶς χάπια δὲν μπορούσα νὰ εἰσέλθω στὸ γραφεῖο...

Ἐνας γνωστός μου μὲ συμβούλευσε νὰ προσευχηθῶ γιὰ βοήθεια στὸν Ἱεράρχη Φιλάρετο. Ἄρχισα πράγματι νὰ προσεύχωμαι σ' αὐτόν, καὶ σύντομα ὁ Ἐκδότης μου ἔδωσε χωριστὸ γραφεῖο καὶ ἀπλά, γιὰ νὰ πῶ ἔτσι, «ἀναστήθηκα ἐκ νεκρῶν»!...

• Ὁ Νικόλαος Γιοβάνοβιτς ἀπὸ τὴν Αὐστραλία, γράφει:

Ἀπὸ μικρὸς ἔπασχα ἀπὸ ἰγμορείτιδα καὶ διάφορες ἀλλεργίες. Στὶς 20 Ἀπριλίου τοῦ 2005 ἔγραψα τὰ ἐξῆς στὸ ἡμερολόγιό μου:

Δύο ἐβδομάδες πρὶν, εἶχα μία δυνατὴ κρίσι ἀλλεργίας, μὲ καταρροή, καὶ ἡ μύτη μου ἔτρεχε σὰν βρῦσι. Τὰ φάρμακα πού ἔπαιρνα γιὰ τρεῖς ἡμέρες δὲν βοήθησαν. Ἀπελπίσθηκα, ἀλλὰ τότε ἀκριβῶς ἦλθε

στόν νοῦ μου ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος. Στὴν Κίνα αὐτὸς μὲ εἶχε βαπτίσει. Δὲν γνωρίζω ἂν ἔκανα καλὰ ἢ ὄχι, ἀλλὰ ζήτησα ἀπὸ τὸν Κύριο νὰ μὲ συγχωρήσῃ ἂν ἔκανα κάτι λάθος. Στράφηκα μὲ προσευχὴ στόν Μητροπολίτη Φιλάρετο καὶ ζήτησα ἀπὸ τὸν Θεὸ βοήθεια ἐξ αὐτοῦ. Ἡ μύτη μου ἔτρεχε ἀσταμάτητα. Μέσα σὲ 30 λεπτὰ ἡ μύτη μου στέγνωσε ἐντελῶς.

Σήμερα, 19 Ἀπριλίου, πάλι καθὼς προσευχόμενοι ἡ μύτη μου ἄρχισε νὰ τρέχῃ. Προσευχήθηκα στόν Μητροπολίτη Φιλάρετο, ζήτησα νὰ μὲ βοηθήσῃ καὶ ἀμέσως ὅλα πέρασαν. Ἐκτοτε, δὲν πῆρα ἄλλη φορὰ φάρμακο σχετικὰ μὲ προβλήματα στὴν μύτη μου.

• Ὡς τελευταία θαυμαστὴ διήγησις στὴν παράθεσι τῶν ἐνδεικτικῶν Θαυμάτων τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου, εἶναι καὶ αὐτὴ πού μᾶς ἐξιστόρησε προσωπικὰ ὁ Πρωθιερεὺς π. Γρηγόριος Κοτλιάρωβ, ἐπὶ τῇ Διακηρύξει τοῦ Ἁγίου Ἱεράρχου στὴν Νέα Ὑόρκη τῶν Η.Π.Α. τὸν Δεκέμβριο τοῦ 2008, ὁ ὁποῖος εἶχε γνωρίσει τὸν Ἅγιο, συνεδέετο μετ' αὐτοῦ καὶ τὸν εἶχε διακονήσει.

Τὸν καιρὸ πού πλησίαζε ἡ Ἑνωσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς ὑπὸ τὸν Μητροπολίτη Λαῦρο μετὰ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, τὸν Μάϊο τοῦ 2007, ὁ π. Γρηγόριος, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ἦταν πολὺ στενοχωρημένος καὶ εἶχε στραφῆ προσευχητικὰ στόν Ἅγιο Μητροπολίτη Φιλάρετο γιὰ νὰ λάβῃ κατεύθυνσι ὡς πρὸς τὴν ἀποδοχὴ ἢ ὄχι τῆς Ἑνώσεως ἐκείνης. Σημειωτέον, ὅτι ὁ π. Γρηγόριος διακρίνεται γιὰ τὴν μεγάλη καλωσύνη καὶ τὴν ἐκδηλη καὶ ἀπροσποίητη ἀπλότητα καὶ ἀγαθότητά του.

Τότε εἶδε ἓνα σημαδιακὸ ὄνειρο. Τοῦ ἐμφανίσθηκε ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος, ἀλλὰ δὲν ἦταν στὸ γνωστὸ Συνοδικὸ μέγαρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς στὴν Νέα Ὑόρκη, παρὰ σὲ ἓναν διαφορετικὸ ἄγνωστο χῶρο. Καὶ εἶπε στὸν ἀπορημένο π. Γρηγόριο, ὅτι πλέον, μετὰ τὴν Ἐνωσι μὲ τὴν Μόσχα, ἡ συνέχεια τῆς Ἐκκλησίας τους δὲν εὐρίσκεται ἐκεῖ πού ἕως τότε ἐγνώριζαν, ἀλλὰ ἀλλοῦ, δίδοντας μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἓνα *Σημεῖο* ἀκολουθήσεως ὄχι τῆς ὁδοῦ τοῦ συμβιβασμοῦ, ἀλλὰ τῆς γνησίας Ὁρθοδοξίας!...

ΣΤ) Παρακαταθήκη Πίστεως καὶ Ζωῆς

ΘΑΥΜΑΤΑ τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου, παρόμοια μὲ ὅσα ἐνδεικτικὰ παραθέσαμε, συνεχίζουν νὰ συμβαίνουν, ἐφ' ὅσον πολλοὶ τὸν εὐλαβοῦνται σὲ ὅλο τὸν κόσμον καὶ στρέφονται μὲ πίστι στὶς πρεσβεῖες καὶ στὴν βοήθειά του.

Ὅμως, τὸ μεγαλύτερο Θαῦμα νομίζουμε ὅτι εἶναι τόσο ἡ ἀταλάντευτη Ὁμολογία του, ὅσο καὶ ἡ ἔμπρηξη καὶ σταυροαναστάσιμη βιοτὴ του.

Τὴν Ὁμολογία του ἐξέφρασε παρρησιαστικά, μὲ ἀποφασιστικότητα, ἀλλὰ καὶ θαυμαστὴ λεπτότητα, εὐγένεια καὶ μετριοφροσύνη. Δὲν εἶναι τυχαῖο, ὅτι ἐπέλεξε νὰ τιτλοφορήσῃ τὰ περίφημα κείμενα Πίστεώς του «Ἐπιστολὲς Πόνου». Πέραν τοῦ ὅτι αὐτὸ τὸν τίτλο εἶχε ἐπιλέξει καὶ δεκαετίες πρὶν σὲ παρόμοια ἐνέργειά του ὁ προκατόχος του Μητροπολίτης Ἀντώνιος, τὸν Ἅγιο Ἱεράρχη Φιλάρετο ὁ τίτλος αὐτὸς τὸν ἐξέφραζε ἀπολύτως, διότι ἦταν **ἄνθρωπος πονετικός**, συμπονετικός καὶ ὑπομονητικός, εὐαίσθητος στὸν Πόνο τοῦ Θεοῦ, στὸν Πόνο τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὸν Πόνο τῶν ἀνθρώπων.

Δὲν θριαμβολόγησε στὴν διατήρησι τῆς Ὁμολογίας τῆς Πίστεως, οὔτε φάνηκε νὰ ἐπιχαίρῃ στὴν πτώσι τῶν Οἰκουμενιστῶν. Δὲν διεκρίνετο γιὰ Φαρισαϊσμό, αὐταρέσκεια, ζῆλον οὐ κατ' ἐπίγνωσιν, οὔτε γιὰ ἐριστικότητα· δὲν κατηγόρησε οὔτε κατέκρινε κάποιον, δὲν παραφέρθηκε οὔτε παρασύρθηκε ἀπὸ κάποιο κρυπτὸ προσωπικὸ πάθος, ἀπὸ ἱκανοποίησι κάποιας ἐμπαθείας ἢ κάποιου ἀπωθημένου, στὸν ὑπὲρ Πίστεως Ἀγῶνα του.

Παρέμενε αὐτοκυριαρχημένος, ταπεινὸς καὶ καταδεκτικὸς, καὶ συνάμα Πατερικὸς, ἄνθρωπος μέτρου, ἥπια αὐστηρὸς καὶ ἀκριβοδίκαιος· ἐξέφραζε τὴν ἔμπονη ἀγωνία του, τὴν ὁποίαν μετουσίωνε σὲ προσευχὴ μὲ ἐμπιστοσύνη στὴν θεία εὐλογία καὶ πρόνοια.

Ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν ἄλλων ἀπὸ τὴν Ἀλήθεια τοῦ προξενούσε ὀδύνη. Ὁ διωγμὸς, ἡ πίεσις, τὸ ψεῦδος, ἡ συκοφαντία, ὅλα αὐτὰ τοῦ προξενούσαν θλίψι. Οἱ δοκιμασίαι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς καὶ τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ Αὐτῆς τοῦ προξενούσαν πόνο. Ἡ μὴ ἀποδοχὴ τῆς Ὁρθοδόξου γραμμῆς του ἀκόμη καὶ ἀπὸ συνεπισκόπους καὶ συμπρεσβυτέρους του, ἦταν ἕνας μέγας σταυρὸς ποὺ τοῦ προξενούσε πόνο...

Μὰ πιὸ πολὺ τὸν πονούσε ἡ διαπίστωσις τῆς ἀδιαφορίας, ψυχρότητος καὶ νωθρότητος τῶν ἰδίων τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν ἔναντι τοῦ ἀτιμήτου Θεσαυροῦ τῆς Διδασκαλίας, τῆς Ζωῆς καὶ τῆς Χάριτος τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Πονούσε ὅταν ἔβλεπε πόσο εὐκόλα οἱ ἄνθρωποι, ἀκόμη ὑποτί-

θεται καὶ οἱ τῆς Πίστεως, ἀντάλλασσαν τὸν «Πολύτιμον Μαργαρίτην» τῆς Χάριτος μὲ τὰ νόθα καὶ ψευδῆ ξυλοκέρατα τῶν παθῶν καὶ τῆς ἀμαρτίας, τῆς πλάνης καὶ τῆς παρεκκλίσεως· ὅταν διεπίστωνα ὅτι οἱ πιστοὶ δὲν ἐβίωναν τὸν Σταυρό, ὁ Ὅποιος φέρει στὴν Ἀνάστασι, ἐν ὑπομονῇ καὶ θυσιαστικῇ Ἀγάπῃ, ἀλλὰ προτιμοῦσαν τὴν δῆθεν εὐκολία καὶ ἄνεσι τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς ἐμπαθείας, ἀνταλλάσσουντες τὰ εὐτελῆ καὶ μηδαμινὰ μὲ τὴν ὅλη αἰωνιότητα! Ὅταν ἔβλεπε ὁ ἀνθρώπινος λογισμὸς καὶ ὑπολογισμὸς, τὰ ἰδιοτελῆ συμφέροντα, καὶ ἡ ἀναγνώρισις καὶ ὁ ἔπαινος τοῦ κόσμου τούτου, νὰ «ὑπερισχύουν» τοῦ Θείου Θελήματος καὶ τῆς Ἀλήθειας τῆς Ἐκκλησίας!...

Ὁ πόνος του ἦταν ἰσχυρὸς καὶ σωματικά, κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως ἔτη τῆς ζωῆς του, ὅταν τὸν ἐπισκέφθησαν οἱ ἀσθένειες, καὶ ἔπρεπε νὰ ἐπιδείξῃ ἰώβειο ὑπομονὴ καὶ ἐγκαρτέρησι.

Γενικά, ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος ἦταν μία ζῶσα ἐκπλήρωσις τοῦ Ἀποστολικοῦ: «ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν» (Β' Κορ. δ' 8-11)!...

***

Τὸ τελευταῖο κείμενό του, πρὸ τῆς μακαρίας τελευτῆς του, εἶχε τὸν τίτλο ἐνὸς στίχου ἀπὸ τὴν ἱερὰ Ἀποκάλυψι: «**Κράτει ὁ ἔχεις!**» (Ἀποκαλ. γ' 11), πού εἶναι ἡ προτροπὴ τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν Ἄγγελον τῆς

ἐν Φιλαδελφείᾳ Ἐκκλησίας. Ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος ἦταν τελικὰ ἡ ἐνσάρκωσις αὐτοῦ τοῦ πνεύματος τῆς διαφυλάξεως τῶν παραδεδομένων μὲ πιστότητα καὶ σταθερότητα, καὶ τῆς ἀντικρούσεως τοῦ πνεύματος τῆς σχετικοποιήσεως τῶν Οἰκουμενιστῶν, οἱ ὅποιοι ἐνσαρκώνουν τὴν χλιαρότητα, τὴν ἀνεπίτρεπτη συγκρητιστικὴ ἀνάμιξι, γιὰ τὴν ὁποίαν ἐπιτιμᾶται ὁ Ἄγγελος τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Ἐκκλησίας, μὲ τὴν ἀπειλὴ ὅτι ὁ Θεὸς θὰ τὸν ἐμέση, διότι ὠφείλε νὰ εἶναι θερμὸς ἢ ψυχρὸς καὶ ὄχι χλιαρὸς. Ὁ Οἰκουμενισμὸς καὶ ἡ σχετικοκρατία, ὅπως καὶ ἡ ἐκκοσμίκευσις, ἀποτελοῦν ἓνα ἀηδιαστικὸ κράμα χλιαρότητος, πὺρ συνιστᾷ τὸ πνεῦμα τῆς «Ἀποστασίας», τὸ ὁποῖο στοχεύει νὰ πλανήσῃ ἀκόμη καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς!

Μὲ τὴν Χάρι τοῦ Θεοῦ, ὅσοι ἀνήκουμε στὸ μικρὸν Ποίμνιον, τὸ ὁποῖο διακρατεῖ τὴν ἀγία Πίστι Ἀκαινοτόμητη, ὅπως τὴν παρέλαβε καὶ μέσῳ τοῦ συγχρόνου Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας Ἁγίου Ἱεράρχου Φιλαρέτου τοῦ Νέου Ὁμολογητοῦ, ὡς φρόνημα καὶ ὡς τάξι, ἔχουμε ἀυξημένες, μεγάλες καὶ ὑψηλές εὐθύνες καὶ ὑποχρεώσεις. Πρέπει νὰ φανοῦμε ἀντάξιοι τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ μεταδώσουμε αὐτὴν καὶ στὸν παραπέοντα κόσμον γύρω μας!

Βιοῦντες τὸ Θαῦμα τῆς Ἐνώσεώς μας στὴν Γνήσια Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους, κοινωνοῦντες μὲ τοὺς Γνησίους Ὁρθοδόξους καὶ ἄλλων ἐθνῶν, στὴν προοπτικὴ ἔτι εὐρυτέρας διακηρύξεως τῆς Ὁμολογίας τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως μας καὶ τῆς ἀπὸ κοινοῦ καταδίκης τῆς οἰκου-

μενιστικῆς κακοδοξίας, βάσει καὶ τοῦ Ἀναθέματος τοῦ 1983, ἐπαφιέμεθα στήν Προστασία τῆς Κυρίας Θεοτόκου καὶ τὶς Εὐχὲς πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος Ἀγίων, καὶ μάλιστα τοῦ καυχήματος τῆς συγχρόνου Ὁρθοδοξίας Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου, γιὰ νὰ κρατήσουμε ἐνωμένοι ἄχρι θανάτου τὸν πολύτιμο Θεσαυρὸ τῆς Πίστεως ἀσύλητο, μαρτυροῦντες Αὐτὸν μὲ τὴν συνεπῆ πρὸς τὴν Ὁμολογία ζωῆ μας, καὶ ἐπιτρέποντες νὰ φανῇ καὶ νὰ λάμψη «Φῶς Χριστοῦ» «πᾶσι», σὲ ὅλους, πρὸς δόξαν τῆς ἁγίας Αὐτοῦ Ἐκκλησίας, Ἀμήν!

Ἄγιε τοῦ Θεοῦ Φιλάρετε νέε Ἀσκητὰ καὶ Ὁμολογητὰ, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν!

Πορτραίτο του Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου.
Ἱερά Γυναικεία Μονή Ἁγίου Ἀρχιεπισκόπου Ἰωάννου Ὁδησοῦ.

Παράρτημα

Κείμενα
τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου

Πρώτη Ἐπιστολὴ Πόνου

Πρὸς τοὺς Παναγιωτάτους
καὶ Μακαριωτάτους Προκαθημένους
τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν,
καὶ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας,
Ἀρχιεπισκόπους καὶ Ἐπισκόπους.

*Τοῦ ταπεινοῦ Φιλαρέτου,
Μητροπολίτου τῆς Ὑπερορίου Ρωσικῆς
Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.*

1. Νὰ φυλάττωμεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν ἀλήθειαν τῆς Ὁρθοδοξίας

ΟΙ ΑΓΙΟΙ Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας
μας παρήγγειλαν νὰ φυλάττωμεν ὡς κόρην
ὀφθαλμοῦ τὴν Ἀλήθειαν τῆς Ὁρθοδοξίας. Διδάσκων
δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τοὺς Ἀποστόλους
Του νὰ φυλάττουν ἄθικτον κάθε ἰῶτα ἢ κεραίαν
τοῦ Θείου Νόμου, εἶπεν: «ὅς ἐάν οὖν λύσῃ μίαν τῶν

ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξη οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. ε' 19). Ἀπέστειλε, λοιπόν, τοὺς Ἀποστόλους Του νὰ διδάξουν τὴν παραδοθεῖσαν αὐτοῖς διδασκαλίαν εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἐν καθαρᾷ καὶ ἀνοθεύτῳ μορφῇ. Τὸ δὲ καθῆκον τοῦτο παρεδόθη ἀκολούθως εἰς ἕκαστον ἐξ ἡμῶν τῶν Ἐπισκόπων, ὡς διαδόχων τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Αὐτὸ μᾶς διδάσκει καὶ ὁ Δογματικὸς Ὅρος τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὁ ὁποῖος λέγει: «Ἀπάσας τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐγγράφως ἢ ἀγράφως τεθεσπισμένας ἡμῖν παραδόσεις ἀκαινοτομήτως φυλάττομεν». Εἰς τὸν πρῶτον Κανόνα τῆς Συνόδου ταύτης οἱ Ἅγιοι Πατέρες προσέθεσαν τὰ ἑξῆς: «τοῖς τὴν ἱερατικὴν λαχοῦσιν ἀξίαν μαρτύριά τε καὶ κατορθώματα αἱ τῶν κανονικῶν διατάξεων εἰσιν ὑποτυπώσεις· ἅς ἀσμένως δεχόμενοι μετὰ τοῦ θεοφάντορος Δαυΐδ ἄδομεν πρὸς τὸν Δεσπότην Θεὸν λέγοντες· ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυριῶν σου ἐτέρφθην ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ· καὶ ἐνετείλω δικαιοσύνην τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα· συνέτισόν με καὶ ζήσομαι. Καὶ εἰς τὸν αἰῶνα ἡ προφητικὴ φωνὴ ἐντέλλεται ἡμῖν φυλάττειν τὰ μαρτύρια τοῦ Θεοῦ καὶ ζῆν ἐν αὐτοῖς, δῆλον ὅτι ἀκράδαντα καὶ ἀσάλευτα διαμένουσιν».

Ἐκαστος ἐξ ἡμῶν πανηγυρικῶς ὑπόσχεται κατὰ τὴν χειροτονίαν του ὅτι θὰ τηρῇ στερεῶς τὴν Πίστιν καὶ τοὺς Κανόνας τῶν Ἁγίων Πατέρων, ἀναλαμβάνων ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ φυλάττη ἀκραδάντως τὴν Ὁρθοδοξίαν ἀπὸ τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰς πλάνας ποὺ διεισδύουν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐὰν ἐμφανισθῆ ὁ πειρασμὸς μόνον εἰς μίαν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τότε καὶ ἡ θεραπεία δύναται νὰ εὑρεθῆ ἐν τῇ ἰδίᾳ περιοχῇ. Ἀλλ' ὅταν ἐν κακὸν διεισδύσῃ σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς Ἐκκλησίας μας, τότε καθίσταται τοῦτο ὑπόθεσις ἀφορῶσα πάντα Ἐπίσκοπον. Καὶ τίς ἐξ ἡμῶν δύναται νὰ ἀδρανήσῃ, ἐὰν ἴδῃ πολλοὺς τῶν ἀδελφῶν του νὰ βαδίζουν ταυτοχρόνως τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν αὐτοὺς καὶ τὸ ποιμνιὸν των πρὸς ὀλέθριον βάραθρον ἔνεκα τῆς ἐν ἀγνοίᾳ των ἀπωλείας τῆς Ὁρθοδοξίας;

Δυνάμεθα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ ταπεινοφροσύνη μᾶς ὑπαγορεύει νὰ τηρήσωμεν σιωπὴν; Νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἀδιακρισίαν ἡμῶν νὰ συμβουλευσωμεν τοὺς ἄλλους διαδόχους τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, τινὲς τῶν ὁποίων κατέχουν τοὺς ἀρχαιστέρους καὶ πλέον διακεκριμένους θρόνους;

Ἀλλ' ἡ Ὁρθοδοξία ἀναγνωρίζει τὴν ἰσότητά ὅλων τῶν Ἐπισκόπων κατὰ τὴν χάριν, ποιούσα διάκρισιν μεταξὺ αὐτῶν μόνον ὡς πρὸς τὴν τιμὴν.

Εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπαναπαυθῶμεν ἐπὶ τοῦ ὅτι ἐκάστη Ἐκκλησία εὐθύνεται δι' ἑαυτήν; Ἀλλὰ τί γίνεται, ὅταν προβαίνουν εἰς ταρασσούσας τοὺς πιστοὺς δηλώσεις ἐξ ὀνόματος ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, συνεπῶς δὲ καὶ ἐξ ὀνόματος ἡμῶν, καίτοι οὐδένα ἐξουσιοδοτήσαμεν πρὸς τοῦτο;

2. «Ἡ ἀλήθεια προδίδεται διὰ τῆς σιωπῆς»

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος εἶπε κάποτε, ὅτι ὑπάρχουν περιπτώσεις, καθ' ἃς «ἡ ἀλήθεια προδίδεται διὰ τῆς σιωπῆς». Καὶ δὲν θὰ τὴν προδώσωμεν καὶ

ἡμεῖς, ἐάν, βλέποντες παρέκκλισιν ἐκ τῆς καθαρᾶς Ὁρθοδοξίας, τηρῶμεν σιγήν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι πάντοτε εὐκολώτερον καὶ ἀκίνδυνον;

Ἐν τούτοις βλέπομεν, ὅτι οὐδεὶς τῶν πρεσβυτέρων ἡμῶν ὑψώνει τὴν φωνὴν του καὶ τὸ γεγονός τοῦτο μᾶς ἀναγκάζει νὰ ὀμιλήσωμεν, διὰ νὰ μὴ ἀκούσωμεν κατὰ τὴν φοβερὰν ἡμέραν τῆς Κρίσεως τὴν μομφήν, ὅτι εἶδομεν τὸν ἐκ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἀπειλοῦντα τὴν Ἐκκλησίαν κίνδυνον καὶ δὲν προειδοποιήσαμεν τοὺς ἐπισκόπους αὐτῆς.

Πάντως, ἔχομεν ἤδη ἀπευθύνει τὸν λόγον καὶ πρὸς τὸν Παναγιώτατον Πατριάρχην Ἀθηναγόραν καὶ πρὸς τὸν Ἑλληνα Ἀρχιεπίσκοπον Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς Ἰάκωβον, ἐκφράζοντες τὴν λύπην καὶ τὴν ἀνησυχίαν ἡμῶν ἐκ τῶν Οἰκουμενικῶν των ἐνεργειῶν, κατὰ τὰς ὁποίας τὰ πρωτοτόκια τῆς Ἐκκλησίας πωλοῦνται ἀντὶ τοῦ πινακίου φακῆς εἰς ἀντάλλαγμα ἐπαίνων τοῦ κόσμου τούτου. Ἀλλ' ἡ τηρηθεῖσα στάσις ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων ἀντιπροσώπων εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν» εἰς τὴν Οὐψάλαν καθιστᾷ ἔτι βαθυτέραν τὴν ἀνησυχίαν τῶν Ζηλωτῶν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἀναγκαζόμεθα νὰ συμμερισθῶμεν τὴν λύπην καὶ τὴν ἀνησυχίαν ἡμῶν με' ὅλους τοὺς ἀδελφούς Ὁρθοδόξους Ἐπισκόπους.

Ἴσως ἐρωτηθῶμεν, διατί μόλις τώρα γράφομεν περὶ τῆς Συνελεύσεως ταύτης, σχεδὸν ἐν ἔτος μετὰ τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν της; Ἀπαντῶμεν, ὅτι αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν εἶχομεν παρατηρητάς μας καὶ ἐλαμβάνομεν πληροφορίας περὶ τῆς Συνελεύσε-

ως ταύτης μόνον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ τύπου, εἰς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ὁποίου δὲν δύναται κανεῖς πάντοτε νὰ βασισθῆ.

Διὰ τοῦτο ἀνεμένομεν τὴν λήψιν τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν τῆς Συνελεύσεως, μετὰ τὴν μελέτην τῶν ὁποίων ἐθεωρήσαμεν ἐπιτακτικὸν ἡμῶν καθῆκον, ὅπως ἀπευθύνωμεν τὴν παροῦσαν ἐπιστολὴν πρὸς ἅπαντας τοὺς Ὁρθοδόξους Ἐπισκόπους, οὓς Κύριος ὁ Θεὸς ὥρισε νὰ φροντίζουν τὴν ἐπὶ γῆς Ἐκκλησίαν Του.

Ἡ ἔκθεσις περὶ τῆς ἐν Οὐψάλῃ Συνελεύσεως ὄντως μᾶς συνετάραξε μεγάλως, διότι εἶδομεν ἐξ αὐτῆς ἔτι σαφέστερον πόσον ἡ πλάνη τοῦ Οἰκουμενισμοῦ τυγχάνει τῆς ἐπισήμου ἐγκρίσεως πολλῶν τῶν Ἐκκλησιῶν μας.

Μετὰ τὰ πρῶτα βήματα τῆς διοργανώσεως τῆς Κινήσεως ταύτης, πολλὰ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀκολουθοῦσαι τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ἤρχισαν νὰ συμμετέχουν εἰς τὰς Συνελεύσεις της. Τότε οὐδεμίαν ἀνησυχίαν προεξένησεν ἡ τοιαύτη συμμετοχὴ οὔτε ἀκόμη καὶ μετὰ τῶν φλογερῶν ζηλωτῶν τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἐνόμιζαν οὗτοι ὅτι ἡ Ἐκκλησία οὐδεμίαν δύναται νὰ ὑποστῆ ζημίαν, ἐὰν οἱ ἀντιπρόσωποι της ἐμφανισθοῦν εἰς τὸν κύκλον τῶν ζητούντων τὴν Ἀλήθειαν διαφόρων Διαμαρτυρομένων, διὰ νὰ ἀντιτάξουν τὴν ἀλήθειαν τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὰς ποικίλας πλάνας των. Ἡ τοιαύτη συμμετοχὴ εἰς διομολογιακὰς συνελεύσεις ἠδύνατο νὰ ἐκληφθῆ ὡς ἔχουσα ἱεραποστολικὸν χαρακτήρα.

Ἡ θέσις αὕτη διετηρήθη, μέχρις ἑνὸς σημείου, ἂν καὶ ὄχι πάντοτε μὲ τὴν ἰδίαν συνέπειαν, εἰς τὴν ἐν Evanston Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν» τὸ 1954. Ἐκεῖ οἱ Ὁρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι ἐδήλωσαν μετὰ παρρησίας, ὅτι αἱ ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως αὐτῆς εὐρίσκονται τόσον μακρὰν ἀπὸ τὴν περὶ τῆς Ἐκκλησίας διδασκαλίαν μας, ὥστε τοὺς ἦτο ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ τὰς παραδεχθοῦν ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων. Ἀντ' αὐτοῦ οὗτοι ἐξέφρασαν τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς ἰδιαίτερας δηλώσεις.

3. Οἱ Ὁρθόδοξοι δὲν δύνανται νὰ παραμείνουν μέλη τοῦ Π.Σ.Ε.

Αἱ δηλώσεις αὗται ἦσαν τόσον σαφεῖς, ὥστε τῶ ὄντι ἔπρεπε νὰ ὀδηγήσουν εἰς τὸ λογικὸν συμπέρασμα, ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι δὲν δύνανται νὰ παραμείνουν μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. ἐπὶ τῆς ἰδίας μὲ τοὺς ἄλλους βάσεως.

Οἱ Διαμαρτυρόμενοι ἠδύναντο νὰ τοὺς εἶπουν: «Ἐὰν δὲν συμμερίζεσθε τὰς βασικὰς ἀρχὰς μας, διὰ τὴν εἰσθε μαζί μας;». Γνωρίζομεν, ὅτι εἰς ἰδιαίτερας συνομιλίας τινὲς τῶν Διαμαρτυρομένων ὑπέβαλον αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν. Ἀλλ' ἡ ἐρώτησις δὲν ὑπεβλήθη κατὰ τὰς συνεδριάσεις. Τοιοῦτοτρόπως, οἱ Ὁρθόδοξοι παρέμειναν μέλη μιᾶς ὀργανώσεως, τῆς ὁποίας τὴν ἀνόμοιον ἀρχὴν μόλις εἶχον τόσον σαφέστατα περιγράψει.

Ἀλλὰ τί βλέπομεν τώρα;

Ἡ ἐν Γενεύῃ Πανορθόδοξος Διάσκεψις τὸν Ἰούνιον τοῦ 1968 ἠκολούθησεν ἄλλην ὁδόν. Ἐξέφρασε «τὴν

γενικὴν ἐπιθυμίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας νὰ εἶναι ὀργανικὸν μέλος τοῦ Π.Σ.Ε., ὡς καὶ τὴν ἀπόφασίν της ὅπως συμβάλῃ μὲ κάθε τρόπον, θεολογικῶς τε καὶ ἄλλως, εἰς τὴν πρόοδον τοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν προώθησιν καὶ τὴν καλὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ὅλου ἔργου τοῦ Π.Σ.Ε.». Ἡ Αὐτοῦ Παναγιότης ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγώρας ἐπληροφόρησε τὸ Π.Σ.Ε. περὶ τῆς ἀποφάσεως ταύτης εἰς ἰδιαιτέραν ἐπιστολὴν φέρουσαν ἡμερομηνίαν 30 Ἰουνίου 1968. Οὐδεμία ἐπιφύλαξις, οὐδεμία ὑπόμνησις περὶ ἱεραποστολικῶν σκοπῶν ἐγένετο οὔτε ἐν τῇ μιᾷ οὔτε ἐν τῇ ἄλλῃ περιπτώσει.

Δέον ὅπως γίνωμεν πολὺ σαφεῖς ὅσον ἀφορᾷ τὸ εἶδος τῆς θρησκευτικῆς ἐνώσεως, τῆς ὁποίας «ὀργανικὸν μέλος» ἐκηρύχθη ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ὡς δὲ καὶ ποῖαι εἶναι αἱ δογματικαὶ ἐπιπτώσεις μιᾶς τοιαύτης ἀποφάσεως.

Εἰς τὸ Τορόντο τὸ 1950 υἱοθετήθησαν αἱ βασικαὶ θέσεις τοῦ Π.Σ.Ε., αἱ ὁποῖαι ἦσαν περισσότερον ἐπιφυλακτικαὶ ἀπὸ τὰς παρούσας, ἀλλὰ πάλιν ἀντέβαινον εἰς τὴν Ὁρθόδοξον περὶ Ἐκκλησίας διδασκαλίαν. Ἡ παράγραφος 4 ἔλεγεν, ὅτι «αἱ Ἐκκλησῖαι μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. θεωροῦν τὴν σχέσιν τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν πρὸς τὴν Ἁγίαν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ὁποῖαν ὁμολογοῦν εἰς τὰ Σύμβολα Πίστεως, ὡς ἀντικείμενον ἀμοιβαίας μελέτης». Ἡ διατύπωσις αὐτὴ εἶναι ἤδη ἀπαράδεκτος δι' ἡμᾶς, διότι ἡ Ἁγία Καθολικὴ Ἐκκλησία ἀναφέρεται ἐκεῖ οὐχὶ ὡς πράγματι ὑπάρχουσα ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλ' ὡς μία ἀφηρημένη ὄντοτης μνημονευομένη εἰς τὰ διάφορα «Πιστεύω». Παρὰ ταῦτα, τότε ἀκόμη καὶ

ή τρίτη παράγραφος ἔλεγεν: «Αἱ Ἐκκλησίαι-μέλη ἀναγνωρίζουν ὅτι τὸ ἀνήκειν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ εἶναι πλέον περιεκτικὸν τοῦ ἀνήκειν μόνον εἰς τὸ σῶμα τῶν Ἐκκλησιῶν των» (Six Ecumenical Surveys, New York, 1954, σ. 13).

Ἐπειδὴ εἰς τὴν προηγουμένην παράγρ. 2 ἐδηλώθη, ὅτι «αἱ Ἐκκλησίαι-μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. πιστεύουν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι μία», τότε προκύπτει ἡ ἐσωτερικὴ ἀντίφασις ἢ ὁμολογία νέου δόγματος, ὅτι εἶναι δυνατὸν ν' ἀνήκη τις εἰς τὴν Μίαν Ἐκκλησίαν μὴ πιστεύων τὰ δόγματα αὐτῆς καὶ ἔξω τῆς λειτουργικῆς ἐνότητος μετ' αὐτῆς.

4. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιολογία διαφέρει οὐσιαστικῶς τῆς προτεσταντικῆς

Αἱ ἰδιαίτεροι δηλώσεις εἰς Evanston μετὰ τετραετίαν [1954] ἐξ ὀνόματος πάντων τῶν Ὁρθόδοξων ἀντιπροσώπων διώρθουν ἐν μέρει τὴν κατάστασιν, διότι ἐδείκνυον σαφῶς ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος ἐκκλησιολογία διαφέρει τόσο πολὺ τῆς Προτεσταντικῆς ἐν τῇ οὐσίᾳ, ὥστε εἶναι ἀδύνατος ἡ ἀπὸ κοινοῦ σύνταξις οἰασδῆποτε κοινῆς δηλώσεως. Τώρα ὅμως οἱ Ὁρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι εἰς τὸ Π.Σ.Ε. ἐνεργοῦν διαφόρως. Ἐν τῇ προσπαθείᾳ ὅπως ἐνώσουν τὴν ἀλήθειαν μετὰ τῆς πλάνης, οὗτοι ἐξέκλιναν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ποὺ διεκήρυσαν εἰς τὸ Evanston. Ἐὰν αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι εἶναι ὀργανικὰ μέλη τοῦ Π.Σ.Ε., τότε ἅπασαι αἱ ἀποφάσεις τῆς ὀργανώσεως αὐτῆς γίνονται ἐξ ὀνόματος ἐκείνων ὅπως καὶ ἐξ ὀνόματος τῶν Διαμαρτυρομένων.

Ἐὰν ἀρχικῶς οἱ Ὁρθόδοξοι συμμετέσχον εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνελεύσεις ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διὰ νὰ μαρτυρήσουν τὴν ἀλήθειαν, ἐπιτελοῦντες, οὕτως εἰπεῖν, ἱεραποστολικὴν διακονίαν μεταξὺ τῶν ξένων πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν Ὁμολογιῶν, τώρα ὅμως ἔχουν συνενωθῆ μὲ αὐτοὺς καὶ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι τὰ ἐν Οὐψάλη λεχθέντα ἐλέχθησαν ἐπίσης καὶ ὑπὸ τῶν ἐκεῖ συμμετεχουσῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ἐκπροσώπων των. Φεῦ! Τοῦτο ἐλέχθη ἐξ ὀνόματος ὅλης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Θεωροῦμεν καθῆκον ἡμῶν, ὅπως διαμαρτυρηθῶμεν ἐντονώτατα κατὰ τῆς καταστάσεως ταύτης. Γνωρίζομεν δέ, ὅτι ἐν τῇ διαμαρτυρίᾳ μας ταύτῃ ἔχομεν μεθ' ἡμῶν ἅπαντας τοὺς Ἁγίους Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπίσης, μαζί μας δὲν εἶναι μόνον ὅλη ἡ Ἱεραρχία, ὁ κληρὸς καὶ ὁ λαὸς τῆς Ὑπερορίου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ πολλὰ μέλη τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τὰ ὅποια συμφωνοῦν μὲ ἡμᾶς.

Τολμῶμεν νὰ εἴπωμεν, ὅτι μέχρι τοῦδε εἶναι φανερόν, ὅτι οἱ ἀδελφοί μας Ἐπίσκοποι δὲν ἔδιδον εἰς τὸ θέμα τοῦτο τὴν δέουσαν προσοχὴν, μὴ ἀντιλαμβανόμενοι πόσον βαθέως ἡ Ἐκκλησία εἰσάγεται εἰς τὴν σφαῖραν ἀντικανονικῶν, ὡς καὶ ἀντιδογματικῶν ἀκόμη συμφωνιῶν μετὰ τῶν ἑτεροδόξων. Τὸ γεγονός τοῦτο γίνεται ἰδίως σαφές, ἔάν τις ἀναφερθῆ εἰς τὰς ἀρχικὰς δηλώσεις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ συγκρίνη αὐτὰς μὲ τὰ νῦν συμβαίνοντα.

Εἰς τὴν ἐν Λωζάνῃ Συνέλευσιν τὸ 1937, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Μητροπολίτης Γερμανός, σαφῶς διεκήρυξεν ὅτι ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας σημαίνει ὅτι οἱ Διαμαρτυρόμενοι δέον ὅπως ἐπιστρέφουν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων. «Καὶ ποῖα εἶναι τὰ στοιχεῖα τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας, εἶπεν ὁ Γερμανός, τὰ ὅποια πρέπει νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἀναγκαῖα καὶ οὐσιώδη; Κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δὲν ὑφίσταται ἀνάγκη τώρα νὰ ὀρίσωμεν αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα τῆς πίστεως, διότι οἱ ὀρισμοὶ αὐτοὶ ἤδη εὐρίσκονται εἰς τὰ ἀρχαῖα Σύμβολα Πίστεως καὶ εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ὅθεν αὕτη ἡ διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας δέον ὅπως γίνῃ ἡ βάση τῆς ἐπανενώσεως τῆς Ἐκκλησίας».

Αὕτη ἦτο ἡ τοποθέτησις ἡ ληφθεῖσα ὑφ' ὄλων τῶν Ὁρθοδόξων ἀπεσταλμένων εἰς τὰς Συνελεύσεις τῆς Λωζάνης καὶ τῆς Ὁξφόρδης.

5. Ἡ Μία... Ἐκκλησία οὐδέποτε διηρέθη. Τὸ πρόβλημα μόνον εἶναι ποῖος ἀνήκει εἰς Αὐτὴν καὶ ποῖος δὲν ἀνήκει.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἡμετέραν Ὑπερόριον Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν, ἡ ἀποψὶς τῆς διετυπώθη μετὰ ἰδιαιτέρας σαφηνείας κατὰ τὸν διορισμὸν τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς εἰς τὴν μόνιμον Ἐπιτροπὴν τῆς περὶ «Πίστεως καὶ Τάξεως» Συνελεύσεως τὴν 18/31 Δεκεμβρίου 1931. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἔχει ὡς ἐξῆς: «*Διαφυλάττου-*

σα τὴν πίστιν εἰς τὴν Μίαν, Ἀγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν ἢ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων ὁμολογεῖ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὕτη οὐδέποτε διηρέθη. Τὸ πρόβλημα μόνον εἶναι ποῖος ἀνήκει εἰς Αὐτὴν καὶ ποῖος δὲν ἀνήκει. Συγχρόνως, ἡ Σύνοδος θερμῶς χαιρετίζει ὅλας τὰς προσπαθείας τῶν ἑτεροδόξων ὁμολογιῶν, ὅπως μελετήσουν τὴν περὶ τῆς Ἐκκλησίας διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι διὰ τῆς τοιαύτης μελέτης καὶ ἰδίᾳ διὰ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἀγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἴσως ἐπὶ τέλους καταλήξουν εἰς τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, οὕσα ὁ στῦλος καὶ τὸ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας (Α' Τιμ. γ' 15), ἔχει διατηρήσει τὴν ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ δοθεῖσαν εἰς τοὺς Ἀποστόλους διδασκαλίαν πλήρως καὶ ἄνευ οἰωνοῦ σφαλμάτων. Μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν καὶ μὲ τοιαύτην ἐλπίδα ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων δέχεται εὐχαρίστως τὴν πρόσκλησιν τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν συνέχισιν τῆς Συνελεύσεως τῆς Πίστεως καὶ Τάξεως».

Ἐδῶ τὰ πάντα εἶναι σαφῆ καὶ οὐδὲν ἀπεσιωπήθη. Ἡ δήλωσις αὕτη κατ' οὐσίαν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰ ὅσα ἐν καιρῷ ἔλεγον καὶ οἱ ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Καὶ τί ἥλλαξεν; Ἐγκατέλειψαν οἱ Διαμαρτυρόμενοι τὰς πλάνας των; Ὁχι! Ἐμείναν οἱ ἴδιοι καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει ἀλλάξει, ἥλλαξαν δὲ μόνον οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι τὴν ἀντιπροσωπεύουν σήμερον.

Ἐὰν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν συνέχιζον νὰ διατηροῦν ἀυστηρῶς τὰς βασικὰς ἀρχὰς τῆς πίστεώς μας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν,

δὲν θὰ ὠδήγουν τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν εἰς τὴν συγκεχυμένην κατάστασιν, ποὺ ἔχει δημιουργηθῆ δι' αὐτὴν ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Συνελεύσει τῆς Γενεύης ἀποφάσεων τοῦ παρελθόντος ἔτους [1968].

Μετὰ τὴν Συνέλευσιν τοῦ Π.Σ.Ε. εἰς τὸ Νέον Δελχί [1961] καὶ οἱ Ὁρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι δὲν κάμνουν πλέον ἰδιαιτέρας δηλώσεις, ἀλλὰ συγχωνεύονται εἰς μίαν μετὰ τῶν Διαμαρτυρομένων Ὁμολογιῶν μαῶσαν.

Τοιοῦτοτρόπως, ὅλαι αἱ ἀποφάσεις τῆς ἐν Οὐψάλῃ Συνελεύσεως ἐλήφθησαν ἐν ὀνόματι τῆς «Ἐκκλησίας», ἣτις πάντοτε ἀναφέρεται εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν.

Ποῖος τὰ λέγει αὐτά; Ποῖος δικαιῶται νὰ διατυπώσῃ ἐκκλησιολογικὰς δηλώσεις οὐχὶ μόνον ἐξ ὀνόματός του, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὀνόματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας;

6. Ἐλέξατε τὸν κατάλογον τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Π.Σ.Ε.

Σᾶς παρακαλοῦμεν, Πανιερώτατοι ἀδελφοί, ὅπως ἐλέγξετε τὸν κατάλογον τῶν «Ἐκκλησιῶν» τῶν μετεχουσῶν εἰς τὴν οἰκουμενικὴν κίνησιν καὶ εἰς τὸ Π.Σ.Ε. Ἴδετε, ἐπὶ παραδείγματι, τοῦλάχιστον τὰς πρώτας γραμμὰς τοῦ καταλόγου εἰς τὴν σελίδα τοῦ ἀπολογισμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «The Uppsala 68 Report».

Ἐκεῖ θὰ ἴδετε τὰ ἀκόλουθα ὀνόματα: Εὐαγγελικὴ Ἐκκλησία τῆς River Plata, Μεθοδιστικὴ Ἐκκλησία τῆς Αὐστραλίας καὶ Ἀσίας, Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Αὐστραλίαν, Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία

τῆς Αὐστραλίας, Κογκρεγκεσιοναλιστικὴ Ἐνωσις τῆς Αὐστραλίας, Πρεσβυτεριανὴ Ἐκκλησία τῆς Αὐστραλίας...

Υπάρχει ἀνάγκη νὰ συνεχίσωμεν; Δὲν εἶναι πρόδηλον, ὅτι εἰς τὰς πρώτας γραμμὰς τοῦ καταλόγου σημειοῦνται Ὁμολογίαι μεγάλως διαφέρουσαι τῆς Ὁρθοδοξίας, αἱ ὁποῖαι ἀρνοῦνται τὰ Μυστήρια, τὴν Ἱεραρχίαν, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Παράδοσιν, τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καὶ αἱ ὁποῖαι δὲν τιμοῦν τὴν Θεοτόκον, τοὺς Ἁγίους κ.λπ.; Πρέπει νὰ ἀπαριθμήσωμεν ὅλα σχεδὸν τὰ δόγματά μας, διὰ νὰ δείξωμεν τὶ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν εἶναι ἀπαράδεκτον ἀπὸ τὴν πλειονότητα τῶν μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε., τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, οὐχ' ἦττον, παρουσιάζεται τώρα ὅτι εἶναι ὀργανικὸν μέλος;

Παρὰ ταῦτα, ἐξ ὀνόματος αὐτῆς τῆς πολυμόρφου συνάξεως τῶν ἀντιπροσώπων πάσης δυνατῆς αἰρέσεως, ἡ Συνέλευσις τῆς Οὐψάλης διαρκῶς δηλοῖ: «ἡ Ἐκκλησία ὁμολογεῖ, ἡ Ἐκκλησία διδάσκει, ἡ Ἐκκλησία ποιεῖ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο...».

Περὶ τοῦ κράματος αὐτοῦ τῶν πλανῶν, αἵτινες ἔχουν τόσον ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὴν Παράδοσιν, ἢ ἀπόφασις «περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τῆς Καθολικότητος τῆς Ἐκκλησίας» λέγει: «Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα οὐχὶ μόνον διεφύλαξε τὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῇ διαδοχῇ τοῦ παρελθόντος της, ἀλλ' εἶναι συνεχῶς παρὸν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, πραγματοποιοῦν τὴν ἐσωτερικὴν ἀνακαίνισιν καὶ ἀναδημιουργίαν της» (σελ. 16).

Τὸ ἐρώτημα εἶναι: Ποῦ εἶναι ἡ «διαδοχὴ τοῦ πα-

ρελθόντος» εἰς τοὺς Πρεσβυτεριανούς; Ποῦ εἶναι ἡ παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς ἐκείνους ποὺ δὲν ἀναγνωρίζουν κανένα Μυστήριον; Πῶς δύναται τις νὰ ὀμιλῇ περὶ τῆς Καθολικότητος παρ' ἐκείνοις, οἵτινες δὲν παραδέχονται τὰς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων;

Ἐὰν τῶν δογματικῶν αὐτῶν ἀποφάσεων προηγούνητο λόγια ὑποδηλοῦντα, ὅτι ἓνα μέρος τῶν Ἐκκλησιῶν διδάσκει οὕτω καὶ ἕτερον οὕτω καὶ ἂν ἡ διδασκαλία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διευτυπῶτο χωριστά, τοῦτο θὰ ἀνταπεκρίνετο εἰς τὴν πραγματικότητα... Ἀλλὰ τὰ πράγματα δὲν ἔχουν οὕτω καὶ ἐξ ὀνόματος τῶν ποικίλων Ὁμολογιῶν λέγουν: «Ἡ Ἐκκλησία διδάσκει...».

Τοῦτο καθ' ἑαυτὸ ἀποτελεῖ ὁμολογίαν τῆς Προτεσταντικῆς διδασκαλίας περὶ Ἐκκλησίας ὡς συμπεριλαμβανούσης ἅπαντας τοὺς καλοῦντας ἑαυτοὺς Χριστιανούς, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἔχουν διακοινωνίαν μεταξὺ των.

Ἀλλ' ὁ μὴ παραδεχόμενος τὴν διδασκαλίαν αὐτὴν εἶναι ἀδύνατον νὰ εἶναι ὀργανικὸν μέλος τοῦ Π.Σ.Ε., διότι ἐπ' αὐτῆς βασίζεται ὅλη ἡ ἰδεολογία τῆς ὀργανώσεως ταύτης.

Εἶναι γεγονός, ὅτι ἡ ἀπόφασις «Περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τῆς Καθολικότητος τῆς Ἐκκλησίας» συνοδεύεται εἰς τὸν ἀπολογισμὸν ἀπὸ τὴν παρατήρησιν μὲ ψιλὰ γράμματα, ὅτι αὕτη, λόγω τῶν προκληθέντων διενέξεων, δὲν εἶναι τελικὴ ἀπόφασις, ἀλλὰ σύνοψις τῶν συζητηθέντων θέσεων ἐπὶ τοῦ θέματος.

7. Συνέλευσις τοῦ Π.Σ.Ε. δὲν δύναται νὰ ὀμιλῇ ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐκκλησίας

Ἐν τούτοις, δὲν ὑπάρχουν τοιαῦται παρατηρήσεις, ὅσον ἀφορᾷ ἄλλας παρομοίας ἀποφάσεις. Ἀπὸ τὰ πρακτικὰ δὲν φαίνεται οἱ Ὁρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι νὰ ἐδήλωσαν, ὅτι ἡ Συνέλευσις δὲν δύναται νὰ ὀμιλῇ ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐκκλησίας ἐν ἐνικῶ ἀριθμῶ, ἡ δὲ Συνέλευσις κάμνει τοῦτο παντοῦ εἰς ὅλας τὰς ἀποφάσεις της, αἱ ὅποιαι ποτὲ δὲν συνοδεύονται ἀπὸ παρομοίας ἐπεξηγήσεις.

Τὸνναντίον, ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἰάκωβος, ἀπαντῶν ἐξ ὀνόματος τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ Σουηδοῦ ἀρχιεπισκόπου, εἶπε: «Καθὼς πολὺ καλῶς γνωρίζετε ἡ παγκόσμιος Ἐκκλησία καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ κόσμου ὅπως δώσῃ πλήρη ἀπόδειξιν καὶ μαρτυρίαν τῆς πίστεώς της» (The Uppsala 68 Report, σ. 103).

Περὶ ποίας «Παγκοσμίου Ἐκκλησίας» ὀμιλεῖ ἐδῶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἰάκωβος; Περὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας; Ὁχι. Ἐδῶ ὠμίλησε περὶ τῆς «Ἐκκλησίας» τῆς συνενούσης πάσας τὰς Ὁμολογίας, περὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Π.Σ.Ε.

Ἡ τάσις τοῦ ὀμιλεῖν κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν εἶναι ἰδιαίτερος αἰσθητὴ εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Πίστεως καὶ Τάξεως. Ἡ ἀπόφασίς της περὶ τῆς ἐκθέσεως καὶ κατόπιν τῶν δηλώσεων περὶ ἐπιτυχίας τοῦ Οἰκουμενισμοῦ λέγει: «Συμφωνοῦμεν μὲ τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Πίστεως καὶ Τάξεως, ληφθεῖσαν εἰς τὴν ἐν *Bristol* συνεδρίασίν της, ὅπως συνε-

χισθῆ τὸ πρόγραμμα τῆς μελέτης περὶ τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ εὐρέα πλαίσια τῆς μελέτης τῆς ἐνότητος τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς δημιουργίας. Χαιρετίζομεν συγχρόνως τὴν δῆλωσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Πίστεως καὶ Τάξεως, ὅτι ἀποστολή της παραμένει “νὰ διακηρύττη τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ” καὶ νὰ θέσῃ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν “τὸ καθήκον νὰ δεικνύουν τὴν ἐνότητα ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου των καὶ πρὸς καλυτέραν πραγματοποίησιν τῆς ἀποστολῆς Του εἰς τὸν κόσμον”» (Αὐτόθι, σ. 233).

Ἡ σαφὴς τάσις ὄλων τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν ἔγκειται εἰς τὸ γεγονός ὅτι, παρὰ τὴν ἐξωτερικὴν διαίρεσιν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ ἐσωτερικὴ ἐνότης ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται. Τὸ ἔργον τοῦ Οἰκουμενισμοῦ εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἡ προσπάθεια ὅπως ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῆ ἐνότης καταστῆ συγχρόνως καὶ ἐξωτερικὴ διὰ διαφόρων ἐκδηλώσεων τῆς αὐτῆς διαθέσεως.

Διὰ νὰ κρίνωμεν ὅλα αὐτὰ ἐξ ἐπόψεως Ὁρθοδόξου ἐκκλησιολογίας ἀρκεῖ νὰ λάβωμεν ὑπ’ ὄψιν τὴν ἀντίδρασιν ποὺ θὰ συνήντων ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Πατέρας τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Τίς δύναται νὰ φαντασθῆ, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς περιόδου ἐκείνης θὰ ἐκήρυττεν ἑαυτὴν ὀργανικὸν μέλος κοινανίας συνενούσης Εὐνομιανούς, Ἀνομοίους, Ἀρειανούς, Ἡμιαρειανούς, Σαβελλιανούς καὶ Ἀπολλιναριστάς;

Βεβαίως, ὄχι. Τοῦναντίον, ὁ πρῶτος Κανὼν τῆς Β’ Οἰκουμενικῆς Συνόδου δὲν καλεῖ εἰς ὀργανικὴν ἔνωσιν μὲ αὐτούς, ἀλλὰ τοὺς ἀναθεματίζει. Μεταγενέστεραι δὲ Σύνοδοι ἐνήργησαν κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ὡς πρὸς ἄλλας αἰρέσεις.

8. Ὁρθόδοξοι, μέλη ενώσεως

συγχρόνων αίρετικῶν!

Τὸ νὰ εἶναι οἱ Ὁρθόδοξοι ὀργανικὰ μέλη εἰς ἓνα σῶμα μὲ τοὺς συγχρόνους αίρετικούς, αὐτὸ δὲν ἀγιάζει τοὺς αίρετικούς, ἀλλὰ ἀποξενώνει τοὺς Ὁρθόδοξους ἐκείνους ἀπὸ τὴν Καθολικὴν Ὁρθόδοξον Ἐνότητα. Ἡ Ἐνότης αὕτη δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα. Ἡ Καθολικότης περιλαμβάνει ὅλας τὰς γενεὰς τῶν Ἁγίων Πατέρων. Ὁ Ἅγιος Βικέντιος ὁ Λειψίνου γράφει εἰς τὸ ἀθάνατον ἔργον του, ὅτι «οὐδέποτε ἐπετράπη καὶ οὔτε θὰ ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς Χριστιανούς νὰ διακηρύξουν τί, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε γίνεαι ἀποδεκτὸν πρότερον, τὸ δὲ ἀναθεματίζειν τοὺς κηρύττοντάς τι πέραν τοῦ ἅπαξ διαπαντός ἀποδεδεγμένου ἦτο, εἶναι καὶ θὰ εἶναι πάντοτε καθῆκον».

Ἴσως νὰ εἶπη τις, ὅτι οἱ καιροὶ ἔχουν ἀλλάξει καί, ὅτι αἱ αίρέσεις δὲν εἶναι τώρα τόσον κακόβουλοι καὶ καταστρεπτικοί, ὅσον εἰς τὰς ἡμέρας τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἀλλὰ οἱ Διαμαρτυρόμενοι, οἱ ἀρνούμενοι τὴν προσκύνησιν τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν Ἁγίων, οἱ μὴ ἀναγνωρίζοντες τὴν χάριν τῆς Ἱεραρχίας ἢ οἱ Ρωμαιοκαθολικοί, οἵτινες ἐπενόησαν νέας πλάνας, μήπως εἶναι ἐγγύτερον πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἀπὸ ὅ,τι ἦσαν οἱ Ἀρειανοὶ ἢ οἱ Ἡμιαρειανοί;

Ἄς παραδεχθῶμεν ὅμως, ὅτι οἱ σύγχρονοι ὀπαδοὶ τῶν αίρέσεων δὲν διάκεινται τόσον ἐχθρικῶς πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὅσον οἱ τῆς ἀρχαίας

ἐποχῆς. Αὐτὸ δὲν ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι αἱ ἀπόψεις των εἶναι ἐγγύτεραι πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν, ἀλλὰ διότι ὁ Προτεσταντισμὸς καὶ ὁ Οἰκουμενισμὸς τοὺς ἐκαλλιέργησαν τὴν πεποιθήσιν, ὅτι δὲν ὑφίσταται Μία καὶ Ἀληθῆς ἐπὶ τῆς γῆς Ἐκκλησία, παρὰ μόνον κοινότητες ἀνθρώπων πλανώμεναι εἰς διάφορον βαθμὸν. Ἡ διδασκαλία αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν πνίγει κάθε ζῆλον ὁμολογίας ἐκείνου, ὅπερ ἀναγνωρίζεται ὡς ἀλήθεια καὶ διὰ τοῦτο οἱ σύγχρονοι αἰρετικοὶ ἔχουν μορφὴν ὀλιγώτερον λυσιπώδη ἀπὸ τοὺς τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἀδιαφορία διὰ τὴν ἀλήθειαν εἶναι ἀπὸ πολλὰς ἐπόψεις χειροτέρα τῆς ἰκανότητος νὰ ὑπερασπίζεται τις μὲ ζῆλον πλάνην τινὰ παραδεδεγμένην ὡς ἀλήθειαν. Ὁ Πιλᾶτος, πού ρώτησε «τί ἐστὶν ἀλήθεια;», δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μεταστραφῆ, ἀλλ' ὁ διώκτης τοῦ Χριστιανισμοῦ Σαῦλος ἔγινεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Καὶ διὰ τοῦτο διαβάζομεν εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν τοὺς φοβεροὺς λόγους τοῦ Ἀγγέλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λαοδικείας: «Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς ἢς ἢ ζεστός. Οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου» (Ἀποκαλ. γ' 15-16).

Ὁ Οἰκουμενισμὸς κάμνει τὸ Π.Σ.Ε. κοινωνίαν, εἰς τὴν ὁποίαν κάθε μέλος, μὲ ἀδιαφορίαν ὡς τῆς Λαοδικείας διὰ τὴν ἀλήθειαν, ἀναγνωρίζει ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους ὡς εὐρισκομένους ἐν τῇ πλάνῃ καὶ φροντίζει μόνον νὰ εὔρη διατυπώσεις ἀποδεκτὰς ἀπὸ ὅλους. Ἄρα γε εἶναι ἐδῶ ἡ θέσις ὡς ὀργανικοῦ μέλους τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστο-

λικῆς Ἐκκλησίας, ἥτις πάντοτε ὁμολογεῖ ὅτι εἶναι ἁγία μὴ ἔχουσα σπίλον, διότι Κεφαλὴ τῆς εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός; (Εφ. ε' 27).

Ὁ 61ος Κανὼν τῆς Καρθαγένης λέγει περὶ τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι αὕτη εἶναι «ἡ περιστερά» (Ἄσμα Ἀσμάτων στ' 9), ἡ μόνη «μητέρα τῶν Χριστιανῶν, ἐν ἧ πάντα τὰ ἁγιάσματα σωτηριωδῶς αἰώνια καὶ ζωτικὰ παραλαμβάνονται, ἅτινα τοῖς ἐπιμένουσιν ἐν τῇ αἰρέσει μεγάλην τῆς καταδίκης τὴν τιμωρίαν πορίζουσιν».

9. Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία δὲν ἀντεπροσωπεύθη νομίμως καὶ κανονικῶς

Θεωροῦμεν, ἐπίσης, ὡς καθῆκον ἡμῶν νὰ δηλώσωμεν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀναγνωρισθῇ, ὅτι ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἀντεπροσωπεύθη νομίμως καὶ κανονικῶς εἰς τὰς Πανορθοδόξους Διασκέψεις, τὰς συγκαλουμένας ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Παναγιότητος τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου. Οἱ Ἐπίσκοποι ἐκεῖνοι, πὺ συμμετέχουν εἰς τὰς Διασκέψεις αὐτὰς ἐν ὀνόματι τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Μητροπολίτην Νικόδημον, δὲν ἀντιπροσωπεύουν τὴν αὐθεντικὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ μόνον τοὺς ἐπισκόπους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τῇ εὐδοκίᾳ τῶν ἀθέων ἀρχῶν φέρουν τοὺς τίτλους γνωστῶν ἐπισκοπῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας. Μᾶς ἐδόθη ἤδη ἡ εὐκαιρία νὰ γράψωμεν περὶ τούτου πολὺ ἐκτενέστερον πρὸς τὴν Αὐτοῦ Παναγιότητα τὸν Πατριάρχην Ἀθηναγόραν. Ἡ συμμετοχὴ τῶν προσώπων αὐτῶν εἰς διασκέψεις εἰς τὸ ἐξωτερικὸν γίνεται μόνον ἐφ' ὅσον αὕτη εἶναι ἀρεστὴ εἰς τὰς πολιτικὰς ἀρχάς,

τάς πλέον σκληράς εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου. Ἐνώπιον αὐτῶν ὠχριοῦν αἱ ἀγριότητες τοῦ Νέρωνος καὶ τὸ μῖσος κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου.

Ἄρά γε, δὲν πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν ἐν πολλοῖς εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀπεσταλμένων τῶν Σοβιετικῶν ἀρχῶν ὅλας τὰς πολιτικάς ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως τῆς Οὐψάλης, αἱ ὁποῖαι ἐπαναλαμβάνουν σειρὰν συνθημάτων πολὺ γνωστῶν ἀπὸ τὴν κομμουνιστικὴν προπαγάνδα ἐν τῇ Δύσει;

Τελειῶνων τὸν λόγον τοῦ ὁ προεδρεύων Dr. Payne, εἶπεν ὅτι «ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ δεόν ἐνεργῶς νὰ ἐπιδεικνύη τὴν συμπάθειαν τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν ἔχοντα ἀνάγκην κόσμον» (σελ. 272). Ἄλλ' οὔτε αὐτὸς οὔτε ἄλλος κανεὶς εἶπε μίαν λέξιν περὶ τῶν ἑκατομμυρίων μαρτυρησάντων Χριστιανῶν εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν. Οὐδεὶς ἐξεστόμισε μίαν λέξιν συμπαθείας διὰ τὴν τύχην των.

10. Ἐνοχος ἡ σιωπὴ τῶν μελῶν τοῦ Π.Σ.Ε. διὰ τοὺς διωγμοὺς τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν ἀθέων Κομμουνιστῶν

Καλὴ εἶναι ἡ ἐκδήλωσις συμπαθείας διὰ τοὺς πεινῶντας ἐν Μπιάφρα, διὰ τοὺς συνεχῶς ὑποφέροντας ἀπὸ τὰς συνεχεῖς ἐνόπλους συγκρούσεις εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν ἢ εἰς τὸ Βιετνάμ. Καλύπτει ὅμως ὅλην τὴν ἀνθρώπινον θλίψιν τῶν ἡμερῶν μας; Εἶναι δυνατὸν τὰ μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. νὰ ἀγνοοῦν ἐντελῶς τοὺς διωγμοὺς τῆς Θρησκείας εἰς τὴν Σοβιετικὴν

Ἐνωσιν; Ἄγνοοῦν, ὅτι ἡ ἀνομία βασιλεύει ἐκεῖ; Ἄγνοοῦν εἰς πόσον πολλὰς χιλιάδας ἀνέρχονται οἱ κεκλεισμένοι καὶ κατεστραμμένοι Ναοί; Ἄγνοοῦν, ὅτι οἱ Μάρτυρες διὰ τὴν πίστιν ἀνέρχονται ἐκεῖ εἰς ἑκατομμύρια, ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή δὲν ἐκδίδεται καὶ ὅτι ἡ διάδοσίς της τιμωρεῖται μὲ καταναγκαστικὰ ἔργα; Ἄγνοοῦν, ὅτι ἐκεῖ ἀπαγορεύεται ἡ διδασκαλία εἰς τὰ παιδιά τῶν βασικῶν ἀρχῶν τῆς Θρησκείας καὶ νὰ παρακολουθοῦν τὴν θεῖαν Λατρείαν; Ἄγνοοῦν τὰς χιλιάδας τῶν ἐξορισθέντων διὰ τὴν πίστιν, ὡς καὶ τὰ ἀρπαγέντα ἀπὸ τοὺς γονεῖς τῶν παιδιά, διὰ νὰ μὴ τύχουν θρησκευτικῆς ἀνατροφῆς;

Πάντα ταῦτα εἶναι βεβαίως γνωστὰ εἰς ὅλους ὅσοι παρακολουθοῦν τὸν ἡμερήσιον τύπον, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν δὲν γίνεται λόγος εἰς καμμίαν ἀπόφασιν τοῦ Π.Σ.Ε. Οἱ Οἰκουμενικοὶ ἱερεῖς καὶ λευῖται ἀντιπαρέρχονται ἐν σιωπῇ καὶ ἄνευ ἐνδιαφέροντος, μὴ ρίπτοντες οὔτε ἐν βλέμμα εἰς τοὺς Χριστιανούς τοὺς ὑπὸ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καταδιωκομένους. Τηροῦν σιγὴν, διότι οἱ ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, καίτοι εἶναι προφανές, ἀρνοῦνται τὴν ὑπαρξιν τῶν τοιούτων διωγμῶν πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν πολιτικῶν τῶν Ἀρχῶν.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν εἶναι ἐλεύθεροι. Ἐκόντες ἄκοντες ἀναγκάζονται νὰ λέγουν ὅτι τοὺς ὑπαγορεύει ἡ Κομμουνιστικὴ Μόσχα. Τὸ βάρος τῶν διωγμῶν τοὺς καθιστᾷ ἀξίους μᾶλλον συμπαθείας ἢ κατακρίσεως. ὄντες ὅμως ἠθικοὶ αἰχμάλωτοι τῶν ἀθέων δὲν δύνανται νὰ εἶναι ἀληθεῖς ἐκπρόσωποι τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῆς ὑποφε-

ρούσης καὶ στερουμένης δικαιωμάτων, τῆς ἐξαναγκασθείσης εἰς σιγὴν καὶ ὀδηγηθείσης εἰς κατακόμβας καὶ φυλακάς.

11. «Ἐπίσκοπος κοσμικοῖς ἄρχουσι χρησάμενος... καθαιρείσθω καὶ ἀφοριζέσθω...»

Ὁ ἀποθανὼν Πατριάρχης Σέργιος καὶ ὁ νῦν Πατριάρχης Ἀλέξιος [Α΄, † 1970] δὲν ἐξελέγησαν κατὰ τοὺς ἐκπονηθέντας κανονισμοὺς ὑπὸ τῆς Παρθωσικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Συνόδου τοῦ 1917 ἅμα τῆ ἐπανιδρύσει τοῦ Πατριαρχείου, ἀλλὰ κατὰ διαταγὴν τοῦ Στάλιν, τοῦ ἀγριωτέρου διώκτου τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ ἰστορίᾳ.

Δύνασθε νὰ φαντασθῆτε Ἐπίσκοπον Ρώμης, ἐκλεγέντα τῇ ὑποδείξει τοῦ Νέρωνος; Ἄλλ' ὁ Στάλιν ἦτο ἐν πολλοῖς χειρότερος αὐτοῦ.

Οἱ ὑπὸ τοῦ Στάλιν ἐκλεγέντες ἱεράρχαι ἔπρεπε νὰ ὑποσχεθοῦν ὑπακοὴν εἰς τὴν ἄθεον κυβέρνησιν, τῆς ὁποίας σκοπός, κατὰ τὸ κομμουνιστικὸν πρόγραμμα, εἶναι ἡ ἐξάλειψις τῆς Θρησκείας. Ὁ νῦν Πατριάρχης Ἀλέξιος ἔγραψεν εἰς τὸν Στάλιν ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ προκατόχου του, ὅτι θὰ παρέμενε πιστὸς εἰς τὴν κυβέρνησίν του. «Ἐνεργῶν ἐν πλήρει συμφωνίᾳ μὲ τὸ Συμβούλιον διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ μὲ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τὴν συσταθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πρώην Πατριάρχου, θὰ προφυλαχθῶ ἀπὸ σφάλματα καὶ παραπατήματα».

Ὅλοι γνωρίζουν, ὅτι «σφάλματα καὶ παρα-

πατήματα» εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν κυρίων τῆς Μόσχας σημαίνουν οἰανδήποτε παρέκκλισιν ἀπὸ τὰς ἐντολάς τῶν κομμουνιστικῶν ἀρχῶν.

Λυπούμεθα τὸν ἀτυχῆ γέροντα, δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ τὸν ἀναγνωρίσωμεν κανονικὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας θεωροῦμεν ἑαυτοὺς ἀναπόσπαστον μέρος. Εἰς τὸν Πατριάρχην Ἀλέξιον καὶ εἰς τοὺς συνεργάτας του ἀναφέρεται ἡ κύρωσις τοῦ 30οῦ Ἀποστολικοῦ Κανόνος, ὡς καὶ τοῦ 3ου τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου: «*Εἴ τις Ἐπίσκοπος κοσμικοῖς ἄρχουσι χρησάμενος δι' αὐτῶν ἐγκρατῆς Ἐκκλησίας γένοιτο, καθαιρείσθω καὶ ἀφοριζέσθω, καὶ οἱ κοινωοῦντες αὐτῷ πάντες*».

Ὁ Ἐπίσκοπος Δαλματίας Νικόδημος [Μίλας] εἰς τὸ σχόλιόν του εἰς τὸν 30ὸν Ἀποστολικὸν Κανόνα λέγει: «*Ἐὰν ἡ Ἐκκλησία κατέκρινε τὴν παράνομον ἐπιρροὴν τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν διὰ τὸν διορισμὸν τοῦ Ἐπισκόπου εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν οἱ ἄρχοντες ἦσαν Χριστιανοί, πόσον περισσότερον ἐπομένως ᾤφειλεν αὐτὴ νὰ τὴν κατακρίνη, ὅταν οὗτοι ἦσαν εἰδωλολάτραι*». Τί νὰ εἴπωμεν, ὅταν διορίζουν πατριάρχην καὶ ἐπισκόπους οἱ φανεροὶ καὶ στρατευμένοι ἐχθροὶ πάσης θρησκείας;

12. Ἡ σύγχρονος Ἐκκλησία τῶν Κατακομβῶν!

Ὅταν ἓνα μέρος τοῦ Ρωσικοῦ Ἐπισκοπάτου μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν προηγούμενον Πατριάρχην, τότε Μητροπολίτην Σέργιον, ἠκολούθησε τὴν ὁδὸν τῆς συμφωνίας μὲ τοὺς ἀθέους ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλησίας τὸ 1927, ἐν μέγα καὶ τὸ ἐγκυρότερον μέρος τοῦ

Ἐπισκοπάτου μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Μητροπολίτην Ἰωσήφ τοῦ Πέτρογραδ καὶ τὸν πρῶτον ὑποψήφιον τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Τοποτηρητοῦ, Μητροπολίτην Κύριλλον τοῦ Καζάν, δὲν συνεφώνησαν νὰ ἀκολουθήσουν τὴν ὁδὸν αὐτὴν, προτιμήσαντες τὴν ἐξορίαν καὶ τὸ μαρτύριον. Ὁ Μητροπολίτης Ἰωσήφ εἶχεν ἤδη ἀπὸ τότε καταλήξει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι, ὑπαρχούσης κυβερνήσεως, ἣτις φανερῶς ἔθετεν ὡς σκοπὸν τῆς τὴν ἐκρίζωσιν τῆς θρησκείας διὰ παντὸς μέσου, ἢ νομικὴ ὑπαρξις τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως καθίσταται σχεδὸν ἀδύνατος ἄνευ μεγάλων καὶ ἀμαρτωλῶν συμβιβασμῶν. Διὰ τοῦτο οὗτος ἤρχισε κρυφίως νὰ χειροτονῇ Ἐπισκόπους καὶ Ἱερεῖς, συγκροτήσας τὴν μέχρι σήμερον ὑφισταμένην ἐν κρυπτῷ Ἐκκλησίαν τῶν Κατακομβῶν.

Οἱ ἄθεοι σπανίως ἀναφέρουν τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Κατακομβῶν, φοβούμενοι μήπως τῆς δώσουν πολλὴν δημοσιότητα. Μόνον σπανιώτατα εἰς τὸν σοβιετικὸν τύπον ἀναφέρεται δίκη οἰουδήποτε ἐκ τῶν μελῶν τῆς. Ἀλλὰ περὶ αὐτῆς ὀμιλοῦν τὰ ἐγχειρίδια διὰ τοὺς ἐργαζομένους διὰ τὴν διάδοσιν τῆς ἀθεΐας εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν. Ἐπὶ παραδείγματι, στοιχειώδεις πληροφορίες περὶ τῆς κρυφῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἡ Γνησία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία», περιέχονται εἰς τὸ ἐγχειρίδιον τὸ τιτλοφορούμενον Slovar Ateista - Τὸ Λεξικὸν τοῦ Αἰθέου, ἐκδοθὲν εἰς Μόσχαν τὸ 1964.

Χωρὶς ἀνοικτοὺς Ναοὺς καὶ εἰς κρυφὰς Συνάξεις, παρομοίας πρὸς τὰς τῶν Κατακομβῶν τῆς ἀρχαίας

Ἐκκλησίας, οἱ Ὁμολογηταὶ οὗτοι τῆς πίστεως τελοῦν τὰς ἱεροτελεστίας των ἀπαρατήρητοι ἀπὸ τὸν ἕξω κόσμον. Οὗτοι εἶναι οἱ πραγματικοὶ ἀντιπρόσωποι τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅλον τὸ μεγαλεῖον τῶν ὁποίων θὰ γίνῃ γνωστὸν εἰς τὸν κόσμον μόνον μετὰ τὴν πτώσιν τῶν κομμουνιστικῶν ἀρχῶν.

Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, ἂν καὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας μετέσχον εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς ἐν Γενεῦῃ Πανορθόξου Συσκέψεως τὸ παρελθὸν ἔτος, ἡμεῖς ἀναγνωρίζομεν ὅλας τὰς ἀποφάσεις τῆς Διασκέψεως ταύτης καί, εἰδικῶς τὴν ἀπόφασιν ὅπως ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία γίνῃ ὀργανικὸν μέλος τοῦ Π.Σ.Ε., ὡς ληφθεῖσας ἄνευ τῆς συμμετοχῆς τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία αὕτη εἶναι ἐξηναγκασμένη νὰ τηρῇ σιγὴν καὶ ἡμεῖς, ὡς ἐλεύθεροι ἀντιπρόσωποι ἐκείνης, λυπούμεθα διότι ἐλήφθη μία τοιαύτη ἀπόφασις. Διαμαρτυρόμεθα κατηγορηματικῶς διὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτήν, ὡς ἀντίθετον πρὸς αὐτήν τὴν φύσιν τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

13. Τὸ δηλητήριο τῆς αἱρέσεως!

Τὸ δηλητήριο τῆς αἱρέσεως δὲν εἶναι καὶ τόσον ἐπικίνδυνον, ὅταν κηρύττεται μόνον ἕξωθεν. Λίαν ἐπικίνδυνον ὅμως γίνεται τὸ δηλητήριο, τὸ ὁποῖον βαθμιαίως εἰσάγεται εἰς τὸν ὀργανισμόν μὲ ὀλοὴν μεγαλυτέρας δόσεις ὑπὸ ἐκείνων πού, ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των, δὲν ἔπρεπε νὰ εἶναι δηλητηριασταί, ἀλλὰ πνευματικοὶ ἰατροί.

Εἶναι δυνατὸν οἱ Ὁρθόδοξοι Ἐπίσκοποι νὰ πα-

ραμένουν ἀδιάφοροι πρὸς τὸν κίνδυνον αὐτόν; Μήπως δὲν θὰ εἶναι πολὺ ἀργὰ νὰ προφυλάξωμεν τὰ λογικά μας πρόβατα, ὅταν οἱ λύκοι θὰ τὰ καταβροχθίζουν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ποιμένων των εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν μάνδραν των;

Μήπως δὲν φαίνεται ἤδη ἡ θεία μάχαιρα ὑψωμένη (Ματθ. ι' 34), διαχωρίζουσα τοὺς παραμένοντας πιστοὺς εἰς τὴν παραδοθεῖσαν πίστιν τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας ἀπὸ ἐκείνους, ποὺ -κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου Ἀθηναγόρου εἰς τὸ Χαιρετιστήριον Μήνυμά του πρὸς τὴν Συνέλευσιν τῆς Οὐψάλης - θὰ ἐργάζονται διὰ τὴν χάραξιν «νέας γραμμῆς τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως», πρὸς πραγματοποιήσιν «τῆς γενικῆς χριστιανικῆς ἀνακαινίσεως καὶ ἐνότητος» εἰς τὴν ὁδὸν τῆς μεταρρυθμίσεως καὶ τῆς ἀδιαφορίας πρὸς τὴν ἀλήθειαν;

14. Διαμαρτυρόμεθα καὶ ἱκετεύομεν

Ἐδείξαμεν ἀνωτέρω ἀρκετὰ σαφῶς, ὅτι αὕτη ἡ λεγομένη ἐνότης εἶναι ἐνότης οὐχὶ ἐν τῇ καθαρότητι τῆς ἀληθείας τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλ' ἐν τῇ ἀναμίξει τοῦ λευκοῦ μετὰ τοῦ μέλανος, τοῦ καλοῦ μετὰ τοῦ κακοῦ, τῆς ἀληθείας μετὰ τῆς πλάνης.

Ἐχομεν ἤδη διαμαρτυρηθῆ κατὰ τῶν μὴ ὀρθόδοξων Οἰκουμενικῶν ἐνεργειῶν τῆς Αὐτοῦ Παναγιότητος τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰακώβου εἰς ἐπιστολάς, ἀποσταλείσας εἰς πολλοὺς ἐπισκόπους εἰς τὰς διαφόρους χώρας. Ἐχομεν δὲ λάβει ἀπὸ μερικᾶς χώρας ἀπαντήσεις, ὅτι συμφωνοῦν μεθ' ἡμῶν.

Τώρα πλέον ἔφθασεν ὁ καιρὸς νὰ διαμαρτυρηθῶμεν ἔτι ἐντονώτερον, καὶ μετέπειτα ἀκόμη ἐντονώτερον, διὰ νὰ τεθῆ τέρμα εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν τῆς δηλητηριάσεως, προτοῦ γίνῃ ἰσχυρά, ὡς ἔγιναν αἱ ἀρχαῖαι αἰρέσεις τοῦ Ἀρειανισμοῦ ἢ Νεστοριανισμοῦ ἢ Εὐτυχιανισμοῦ, αἵτινες εἰς τὴν ἐποχὴν των τόσον συνετάραξαν τὸ ὅλον σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε νὰ φαίνεται πρὸς στιγμὴν ὅτι ἡ αἵρεσις ἦτο ἰκανὴ νὰ ὑπερισχύσῃ τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἀπευθύνομεν τὴν ἔκκλησίν μας πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἰκετεύοντες αὐτοὺς ὅπως μελετήσουν τὸ θέμα τῆς παρούσης ἐπιστολῆς καὶ ὅπως ἐγερθοῦν εἰς προάσπιν τῆς καθαρότητος τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως. Τοὺς ἰκετεύομεν ἐπίσης θερμῶς, ὅπως προσεύχωνται διὰ τὴν Ρωσικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τὴν τόσον ὑποφέρουσαν ἀπὸ τοὺς ἀθέους, ἵνα ὁ Κύριος περικόψῃ τὰς ἡμέρας τῆς δοκιμασίας της καὶ καταπέμψῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν εἰρήνην.

† Μητροπολίτης ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

Ἐν Νέα Ὑόρκῃ, τῇ 14/27ῃ Ἰουλίου 1969,
Κυριακῇ τῶν Ἑξι Οἰκουμενικῶν Συνόδων

Καλλινίκου Τερομονάχου Ἀγιορείτου (ἐπιμελ.), Ὁρθόδοξος Μαρτυρία - Ἀντιοικουμενιστικὰ κείμενα..., σελ. 22-39, Ἅγιον Ὅρος - Ἀθῆναι 1985. Οἱ ὑπότιτλοι ἐντὸς τοῦ κειμένου εἶναι τῆς συντάξεως τῆς Ἐφημερίδος «Ὁρθόδοξος Τύπος», ὅπου δημοσιεύθηκε τὸ κείμενο στὰ ἑλληνικὰ (ἀρ.φ. 113/1.1.1970, σελ. 1 καὶ 3). Τὸ κείμενο, ἄνευ ὑποτίτλων, δημοσιεύθηκε καὶ στὸ περιοδ. «Ἡ

Φωνή τῆς Ὁρθοδοξίας» (Εκκλησίας Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν Ἑλλάδος), ἀριθ. φ. 579-580/15.12.1969, σελ. 1-8.

Ἡ μετάφρασις ὁμῶς τῆς «Φωνῆς τῆς Ὁρθοδοξίας» εἶναι δι-
αφορετικὴ στὴν ἀπόδοσί της σὲ πολλὰ σημεῖα, καὶ ἔτσι ἐλήφθη
ὑπ' ὄψιν συνδυαστικά, γιὰ τὴν ἀκριβέστερη ἀπόδοσι τοῦ νοήμα-
τος στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα τοῦ τόσο σημαντικοῦ αὐτοῦ Κειμένου.
Ἐπίσης, ἐλήφθη πρὸς τοῦτο ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ ἀγγλικὴ μετάφρασις
αὐτοῦ.

Δευτέρα Ἐπιστολή Πόνου

Πρὸς τὰς Αὐτῶν Ἀγιότητας
καὶ Μακαριότητας τοὺς Προκαθημένους
τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν,
καὶ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας,
Ἀρχιεπισκόπους καὶ Ἐπισκόπους

ΟΛΑΟΣ τοῦ Κυρίου, ὁ διαβιῶν ἐν τινὶ Ἐπισκοπῇ, εἶναι ἐμπεπιστευμένος εἰς τὸν ἐκασταχοῦ Ἐπίσκοπον, παρ' οὗ καὶ θὰ ζητηθῆ λόγος περὶ τῶν ψυχῶν τῶν ἐμπεπιστευμένων αὐτῷ, συνωδᾶ τῷ ΛΘ' Ἀποστολικῷ Κανόνι. Ὁ ΛΔ' Ἀποστολικὸς Κανὼν διακελεύει, ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος δύναται νὰ ἐπιτελῆ, ὅσα μόνον ἀφοροῦν εἰς τὴν ἑαυτοῦ Ἐπισκοπὴν καὶ τὴν ἀνήκουσαν εἰς ταύτην περιοχὴν.

Ὑπάρχουσιν ἐν τούτοις περιστάσεις, καθ' ἃς τὰ γεγονότα εἶναι τοιαύτης φύσεως, ὥστε ἡ ἐπίδρασις αὐτῶν ἐκτείνεται πέραν τῶν ὁρίων μιᾶς Ἐπισκοπῆς, ἀλλὰ καὶ μιᾶς ἢ καὶ περισσοτέρων τοπικῶν Ἐκκλησιῶν. Γεγονότα τοιαύτης γενικῆς ἢ καὶ παγκοσμίου

φύσεως, δὲν δύνανται ν' ἀγνοηθῶσιν ἀπὸ οἰονδήποτε Ὁρθόδοξον Ἐπίσκοπον, ὅστις ὡς διάδοχος τῶν Ἀποστόλων, εἶναι ἐπιφορτισμένος, ἵνα προστατεύῃ τὸ ποιμνιὸν του ἐκ τῶν διαφόρων πειρασμῶν. Ἡ ἀστραπιαία ταχύτης, μεθ' ἧς σήμερον διαδίδονται αἱ ιδέαι εἰς τὸν κόσμον, καθιστᾷ τὴν μέριμναν ταύτην ἔτι ἐπιτακτικωτέραν.

Εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς, τὸ ποιμνιον τὸ ἀνῆκον εἰς τὸ ἐλεύθερον τμημα τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐγκατεσπαρμένον καθ' ὅλα τὰ μήκη καὶ πλάτη τοῦ κόσμου, ὅθεν καὶ τυγχάνει ὅλως ἰδιαιτέρως ἐνδιαφερόμενον διὰ τὰ ὅσα ἐλέχθησαν ἀνωτέρω.

Κατὰ συνέπειαν, ὅταν οἱ ἡμέτεροι Ἐπίσκοποι συνεδριάζωσιν ἐν Συνόδῳ, δὲν δύνανται νὰ περιορίζωσι τὰς συζητήσεις αὐτῶν ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τῶν ποιμαντορικῶν καὶ διοικητικῶν προβλημάτων τῶν κατ' αὐτοὺς Ἐπισκοπῶν, ἀλλ' ὀφείλουν ἐπιπροσθέτως νὰ στρέψωσι τὴν προσοχὴν των εἰς θέματα γενικωτέρας σημασίας τοῦ ὅλου Ὁρθόδοξου κόσμου, ἐφ' ὅσον ἡ θλίψις μιᾶς Ἐκκλησίας εἶναι καὶ θλίψις πασῶν τῶν λοιπῶν (Φιλιπ. δ' 14-15. Ἑβρ. ι' 33).

Καὶ ἐὰν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἦτο ἀσθενῆς μετὰ τῶν ἀσθενῶν καὶ ζέων μετὰ τῶν ἀδικουμένων, πῶς εἶναι δυνατὸν ἡμεῖς, οἱ Ἐπίσκοποι τοῦ Θεοῦ, νὰ εἴμεθα ἀδιάφοροι ἐνώπιον τῆς ὑπερεκχειλίσεως τῶν πλανῶν, αἵτινες ἐπαπειλοῦσι τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς πλήθους ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀδελφῶν ἐν Χριστῷ;

Ἐν πνεύματι τοιούτων συναισθημάτων, ἀπηθύνθημεν ἅπαξ ἔτι εἰς ἅπαντας τοὺς Ἐπισκόπους

τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ τῆς Ἐπιστολῆς Πόνου ἡμῶν. Ἠγαθύνθημεν μαθόντες, ὅτι ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν ἐπίκλησιν ἡμῶν, Μητροπολιταὶ τινες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀνεφέρθησαν δι' ὑπομνημάτων τῶν εἰς τὴν Σύνοδον αὐτῶν, ἐφιστῶντες τὴν προσοχὴν ταύτης ἐπὶ τῆς ἀνάγκης νὰ θεωρῆ τὸν Οἰκουμενισμόν ὡς αἴρεσιν καὶ νὰ προβῆ εἰς σύστασιν ἐπανεξετάσεως τοῦ ὅλου θέματος τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸ «Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν». Τοιαῦται ὑγιεῖς ἀντιδράσεις κατὰ τῆς διαδόσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἐπιτρέπουν εἰς ἡμᾶς τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ θὰ λυτρωθῆ ἐκ τῆς νέας ταύτης θυέλλης, ἣτις ἀπειλεῖ Αὐτήν.

Δύο εἰσέτι ἔτη παρῆλθον ἀπὸ τὴν δημοσίευσιν τῆς Ἐπιστολῆς Πόνου ἡμῶν ταύτης. Καίτοι εἶδομεν τὰς νέας διατυπώσεις ἐν τῇ Ἑλλαδικῇ Ἐκκλησίᾳ, χαρακτηρισζούσας τὸν Οἰκουμενισμόν ὡς ἀντορθόδοξον, δυστυχῶς ὅμως οὐδεμίᾳ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησία ἀνήγγειλεν, ὅτι ἀποσύρεται τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν».

Εἰς τὴν ἐν λόγῳ Ἐπιστολὴν Πόνου ἡμῶν, περιεγράψαμεν διὰ ζωηρῶν χρωμάτων εἰς τὶ συνίσταται ἡ συμμετοχὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦτο, ὅπερ, ὡς ἐλέχθη, βασίζεται ἐπὶ καθαρῶς προτεσταντικῶν ἀρχῶν, τελείως ἀντιφερομένων πρὸς αὐτὰς ταύτας τὰς βάσεις τῆς Ὁρθοδοξίας.

Εἰς τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν, κατόπιν ἐξουσιοδοτήσεως τῶν Ἐπισκόπων τῆς καθ' ἡμᾶς Συνόδου, θὰ προσπαθήσωμεν ν' ἀναπτύξωμεν εὐρύτερον τὴν σημασίαν καὶ τὴν ἔννοιαν τῆς προειδοποιήσεώς μας,

καταδεικνύοντες ότι οί συμμετέχοντες τῆς Οἰκου-
μενικῆς Κινήσεως ὑποπίπτουν εἰς βαθεῖαν αἴρεσιν,
ἀντικειμένην εἰς αὐτὰ ταῦτα τὰ ἀρραγῆ θεμέλια τῆς
Ἐκκλησίας.

Τὴν οὐσίαν τῆς Κινήσεως ταύτης, περιέγραψεν ὁ
Ρωμαιοκαθολικὸς θεολόγος Yves M.J. Congar, ὅστις
γράφει, ὅτι

«αὕτη εἶναι μία κίνησις ἐξωθοῦσα τὰς χριστια-
νικὰς ἐκκλησίας εἰς ἐπαναφορὰν καὶ ἀποκατάστα-
σιν τῆς ἀπωλεσθείσης ἐνότητος ἐπὶ τῷ σκοπῷ βα-
θείας κατανοήσεως μεταξύ των καὶ μιᾶς ἐκάστης
κεχωρισμένως».

Καὶ συνεχίζει:

«αὕτη ἀποτελεῖ συμπίλημα παντοίων αἰσθη-
μάτων, ἰδεῶν, πράξεων καὶ καθεστώτων, συ-
ναντήσεων, συγκεντρώσεων, διαλέξεων, τελετῶν,
ἐκδηλώσεων καὶ δημοσιεύσεων, κατευθυνομένων
πρὸς τὸν σκοπὸν ἐπανενώσεως εἰς μίαν ἐνότητα,
οὐχὶ μόνον τῶν κεχωρισμένων χριστιανῶν, ἀλλὰ
πασῶν συλλήβδην τῶν ὑφισταμένων ἐκκλησιῶν»!
Οὕτω δὲ προσθέτει ὅτι:

«ἡ λέξις οἰκουμενισμός, ὅστις τυγχάνει προ-
τεσταντικῆς προελεύσεως, σημαίνει μίαν συγκε-
κριμένην πραγματικότητα, ἥτοι τὸ σύνολον τῶν
προαναφερθέντων, ἐπὶ τῇ βάσει μιᾶς στάσεως καὶ
ὠρισμένων συγκεκριμένων πεποιθήσεων (ἂν καὶ
οὐχὶ πάντοτε σαφῶν καὶ βεβαίων). Δὲν πρόκει-
ται περὶ ἐπιθυμίας ἢ προσπαθείας πρὸς ἔνωσιν
ἐκείνων, οἵτινες θεωροῦνται κεχωρισμένοι, εἰς
μίαν Ἐκκλησίαν, ἣτις θὰ δύναται νὰ θεωρῆται ὡς

ἡ μόνη ἀληθής. Οὗτος (ὁ Οἰκουμενισμὸς) ἄρχεται ἀπὸ τοῦ σημείου ἐκείνου ὅπου ἀναγνωρίζεται, ὅτι οὐδεμία ἐκ τῶν χριστιανικῶν ὁμολογιῶν εἰς τὴν σημερινήν της κατάστασιν κατέχει τὸ πλήρωμα τοῦ Χριστιανισμοῦ! Ἐστω καὶ ἂν μία ἐξ αὐτῶν (τῶν ὁμολογιῶν) τυγχάνει ἀνθεντική, ἐν τούτοις ὁμως ὡς ὁμολογία δὲν περιλαμβάνει τὸ πλήρωμα τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπάρχουσι χριστιανικαὶ ἀξίαι οὐχὶ μόνον μεταξὺ τῶν χριστιανῶν ἐκείνων τῶν ὁμολογιακῶς κεχωρισμένων αὐτῆς, ἀλλ' εἰσέτι καὶ μεταξὺ ἄλλων ὁμολογιῶν καὶ ἄλλων ἐκκλησιῶν»!

(*Chretiens Desunis*, Ἐκδοσις: Unam Sanctam, Παρίσιοι 1937, σελ. XI-XII).

Ὁ ὀρισμὸς οὗτος τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, γενόμενος ἀπὸ ἕναν Ρωμαιοκαθολικὸν θεολόγον πρὸ 35 ἐτῶν, ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἀπολύτως ἀκριβῆς ἔτι καὶ σήμερον, σὺν τῇ διαφορᾷ ὅτι, ἐν τῇ διαρκείᾳ τῶν παρελθόντων ἐτῶν, ἡ Κίνησις αὕτη ἐξηκολούθησε νὰ ἀναπτύσσεται περαιτέρω μὲ ὀλοὲν ἀνανεούμενον καὶ ἐπικινδυνωδέστερον σκοπόν.

Εἰς τὴν πρώτην ἡμῶν Ἐπιστολὴν Πόνου, ἐγράψαμεν, ἐν λεπτομερείαις, ἐπὶ τοῦ ἀσυμβιβάστου κατὰ τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησιολογίαν, τῆς συμμετοχῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸ «Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν», ἐπακριβῶς παρουσιάζοντες τὴν φύσιν τῶν κατὰ τῆς Ὁρθοδόξιας παραβάσεων, αἵτινες συντελοῦνται διὰ τῆς συμμετοχῆς τῶν Ἐκκλησιῶν μας εἰς τοῦτο τὸ Συμβούλιον. Κατεδείξαμεν, ὅτι αἱ βασικαὶ ἀρχαὶ τοῦ Συμβουλίου τούτου εἶναι ἀσυμβίβαστοι μὲ

τὸ Ὄρθόδοξον δόγμα τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ διεμαρτυρήθημεν κατὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς ἀποφάσεως τῆς ἐν Γενεύῃ Πανορθοδόξου Διασκέψεως, δι' ἧς ἡ Ὄρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνεκηρύσσετο ὀργανικὸν μέλος τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν».

Ἀλλοίμονον! Τὰ τελευταῖα ἔτη τυγχάνουν ὑπερφωρτωμένα ἀποδείξεων περὶ τοῦ ὅτι, εἰς τοὺς Διαλόγους μετὰ τῶν Ἑτεροδόξων, μερικαὶ ὀρθόδοξοι Ἀντιπροσωπεῖαι υἰοθέτησαν μίαν καθαρῶς προτεσταντικὴν ἐκκλησιολογίαν, ἣτις διὰ τοῦ αὐλακός της ὁδηγεῖ εἰς μίαν προτεσταντικὴν προσέγγισιν τῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκ τῆς ὁποίας ἀναδύεται ὁ σύγχρονος δημοφιλῆς νεωτερισμός.

Ὁ νεωτερισμός, συνίσταται εἰς κατάπτωσιν καὶ προσαρμογὴν τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ ρέοντος κοινωνικοῦ βίου καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν. Βλέπομεν τοῦτο εἰς τὴν νεωτεριστικὴν κίνησιν τῆς «Ζώσης Ἐκκλησίας» ἐν Ρωσίᾳ περὶ τὸ 1920. Εἰς τὴν πρώτην συνέλευσιν τῶν ἰδρυτῶν τῆς «Ζώσης Ἐκκλησίας» κατὰ τὴν 29ην Μαΐου 1922, οἱ σκοποὶ τῆς καθωρίσθησαν ὡς

«ἀναθεώρησις καὶ ἀλλαγὴ ὅλων τῶν ὄψεων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ὡς αὐταὶ καθίστανται ἐπιτακτικαὶ ἐκ τῶν ἀπαιτήσεων τῆς συγχρόνου ζωῆς».

(«Ἡ Νέα Ἐκκλησία», καθηγητοῦ Β. V. Titlinov, Πετροῦπολις-Μόσχα 1923, σελ. II).

Ἡ «Ζῶσα Ἐκκλησία», ἦτο μία ἀπόπειρα διὰ τὴν μεταρρῦθμισιν, προσηρμοσμένη εἰς τὰς ἀπαιτήσεις

τῶν συνθηκῶν ἑνὸς Κομμουνιστικοῦ Κράτους. Ὁ μοντερνισμὸς τοποθετεῖ αὐτὸν τὸν συμβιβασμὸν μὲ τὴν ἀνθρωπίνην μειονεκτικότητα καὶ ἀσθένειαν, ὑπεράνω τῶν ἠθικῶν καὶ μάλιστα τῶν δογματικῶν ἀπαιτήσεων τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἐν τοιαύτῃ ἐκτάσει, ὥστε ὁ κόσμος ἐγκαταλείπει τὰς χριστιανικὰς ἀρχάς, ἢ δὲ ἐκκοσμίκευσις (μοντερνισμὸς) ὑποβιβάζει τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον. Ἐντὸς τῶν Δυτικῶν Ὁμολογιῶν βλέπομεν ὅτι ἐπῆλθε σχεδὸν κατάργησις τῆς Νηστείας, ριζικῆ συντόμευσις καὶ ἐκχυδαϊσμός τῶν θρησκευτικῶν Ἀκολουθιῶν, καὶ τελικῶς πλήρης καὶ ὀλοσχερῆς πνευματικὴ ἐρήμωσις, ἐξικνουμένη μέχρι σημείου ἀπροκαλύπτου ἐκδηλώσεως ἀνοχῆς, ἂν μὴ καὶ ἐνθαρρύνσεως πρὸς ἀνθρωπίνους διαστροφάς, περὶ τῶν ὁποίων ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει, ὅτι «αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν».

Ὁ ἐκσυγχρονισμὸς οὗτος ὑπῆρξεν ἡ βᾶσις τοῦ θλιβεραῆς μνήμης Πανορθόδοξου ἐκείνου Συνεδρίου, ὅπερ συνῆλθεν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ 1923, καὶ προφανῶς ἤσκησε μεγίστην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἐν Ρωσίᾳ ἀνακαινιστικοῦ πειράματος. Συνεπεία τοῦ Συνεδρίου ἐκείνου, Ἐκκλησίαι τινές, ἐνῶ δὲν υἰοθέτησαν ὅλας τὰς μεταρρυθμίσεις, αἵτινες εἰσῆχθησαν τότε, ἀπεδέχθησαν ἐν τούτοις τὸ δυτικὸν ἡμερολόγιον καὶ μάλιστα, εἰς τινὰς περιπτώσεις, τὸ δυτικὸν Πασχάλιον. Τοῦτο ὑπῆρξε τότε τὸ πρῶτον βῆμα εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐκκοσμικεύσεως καὶ τοῦ μοντερνισμοῦ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἐνῶ συγχρόνως ἤλλαξεν ὁ τρόπος ζωῆς Αὐτῆς, ὥστε

νά ἀχθῆ Αὕτη, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἐγγύτατα πρὸς τὰς αἰρετικὰς ὁμολογίας καὶ φατρίας. Ἐκ τῆς ἀπόψεως ταύτης, ἡ τοιαύτη νιοθέτησις τοῦ δυτικοῦ ἡμερολογίου, ἦτο μία κατάφωρος παράβασις τῶν ἱερῶν Κανόνων, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιδιώκεται ὁ χωρισμὸς τῶν πιστῶν ἀπ' ἐκείνων, οἵτινες διδάσκουσιν ἀντιθέτως πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, οὐχὶ δὲ ἡ ἐνθάρρυνσις προσεγγίσεως μετ' αὐτῶν εἰς τὰ τῆς Λειτουργικῆς μας ζωῆς (Τίτου γ' 10· Ι', ΜΕ' καὶ ΞΕ' Αποστολικοὶ Κανόνες· ΛΒ', ΛΓ' καὶ ΛΖ' Κανόνες τῆς ἐν Λαοδικείᾳ).

Τὸ φρικτὸν προῖον τῆς τοιαύτης μεταρρυθμίσεως ὑπῆρξεν ἡ διάσπασις τῆς ἐνότητος τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν εἰς διαφόρους χώρας. Οὕτως, ἐνῶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐορτάζουν τὴν Γέννησιν τοῦ Σωτῆρος ὁμοῦ μετὰ τῶν αἰρετικῶν, ἕτεροι ἐξακολουθοῦν νηστεύοντες. Ἐνίοτε τοιοῦτος διχασμὸς συμπίπτει καὶ εἰς τὴν αὐτὴν, ἑκασταχοῦ, τοπικὴν Ἐκκλησίαν, κάποτε δὲ καὶ τοῦτο τὸ Πάσχα εἰσέτι ἐορτάζεται σύμφωνα μὲ τὸ δυτικὸν πασχάλιον. Ἐπὶ τῷ τέλει, ἐν τούτοις, τῆς συμπλησιάσεως πρὸς τοὺς αἰρετικούς, παραβιάζεται ὁ Κανὼν τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καθ' ὃν οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ δεόν νὰ ἐορτάζωσι καὶ νὰ δοξάζωσι ταυτοχρόνως τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον.

Ἡ τάσις αὕτη τοῦ εἰσάγειν μεταρρυθμίσεις, ἐν ἀδιαφορίᾳ καὶ περιφρονήσει πρὸς τὰς προγενεστέρας γενικὰς ἀποφάσεις καὶ τὴν ἐν τῇ πράξει ζωὴν τῆς καθόλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας,

ἐν καταφώρῳ παραβάσει τοῦ Β' Κανόνος τῆς Ἑκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, μόνον σύγχυσιν δημιουργεῖ. Ὁ ἀγιώτατος Πατριάρχης τῆς Σερβίας Γαβριήλ, ὁ ἀλῆστου μνήμης ἐκεῖνος Ἱεράρχης, εὐγλώττως ἐκφράζει τὰς σκέψεις του ταύτας, κατὰ τὴν ὁμιλίαν του εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Διάσκεψιν τῆς Μόσχας τὸ 1948, ὡς ἑξῆς:

«Κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας, διάφοροι τάσεις ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, αἵτινες προκαλοῦν δεδικαιολογημένην ἀνησυχίαν διὰ τὴν καθαρότητα τῆς ὁμολογίας τῆς, τὴν δογματικὴν καὶ κανονικὴν τῆς ἐνότητα. Ἡ σύγκλησις ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως, ὡς καὶ ἡ Διάσκεψις ἐν Βατοπεδίῳ, αἵτινες εἶχον ὡς πρωταρχικὸν καὶ κύριον σκοπὸν τὴν προετοιμασίαν τῆς Προσυνόδου, παρεβίασαν τὴν ἐνότητα καὶ συνεργασίαν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἀφ' ἐνός ἡ ἀπουσία τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὰς συναντήσεις αὐτὰς καί, ἀφ' ἑτέρου, αἱ βεβιασμένα καὶ μονομερεῖς ἐνέργειαι τινῶν ἐκ τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ αἱ βεβιασμένα ἐνέργειαι τῶν ἀντιπροσωπειῶν των, εἰσήγαγον τὸ χάος καὶ τὴν ἀνωμαλίαν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ μονομερὴς εἰσαγωγή τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου ὑπὸ τινῶν ἐκ τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ἐνῶ τὸ παλαιὸν τοιοῦτον ἀκολουθεῖται εἰσέτι ὑπὸ τῶν πλείστων, ἔσεισε τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ προεκάλεσε σοβαρωτάτας διχοστασίας ἐντὸς τῶν κόλπων τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκείνων, αἵτινες

μετὰ τοςαύτης ἐλαφρότητος εἰσήγαγον τὸ νέον ἡμερολόγιον».

(Πράξεις τῆς Διασκέψεως τῶν Ἀρχηγῶν καὶ Ἀντιπροσωπειῶν τῶν Ἀυτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, Μόσχα 1949, τόμ. II, σελ. 447-448).

Προσφάτως, ὁ καθηγητὴς κ. Θεοδώρου, εἷς ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Διάσκεψιν τοῦ Σαμπεζῦ τὸ 1968, ἔγραψεν ὅτι ἡ ἡμερολογιακὴ μεταρρύθμισις ἐν Ἑλλάδι ὑπῆρξεν βεβιασμένη καὶ ὅτι ἡ Ἐκκλησία πάσχει, εἰσέτι καὶ σήμερον ἀπὸ τό, συνεπεία τῆς ἡμερολογιακῆς μεταρρυθμίσεως, προκληθὲν σχῆμα (Περιοδικὸν τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας, ἀρ. I, 1969, σελ. 51).

Δὲν δύναται νὰ διαφύγῃ τὴν εὐαισθησίαν τῆς συνειδήσεως πλείστων τέκνων τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἡ ἡμερολογιακὴ μεταρρύθμισις προητοίμασε τὸ ἔδαφος καὶ ὑπέσκαψε τὰ θεμέλια, διὰ μίαν ἀναθεώρησιν τῆς συνόλου τάξεως τῆς ζωῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἣτις ὑπῆρξεν εὐλογημένη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως πολλῶν ἑκατονταετηρίδων καὶ ἐσφραγισμένη ὑπὸ τῶν ἀποφάσεων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἦδη εἰς τὸ Πανορθόδοξον ἐκεῖνο Συνέδριον τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὸ 1923, τὸ θέμα τοῦ δευτέρου γάμου τῶν κληρικῶν ἀνέκυψε μεθ' ἑτέρων πολλῶν θεμάτων. Προσφάτως δέ, ὁ Ἑλληὴν Ἀρχιεπίσκοπος Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς Ἰάκωβος προέβη εἰς δήλωσιν ἐπιδοκιμάζουσα τὸν γάμον τῶν ἐπισκόπων («Ἑλληνικὰ Χρονικά», 23 Δεκεμβρίου 1971).

Ἡ ἰσχὺς τῆς Ὁρθοδοξίας ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι Αὕτη

ἀνέκαθεν διατηρεῖ τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παραδόσεως. Παρὰ ταῦτα, ὑπάρχουσιν ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐπιχειροῦν νὰ συμπεριλάβουν εἰς τὰ θέματα τῆς μεγάλης Συνόδου οὐχὶ ἀπλῶς μίαν ἀνταλλαγὴν γνωμῶν διὰ τὴν καλλιτέραν μεθοδολογίαν πρὸς διασφάλισιν τηρήσεως τῶν ἀρχῶν αὐτῶν, ἀλλὰ τοῦναντίον, τρόπους διὰ μίαν ριζικὴν ἀναθεώρησιν τῆς ὅλης Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἀρχῆς γενομένης διὰ τῆς καταργήσεως τῶν νηστειῶν, δευτέρου γάμου τῶν κληρικῶν κ.λπ., εἰς τρόπον ὥστε ἡ ζωὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας νὰ ἐξομοιωθῆ μὲ τὴν τοιαύτην τῶν αἰρετικῶν κοινοτήτων.

Εἰς τὴν πρώτην ἡμῶν Ἐπιστολὴν Πόνου κατεδείξαμεν λεπτομερῶς, μέχρι ποίου σημείου αἱ ἀρχαὶ τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν» ἀντιτίθενται εἰς τὰ δόγματα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ διεμαρτυρήθημεν κατὰ τῆς ἀποφάσεως, ἣν ἔλαβεν ἡ Πανορθόδοξος Διάσκεψις τῆς Γενεύης, διακηρύσσουσα τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὡς ὀργανικὸν μέλος τοῦ τοιούτου Συμβουλίου.

Ὑπεμνήσαμεν τότε πρὸς ἅπαντας, ὅτι:

«τὸ δηλητήριον τῆς αἵρέσεως δὲν εἶναι καὶ τόσον ἐπικίνδυνον, ὅταν εἰσάγηται βαθμιαίως ἐντὸς τοῦ ὀργανισμοῦ εἰς δόσεις, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἰσχυροτέρας, ὑπ' ἐκείνων, οἵτινες ἀκριβῶς λόγῳ τῆς θέσεώς των, θὰ ὄφειλον νὰ εἶναι οὐχὶ δηλητηριασταί, ἀλλ' ἰατροὶ πνευματικοί».

Ἄλλοίμονον! Ἐπ' ἐσχάτων βλέπομεν τὰ συμπτώματα μιᾶς τοιαύτης ἀναπτύξεως καὶ διαδόσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, καὶ δὴ τῇ συμμετοχῇ τῶν

Ὁρθοδόξων, ὥστε, ἐν ἀληθείᾳ ὁ Οἰκουμενισμὸς ἀπέβη φοβερὰ ἀπειλή, ὀδηγοῦσα εἰς τὴν ὀλοσχερῇ ἐξαφάνισιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, διαλύουσα ταύτην εἰς τὸν ὠκεανὸν τῶν αἰρετικῶν κοινοτήτων. Τὸ πρόβλημα τῆς ἐνότητος δὲν συζητεῖται σήμερον ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐτοποθετεῖτο συνήθως ὑπὸ τῶν Ἁγίων Πατέρων. Δι' ἐκείνους, ἡ ἐνότης μετὰ τῶν αἰρετικῶν ἀπῆτει τὴν ὑπὸ τῶν δευτέρων ὀλοκληρωτικὴν ἀποδοχὴν τῆς Ὁρθοδόξου διδασκαλίας καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὑπὸ τὸ πρῖσμα ἐν τούτοις τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως εἶναι αὐτονόητον, ὅτι ἀμφότεραι αἱ πλευραὶ τυγχάνουν ἰσοδυνάμως ἐν δικαίῳ καὶ ἐν ἀδίκῳ, καὶ τοῦτο ἐφαρμόζεται ἐξ ἴσου εἰς τε τοὺς Καθολικοὺς καὶ τοὺς Διαμαρτυρομένους. Ὁ Πατριάρχης Ἀθιναγόρας σαφῶς ἐξέφρασε τοῦτο εἰς χαιρετιστήριον ὀμιλίαν τοῦ πρὸς τὸν Καρδινάλιον Βίλλεμπραντς ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν 30ὴν Νοεμβρίου 1969. Ὁ Πατριάρχης ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν, ἵνα αἱ δραστηριότητες τοῦ Καρδινάλιου «σημάνουν μίαν νέαν ἐποχὴν προόδου, οὐ μόνον ἐν σχέσει πρὸς τὰς δύο ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐπίσης μεθ' ὅλων τῶν Χριστιανῶν». Ὁ Πατριάρχης ἔδωκε τὸν ὀρισμὸν τῆς νέας προσεγγίσεως τοῦ προβλήματος τῆς ἐνότητος λέγων:

«Οὐδ' ἕτερος ἡμῶν καλεῖ πλέον τὸν ἄλλον εἰς ἑαυτὸν, ἀλλ' ὡς ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἀνδρέας ἄγομεν ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους πρὸς τὸν Ἰησοῦν, τὸν μόνον, τὸν κοινὸν Κύριον, τὸν ἐνοποιόν».

(«Τόμος Αγάπης» Ρώμη-Κωνσταντινούπολις, Ἐγγραφον ὑπ' ἀριθ. 274/30.11.1969, σελ. 588-589).

Ἡ πρόσφατος ἀνταλλαγή Ἐπιστολῶν μεταξὺ Παύλου τοῦ *Σ'*, Πάπα τῆς Ρώμης, καὶ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, καλλιεργεῖ καὶ ἀναπτύσσει ἔτι εὐρύτερον τὴν ἀντορθόδοξον ταύτην ἀντίληψιν, προκαλοῦσα ἐν ἡμῖν μεγάλην ταραχὴν. Ἐνθαρρυνόμενος ὑπὸ διαφόρων δηλώσεων τοῦ προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Πάπας ἔγραψε πρὸς αὐτὸν τὴν 8ην Φεβρουαρίου 1971:

«Τῷ πιστῷ λαῷ, τῷ συγκεντρωθέντι ἐν τῇ Βασιλικῇ τοῦ Ἁγίου Πέτρου κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς ἐνότητος, ὑπεμνήσαμεν τὴν μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ τῶν σεβασμίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ὑφισταμένην ἤδη σχεδὸν πλήρη κοινωσίαν, μ' ὅλον ὅτι μὴ οὖσαν ταύτην εἰσέτι τελείαν, προερχομένην ἐν τούτοις ἐκ τῆς κοινῆς ἡμῶν μετοχῆς ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ».

(«Τόμος Αγάπης», Ἐγγραφον ὑπ' ἀριθ. 283/8.2.1971, σελ. 614-615).

Μία νέα διδασκαλία διὰ τὸν Ρωμαιοκαθολικισμόν, ἀλλ' ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἀποδεκτὴ διὰ τὸν Προτεσταντισμόν, περιέχεται εἰς τὰς λέξεις ταύτας. Συμφώνως πρὸς αὐτήν, αἱ ὑφιστάμεναι διαιρέσεις μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι ἐπὶ τοῦ παρόντος χιμαιρικαί. Αὗται δὲν φθάνουν μέχρι τῶν οὐρανῶν. Οὕτως οἱ λόγοι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, οἱ ἀφορῶντες εἰς τὴν τιμωρίαν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι δὲν ὑπακούουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν (Ματθ. ιη' 18) ἐτέθησαν

εις ἄγνοϊαν καὶ θεωροῦνται ὡς ἄνευ ἰσχύος. Τοιαύτη τις διδασκαλία εἶναι νεοφανῆς οὐχὶ μόνον δι' ἡμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους, ἀλλ' ὡσαύτως καὶ διὰ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς, τῶν ὁποίων ἡ σκέψις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, τόσον διάφορος πρὸς τὴν ἐν τῷ παρόντι, ἐξεφράσθη κατὰ τὸ 1928 ὑπὸ τοῦ Πάπα Πίου τοῦ Θ' εἰς τὴν Ἐγκύκλιόν του «*Mortalium Animos*».

Ἄν καὶ οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἀνῆκουν εἰς τοὺς ἀποκαλουμένους «ἔξω» (Α' Κορ. ε' 13), καὶ δὲν εἴμεθα ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὰς ἐναλλαγὰς τῶν τάσεων εἰς τὰς ιδέας των, ἢ συμπλησιασὶς των ἐγγύτατα τῆς προτεσταντικῆς ἐκκλησιολογίας ἐνδιαφέρει ἡμᾶς κατὰ τοσοῦτον, καθ' ὅσον αὕτη συμπίπτει μὲ τὴν ὁμόφωνον ἀποδοχὴν παρομοίας στάσεως ἐκ μέρους τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Οἱ οἰκουμενισταὶ Ὀρθοδόξου ὑποδομῆς καὶ οἱ οἰκουμενισταὶ Προτεσταντικῆς-Ρωμαιοκαθολικῆς ὑποδομῆς, συμπίπτουν εἰς μίαν ὁμόθυμον γνώμην ἐν τῇ αὐτῇ αἰρέσει.

Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἀπήντησεν εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀναφερομένην ἐπιστολὴν τοῦ Πάπα, τὴν 21ην Μαρτίου 1971, κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα. Παραθέτοντες τὰς λέξεις του, ὑπογραμμίζομεν τὰς πλέον σημαντικὰς φράσεις. Ἐνῶ ὁ Πάπας, ὅστις ἀδιαφορεῖ διὰ τὴν δογματικὴν ἁρμονίαν, καλεῖ τὸν Πατριάρχην «ὅπως πράξωμεν πᾶν τὸ δυνατόν, ὅπως ἐπισπεύσωμεν τὴν ἡμέραν τὴν τόσον ἐπιθυμητὴν, καθ' ἣν ἐν τῇ τελειώσει κοινῆς συλλειτουργίας, θὰ ἀξιοθῶμεν ὅπως κοινωνήσωμεν ὁμοῦ τοῦ αὐτοῦ Ποτηρίου τοῦ Κυρίου» (αὐτόθι), ὁ Πατριάρχης, ἀπαντῶν ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν

Πάπαν ὡς πρὸς «πρεσβύτερον ἀδελφόν», λέγει, ὅτι
«... ὑπέικοντες τῷ ἁγίῳ θελήματι τοῦ Κυρίου
βουλομένου μίαν εἶναι τὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ,
ὄρατὴν τῷ κόσμῳ παντί, ἵνα ὁ σύμπας κόσμος ἐν
Αὐτῇ περιχωρηθῇ, ἀκλινῶς καὶ συνεπῶς παρα-
διδόμεθα τῇ χειραγωγίᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πρὸς
σταθερὰν συνέχισιν καὶ τελείωσιν τοῦ μεθ' Ὑμῶν,
κοινῷ Ἁγίῳ πόθῳ, ἀρξαμένον καὶ ἀυξήσαντος ἱε-
ροῦ ἔργου, τοῦ ὄρατὴν ποιῆσαι καὶ ἐμφανίσει τῷ
κόσμῳ τὴν μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστο-
λικὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ».

(«Τόμος Ἀγάπης», Ἐγγραφοὺν ὑπ' ἀριθ. 284/21.3.1971, σελ.
618-619).

Περαιτέρω ὁ Πατριάρχης γράφει:

«Ὦντως, εἰ καὶ ἡ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ ἀπὸ δυσμῶν
Ἐκκλησίαι, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἐξενώθησαν
πρὸς ἀλλήλας, οὐκ ἐξενώθησαν ὑπάρξει τῆς κοι-
νωνίας ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ καὶ
τῆς θεανδρικῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ».

(αὐτόθι, σελ. 620-621).

Ὁ Πατριάρχης μετὰ πικρίας ἀναφέρει:

«Ἐξενώθημεν τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης
καὶ ἤρθη ἀφ' ἡμῶν τὸ μακάριον ἀγαθὸν τῆς ἐν
ὁμονοίᾳ ὁμολογίας τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ».
(αὐτόθι).

Λέγει δέ, ὅτι

«καὶ ἤρθη ἀφ' ἡμῶν ἡ εὐλογία τῆς συναναβάσε-
ως εἰς τὸ ἐν θυσιαστήριον» «καὶ τῆς τελείας καὶ
ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κοινωνίας ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ

εὐχαριστιακοῦ τιμίου Σώματος καὶ τιμίου Αἵματος, εἰ καὶ οὐκ ἐπαυσάμεθα πρεσβεύειν ἐτέρωθεν ἔγκυρον ἔχειν εἰς ἀλλήλους τὴν ἀποστολικὴν ἱερωσύνην, ἔγκυρον καὶ τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας». (αὐτόθι)

Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἐπικαίρως ὁ Πατριάρχης σημειοῖ:

«Καλούμεθα, ἵνα πορευθῶμεν πρὸς τὴν τελείαν ἔνωση ἐν τῇ συλλειτουργίᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ τοῦ τιμίου Αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τοῦ κοινῶς Ἁγίου Ποτηρίου». (αὐτόθι)

Ἀρνοῦνται τὴν Ἐκκλησίαν

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ πλειῶσται ἀντορθόδοξοι ἰδέαι ἐκφράζονται, αἱ ὁποῖαι ἐὰν ληφθῶσιν ἐν τῇ λογικῇ ἐσχατολογίᾳ των, ὀδηγοῦν ἡμᾶς εἰς τὰ πλέον τρομερὰ καὶ ἀπαίσια συμπεράσματα.

Προκύπτει ἐκ τῶν ἀναφερομένων λόγων, ὅτι οἱ Οἰκουμενισταί, ἡγουμένου τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, δὲν πιστεύουσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς τεθεμελιωμένην ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος. Ἀντιθέτως πρὸς τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου (Ματθ. ις' 18), ἡ Ἐκκλησία αὕτη δὲν ὑφίσταται πλέον δι' αὐτοὺς καί, Πάπας καὶ Πατριάρχης ὁμοῦ, «θέλουσι ποιῆσει ταύτην ὄρατὴν καὶ κατάδηλον», τοῦτ' ἔστιν ἐπιζητοῦσι μίαν νέαν Ἐκκλησίαν, ἣτις θέλει περιλάβει ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Δὲν εἶναι τρομερὸν νὰ ἀκούη τις τοὺς λόγους «ποιήσωμεν ὄρατὴν καὶ κατάδηλον» ἐκ στόματος

ένος Ὁρθοδόξου Πατριάρχου; Δὲν ἀποτελεῖ τὸ τοιοῦτον ἄρνησιν τῆς ὑπαρχούσης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ; Εἶναι ἄρα δυνατὸν νὰ καταστήσωμεν μίαν νέαν Ἐκκλησίαν ὁρατὴν, χωρὶς πρότερον νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν πραγματικὴν Ἐκκλησίαν, ἣν Αὐτὸς Οὗτος ὁ Κύριος ἐδημιούργησεν; Ἀλλὰ δι' ἐκείνους, οἵτινες ἀληθῶς πιστεύουσιν εἰς Αὐτήν, οὐδεμία ἀνάγκη παρίσταται νὰ καταστήσουν ὁρατὴν καὶ ἔκδηλον οἰανδήποτε νέαν Ἐκκλησίαν. Οὕτω πλέον, ἡ «παλαιὰ» Ἐκκλησία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐκφράζεται ὑπὸ τοῦ Πάπα τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Πατριάρχου, δηλαδή, ἐν διαστρόφῳ μορφῇ, δημιουργεῖ τὴν παραίσθησιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀναγινώσκοντος, ὅτι ἡ ὑπ' αὐτῶν διοικουμένη Ἐκκλησία εἶναι, κατὰ τινὰ τρόπον, συνηρητημένη μὲ τὴν νέαν Ἐκκλησίαν, ἣν οὗτοι διακαῶς ἐπιθυμοῦσι νὰ δημιουργήσωσι, καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἐπιδιώκουν νὰ παρουσιάσωσι τὸν χωρισμὸν μεταξὺ Ὁρθοδοξίας καὶ Ῥωμαιοκαθολικισμοῦ ὡς οὐδέποτε ὑπάρξαντα.

Εἰς τὴν κοινὴν προσευχὴν των ἐν τῇ Βασιλικῇ τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας καὶ ὁ Πάπας Παῦλος ὁ Σ' ἐδήλωσαν, ὅτι εὐρίσκουν ἑαυτοὺς ἤδη ἠνωμένους

«ἐν τῇ διακηρύξει τοῦ ἐνὸς Εὐαγγελίου καὶ τοῦ ἐνὸς βαπτίσματος, ἐν τοῖς αὐτοῖς μυστηρίοις καὶ χαρίσμασι»!

(«Τόμος Ἀγάπης», Appendice 4, § 5, 26.10.1967, σελ. 660-661).

Ἀλλὰ, καίπερ ὁ Πάπας καὶ ὁ Πατριάρχης διεκήρυσαν ὡς ἄκυρα καὶ μὴ ὑφιστάμενα τὰ Ἀναθέματα,

ἄπερ διήρκεσαν ἐπὶ ἑννέα ὅλους αἰῶνας, μήπως, ὡς εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσιν, ἐξέλιπον οἱ λόγοι, οἱ δικαιολογοῦντες τὰ Ἀναθέματα ταῦτα; Μήπως σημαίνει ὅτι αἱ πλάναι τῶν Λατίνων, ἅς ὤφειλον ν' ἀπορρίψουν ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν ὑπάρχουν τάχα πλέον;

Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, μεθ' ἧς ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἠθέλην ἐγκαθιδρῦσει Λειτουργικὴν Κοινωνίαν καὶ μετὰ τῆς ὁποίας, μέσῳ τῶν πράξεων τοῦ Μητροπολίτου Νικοδήμου τοῦ Λένιγκραντ καὶ ἄλλων, τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας εἰσῆλθεν ἤδη εἰς κοινωνίαν, δὲν εἶναι μήπως ἡ ἴδια Ἐκκλησία μετὰ τῆς ὁποίας ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἡγουμένου τοῦ Ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ τῆς Ἐφέσου, ἠρνήθη νὰ ἔλθῃ εἰς ἔνωσιν; Ἡ Ἐκκλησία αὕτη εἶναι ἤδη πολὺ πλέον μεμακρυσμένη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας σήμερον, ἅτε εἰσαγαγοῦσα νέας δογματικὰς διδασκαλίας καὶ ἀποδεχθεῖσα ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀρχὰς τῆς μεταρρυθμίσεως, τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ τοῦ μοντερνισμοῦ.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰς μέγα ἀριθμὸν ἀποφάσεών της θεωρεῖ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς ὡς αἰρετικούς. Καίτοι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν κατὰ τρόπον οὐδόλως διαφέροντα ἀπὸ ἐκεῖνον τῆς εἰσδοχῆς τῶν Ἀρειανῶν, δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι, ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας καὶ μέχρι σήμερον ἔτι, αἱ ἑλληνικαὶ Ἐκκλησίαι ἐδέχθησαν τούτους διὰ τοῦ Βαπτίσματος. Ἐὰν κατὰ τοὺς ἐπακολουθήσαντας τὸ 1054 αἰῶνας, οἱ Λατίνοι ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ

Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν διὰ δύο διαφορετικῶν τρόπων ἱεροτελεστίας, τοῦτ' ἔστιν διὰ τοῦ Βαπτίσματος ἢ διὰ τοῦ Χρίσματος, τοῦτο ἐγένετο διότι, ἂν καὶ οἱ πάντες ἐθεώρουν τούτους ὡς *αἵρετικούς*, δὲν ὑφίστατο ἐν τούτοις γενικός τις Κανὼν, ἰσχύων διὰ τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν, σχετικῶς πρὸς τὰ μέσα καὶ τοὺς τρόπους τῆς εἰσδοχῆς των.

Ἐπὶ παραδείγματι, ὅτε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΒ' αἰῶνος ὁ Σέρβος πρίγκηψ καὶ πατὴρ Στέφανος Νεμάνια, ὑπεχρεώθη νὰ βαπτίσῃ τὸν υἱὸν του ὑπὸ τῶν Λατίνων, ἔπραξε μὲν τοῦτο, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του βραδύτερον εἰς τὴν Ράσκαν, ἐβάπτισε τὸν ἐν λόγῳ υἱὸν του Ὁρθόδοξον («Βραχεῖα Ἐπιτομὴ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Βουλγαρίας, Σερβίας καὶ Ρουμανίας», ὑπὸ Ε. Ε. Γκολουμπίνσκυ, Μόσχα 1871, σελ. 551).

Εἰς μίαν ἄλλην μνημειώδη ἐργασίαν του: «*Ἡ Ἱστορία τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας*» (Τόμ. Ι/ΙΙ Μόσχα 1904, σελ. 806-807), ὁ καθηγητὴς Γκολουμπίνσκυ περιγράφων τὴν στάσιν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἀναφορικῶς πρὸς τοὺς Λατίνους, παραθέτει πληθὺν γεγονότων, καταδεικνυόντων ὅτι, ἐν τῇ ἐφαρμογῇ διαφόρων τρόπων διὰ τὴν εἰσδοχὴν τῶν Λατίνων εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἴτε διὰ τοῦ Βαπτίσματος, εἴτε διὰ τοῦ Χρίσματος, ἀμφότεραι, Ἑλληνικὴ καὶ Ρωσικὴ Ἐκκλησία, ἐπίστευον ὡς δεδομένον, ὅτι οἱ Λατῖνοι ἦσαν *αἵρετικοί*.

Συνεπῶς, ἡ δήλωσις ὅτι, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν αἰῶνων τούτων, «δὲν ἐπαύσαμεν ἀναγνωρίζοντες ἀμοιβαίως τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ κῦρος τῆς Ἀποστολικῆς Ἱερωσύνης καὶ τὸ κῦρος τῆς Θείας Εὐχαριστίας»,

δὲν συνάδει πρὸς τὰ ἱστορικὰ γεγονότα. Ἡ διαίρεσις μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῆς Ρώμης καὶ ὑφίστατο καὶ ὑπάρχει ἔτι καὶ σήμερον· ἀλλὰ, τὸ σημαντικώτερον, αὕτη [ἢ διαίρεσις] δὲν εἶναι φαντασιολογία, ἀλλὰ πραγματική. Ἡ διαίρεσις φαίνεται φαντασιολογία εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δὲν προσδίδουν τὴν δέουσαν βαρύτητα εἰς τοὺς λόγους τοῦ Σωτῆρος πρὸς τοὺς Ἁγίους Αὐτοῦ Ἀποστόλους, καὶ μέσῳ αὐτῶν πρὸς τοὺς διαδόχους αὐτῶν:

«Ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ» (Ματθ. ιη' 18).

Ὁ Σωτῆρ λέγει: «ἀμὴν λέγω ὑμῖν», καὶ ὁ Πατριάρχης, ἀντιλέγων πρὸς Αὐτόν, διακηρύττει, ὅτι αἱ λέξεις τοῦ Κυρίου εἶναι ἀναληθεῖς! Τουντεῦθεν δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τῶν λόγων τοῦ Πατριάρχου, τὸ συμπέρασμα ὅτι, ἂν καὶ οἱ Λατῖνοι ἐθεωροῦντο αἰρετικοὶ ὑπὸ τῆς ὅλης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἂν καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ λαμβάνωσι τὴν Θεῖαν Κοινωνίαν, καίπερ ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας διὰ τοῦ Βαπτίσματος — καὶ γνωρίζομεν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀπόφασις τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἀνατρέπουσα τὴν ἐδραϊαν αὐτὴν στάσιν— ἐν τούτοις, ἐξηκολούθουν νὰ εἶναι μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ (corpus Christi) καὶ δὲν ἦσαν κεχωρισμένοι τῶν Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν τῇ τοιαύτῃ δηλώσει, οὐδεμία ὑφίσταται λογική. Μαρτυρεῖται διὰ ταύτης ἔλλειψις ἐπαφῆς μὲ τὴν ἀληθῆ ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας. Παρέχεται εἰς ἡμᾶς ἐν παραδείγμα ἐφαρμογῆς ἐν τῇ πράξει τῆς Προ-

τεσταντικῆς διδασκαλίας, καθ' ἣν ἀφορισμὸς ἐκ τῆς Ἐκκλησίας συνεπεῖα δογματικῆς πλάνης, δὲν φράσσει τὴν ὁδὸν πρὸς τὸν ἅπαξ ἀποσχισθέντα νὰ ἀποτελῆ μέλος τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλαις λέξεσιν τοῦτο σημαίνει, ὅτι «*συμμετοχὴ εἰς τὸ Μυστήριον τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ*» δὲν ἤρτηται ἀναγκαίως ἐκ τῆς ἐντάξεως εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν!...

Ἐν τῇ προσπαθείᾳ των νὰ ἀνεύρωσι δικαιολογίας διὰ τὴν Οἰκουμενιστικὴν των θεωρίαν, προσπαθοῦν νὰ πείσουν ἡμᾶς, ὅτι ἔνταξις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἄνευ πλήρους δογματικῆς συμφωνίας πρὸς ταύτην, ἦτο ἐπιτρεπτὴ κατὰ τὸ παρελθόν. Εἰς τὴν ἐπίσημον δήλωσίν του ἐν Φαναρίῳ γενομένην, ὅτε ἐδημοσιεύθη ἡ Ἐπιστολὴ τοῦ Πατριάρχου πρὸς τὸν Πάπαν, ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἐπεχείρησε νὰ πείσῃ ἡμᾶς ὅτι παρ' ὅλα τὰ ἄνωθι ἐκτεθέντα γεγονότα, ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία δὲν διέκοψε τὴν ἐπαφὴν καὶ ἐπικοινωνίαν της μετὰ τῆς Ρώμης, ἔτι καὶ ὅταν ἡ δογματικὴ διάστασις ἦτο ἔκδηλος καὶ ὀφθαλμοφανής.

Δύναταί τις νὰ ἀνεύρῃ μεμονωμένας τινὰς περιπτώσεις ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς Λατίνους μετὰ τὸ 1054. Ἱεράρχαι τινὲς τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, πιθανὸν νὰ μὴ ἔσπευσαν νὰ ἀποδεχθῶσιν ὡς αἴρεσιν ἐσφαλμένας διδασκαλίας, αἵτινες ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης. Ἀλλὰ μία μακροχρόνιος ἀσθένεια, εἶναι καὶ παραμένει ἀσθένεια, ὃ δὲ θάνατος τὸν ὅποῖον προκαλεῖ εἶναι καὶ παραμένει θάνατος, ἀσχέτως τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἐπέρχεται οὗτος. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Ρώμης ἡ διαδικασία αὕτη ἦτο προφανὴς κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἁγίου

Φωτίου, πλὴν μόνον βραδύτερον, τὸ 1054, ἐπῆλθεν ὁ ὀριστικὸς χωρισμὸς.

Ἡ ἀνταλλαγὴ ἐπιστολῶν, μεταξὺ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Πάπα τῆς Ρώμης, μᾶς ὑπεχρέωσεν νὰ ἐπεκταθῶμεν ὀλίγον ἐπὶ τῶν σχέσεων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τῶν Λατίνων. Ἀλλ' ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας προχωρεῖ ἔτι περαιτέρω, ἐξομοιώνων τὸν Παπισμὸν μετὰ τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὁμιλοῦμεν ἐνταῦθα περὶ τῆς δηλώσεώς του πρὸς τὸν Προτεστάντην Πάστορα τῆς Μεταρρυθμιστικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλβετίας Ρότζε Σούλτζ. Ἐδήλωσεν: «Ἐπιθυμῶ νὰ σαῶ κάμω μίαν ὁμολογίαν», τῷ εἶπε· «εἴσθε *Ιερεῦς*, θὰ ἠδυνάμην νὰ λάβω ἐκ τῶν χειρῶν σας τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ». Καὶ τὴν ἐπομένην προσέθεσε πρὸς τὸν ἴδιον Πάστορα, λέγων: «Θὰ δυνάμην νὰ ἐξομολογηθῶ εἰς ὑμᾶς» (Ἐφημ. *Le Monde*, 21 Μαΐου 1970).

Οἱ ὀρθοδόξοι ὑποδομῆς Οἰκουμενισταί, εἶναι πρόθυμοι ἀκόμη καὶ δι' ὑπονόμευσιν τῆς αὐθεντίας τῶν Ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐπὶ τῷ τέλει νὰ πραγματοποιήσωσι τὴν ἀπὸ κοινοῦ Κοινωνίαν μετὰ τῶν αἰρετικῶν. Τοῦτο συνέβη διαρκούντος τοῦ Διαλόγου μὲ τοὺς Μονοφυσίτας. Κατὰ τὴν συνάντησιν μετ' αὐτῶν εἰς τὴν Γενεύην, μία καθαρῶς Ὁρθόδοξος θέσις ὑπεστηρίχθη πράγματι μόνον ὑφ' ἑνὸς ἢ δύο ἐκ τῶν Συνέδρων, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι ἐξεδήλωσαν τὴν τυπικὴν Οἰκουμενιστικὴν ροπὴν καὶ τάσιν νὰ πραγματοποιήσωσι τὴν Μυστηριακὴν κοινωνίαν ἀντὶ πάσης θυσίας, ἔτι καὶ ἄνευ ἐπιτεύξεως μιᾶς πλήρους δογματικῆς συμφωνίας μεταξὺ Ὁρθοδόξων

καὶ Μονοφυσιτῶν.

Ὁ αἰδεσιμώτατος ἱερεὺς Ἰωάννης Ρωμανίδης, ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἦτο πλήρως δεδικαιολογημένος, δηλῶν τὰ κάτωθι ὅσον ἀφορᾶ τὰ Ὁρθόδοξα μέλη τῆς Διασκέψεως.

«Υπήρξαμεν ὅλοι ὁ στόχος μιᾶς Οἰκουμενιστικῆς τακτικῆς, σκοπούσης τὴν πραγματοποίησιν Μυστηριακῆς Κοινωνίας ἢ ἐπικοινωνίας ἢ Ἐνώσεως ἀκόμη, ἄνευ τινὸς συμφωνίας ὡς πρὸς τὰς διακελεύσεις τῆς Πέμπτης, Ἑκτης καὶ Ἐβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι τοιαύτης».

(Πρακτικὰ τῆς Διασκέψεως ἐν Γενεύῃ, ἐν: «The Greek Orthodox Theological Review», Τόμ. XVI, σελ. 30).

Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης τακτικῆς, μία ἐκ τῶν ἀποφάσεων τῆς Διασκέψεως εἶναι, τό γε νῦν ἔχον, ἢ συμφωνία πρὸς διεύρυνσιν τῆς δυνατότητος διατυπώσεως σχεδίου συμφωνίας, ὅπερ δὲν θὰ ἦτο μία Δογματικὴ Δήλωσις ἐπιπέδου Ὁμολογίας Πίστεως, ἀλλὰ θὰ ἐχρησίμευε μᾶλλον ὡς μία βᾶσις, ἐφ' ἧς Ὁρθόδοξοι καὶ Μονοφυσῖται θὰ ἐβάδιζον πρὸς τὴν Ἐνωσιν καὶ τὴν κοινὴν Θεῖαν Εὐχαριστίαν (αὐτόθι, σελ. 6).

Παρὰ τὰς κατηγορηματικὰς δηλώσεις ἐκ μέρους τῶν Μονοφυσιτῶν ὅτι, ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἠδύναντο νὰ δεχθοῦν τὴν ἐν Χαλκηδόνι καὶ τὰς λοιπὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους, ἢ Ὁρθόδοξος Ἀντιπροσωπεῖα ὑπέγραψεν ἀπόφασιν ἀναγνωρίζουσα, ὅτι δὲν ἦτο ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἄρσιν τοῦ Ἀναθέματος ὅπως οἱ Ὁρθόδοξοι ἀποδεχθῶσι τὸν Διόσκορον καὶ τὸν Σεβῆρον ὡς Ἁγίους, ἢ οἱ Μονοφυσῖται ν'

ἀναγνώρισωσι τὸν Πάπαν Λέοντα ὡς Ἅγιον! Ἡ ἀποκατάστασις, ἐν τούτοις, τῆς Μυστηριακῆς Κοινωνίας θὰ συνεπέφερε τὴν ἀποδοχὴν, ὅτι τὸ Ἀνάθεμα θὰ ἔπαυεν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν νὰ ὑφίσταται ἐν τοῖς πράγμασιν.

Καὶ ἐν ἄλλῃ Διασκέψει εἰς Ἀντὶς Ἀμπέμπα, αἱ ἀντορθόδοξοι δηλώσει ἀντιπροσώπων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπεβεβαιώθησαν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου τοῦ Λένινγκραντ Νικοδήμου καὶ τοῦ αἰδεσιμωτάτου Βιταλίου Μποροβοῖ, καταληξάντων εἰς ἀπόφασιν, ὅτι τὸ ἀμοιβαῖον Ἀνάθεμα ἀπλῶς ἀπερρίφθη!

«Θὰ ὑπάρξῃ τυπικὴ διακήρυξις ἢ τελετὴ, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ Ἀνάθεμα ἤρθη; Πολλοὶ ἐξ ἡμῶν ἠσθάνθησαν ὅτι εἶναι ἀπείρως ἀπλούστερον νὰ ἀπορρίψωμεν τὰ τοιαῦτα ἀναθέματα, κατὰ τρόπον ἀθόρυβον καὶ ἡσυχον, ὡς ἔναι Ἐκκλησῖαι ἤρχισαν νὰ πράττουν». (αὐτόθι, σελ. 211)

Ἐνταῦθα πάλιν βλέπομεν ἐν τῇ πράξει τὴν Προτεσταντικὴν ἀντίληψιν περὶ Ἐκκλησιολογίας, καθ' ἣν ἡ ἀπόσχισις τινὸς διὰ δογματικὴν πλάνην δὲν ἐμποδίζει τοὺς αἰρετικούς νὰ ἀνήκωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ αἰδεσιμώτατος Βιτάλιος Μποροβοῖ σαφῶς ἐξέφρασε τὴν στάσιν ταύτην εἰς τὸ δημοσίευσμά του ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ἡ ἀναγνώρισις τῶν Ἁγίων καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ Ἀναθέματος», ὅπερ παρουσίασεν εἰς τὴν Διάσκεψιν τῆς Ἀντὶς-Ἀμπέμπα, ἀναφανδὸν βεβαιῶν, ὅτι οἱ τε Μονοφυσῖται καὶ οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ εἶναι πλήρη καὶ ἀκέραια μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ! Ὑποστηρίζει ὅτι, Ὀρθόδοξοι,

Ρωμαιοκαθολικοί και Μονοφυσίται

«ἔχουν ἐν Εὐαγγέλιον, μίαν Ἀποστολικήν Παράδοσιν καὶ ἡγιασμένην προέλευσιν, τὰ αὐτὰ Μυστήρια, καί, ἐν τῇ οὐσίᾳ, μίαν εὐσέβειαν καὶ μίαν ὁδὸν Σωτηρίας».

Μὲ τοιαύτας ἀντιλήψεις εἶναι ἄραγε ἐκπληκτικόν, ὅτι συμφωνία σκοπιμότητος καὶ μόνον κυριαρχοῦν εἰς τὰς σχέσεις μεταξύ τῶν Ὁρθοδόξων σκαπανέων καὶ προαγωγῶν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, Προτεσταντῶν καὶ Ἀντιχαλκηδονίων; Ὑπερθεματίζων τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, ὁ Μητροπολίτης Νικόδημος, ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, μετέδωκε τὴν Θεῖαν Κοινωνίαν εἰς Ρωμαιοκαθολικοὺς κληρικοὺς εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Πέτρου τῇ 14ῃ Δεκεμβρίου 1970. Ἐλειτούργησεν ἐκεῖ ἐπὶ παραβάσει τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων, ἐνῶ χορὸς σπουδαστῶν τοῦ Παπικοῦ Κολλεγίου ἔψαλλον καὶ Λατῖνοι Κληρικοὶ ἐλάμβανον τὴν Θεῖαν Κοινωνίαν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ («Διακονία», ἀριθ. I, 1971).

Οἱ ἀπώτεροι σκοποὶ τοῦ Οἰκουμενισμοῦ

Ἐπὶ πλέον, ὀπισθεν τῆς οὕτω καλουμένης Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ἄλλοι εὐρύτεροι σκοποὶ εἶναι λίαν εὐδιάκριτοι διὰ τὴν τελικῶς πλήρη ἐξαφάνισιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Καὶ τὸ «Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν», ἀλλὰ καὶ οἱ Διάλογοι μεταξύ διαφόρων Χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν καὶ δὴ μετ' ἄλλων Θρησκευτῶν (ὅπως π.χ. Ἰσλαμισμού καὶ Ἰουδαϊσμοῦ), εἶναι δεσμοὶ καὶ κρῖκοι εἰς μίαν ἄλυ-

σον, ἥτις, κατὰ τὴν νοοτροπίαν καὶ τὴν σκέψιν τῶν Οἰκουμενιστῶν, πρέπει νὰ ἀυξηθῆ ἵνα περιλάβῃ τὴν ἀνθρωπότητα σύμπασαν. Ἡ τάσις αὕτη εἶναι ἤδη κατάδηλος εἰς τὴν Συνέλευσιν τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν» ἐν Οὐψάλῃ τὸ 1968.

Κατὰ τοὺς Οἰκουμενιστάς, πάντα ταῦτα θὰ ἠδύναντο νὰ πραγματοποιηθῶσι διὰ μιᾶς εἰδικῆς Συνόδου, ἥτις εἰς τὰ ὄμματά των θὰ ἦτο ἀληθῶς «Οἰκουμενική», ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν ἀναγνωρίζουν τὰς ἱστορικὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους ὡς ἀληθεῖς. Τὸ σχέδιον τοῦτο διετυπώθη εἰς τὸ Ρωμαιοκαθολικὸν οἰκουμενιστικὸν περιοδικὸν «Εἰρηγικόν», ὡς ἀκολούθως:

1) Ἡ πραγματοποίησις χειρονομιῶν ἐπανασυμφιλίωσης, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ ἄρσις τοῦ Ἀναθέματος τοῦ 1054, μεταξὺ Ρώμης καὶ Κων/πόλεως, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐν παράδειγμα.

2) Κοινωνία εἰς τὴν Θεῖαν Εὐχαριστίαν. Ἄλλαις λέξεσι, θετικὴ ἐπίλυσις τοῦ προβλήματος τῆς Κοινωνίας.

3) Ἀποδοχὴ μιᾶς σαφοῦς κατανοήσεως, ὅτι πάντες ἀνήκουν εἰς μίαν Παγκόσμιον (Χριστιανικὴν) Ἐνότητα, εἰς ἣν ὅμως δὲν παραγνωρίζονται αἱ ἰδιορρυθμίαι.

4) Ἡ τοιαύτη Σύνοδος ὀφείλει νὰ εἶναι ἐν δεῖγμα ἐνότητος τῶν ἀνθρώπων ἐν Χριστῷ («Εἰρηγικόν», ἀριθ. 3, 1971, σελ. 322-323).

Τὸ αὐτὸ ἄρθρον ἀναφέρει, ὅτι ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Γραμματεία διὰ τὴν Ἐνωσιν ἐργάζεται διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ καὶ ἀποτελέσματος,

ὡς ὁ Καρδινάλιος Βίλλεμπραντς εἶπεν εἰς τὸ Ἑβιάν. Καὶ ἡ διάσκεψις Πίστεως καὶ Τάξεως ἐξέλεξεν ὡς κύριον θέμα της, «τὴν Ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν Ἐνότητα τῆς Ἀνθρωπότητος». Συμφώνως πρὸς ἓνα νέον ὄρισμόν, τὸ πᾶν συμπεριλαμβάνει καὶ ἐμπεριέχει ὁ Οἰκουμενισμός,

«ὅστις συνάπτεται πρὸς τὴν ἀνανέωσιν καὶ τὴν Ἐνωσιν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ζύμης διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι συνεχῶς ἀναζητοῦν τὴν Ἐνωσίν των».

(Υπηρεσία Πληροφοριῶν, ἀριθ. 9, Φεβρουάριος 1970, σελ. 10-11).

Εἰς τὴν Διάσκεψιν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς ἐν Ἀντὶς Ἀμπέμπα, ὁ Μητροπολίτης Γεώργιος Khodre ἀνέφερον εἰς ἕκθεσίν του στοιχεῖα συνάπτοντα τὴν Ἐκκλησίαν, κατὰ τινὰ τρόπον, μεθ' ὅλων τῶν Θρησκευτῶν. Θὰ ἔλεγε τις, ὅτι ὁ ἐν λόγῳ Μητροπολίτης βλέπει τὴν ἐπίπνοιαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἔτι καὶ εἰς τὰς μὴ Χριστιανικὰς Θρησκείας, εἰς τρόπον, ὥστε κατὰ τὰς ἀντιλήψεις του, ὅτε κοινωνῶμεν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, ἐνούμεθα μεθ' ὅλων ἐκείνων, οὓς ὁ Κύριος περιπτύσσεται ἕνεκα τῆς ἀγάπης Του πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος («Εἰρηνικόν» 1971, ἀριθ. 2, σελ. 191-202).

Ἴδου ποῦ ὀδηγεῖται ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία! Κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν ἡ Κίνησις ἐκδηλοῦται μὲ ἀτέρμονας «διαλόγους», ἤτοι οἱ Ὁρθόδοξοι Ἀντιπρόσωποι εἰσέρχονται εἰς διαλόγους μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς καὶ τοὺς Ἀγγλικανούς, — οἷτινες ἐν συνεχείᾳ συνάπτουν διάλογον μετ' ἀλλήλων —

μὲ Λουθηρανούς, ἑτέρους Διαμαρτυρομένους, ἔτι δὲ καὶ μετὰ Ἰουδαίων, Μωαμεθανῶν καὶ Βουδδιστῶν! Μόλις προσφάτως, ὁ Ἐξαρχος τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου εἰς Βόρειον καὶ Νότιον Ἀμερικὴν Ἀρχιεπίσκοπος Ἰάκωβος, μετέσχε διαλόγου μετὰ τῶν Ἰουδαίων. Ὁμιλῶν, ἀνέφερον ὅτι ἐφ' ὅσον τοῦλάχιστον γνωρίζει, εἰς οὐδεμίαν ἱστορικὴν περίοδον ὑπῆρξε τοιοῦτος «θεολογικὸς διάλογος μετὰ τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας». Παρεκτὸς θεμάτων ἔθνικοῦ χαρακτῆρος,

«ἢ ὁμᾶς συνεφώνησε νὰ ἐξετάσῃ τὴν ὑπόθεσιν τῆς Θείας Λειτουργίας μετ' Ἑλλήνας Ὀρθοδόξους καθηγητὰς ἐπὶ τῷ τέλει ἀναθεωρήσεως τῶν Λειτουργικῶν κειμένων, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν ὁρολογίαν, δι' ἀποβολῆς ὑπαινιγμῶν ἢ ἀναφορῶν, ὡς πρὸς τοὺς Ἑβραίους καὶ τὸν Ἰουδαϊσμόν, ἔνθα οἱ ὑπαινιγμοὶ οὗτοι θεωρηθῶσιν ἀρνητικοὶ ἢ ἐχθρικοὶ».

(Religious News Service, January 17, 1972, σελ. 24-35).

Οὕτω πῶς ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας καὶ οἱ ἄλλοι Οἰκουμενισταὶ δὲν θέτουσιν ὄρια εἰς τὰ σχέδιά των πρὸς ἔνωσιν μόνον μετὰ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ τῶν Διαμαρτυρομένων (Προτεσταντῶν), ἀλλὰ τὰ σχέδιά των περιέχουσι καὶ μεγαλυτέρας φιλοδοξίας. Παρεθέσαμεν ἤδη αὐτὰς τὰς ἰδίας τὰς λέξεις τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, «ὅτι ὁ Κύριος ἐπιθυμεῖ, ἵνα ἡ Ἐκκλησία Αὐτοῦ ἢ Μία, Ὁρατὴ καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον, ὥστε ὁ κόσμος ὁλόκληρος νὰ περιβάλληται καὶ νὰ περιπτύσσεται ὑπ' Αὐτῆς». Ἑλλην θεολόγος καὶ πρῶην Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, κατὰ τὸ

πλείστον ἐλαυνόμενος ὑπὸ τοῦ ἰδίου οἴστρου καὶ ἐπικαλούμενος τὴν Οἰκουμενιστικὴν ἀντίληψιν περὶ Ἐκκλησίας, καταλήγει μὲ τὴν σκέψιν του εἰς τὰ αὐτὰ ἐπιδιωκόμενα ἀποτελέσματα. Συμφώνως πρὸς τὰς ἀπόψεις του, ὁ Θεὸς ἐκτείνει τὸ οὖς Αὐτοῦ ἐφ' ὄλων τῶν ἀνθρωπίνων πλασμάτων τῆς γῆς ταύτης, ὡς μελῶν τῆς Μιᾶς Ἐκκλησίας Του, χθές, σήμερον καὶ αὔριον, καὶ ὡς πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας ταύτης (Δελτίον «Τύπος», «Καλὸς Τύπος», Ἀθῆναι, Μάρτιος-Ἀπρίλιος 1971).

Ἄν καὶ εἶναι προφανὲς εἰς πάντα κατέχοντα ἔστω καὶ στοιχειώδη γνῶσιν τῶν δογμάτων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅτι τοιαύτη τις ἀντίληψις περὶ Ἐκκλησίας μεγάλως ἀντιφάσκει εἰς ἐκείνην τῶν Ἁγίων Πατέρων, εἶναι ἐν τούτοις ἀναγκαῖον ὅπως ἀνιχνεύσωμεν τὸ βάθος τῆς τοιαύτης ἀντιφάσεως. Πότε καὶ ποῦ ὁ Κύριος ὑπεσχέθη ὅτι ὁ σύνολος κόσμος θὰ ἠνοῦτο μὲ τὴν Ἐκκλησίαν; Τοιαύτη τις προσδοκία οὐδαμῶς διαφέρει τῆς Χιλιαστικῆς ἐλπίδος, ἣτις ὡσαύτως οὐδὲν ἔχει ἕρεισμα ἐν τοῖς Ἱεροῖς Εὐαγγελίοις. Ἄπαντες οἱ ἀνθρώποι καλοῦνται εἰς σωτηρίαν, ἀλλ' ὅπωςδήποτε οὐχὶ ἅπαντες ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν κλῆσιν ταύτην. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὡμίλησε περὶ τῶν Χριστιανῶν ὡς δεδομένων Αὐτῶ ἐκ τοῦ κόσμου (Ἰωάν. ιζ' 6). Δὲν προσηυχήθη δι' ἅπαντα τὸν κόσμον, ἀλλὰ δι' οὓς ἐδόθησαν Αὐτῶ ἐκ τοῦ κόσμου. Καὶ ὁ Απόστολος Ἅγιος Ἰωάννης διδάσκει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία καὶ ὁ κόσμος εὔρονται ἐν συγκρούσει μετ' ἀλλήλων καὶ ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς Χριστιανούς, παροτρύνων αὐτοὺς λέγων: «Μὴ

ἀγαπάτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ Πατρὸς ἐν αὐτῷ» (Α' Ἰωάν. β' 15). Ἀναφορικῶς πρὸς τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας ὁ Σωτὴρ εἶπεν, «ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσίν, καθὼς Ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. ιζ' 16). Ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς Ἀποστόλους ὁ Σωτὴρ, ἐπληροφόρησε τὴν Ἐκκλησίαν, ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ Αὕτη θὰ ἔχη κλυδωνισμὸν καὶ ἀνησυχίας καὶ ἐπεξήγησε πρὸς τοὺς Μαθητάς Του: «εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος» (Ἰωάν. ιε' 19). Εἰς τὰς Ἀγίας Γραφὰς συνεπῶς παρατηροῦμεν, ὅτι γίνεται σαφὴς διάκρισις μεταξὺ τῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς πιστοὺς ἐν Χριστῷ, διαχωρίζων καὶ διακρίνων τούτους ἐκ τῶν ἀπίστων, ὁ ἅγιος Ἀπόστολος Πέτρος γράφει: «Γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν» (Α' Πέτρ. β' 9).

Κατ' οὐδένα τρόπον βεβαιούμεθα ἐκ τῶν Ἀγίων Γραφῶν περὶ τοῦ θριάμβου τῆς Ἀληθείας ἐπὶ τῆς γῆς, πρὸ τῆς συντελείας τοῦ κόσμου. Οὐδεμία ὑπάρχει ὑπόσχεσις, ὅτι ὁ κόσμος θὰ μεταμορφωθῆ εἰς Ἐκκλησίαν, ἐνοῦσαν ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὡς οἱ ζηλωταὶ Οἰκουμενισταὶ πιστεύουν. Μᾶλλον αὐταὶ μᾶς προειδοποιοῦν, ὅτι ἡ θρησκεία θὰ ἐλαττωθῆ κατὰ τὰς ἐσχάτας ἡμέρας, καὶ οἱ Χριστιανοὶ θὰ διέλθωσι μεγάλας θλίψεις καὶ θὰ καταστῶσι μισητοὶ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, διὰ τὸ Ὄνομα τοῦ Σωτῆρος καὶ

Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ (Ματθ. κδ' 9-12). Ἐνῶ τὸ ἅπαν ἀνθρώπινον γένος ἡμάρτησεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀδάμ, εἰς τὸν δεῦτερον Ἀδάμ Χριστόν, μόνον ἐκεῖνο τὸ τμῆμα τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι ἠνωμένον μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ὅπερ εἶναι «γεγεννημένον ἄνωθεν» (Ἰωάν. γ' 3-7). Καὶ ἐνῶ εἰς τὸν ὑλικὸν κόσμον ὁ Θεὸς «τὸν ἥλιον Αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους» (Ματθ. ε' 45), ἐν τούτοις ὁ Κύριος δὲν στέργει τὸ ἄδικον ἐν τῇ Βασιλείᾳ Αὐτοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπευθύνει πρὸς αὐτὸν τοὺς φοβεροὺς τούτους λόγους: «Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε, Κύριε εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. ζ' 21). Ἀναμφιβόλως, ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς αἰρετικούς, ὅταν λέγει: «Πολλοὶ ἐροῦσι μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ: Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῶ Ὄνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῶ Ὄνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἔγνω ὑμᾶς, ἀποχωρεῖτε ἀπ' Ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν» (Ματθ. ζ' 22-23).

Τούτῳ τῷ τρόπῳ, ὁ Κύριος ἡμῶν ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς αἰρετικούς λέγων: «οὐδέποτε ἔγνω ὑμᾶς». Καὶ ὅμως, ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, ἐπιχειρεῖ νὰ πείσῃ ἡμᾶς, ὅτι οἱ αἰρετικοὶ οὗτοι, «δὲν ἦσαν ἀποκεχωρισμένοι ἐκ τῆς κοινωνίας καὶ ἐκ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸ Μυστήριον τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ καὶ τῆς Θεανδρικῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ».

Αὕτη εἶναι ἡ πίστις εἰς τὴν ἀνανέωσιν τοῦ ὅλου ἀνθρωπίνου γένους, ἐντὸς τῆς νέας καὶ

παγκοσμίου Ἐκκλησίας, ἣτις ἀποδίδει εἰς τὸν Οἰκουμενισμόν τὸν χαρακτηῖρα μιᾶς Χιλιαστικῆς αἰρέσεως, καθισταμένης ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καταφανοῦς ἐν τῇ προσπαθείᾳ τῶν Οἰκουμενιστῶν πρὸς ἔνωσιν τοῦ παντὸς ἐν τῇ συγχύσει μεταξὺ ἀληθείας καὶ πλάνης, ὡς καὶ ἐν τῇ προσπαθείᾳ των πρὸς δημιουργίαν οὐχὶ μόνον μιᾶς νέας Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἑνὸς νέου κόσμου. Οἱ προπαγανδιστὰὶ τῆς αἰρέσεως ταύτης, δὲν θέλουν νὰ πιστεύουν ὅτι ἡ γῆ, καὶ πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ἐπ’ αὐτῆς θὰ ἀναλωθῶσι ἐν τῇ ἡμέρᾳ, «ἐν ἧ οἱ οὐρανοὶ ροιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται...» (Β' Πέτρο. γ' 10-12). Λησμονοῦν ὅτι μόνον μετὰ τὴν συντέλεσιν πάντων τούτων, νέος οὐρανὸς καὶ νέα γῆ θὰ προκύψωσι, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ Ἀλήθεια θὰ προβάλῃ, ἐρχομένη ἐν μέσῳ τῆς δημιουργικῆς δυνάμεως καὶ τοῦ ρήματος τοῦ Θεοῦ καὶ οὐχὶ ἐν τῇ προσπαθείᾳ τῶν ἀνθρωπίνων ὀργανισμῶν. Συνεπῶς αἱ προσπάθειαι τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν θὰ ἔδει νὰ μὴ κατευθύνωνται πρὸς τὴν δημιουργίαν Ὁργανώσεων, ἀλλὰ νὰ καταστῶσι πολῖται τῆς νέας Δημιουργίας μετὰ τὴν τελικὴν Κρίσιν, διὰ τῆς διαβιώσεως ἑναρέτου καὶ εὐσεβοῦς βίου ἐντὸς τῆς Μιᾶς ἀληθοῦς Ἐκκλησίας. Ἐν τῷ μεταξύ, δραστηριότητες σκοποῦσαι τὴν δημιουργίαν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, μέσῳ μιᾶς ἀπατηλῆς ἐνώσεως διαφόρων ἑτεροκλήτων Ὁμολογιῶν, ἄνευ προσοχῆς καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὴν Ἀλήθειαν, διαφυλασσομένην μόνον ἐντὸς τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, θὰ ὀδηγήσουν ἡμᾶς μόνον

ἔξω καὶ μακρὰν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ δὴ ἐν τῷ βασιλείῳ τοῦ Ἀντιχρίστου.

Δέον νὰ κατανοηθῆ, ὅτι αἱ συνθῆκαι, αἵτινες ἤγαγον τὸν Σωτῆρα νὰ διερωτηθῆ ἐὰν κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσία Του θὰ εὕρισκεν ἀκόμη τὴν Πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐνισχύονται οὐ μόνον ἀπὸ τὴν ἀπροσχημάτιστον ἐπέκτασιν τῆς ἀθειϊστικῆς προπαγάνδας, ἀλλ' ὡσαύτως καὶ ἀπὸ τὴν διάδοσιν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Ἡ Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας μαρτυρεῖ, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν διεδόθη ἀνὰ τὸν κόσμον μέσῳ διαλόγων καὶ συμβατικῶν ὑποχωρήσεων μεταξὺ Χριστιανῶν καὶ ἀπίστων, ἀλλὰ διὰ τῆς μαρτυρίας τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς ἀπορρίψεως παντὸς ψεύδους καὶ πάσης πλάνης. Θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ λεχθῆ, ὅτι γενικῶς οὐδεμία Θρησκεία διεκηρύχθη καὶ διεδόθη ποτὲ ἀνὰ τὸν κόσμον ὑπὸ ἀνθρώπων, οἵτινες ἀμφέβαλλον διὰ τὴν πληρότητα τῆς ἀληθείας της. Ἡ νέα ὀρθολογιστικῶς διηρθρωμένη δῆθεν «Ἐκκλησία», ἣτις ἀνεγείρεται ἤδη ὑπὸ τῶν Οἰκουμενιστῶν, εἶναι ὑφῆς καὶ φύσεως τοιαύτης, ὡς ἐκείνη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λαοδικείας, δι' ἣν εὐγλώττως ὁμιλεῖ ἡ Βίβλος τῆς Ἀποκαλύψεως. Τοῦτ' ἔστιν χλιαρὰ, μῆτε θερμὴ, μῆτε ψυχρὰ, ἐναντι τῆς Ἀληθείας. Καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν νέαν «Ἐκκλησίαν» ἀπευθύνονται οἱ λόγοι τοῦ Ἀγγέλου πρὸς τὴν ἔκπαλαι Ἐκκλησίαν τῆς Λαοδικείας, ἐφαρμοζόμενοι σήμερον: «οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου» (Ἀποκαλ. γ' 16). Συνεπῶς, ἐπειδὴ δὲν ἔχουσι δεχθῆ τὴν «σώζουσαν Ἀγάπην» καὶ

ἀπεδέχθησαν εἰδός τι θρησκείας ἀναγεννώσης τὴν δῆθεν «ἐκκλησίαν», ἐφαρμόζονται ἐν αὐτοῖς οἱ λόγοι τοῦ Ἀποστόλου: «καὶ διὰ τοῦτο πέμψει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, ἵνα κριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ» (Β' Θεσσ. β' 12).

* * *

Ἔνεκα πάντων τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων, τὰ σεβασμιώτατα μέλη τῆς Ἡμετέρας Συνόδου τῶν Ἐπισκόπων, ὁμοθύμως συνεφώνησαν καὶ συναπεφάσισαν νὰ ἀναγνωρίσωσι τὸν Οἰκου-
μενισμὸν ὡς μίαν ἐπικίνδυνον αἴρεσιν.

Ἐχοντες παρατηρήσει ἐπὶ μακρὸν τὴν ἐξέλιξιν τῆς, ἐπεφόρτισαν τὴν ἡμετέραν Μετριότητα, ὅπως κοινοποιήσῃ τὰς παρατηρήσεις ἡμῶν μεταξὺ πάντων τῶν ἀνα τὸν κόσμον ἀδελφῶν ἡμῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων.

Ἐν πρώτοις, αἰτούμεθα παρ' αὐτῶν, ὅπως δεηθῶσιν, ἵνα ὁ Κύριος διαφυλάξῃ τὴν Ἁγίαν Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν ἐκ τοῦ κατακλυσμοῦ τῆς νέας ταύτης αἰρέσεως, διανοίγων τοὺς πνευματικούς ὀφθαλμοὺς πάντων ἡμῶν πρὸς κατανόησιν τῆς Ἀληθείας ἔναντι τῆς πλάνης. Εἴθε ὁ Κύριος ἡμῶν νὰ ἀξιώσῃ ἡμᾶς νὰ διατηρήσωμεν τὴν Ἀλήθειαν εἰς τὴν καθαρότητα, ἣν ἐνεπιστεύθη εἰς ἡμᾶς, νὰ ὀδηγήσωμεν δὲ τὸ Ποίμνιον εἰς τὴν πιστότητα πρὸς Αὐτὴν καὶ τὴν εὐσέβειαν.

Ἐν τέλει, δεόμεθα τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἐνισχύῃ ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν εἰς τὸ νὰ εἶναι αὐτὸν ἀεὶ ἐν τῇ Ἀληθείᾳ καὶ τῇ καθαρότητι τῆς Πίστεως, ἣτις δέδοται

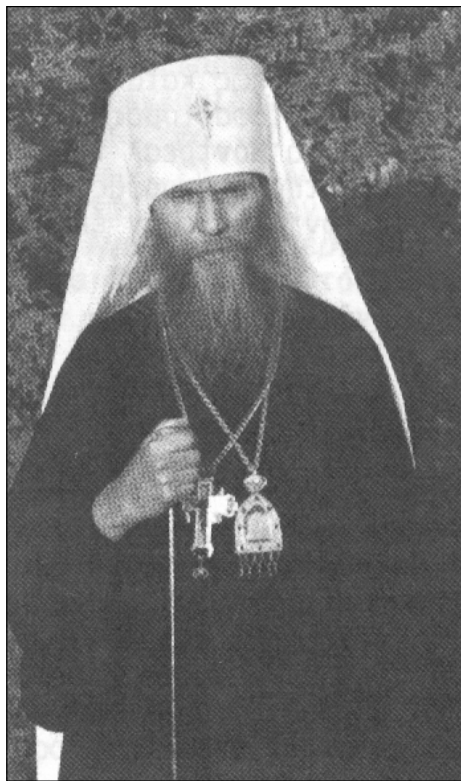
ἡμῖν, πηγαίως, ἀδιαφθόρως καὶ ἀπαραχαράκτως,
παρέχη δὲ ἡμῖν πᾶσι τὴν δύναμιν ποδηγετήσεως
τοῦ Ποιμνίου ἡμῶν ἐν τῇ εὐσεβείᾳ καὶ τῇ ὀρθῇ
καὶ ἀπαρεγκλίτῳ Ὁρθοδόξῳ Χριστιανικῇ Πίστει!
Γένοιτο!

† Μητροπολίτης Φιλάρετος
Προκαθήμενος τῆς Ὑπερορίου
Ὁρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας
Νέα Ὑόρκη, Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ 1972

---

*Καλλινίκου Τερομονάχου Ἀγιορείτου (ἐπιμेल.), Ὁρθόδοξος
Μαρτυρία - Ἀντιοικουμενιστικὰ κείμενα..., σελ. 40-61, Ἅγιον
Ὅρος - Ἀθῆναι 1985. St. Nectarios Educational Series, Seattle, Wash,
No 61· περιόδ. «Ἅγιος Ἀγαθάγγελος», Δεκέμβριος 1978. Ἐπιμέλ.
ἡμετ.*

Ἡ Ὁμολογία Θυατείρων

Ἐκκλησίας τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου
πρὸς τοὺς Προκαθημένους
τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν
καὶ τοὺς Σεβασμιωτάτους Ὁρθοδόξους Ἱεράρχας

ΠΑΡΑΓΓΕΛΩΝ εἰς ἡμᾶς νὰ διατηρῶμεν σταθερῶς ἐν πᾶσι τὴν διακηρυχθεῖσαν Ὁρθόδοξον πίστιν ὁ ἅγιος Ἀπ. Παῦλος, ἔγραψε πρὸς τοὺς Γαλάτας: «Ἀλλὰ καὶ ἂν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω» (Γαλ. α' 8). Τὸν μαθητὴν του Τιμόθεον ἐδίδαξε νὰ παραμένῃ πιστὸς εἰς ὅσα τὸν ἐκατήχησε καὶ εἰς ὅσα ἐνεπιστεύθησαν εἰς αὐτόν, ὡς γνωρίζων καλῶς ὑπὸ ποίου ἐκατηχήθη ταῦτα (Β' Τιμ. γ' 14).

Τὰ ἀνωτέρω συνιστοῦν ἓνα δείκτην, τὸν ὁποῖον ἕκαστος Ἱεράρχης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὀφείλει νὰ ἀκολουθῆ καὶ πρὸς τὸν ὁποῖον ὀφείλει ὑπακοῆν ἔνεκα τοῦ ὄρκου τῆς χειροτονίας του. Ὁ Ἀπόστολος γράφων σχετικῶς θέλει τὸν Ἐπίσκοπον «ἀντεχόμενον

τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾗ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν» (Τιτ. α' 9).

Εἰς τὸν παρόντα καιρὸν τῆς παγκοσμίου ἀμφιβολίας, συγχύσεως καὶ διαφθορᾶς ἀπαιτεῖται εἰδικῶς ἀπὸ ἡμᾶς νὰ ὁμολογῶμεν τὴν ἀληθῆ διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἀνεξαρτήτως τοῦ ποῖος θὰ ἀκούσῃ καὶ εἰς πείσμα τῆς κυκλόουσης ἡμᾶς ἀπιστίας. Ἐὰν πρὸς χάριν τῆς προσαρμογῆς εἰς τὰς πλάνας τοῦ αἰῶνος τούτου σιγήσωμεν περὶ τῆς ἀληθείας, ἢ δώσωμεν μίαν διεφθαρμένην διδασκαλίαν χάριν τῆς εὐαρεστήσεως τοῦ κόσμου, τότε πράγματι θὰ δώσωμεν εἰς αὐτοὺς πού ζητοῦν τὴν ἀλήθειαν λίθον ἀντὶ ἄρτου.

Ὅσον ὑψηλότερα ἴσταται αὐτὸς πού ἐνεργεῖ παρομοίως, τόσοσιν μεγαλύτερον εἶναι καὶ τὸ σκάνδαλον, τὸ ὁποῖον δημιουργεῖται ὑπ' αὐτοῦ, καὶ μάλιστα αἱ συνέπειά του. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν μεγίστην θλίψιν μᾶς προεκάλεσεν ἡ ἀνάγνωσις τῆς καλουμένης «Ὁμολογίας Θυατείρων», ἡ ὁποία προσφάτως ἐκυκλοφορήθη εἰς τὴν Εὐρώπην μὲ τὴν ἰδιαιτέραν εὐλογίαν καὶ ἐπίδοκίμασίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Πατριάρχου τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως.

Γνωρίζομεν ὅτι ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θυατείρων (Λονδίνου) Ἀθηνάγορας εἶχε παρουσιάσει εἰς τὸ παρελθὸν σημεῖα ὁμολογητοῦ τῆς Ὁρθοδόξου ἀληθείας, καὶ συνεπῶς οὐδόλως ἀνεμένομεν ἀπ' αὐτὸν μίαν τοιαύτην ὁμολογίαν, ἡ ὁποία πόρρω ἀπέχει τῆς Ὁρθοδοξίας.

Παρὰ ταῦτα, ἐὰν τὸ γεγονός αὐτὸ ἦτο μόνον μία

προσωπική έκφρασις τοῦ ἰδίου, δὲν θὰ ἐγράφομεν. Παρεκινήθημεν εἰς τοῦτο περισσότερον, διότι ἐπὶ τῆς ἐργασίας αὐτῆς ἐναπόκειται ἡ σφραγὶς τῆς ἀποδοχῆς ὀλοκλήρου τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Πατριάρχου Δημητρίου καὶ τῆς Συνόδου του. Ἐπὶ εἰδικοῦ Πατριαρχικοῦ πρωτοκόλλου ἀπευθυνομένου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἀθηναγόραν ἀναφέρεται, ὅτι ἡ ἐργασία του ἐξητάσθη ὑπὸ εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς. Μετὰ τὴν ἀποδοχὴν αὐτῆς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ πατριάρχης συμφώνως πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνόδου, ἔδωκε τὴν εὐλογίαν του διὰ τὴν ἔκδοσιν «τῆς λαμπρᾶς αὐτῆς ἐργασίας», ὡς γράφει. Συνεπῶς ἡ εὐθύνη διὰ τὸ ἔργον αὐτὸ μεταφέρεται τῶρα ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην Ἀθηναγόραν εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἱεραρχίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Αἱ προηγηθεῖσαι ἡμέτεραι Ἐπιστολαὶ τοῦ Πόνου ἔχουν ἤδη ἐκφράσει τὴν θλίψιν πού μᾶς κατέλαβεν, ὅταν ἀπὸ τὸν Θρόνον τῶν Ἁγίων Χρυσοστόμου, Πρόκλου, Ταρασίου, Φωτίου καὶ πολλῶν ἄλλων Ἁγίων Πατέρων, ἀκούομεν μίαν διδασκαλίαν, τὴν ὁποίαν χωρὶς ἀμφιβολίαν οἱ ἀνωτέρω Ἅγιοι θὰ κατεδίκαζον καὶ θὰ παρέδιδον εἰς τὸ ἀνάθεμα.

Εἶναι θλιβερόν νὰ γράφεται τὸ ἀνωτέρω. Πόσον θὰ ηὐχόμεθα νὰ ἠκούομεν ἀπὸ τὸν Θρόνον τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ἡ ὁποία ἐγέννησε τὴν ἡμετέραν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν, ἕνα μήνυμα τῆς χρηστότητος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁμολογίας τῆς ἀληθείας ἐν τῷ πνεύματι τῶν μεγάλων Ἱεραρχῶν της. Μετὰ πόσης χαρᾶς θὰ ἀπεδεχόμεθα ἕνα τοι-

οὗτον μήνυμα, τὸ ὁποῖον θὰ μετεδίδαμε πρὸς οἰκοδομὴν καὶ εἰς τὸ ἡμέτερον Πλήρωμα. Ἀντιθέτως νῦν μία μεγάλη θλίψις ἔχει προκληθῆ εἰς ἡμᾶς ἔνεκα ἀκριβῶς τῆς ἀνάγκης νὰ προειδοποιήσωμεν τὸ Ποίμνιόν μας, ὅτι ἀπὸ τὴν κάποτε πηγὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ὁμολογίας νῦν προέρχεται ἓνα σκανδαλῶδες μήνυμα διαφθορᾶς (τῆς Ἀληθείας).

Ἐὰν κανεῖς ξεφυλλίσῃ τὴν «Ὁμολογίαν Θυατείρων», ἀλλοίμονον! ὑπάρχουν τόσαι ἐσωτερικαὶ ἀντιφάσεις καὶ ἀντορθόδοξοι σκέψεις, ὥστε ἐὰν ἤθελε τὰς ἀριθμήσει θὰ ἔπρεπε νὰ γράψῃ ἓνα ὀλόκληρον βιβλίον. Νομίζομεν ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ τὸ πράξωμεν. Εἶναι ἱκανὸν δι' ἡμᾶς νὰ ὑπογραμμίσωμεν τὸ κύριον σημεῖον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐρείδεται καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου προέρχεται ἡ ἀντορθόδοξος διδαχὴ, ἡ ὁποία περιέχεται εἰς τὴν ὁμολογίαν ταύτην.

Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηναγόρας εἰς ἓν σημεῖον (σ. 60) γράφει πολὺ δικαιολογημένα, ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ πιστεύουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία των εἶναι ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ἣτις καὶ κατέχει τὴν πληρότητα τῆς Καθολικῆς Ἀληθείας. Ὁ αὐτὸς ἐπίσης ἀναγνωρίζει, ὅτι αἱ ἄλλαι ὁμολογίαι δὲν ἔχουν διατηρήσει αὐτὴν τὴν Πληρότητα. Ἀλλὰ περαιτέρω, φαίνεται ὅτι ἐλησμόνησεν, ὅτι κάθε διδασκαλία, ἣτις ἀφίσταται τοῦ σεβασμοῦ τῆς Ἀληθείας, δι' αὐτὸ καὶ μόνον εἶναι ἐσφαλμένη. Οἱ ἀνήκοντες εἰς θρησκευτικὴν κοινότητα ποῦ ὁμολογεῖ μίαν τοιαύτην διδασκαλίαν, εἶναι ἤδη χωρισμένοι τῆς μιᾶς ἀληθοῦς Ἐκκλησίας.

Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηναγόρας βεβαίως τὸ ἀνα-

γνωρίζει αυτό, ὅσον ἀφορᾶ εἰς τοὺς ἀρχαίους αἰρετικούς, ὡς ἦσαν οἱ Ἀρειανοί, ὅταν ὁμως ὀμιλῇ περὶ τῶν συγχρόνων του, δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ λάβῃ σοβαρῶς ὑπ' ὄψει τὰ ἀνωτέρω. Αναφορικῶς λοιπὸν πρὸς αὐτοὺς (τοὺς συγχρόνους), μᾶς προσκαλεῖ νὰ ἔχωμεν ὡς ὀδηγοὺς οὐχὶ τὴν ἀρχαίαν Παράδοσιν καὶ τοὺς Κανόνας, ἀλλὰ «τὴν νέαν διάθεσιν, ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ σήμερον μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν» (σ. 12) καὶ «τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν» (σ. 11).

Τυχάνει ὁμως αὐτὸ σύμφωνον πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἁγίων Πατέρων; Ἄς ἀναμνησθῶμεν τοῦ α' Κανόνος τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὁ ὁποῖος μᾶς δίδει ἓνα τελείως διαφορετικὸν κριτήριον ἀναφορικῶς πρὸς τὴν σκέψιν καὶ ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μας. «Τοὺς τὴν ἱερατικὴν λαχοῦσιν ἀξίαν» γράφει, «μαρτύριά τε καὶ κατορθώματα αἱ τῶν Κανονικῶν Διατάξεων εἰσιν ὑποτυπώσεις». Καὶ περαιτέρω: «... τοὺς θείους Κανόνας ἐνστερνίζομεθα, καὶ ὀλόκληρον τὴν αὐτῶν διαταγὴν καὶ ἀσάλευτον κρατύνομεν, τῶν ἐκτεθέντων ὑπὸ τῶν σαλπύγγων τοῦ Πνεύματος πανευφήμων Ἀποστόλων, τῶν τε ἐξ Ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ τῶν τοπικῶς συναθροισθεισῶν ἐπὶ ἐκδόσει τοιούτων διαταγμάτων, καὶ τῶν Ἁγίων Πατέρων ἡμῶν ἐξ ἐνὸς ἅπαντες καὶ τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος ἀυγασθέντες, ὥρισαν τὰ συμφέροντα».

Ἐν ἀντιθέσει καὶ προκλήσει πρὸς τὴν ἀνωτέρω ἀρχὴν, εἰς τὴν «Ὁμολογίαν Θυατείρων» ἡ ἔμφασις γίνεται συνεχῶς ἐπὶ «τῆς νέας διαθέσεως». «Οἱ Χριστιανοὶ σήμερον», γράφει, «ἐπισκέπτονται Ἐκκλησίας καὶ προσεύχονται μὲ ἄλλους Χριστιανοὺς διαφόρων

παραδόσεων, με τούς οποίους εις τὸ παρελθὸν ἦτο ἀπηγορευμένον νὰ σχετίζωνται, διότι ἐθεωροῦντο αἰρετικοί...» (σ. 12).

Ἀλλὰ ποῖος ἦτο προηγουμένως αὐτός, ὁ ὁποῖος ἀπηγόρευεν αὐτὰς τὰς προσευχάς; Δὲν ἦτο ἡ Ἁγία Γραφή, οἱ Ἅγιοι Πατέρες, αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι; Καὶ τὸ θέμα εἶναι ὅτι μόνον ἐκαλοῦντο αἰρετικοὶ καὶ δὲν ἐθεωροῦντο τοιοῦτοι καὶ εἰς τὴν πρᾶξιν;

Ὁ α' Κανὼν τοῦ Μ. Βασιλείου παρέχει ἓνα διαυγῆ ὄρισμὸν τῆς ὀνομασίας τῶν αἰρετικῶν: «Οἱ παλαιοὶ (Πατέρες) ὠνόμασαν (αἰρετικούς) τούς παντελῶς ἀπερρηγμένους καὶ κατ' αὐτὴν τὴν πίστιν παντελῶς ἀπηλλοτριωμένους». Δὲν ἀναφέρεται τοῦτο ἀκριβῶς εἰς ἐκείνας τὰς δυτικὰς ὁμολογίας, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἐκπέσει τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας; Ὁ Ἅγιος Ἀποστολος Παῦλος παραγγέλλει ἡμῖν: «αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοθεσίαν παραιτοῦ» (Τιτ. γ' 10), ἐνῶ ἡ «Ὁμολογία Θυατείρων» προσκαλεῖ ἡμᾶς εἰς μίαν μετ' αὐτῶν προσευχητικὴν κοινωνίαν.

Ὁ 45ος Ἀποστολικὸς Κανὼν διατάσσει: «Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος αἰρετικοῖς συνενξάμενος μόνον, ἀφοριζέσθω...». Ὁ 64ος Ἀποστολικὸς Κανὼν καὶ ὁ 33ος Κανὼν τῆς Συνόδου τῆς Λαοδικείας ἀπαγορεύει νὰ λαμβάνωμεν εὐλογίας ἐξ αἰρετικῶν. Ἡ «Ὁμολογία Θυατείρων» ἀντιθέτως καλεῖ ἡμᾶς εἰς συμπροσευχὴν μετ' αὐτῶν καὶ προχωρεῖ μάλιστα ἔτι περαιτέρω, ὥστε νὰ ἐπιτρέπη εἰς Ὁρθοδόξους χριστιανούς νὰ λαμβάνουν θείαν Κοινωνίαν καὶ νὰ τὴν δίδουν εἰς αὐτούς.

Ὁ ἴδιος ὁ Μητροπολίτης Ἀθηναγόρας δίδει τὴν πληροφορίαν ὅτι, εἰς τὴν Ἀγγλικανικὴν Ὁμολογίαν μέγα μέρος ἐπισκόπων καὶ πιστῶν δὲν ἀναγνωρίζουν οὔτε τὸν ἐπισκοπικὸν βαθμὸν, οὔτε τὴν ἀγιότητα τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, οὔτε τὴν μεταποίησιν τῶν Τιμίων Δώρων εἰς τὴν Θ. Λειτουργίαν, οὔτε ἄλλα Μυστήρια, οὔτε τὴν τιμὴν τῶν ἁγίων Λειψάνων. Ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεὺς τῆς «Ὁμολογίας» ὑποδεικνύει τὰ ἄρθρα τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας, εἰς τὰ ὁποῖα τὰ ἀνωτέρω ἀναφέρονται. Εἰσέτι δὲ καταφρονῶν πάντα ταῦτα, ἐπιτρέπει εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς νὰ λαμβάνουν Θ. Κοινωνίαν ἀπὸ τοὺς Ἀγγλικανούς καὶ τοὺς Καθολικούς, καὶ εὐρίσκει ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ μεταλαμβάνουν αὐτοὺς εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Ποῦ στηρίζεται αὐτὴ ἡ ἐνέργεια; Ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τῶν Ἁγίων Πατέρων; Ἐπὶ τῶν Κανόνων; Οὐχί! Ἡ μόνη δικαιολογία δι' αὐτὸ εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ἀντικανονικότης αὕτη ὑφίσταται μὲν, ἀλλὰ συγχρόνως ὑπάρχει καὶ μία «φιλία», ἡ ὁποία ἐξεδηλώθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλικανῶν πρὸς τοὺς Ὁρθοδόξους.

Ἐν τούτοις, ἀνεξαρτήτως ποίαν θέσιν λαμβάνει κάποιος ποῦ ἐπιτρέπει μίαν ἀπηγορευμένην ὑπὸ τῶν Κανόνων πρᾶξιν, καὶ ἀνεξαρτήτως τί εἶδους φιλία ἔχει ἐμπνεύσει αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν, αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ δικαιώσῃ μίαν πρᾶξιν καταδικαζομένην ὑπὸ τῶν Κανόνων. Τί ἀπάντησις θὰ δοθῇ εἰς τὸν οὐράνιον Κριτὴν ὑπὸ τῶν Ἱεραρχῶν ποῦ συμβουλεύουν τὰ πνευματικά των τέκνα νὰ λαμβάνουν

ἀντὶ τῆς ἀληθοῦς Κοινωνίας, αὐτήν, τὴν ὁποίαν συχνὰ ὁ προσφέρων ταύτην δὲν ἀναγνωρίζει ὡς Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ;

Μία τοιαύτη παρανομία προέρχεται ἀπὸ τὴν τελείως αἰρετικὴν, Προτεσταντικὴν ἢ —διὰ τὴν ἐκφρασθῶμεν εἰς τὴν σύγχρονον γλῶσσαν— Οἰκουμηνιστικὴν διδασκαλίαν τῆς «Ὁμολογίας Θυατείρων» περὶ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Δὲν βλέπει αὕτη ὄρια εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. «Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα» διαβάζομεν εἰς αὐτήν, «εἶναι περισσότερον δύναμις καὶ ἐνεργεῖ μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Δι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὄρια, ἀλλὰ διηνεκῶς ἐπεκτείνονται· ἔχει θύρα, ἀλλὰ ὄχι τοίχους» (σ. 77).

Ἀλλὰ ἐὰν τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐνεργεῖ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, τότε διατὶ ἦτο ἀναγκαῖον νὰ ἔλθῃ ὁ Σωτὴρ εἰς τὴν γῆν διὰ τὴν ἰδρύσῃ; Ἡ φροντίς διὰ τὴν διατήρησιν καὶ ὁμολογίαν τῆς ἀuthεντικῆς ἀληθείας, μία φροντίς ἡ ὁποία ἔχει διαβιβασθῆ εἰς ἡμᾶς διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν Ἁγίων Πατέρων, κατανατᾶ περιττὴ διὰ τῆς ἀνωτέρω ἐκδοχῆς.

Καίτοι ἡ «Ὁμολογία» λέγει, εἰς τὴν σελ. 60, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δύναται «δικαίως νὰ διεκδικήσῃ εἰς τὴν στιγμὴν αὐτὴν τῆς Ἰστορίας, ὅτι εἶναι ἡ Μία Ἐκκλησία, τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἰδρυσεν ἐπὶ τῆς γῆς», δὲν βλέπει οὐδεμίαν ἀναγκαιότητα ἀδιαφθόρου διατηρήσεως τῆς Πίστεώς της, ἐπιτρέπων διὰ τοῦτο τὴν συνύπαρξιν Ἀληθείας καὶ πλάνης. Εἰς πείσμα τῶν λόγων τοῦ Ἀποστόλου, ὅτι ὁ Χριστὸς παρέστησεν Ἀὐτῷ ἑαυτὴν «ἐνδοξον τὴν

Ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων» (Ἐφ. ε' 27), ἢ «Ὁμολογία Θυατείρων» παρουσιάζει τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ἐνοῦσαν ἐν ἑαυτῇ ἀμφοτέρω, Ἀληθείαν καὶ ὅ,τι ἔχει ἢ ἰδία ἀναγνωρίσει ὡς ἀποστασίαν, δηλαδὴ τὴν αἴρεσιν, καίτοι ἢ τελευταία ἔκφρασις δὲν χρησιμοποιεῖται ἐνταῦθα.

Ἡ ἀπόρριψις μιᾶς τοιαύτης διδασκαλίας ἔχει διαυγῶς ἐκφρασθῆ εἰς τὴν περίφημον «Ἐπιστολὴν τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς», ἀναφορικῶς πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν: «Ὁμολογοῦμεν ἄνευ ἀμφιβολίας ὡς σταθερὰν πίστιν, ὅτι ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ σφάλῃ ἢ πλανηθῆ καὶ νὰ ἐκφέρῃ τὸ ψεῦδος εἰς τὴν θέσιν τῆς Ἀληθείας, διότι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, πάντοτε ἐνεργοῦν διὰ μέσου τῶν Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὅποιοι πιστῶς τὴν ὑπηρετοῦν, διατηρεῖ αὐτὴν μακρὰν πάσης πλάνης» (12).

Ὁ συγγραφεὺς τῆς «Ὁμολογίας Θυατείρων», ὑπεῖκων εἰς τὸ νέον δόγμα τῆς εὐαρεστήσεως τῶν καιρῶν, λησμονεῖ τελείως τὴν παραγγελίαν τοῦ Σωτῆρος, τὴν λέγουσαν: «ἐὰν ὁ ἀδελφός καὶ τῆς Ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικός καὶ ὁ τελώνης» (Ματθ. ιη' 17), καὶ τὴν παρομοίαν παραγγελίαν τοῦ Ἀποστόλου: «Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ» (Τιτ. γ' 10).

Ὅθεν μετὰ μεγίστης θλίψεως πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ καλουμένη «Ὁμολογία Θυατείρων» ἀντηχεῖ ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως οὐχὶ τὴν φωνὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἀληθείας, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν φωνὴν τῆς ὁσημέραι ἐπεκτεινομένης πλάνης τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Ἀλλὰ τί θὰ γίνη τώρα μὲ αὐτοὺς ποὺ «τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο Ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος;» (Πραξ. κ' 28). Ἡ ἀνωτέρω ἐσφαλμένη διδασχὴ, ἐπισήμως διακηρυχθεῖσα ἐν τῷ ὀνόματι τῆς καθόλου Ἐκκλησίας τῆς Κων/λεως, θὰ παραμείνη χωρὶς διαμαρτυρίας ἐκ μέρους τῶν ἱεραρχῶν τοῦ Θεοῦ; Θὰ συνεχισθῆ εἰσέτι, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ἡ προδοσία τῆς ἀληθείας διὰ τῆς σιωπῆς;

Μὲ τὸ νὰ εἶμαι ὁ νεώτερος ἀπ' αὐτοὺς ποὺ προεδρεύουν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ηὐχόμεθα καὶ ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἠκούομεν τὰς φωνὰς τῶν πρεσβυτέρων ἡμῶν, προτοῦ ὀμιλήσωμεν δημοσίᾳ. Ἀλλὰ μέχρι τῆς στιγμῆς ἡ φωνὴ αὐτῆ δὲν ἠκούσθη. Ἐὰν δὲν ἔχουν γνωρίσει εἰσέτι τὸ περιεχόμενον τῆς «Ὁμολογίας Θυατείρων», τοὺς ἰκετεύομεν νὰ μελετήσουν αὐτὴν προσεκτικῶς καὶ νὰ μὴ τὴν ἀφήσουν ἄνευ καταδίκης.

Εἶναι φοβερὸν καὶ μόνον τὸ ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναφερθοῦν εἰς ἡμᾶς οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου, οὗς ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Λαοδικείας: «Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς ἢς ἢ ζεστός· οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου» (Ἀποκαλ. γ' 15-6).

Προειδοποιοῦμεν τὸ Ποίμνιόν μας καὶ ἐνημεροῦντες τοὺς συμποιμενάρχας μας, καλοῦμεν αὐτοὺς εἰς ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας μας, ἕνεκα τῆς κοινῆς εὐθύνης διὰ τὸ Ποίμνιόν

μας ἐνώπιον τοῦ Οὐρανίου Ἀρχιποίμενος. Ἰκε-
τεύομεν αὐτοὺς νὰ μὴ καταφρονήσουν τὴν προει-
δοποίησίν μας καὶ οὕτω μία φανερὰ ἀκρωτηρίασις
τῆς Ὁρθοδόξου διδασκαλίας παραμένει χωρὶς κα-
τηγορίαν καὶ καταδίκην.

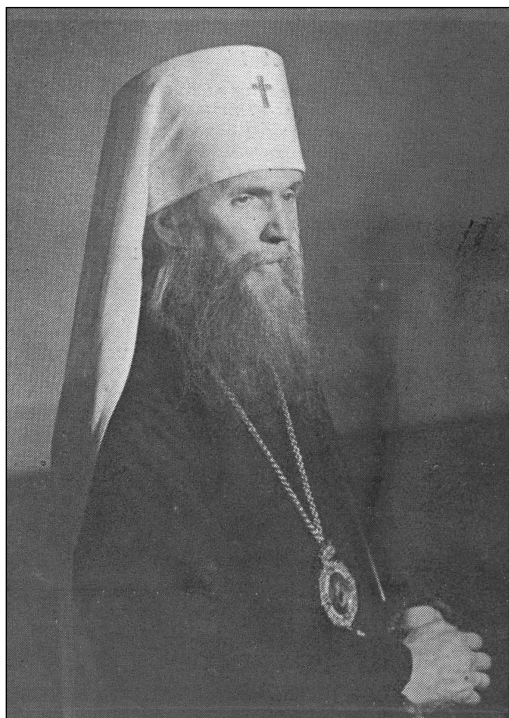
Ἡ εὐρεῖα κυκλοφορία τῆς Ὁμολογίας μᾶς πα-
ρεκίνησε νὰ πληροφορησώμεν ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν
διὰ τὴν θλίψιν μας. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι
ἡ κραυγή μας αὕτη θὰ εἰσακουσθῇ.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Συνόδου τῆς ἐν Διασπορᾷ
Ὁρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας,
† Μητροπολίτης Φιλάρετος
Νέα Ὑόρκη
6η Δεκεμβρίου 1975

---

*Καλλινίκου Τερομονάχου Ἀγιορείτου (ἐπιμελ.), Ὁρθόδοξος
Μαρτυρία - Ἀντιοικουμενιστικά κείμενα..., σελ. 62-68, Ἅγιον
Ὄρος - Ἀθήναι 1985.*

Ἡ Χριστιανικὴ Ἀγάπη ὡς ἡ Βασικὴ Ἀρχὴ τῆς Ἠθικῆς

ΕΧΟΥΜΕ παρατηρήσει, ὅτι τὰ συστήματα ἐκεῖνα τῆς ἠθικῆς, τὰ ὁποῖα δὲν στηρίζονται ἐπὶ τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας τῆς ἀγάπης, εἶναι ἀφερέγγυα. Ἐχομε ἐπίσης παρατηρήσει, ὅτι ἡ Χριστιανικὴ ἠθικὴ στηρίζεται ἐξ ὁλοκλήρου στὸν νόμο τῆς ἀγάπης· αὐτὸς ὁ νόμος εἶναι ἡ βᾶσις καὶ τὸ ἀποκορύφωμα αὐτῆς.

Τί ἀκριβῶς εἶναι αὐτὴ ἡ Χριστιανικὴ ἀγάπη; Στὴν τέλεια μορφή της, εἶναι τὸ πιὸ ὑψηλό, δυναμικὸ καὶ λαμπρὸ ἀπὸ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα. Ἐκδηλώνεται ὡς μία ἐμπειρία εἰδικῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ἐγγύτητος, τῆς πλέον ἰσχυρᾶς ἐσωτερικῆς ἔλξεως ἐνὸς προσώπου πρὸς ἄλλο. Ἡ καρδιὰ ἐνὸς προσώπου ποὺ ἀγαπᾷ εἶναι ἀνοικτὴ στὸ ἀγαπώμενο πρόσωπο καὶ αὐτὸς εἶναι ἔτοιμος νὰ δεχθῆ τὸν ἄλλο μέσα του, ὅπως ἐπίσης εἶναι ἔτοιμος νὰ δώσῃ τὸ ἑαυτό του στὸν ἄλλο. «Κορίνθιοι», γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὰ ἀγαπημένα του πνευματικὰ τέκνα, «ἡ καρδιά ἡμῶν πεπλάτνται...

ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστε...» (Β΄ Κορινθ. στ΄ 11 καὶ ζ΄ 3). «Ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις» (Ιωάν. ιγ΄ 35), εἶπε ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς στοὺς Ἀποστόλους Του καὶ δι' αὐτῶν σὲ ὅλους ἐμᾶς.

Ἡ Χριστιανικὴ ἀγάπη εἶναι ἓνα ἰδιαίτερο αἶσθημα, τὸ ὁποῖο σύρει κάποιον κοντὰ στὸν Θεό, ὁ Ὅποιος εἶναι ὁ Ἰδιος Ἀγάπη, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ ἡγαπημένου Του Ἀποστόλου (Α΄ Ιωάν. δ΄ 8). Στὴν σφαῖρα τῶν ἐπιγείων αἰσθημάτων δὲν ὑπάρχει κανένα ὑψηλότερο ἀπὸ τὴν ἀγάπη, ἢ ὁποῖα εἶναι ἔτοιμη γιὰ αὐτοθυσία. **Καὶ ὅλη ἡ ἱστορία τῆς σχέσεως τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο εἶναι μία συνεχῆς ἱστορία αὐτοθυσίας τῆς Οὐρανίου ἀγάπης.** Ὁ Οὐράνιος Βασιλέας ὀδηγεῖ ἀπὸ τὸ χέρι τὸν ἁμαρτωλὸ – αὐτὸν ποὺ Τοῦ ἔχει ἀντιταχθῆ καὶ Τὸν ἔχει προδώσει – στὴν σωτηρία. Χάριν τῆς σωτηρίας τῶν ἁμαρτωλῶν, δὲν ἐφείσθη οὔτε καὶ Αὐτοῦ τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ Του. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ κατῆλθε ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς, ἐσαρκώθη, ἔπαθε καὶ ἐθανατώθη, ὥστε διὰ τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ νὰ δώση στοὺς ἁμαρτωλοὺς τὴν εὐλογημένη αἰωνιότητα, τὴν ὁποῖαν ἔχασαν διὰ τῆς προδοσίας των. Πρὶν ἀπὸ τὰ Πάθη Του, ὅμως, ἔδωσε στοὺς πιστοὺς Του μία κληρονομία, μία ἐντολὴ καὶ ἓνα ιδεῶδες ἀγάπης: «Καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους» (Ιωάν. ιγ΄ 34).

Τέτοιο εἶναι τὸ ιδεῶδες τῆς ἀνιδιοτελοῦς Χριστιανικῆς ἀγάπης. Τοὺς ἀγκαλιάζει ὅλους, ὄχι μόνον τοὺς φίλους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐχθροὺς. Στὸ Εὐαγγέλιο ὁ Κύριος ἐτόνισε μὲ ἐμφασι: «Εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς

ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι» (Λουκ. στ' 32). Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ὁ Κύριος μᾶς προειδοποιεῖ ἐναντίον τοῦ ἐγωϊστικῶς ἰδιοτελοῦς χαρακτήρος τῆς μὴ Χριστιανικῆς, παγανιστικῆς ἀγάπης. Σὲ τέτοια ἐγωϊστικὴ ἀγάπη τὸ κύριο ἀντικείμενο εἶναι τὸ προσωπικὸ «ἐγώ», ἢ αὐτο-ικανοποίησίς μας πού παίρνουμε ἀπὸ αὐτὸ τὸ αἶσθημα. Ὁ Κύριος προσέταξε κάτι ἄλλο στοὺς Χριστιανούς: «Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς» (Ματθ. ε' 44). Ἔτσι, ἕνας Χριστιανὸς ἀγαπᾶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὄχι γιὰ τὴν καλωσύνη τους ἢ τὴν ἀξιόχρησταν στάσι τους, ἀλλὰ γι' αὐτοὺς τοὺς ἰδίους· τοῦ εἶναι ἀγαπητοὶ γι' αὐτὸ πού εἶναι καὶ ὅπως εἶναι καὶ ἡ Χριστιανικὴ ἀγάπη ἀποζητᾷ τὴν σωτηρία τους, ἔστω κι ἂν αὐτοὶ τοῦ φέρονται ἐχθρικά.

Ἴσως πουθενὰ στὴν Ἁγία Γραφή ἡ οὐσία καὶ ἡ φύσις τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης δὲν ἀποκαλύπτεται τόσο καθαρὰ, ὅσο στὸ ΙΓ' Κεφάλαιο τῆς Α' Πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Αὐτὸ τὸ Κεφάλαιο ἔχει ὀρθῶς χαρακτηρισθῆ ὡς «ὕμνος τῆς Ἀγάπης». Ἐδῶ, ὁ Ἀπόστολος συγκρίνει τὴν Χριστιανικὴ ἀγάπη μὲ διάφορα πνευματικὰ δῶρα καὶ ἀρετές. Καλεῖ τὴν ἀγάπη ὡς τὴν πιὸ ἔξοχη ὁδὸ –στὸ τέλος τοῦ Κεφαλαίου ΙΒ' – καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐξηγεῖ, μὲ ἀκράδαντη πεποίθησι, πόσο πολὺ ὑψηλότερα εἶναι ἀπὸ ὅλα τὰ δῶρα καὶ τὰ βιώματα τοῦ ἀνθρώπου:

«Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν

ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω», λέγει ὁ Απόστολος, «γέγονα χαλκὸς ἤχων ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον» (ὅπως δηλαδὴ τὰ ἄψυχα ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα δροῦν μόνον ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν αἰσθήσεων τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὄχι ἐπὶ τῆς καρδίας του). Καὶ ὅλα τὰ ὑψηλότερα χαρίσματα καὶ ἀρετές – προφητεία, γνῶσι ὅλων τῶν μυστηρίων, θαυματουργία, πίστι καὶ ἀκόμη ἀγῶνες αὐτοθυσίας καὶ μαρτυρίου, δίχως ἀγάπη εἶναι ἕνα τίποτε καὶ μόνον ἀπὸ τὴν ἀγάπη ἀποκτοῦν τὴν ἀξία τους.

«Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ». Κάνει τὸν ἄνθρωπο ὑπομονετικό, πρᾶο, ταπεινὸ καὶ καλωσυνᾶτο πρὸς πάντας.

«Ἡ ἀγάπη οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογιζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ».

Αὐτὴ εἶναι ἡ νικητήριος ἰσχύς, ἡ δύναμις τῆς ταπεινῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία καταστρέφει τὸν ἐγωϊσμό καὶ τὴν πονηρία πού φωλιάζουν στὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὴ ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη πάντοτε ζητεῖ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν δικαιοσύνη καὶ ὄχι τὸ ψεῦδος καὶ τὸν ἐξαναγκασμό. Τέλος: «ἡ ἀγάπη πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει· ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει».

Ἀληθινά, οὐδέποτε. Τίποτε δὲν τὴν διασπᾶ, οὔτε δοκιμασίες, οὔτε βάσανα, οὔτε πόνος, οὔτε στερήσεις, οὔτε ἀπελπισία. Καὶ αὐτὴ θὰ συνοδεύσῃ τὸν Χριστιανὸ σὲ ἕναν νέο καὶ καλύτερο κόσμον, ὅπου θὰ ἀνθίσῃ σὲ ὅλη τῆς τὴν πληρότητα, ὅταν ὅλα τὰ ἄλλα χαρίσματα θὰ ἔχουν ἐξαφανισθῆ καὶ ἡ πίστις

καὶ ἡ ἐλπίδα θὰ ἔχουν ἤδη παύσει. Ἡ πίστις θὰ ἀντικατασταθῇ ἀπὸ τὴν ὄρασι τῆς πραγματικότητος, «πρόσωπον πρὸς πρόσωπον», καὶ ἡ ἐλπίδα θὰ φθάσῃ στὴν πραγμάτωσι ἢ ἀγάπη μόνον θὰ βασιλεύῃ «εἰς αἰῶνας αἰώνων», πάντοτε! Γι' αὐτὸ ὁ ἴδιος Απόστολος λέγει, «πλήρωμα οὖν νόμου ἢ ἀγάπη» (Ρωμ. ιγ' 10).

Μετάφρασις ἡμετέρα ἀπὸ τὸ βιβλίον ποὺ ἔγραψε ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος ὡς Τερομόναχος τὸ 1936 «On the Law of God» (σελ. 38-39 τῆς ἀγγλικῆς ἐκδόσεως τοῦ 2000). Πρώτη δημοσίευσις στὸ περιοδ. «Ἅγιος Κυπριανός», ἀριθ. 299/Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2000, σελ. 372-373, 375.

Ὁ Κύριος Σκοπὸς τοῦ Ἄνθρώπου εἶναι ἡ Σωτηρία τῆς Ψυχῆς του στὴν Αἰωνιότητα

ΠΡΟΣΦΑΤΑ, ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφές, ὠμιλήσαμε γιὰ τὸ πῶς οἱ ἄνθρωποι σήμερα λησμονοῦν συχνὰ τὸν κύριο σκοπὸ, ὁ ὁποῖος τίθεται ἐνώπιον κάθε ἑνός, τὸ καθήκον δηλαδὴ τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς τους στὴν αἰωνιότητα. Αὐτὴ ἡ ἀνησυχία γιὰ τὴν σωτηρία πρέπει νὰ εἶναι ἡ κύρια ἔγνοια γιὰ κάθε πιστὸ ἄνθρωπο.

Ὁ μεγάλος διδάσκαλος τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς – μὲ τὴν καλύτερη πράγματι ἔννοια, ὁ σοφὸς Ἅγιος Θεοφάνης ὁ Ἐγκλειστος, στὶς διδασκαλίες του καὶ στὶς ἐπιστολές του ἐπαναλαμβάνει συνεχῶς τὸ ἴδιο πρᾶγμα: ὅτι ὄχι μόνον ἐκεῖνος ποὺ ἀφιερώνεται σὲ ἕναν ἰδιαίτερο τρόπο ζωῆς -ὁ Μοναχός, ὁ Ἦσυχαστής, ὁ Ἐρημίτης- μπορεῖ νὰ σωθῆ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ποὺ ζῆ στὸν κόσμον, ποὺ ζῆ μίαν κοσμικὴν ζωὴν. Ἔχει καὶ αὐτὸς τὰ ἀναγκαῖα γιὰ τὴν σωτηρία τῆς ψυχῆς του, νὰ σώσῃ τὴν ψυχὴν του καὶ νὰ κατορθώσῃ ἕναν ἀνώτερον βαθμὸν Χριστιανικῆς τελειότητος.

Ένα σαφές παράδειγμα έχει ήδη δειχθή. Ἄς θυμηθούμε, γὰρ παράδειγμα, τὸν μεγάλο δίκαιο ἄνδρα, ὁ ὁποῖος ἤγειρε καὶ νεκρούς – τὸν Ἅγιο Σισώη τὸν Μεγάλο. Αὐτὸς ἀπὸ τὴν νεότητά του πῆγε στὴν ἔρημο. Ἐκεῖ ἔζησε μέχρι τὰ βαθεῖα γεράματά του, ὅπου ἔφθασε πράγματι τὴν ὑψηλότερη Χριστιανικὴ τελειότητα, τόσο πὺν μποροῦσε νὰ ἀνασταίνῃ νεκρούς, καὶ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ πεθάνῃ, τὸ πρόσωπό του ἔλαμψε σὰν τὸν ἥλιο καὶ τὸ δωμάτιο ὅπου ἔκειτο γέμισε ἀπὸ ἓνα θαυμαστὸ ἄρωμα, καὶ ὅλοι ἴσταντο μὲ δέος.

Μία τέτοια κοίμησι ἀξιώθηκε καὶ ἓνας ἄλλος δίκαιος ἄνθρωπος – ὁ Ἅγιος Φιλάρετος ὁ Ἐλεήμων. Αὐτὸς δὲν ἦταν ἀσκητής, οὔτε ζοῦσε στὴν ἔρημο. Ἦταν σύζυγος τῆς γυναικὸς του καὶ πατέρας τῶν παιδιῶν του, δηλαδὴ ζοῦσε μία συνηθισμένη ζωὴ. Ὅμως, κατῶρθωσε ἓναν τέτοιο βαθμὸ πνευματικῆς τελειότητος, ὥστε στὴν νεκρικὴ του κλίνη, σὰν τὸν Ἅγιο Σισώη τὸν Μεγάλο, τὸ πρόσωπό του ἔλαμψε σὰν τὸν ἥλιο καὶ τὸ δωμάτιο γέμισε μὲ γλυκύτητα.

Ὁ Ἅγιος Θεοφάνης ὁ Ἐγκλειστος ἔδειξε ὅτι ὁ Κύριος τοποθετεῖ κάθε ἄνθρωπο σὶς καλύτερες συνθήκες γιὰ τὴν σωτηρία τῆς ψυχῆς του. Φυσικά, ἐδῶ δὲν ὀμιλοῦμε γιὰ ἐκεῖνα τὰ παραδείγματα, πὺν κάποιος ζῆ μία κανονικὴ ζωὴ καὶ αἴφνης ἓνας θεῖος λόγος τοῦ ἀγγίζει τὴν καρδιά καὶ ἡ ζωὴ του, ἢ τοποθέτησίς του, ἀλλάζουν. Ἀλλὰ γενικά, ὅταν κάποιος ταξιδεύῃ τὴν ὁδὸ τῆς συνηθισμένης ζωῆς, ὅπως λέγει ὁ Ἅγιος Θεοφάνης, μπορεῖ πλήρως νὰ κατορθώσῃ τὴν σωτηρία. Φθάνει μόνον νὰ στρέψῃ

τὴν ζωὴν τοῦ ἐντελῶς στὴν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ, αὐτὴ τούτῃ τὴν ζωὴν ποὺ ζῆ. Ὁ Ἅγιος τὸ λέγει αὐτὸ ἀπλᾶ καὶ καθαρά:

«Πρέπει μόνον νὰ βλέπουμε κάθε πράγμα ποὺ κάνουμε σὰν μία πράξι ποὺ γίνεται πρωτίστως γιὰ τὸν Θεό, ἐνώπιον τῶν θεϊκῶν ὀφθαλμῶν Του ποὺ τὰ βλέπουν ὅλα. Κοίταξε κάθε πράξι σου κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο. Ἄν ἔχῃς κάποιον ἐπισκέπτη, ἂν συναντήσης κάποιον, θυμήσου ὅτι ὁ Θεὸς σοῦ τὸν ἔστειλε. Ἡ συνειδήσί σου τώρα ἔχει ὑποχρέωσι νὰ σχετισθῇ μὲ τὸ πρόσωπο αὐτὸ σύμφωνα μὲ τὸν τρόπο ποὺ ὑπαγορεύει ἡ Χριστιανικὴ ἀγάπη. Καὶ αὐτὸ μὲ κάθε πράγμα ποὺ κάνουμε· κάθε μικρὴ καθημερινὴ ἀσημαντότητα πρέπει νὰ θεωρῆται σὰν μία εὐκαιρία νὰ τὴν ἐπιτελοῦμε σωστά, ὥστε νὰ εἶναι εὐάρεστη στὸν Θεό».

Τέτοιες πράξεις ποὺ εὐαρεστοῦν τὸν Θεὸ θὰ γεμίζουν σταδιακὰ τὴν ζωὴν μας καὶ στὸ τέλος δὲν θὰ φαινώμεθα ἐξωτερικὰ νὰ διαφέρουμε ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καὶ ὅμως θὰ παραμένουμε ἐνώπιον τοῦ Προσώπου τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ ὑπηρετοῦμε τὸν Κύριο καὶ Θεό. Τότε οἱ ὀφθαλμοὶ μας θὰ ἀρχίσουν νὰ ἀνοίγουν καὶ θὰ πεισθοῦμε διὰ τῆς πείρας, ὅτι ὄντως ὁ Κύριος ὅλα τὰ στέλνει γιὰ τὴν σωτηρία μας καὶ καμία συνάντησις δὲν εἶναι τυχαία συνάντησις.

Ἡ Ἐκκλησία ἐορτάζει ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο Φίλιππο ἐκ τῶν Δώδεκα καὶ τὸν Ἀπόστολο Φίλιππο τὸν Διάκονο, ὁ ὁποῖος ἐπίσης ἐπιτέλεσε ἀποστολικὴ διακονία. Ὁ Κύριος (τὸ Πνεῦμα) ἐνέπνευσε τὸν Φίλιππο νὰ βαδίσῃ ἕναν ὠρισμένο δρόμο. Ὁ Φίλιππος πῆγε. Ἐκεῖ συναντήθηκε μὲ ἕναν Αἰθίοπα ἀξιωμα-

του̅χο, ὁ ὁποῖος τότε ἀκριβῶς μελετοῦσε τὴν Ἁγία Γραφή καὶ δὲν κατανοοῦσε τὸ κείμενο, τὸ ὁποῖο διάβαζε. Ὁ Φίλιππος τὸν πλησίασε, μὲ θεϊκὴ ἔμπνευσι, καὶ τὸν ἐρώτησε ἂν κατανοοῦσε αὐτὰ ποὺ ἀνεγίνωσκε. Ἐκεῖνος ἀπάντησε ὅτι δὲν τὰ κατανοοῦσε, ἐκτὸς καὶ ἂν κάποιος θὰ τοῦ τὰ ἐξηγοῦσε. Τότε ὁ Φίλιππος, κατόπιν αἰτήσεώς του, κάθισε μαζί του στὴν ἄμαξά του καὶ τοῦ ἐξήγησε τὸ κείμενο. Ἡ ψυχὴ τοῦ Αἰθίοπος ἄρχισε νὰ φλέγεται ἀπὸ μία δυνατὴ, φωτεινὴ πίστι. Καὶ μόλις πλησίασαν σὲ ἓνα μέρος μὲ νερό, ἐρώτησε: «Ἴδου ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι;». Ὁ Φίλιππος ἀπάντησε ὅτι ἂν πιστεύῃ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας του, τότε μπορεῖ νὰ βαπτισθῇ καὶ πράγματι ὁ Φίλιππος τὸν ἐβάπτισε.

Ἀπὸ τὴν ἄποψι τῆς καθημερινῆς μας κοσμικῆς ζωῆς, φαίνεται ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ μία τυχαία συνάντησι: ὁ ἀξιοματοῦχος ἐβάδιζε τὸν δρόμο του. Ὁ Φίλιππος ἐβάδιζε τὸν δικό του δρόμο, ὥσπου διασταυρώθηκαν καὶ αὐτὸ φαινόταν σὰν μία τυχαία συνάντησις, ὅμως ἀποδείχθηκε ὅτι δὲν ἦταν καθόλου τυχαία. Ἀπὸ τὴν θεία Πρόνοια, αὐτὴ ἡ συνάντησις καθωρίσθηκε ὥστε ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀποκτήσῃ ἓναν νέο πιστὸ Χριστιανό, ὁ ὁποῖος ἀργότερα ἔγινε ἓνας Μάρτυρας.

Καὶ ἔτσι, τέτοια παραδείγματα μᾶς δείχνουν ὅτι δὲν πρέπει νὰ λέγουμε ὅτι οἱ καθημερινές μας περιστάσεις δὲν μᾶς παρέχουν εὐκαιρίες νὰ σώσουμε τὶς ψυχές μας. Φυσικά, δὲν μπορούμε νὰ κλείσουμε τὰ μάτια μας στὸ γεγονός, ὅτι ἡ ζωὴ σήμερα δὲν εἶναι ἡ ἴδια ὅπως ἦταν πρὶν ἀπὸ 70-80 χρόνια, ἔχει

γίνει περισσότερο περίπλοκη, ἔχει ἐπίσης μολυνθῆ, ὥστε νὰ ἰσχύη τὸ τοῦ Ἀποστόλου: «ὅπου ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις», δηλαδή, ὅπου ἡ ἁμαρτία πλεονάζει, τότε γιὰ τὸν ἐπιθυμοῦντα τὴν σωτηρία του ἡ βοήθεια τῆς πλήρους Χάριτος δυνάμεως τοῦ Κυρίου περισσεύει, δυναμώνει, ὥστε αὐτὸς νὰ μὴ συνθλίβεται ἀπὸ παντοῦ, ἀλλὰ ἡ ψυχὴ του νὰ παραμένῃ ἀφωσιωμένη στὸν Θεὸ καὶ νὰ σωθῆ... Ἀμήν!

Μετάφρασις Ὁμιλίας τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου, δημοσιευθεῖσα στὸ περιοδ. «Ἅγιος Κυπριανός», ἀριθ. 327/Ιούλιος-Αὔγουστος 2005, σελ. 206-207.

Γιὰ τὴν σεμνότητα τῶν γυναικῶν

Μία ἐπίκαιρη προφητικὴ καὶ διεισδυτικὴ Ἐγκύκλιος

ΟΚΥΡΙΟΣ ΜΑΣ Ἰησοῦς Χριστός, διδάσκων τοὺς Μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους Αὐτοῦ, διεπότισε αὐτοὺς μὲ τὴν ἀνάγκη διατηρήσεως τῆς καθαρότητος τῆς καρδίας καὶ τῶν λογισμῶν. Ἀπὸ τὴν σκέψι καὶ ἀπὸ τὴν καρδιά ἐξέρχονται οἱ ἁμαρτωλὲς παρορμήσεις μας· ὅτι ὅμως ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸ στόμα ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν καρδιά, εἶπεν ὁ Κύριος καὶ τοῦτο μολύνει τὸν ἄνθρωπο. Ἀπὸ τὴν καρδιά ἐξέρχονται πονηροὶ λογισμοί, φόνοι, μοιχεῖες, πορνεῖες, κλοπές, ψευδομαρτυρίες, βλασφημίες (βλ. Ματθ. ιε' 18-19). Οἱ ἀκάθαρτες παρορμήσεις τοῦ νοῦ καὶ οἱ φαντασίες ποὺ γεννιοῦνται στὴν καρδιά, ἀποτελοῦν τὴν ἀρχὴ τῆς ἁμαρτίας καὶ αὐτές, ὡς ἐκδηλώσεις συμπαθείας πρὸς τὴν ἁμαρτία, δηλητηριοῦν τὴν καρδιά καὶ τὴν ψυχὴ.

Ὁ Σωτῆρας ἐτόνισε τοῦτο μὲ τοὺς ἀκόλουθους λόγους: «Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ μοιχεύσεις. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν

τῆ καρδία αὐτοῦ» (Ματθ. ε' 27-28).

Αὐτὸς ὁ νόμος τῆς ψυχο-σωματικῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου εἶναι καλῶς γνωστὸς ἀπὸ τοὺς συγχρόνους διαστροφεῖς, οἱ ὅποιοι πασχίζουν συνειδητὰ νὰ διαβρώσουν τὴν νεολαία μας.

Ἐνθυμούμεθα στὴν Ρωσία μὲ ποιὸ τρόπο αὐτοὶ ποὺ προετοίμασαν τὴν ἐπανάστασι, καὶ κατόπιν οἱ κομμουνισταί, ἄρχισαν τὴν πνευματικὴ ἐξασθένησι τοῦ ἔθνους μας διαποτίζοντες τὴν νεολαία μὲ ἀδιαντροπία καὶ διαφθορά. Εἰδικοί κύκλοι ὠργανώνονταν πρὸς τοῦτο, οἱ ὅποιοι διέσπειραν τὴν περιφρόνησι γιὰ τοὺς κανονικοὺς νόμους τῆς ἠθικῆς. Αὐτὴ ἡ προπαγάνδα γιὰ τὰ «ἐλεύθερα ἦθη», ἡ ὁποία μᾶς περιβάλλει, εἶναι πλέον ἀκόμη μεγαλύτερη, ἐπιρεάζουσα συνεχῶς ἀκόμη καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ τῆς σχολικῆς ἡλικίας.

Στις ἡμέρες μας, ὅπως κατὰ τὸν καιρὸ τῆς προεπαναστατικῆς Ρωσίας, αὐτὴ ἡ προπαγάνδα ἔχει τὸν τελικὸ σκοπὸ νὰ διαφθείρη τὴν σύγχρονη κοινωνία. Αὐτὴ εἶναι μία παλαιὰ μέθοδος. Ἡ ἱστορία εἶναι γεμάτη μὲ παραδείγματα ἐθνῶν, τὰ ὁποῖα κατεστράφησαν ἐξ αἰτίας τῆς διαδόσεως τῆς διαφθορᾶς. Ὁ Κύριος κατέκαυσε τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα. Ἡ Βαβυλώνα ἔπεσε. Ἡ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία κατεστράφη. Ἡ ἐλεύθερη Δύσις ὑπόκειται στὴν ἴδια διαφθορά... Ὅχι τυχαίως, αὐτὴ ἡ προπαγάνδα τοῦ λεγομένου «ἐλεύθερου ἔρωτα» καὶ τοῦ πολέμου κατὰ τῆς ἐντροπῆς προέρχεται εἰδικῶς ἀπὸ τοὺς ἀθέτους, διότι ἡ αἴσθησις τῆς ἐντροπῆς εἶναι ἀκριβῶς ἡ πρώτη ἄμυνα τοῦ ἀνθρώπου ἔναντι τῆς ἠθικῆς

πτώσεως. Ἐξ ἀντιθέτου, κάθε ἐπαφή, ἀκόμη καὶ ἡ μικρότερη, μὲ τὸ πάθος, ἤδη εἰσάγει ἀσθένεια στὴν καρδιά μας καὶ τὴν δηλητηριάζει. Μπορεῖ κάποιος ἄνθρωπος νὰ θέσῃ πῦρ στὸν κόρφο του, καὶ νὰ μὴ κατακαοῦν τὰ ἱμάτιά του; (πρβλ. Παροιμ. στίχ. 27)...

Τί βλέπουμε στὴν ζωὴ, ἡ ὁποία μᾶς περιβάλλει; Ἀπρέπεια καὶ ἀδιαντροπιὰ στὴν ἐνδυμασία· ἀδιάντροποι ἀσπασμοὶ καὶ περιπτύξεις στοὺς δρόμους καὶ στὰ δημόσια μέρη· ἀδιάντροπες διαφημίσεις, εἰκόνες, φωτογραφίες καὶ παραστάσεις στὰ περιοδικὰ καὶ τὶς ἐφημερίδες· ἀνόητη, ἀκάθαρτη, ἀπωθητικὴ πορνογραφία... Ὅλη αὐτὴ ἡ διαφθορὰ καὶ διαστροφή περιχύνεται στὴν ζωὴ σὰν μεγάλο κύμα. Ἀληθινά, δὲν ὑπάρχει πλέον ὀλιγότερη ἀδιαντροπιὰ, ἂν ὄχι περισσότερη, ἀπὸ τοὺς χρόνους τῶν παγανιστῶν, ὅταν οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι καὶ οἱ διάδοχοί τους ἔπρεπε νὰ προτρέπουν τοὺς Χριστιανοὺς μὲ εἰδικὸ ζῆλο στὴν διατήρησι τῆς σεμνότητος.

Ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τέτοια, ὥστε στὰ ἁμαρτήματα τῆς σαρκός, ὁ ἐνεργητικὸς ρόλος νὰ ἀνήκῃ ἀφ' ἑνὸς στοὺς ἄνδρες, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου νὰ προκαλῆται σ' αὐτοὺς ἀπὸ τὸν πειρασμὸ πού προέρχεται ἀπὸ τὶς γυναῖκες. Ἐξ αἰτίας αὐτοῦ, οἱ Χριστιανικοὶ πολιτισμοὶ παντοῦ καθώρισαν ἔθιμα, τὰ ὁποῖα νὰ βοηθοῦν στὴν διατήρησι τῶν εὐπρεπῶν ἠθῶν, ὅπως ἐπίσης καὶ τὴν σεμνὴ ἐνδυμασία γιὰ τὶς γυναῖκες, ὥστε ἡ ἐμφάνισίς τους νὰ μὴ προκαλῆ ἁμαρτωλοὺς λογισμοὺς καὶ πειρασμικὰς τάσεις σὲ κανέναν. Ὅσο ὑψηλότερος ἦταν ὁ πνευματικὸς πολιτισμὸς, τόσο σεμνότερη ἦταν καὶ ἡ ἐνδυμασία τῶν γυναικῶν.

Ἡ σεμνότης στήν ἐνδυμασία εἶναι ἡ πρώτη μας γραμμὴ ἄμυνας. Πρέπει νὰ προφυλάξῃ τὴν καθαρότητα τῶν γυναικῶν καὶ νὰ προστατεύσῃ τοὺς ἄνδρες ἀπὸ τὸν πειρασμὸ τῶν ἁμαρτωλῶν κλίσεων.

Ἐν τῷ μεταξύ, ἡ πρόκλησις ἀκριβῶς αὐτῶν τῶν ἁμαρτωλῶν τάσεων ἀποτελεῖ τὸν σκοπὸ αὐτῆς τῆς ἡμι-γυμνότητος, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὴν σύγχρονη μόδα, φθάνουσα, παρεμπιπτόντως, μέχρι σχεδὸν τὴν πλήρη γυμνότητα στήν ἀδιάντροπη ἐμφάνισι στὶς παραλίες.

Αὐτὸ τὸ ὁποῖο προηγουμένως ἦταν ἰδίωμα τῶν ξεπεσμένων γυναικῶν, οἱ ὁποῖες, στήν ἐνάσκησι τοῦ ἐπαισχύντου ἐπαγγέλματός τους ἐνεδύοντο προκλητικὰ γιὰ νὰ προκαλέσουν αἰσθησιακὰ τοὺς ἄνδρες, ἔχει πλέον γίνῃ ἡ μόδα καὶ ὁ κανόνας ἀκόμη καὶ γιὰ καθαρὰς παρθένας, οἱ ὁποῖες σὲ πολλὰς περιπτώσεις δὲν λαμβάνουν κἄν ὑπ' ὄψιν τους τὸ νόημα καὶ τίς συνέπειες αὐτῆς τῆς μόδας ποὺ τίς ἐσκλάβωσε.

Ἄν ἡ ἐλαχιστοποίησις τοῦ μᾶκρους τοῦ φορέματος ἢ ὁ ἰδιαίτερος τονισμὸς τῶν «γραμμῶν» τοῦ σώματος ἀντιτίθενται πρὸς τὴν σεμνότητα, ἡ ὁποία θὰ πρέπει γενικὰ νὰ στολίζῃ τίς Χριστιανὲς παρθένας καὶ γυναῖκες, τότε ἀκόμη πιὸ ἀκατάλληλη εἶναι ἡ ἐμφάνισις τους μὲ τέτοιου εἴδους ἐνδυμασία στὸν Ναὸ τοῦ Θεοῦ. Ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν θὰ πρέπει νὰ ἐπιδεικνύεται πρωτίστως μὲ τὴν σεμνότητα τῆς ἐνδυμασίας. Δὲν εἶναι μάλιστα τυχαῖο ὅτι τουλάχιστον μέχρι πρόσφατα, ἀκόμη καὶ πολλὰς ἑτερόδοξες ἐκκλησίες ἀπαιτοῦσαν ἀπὸ τίς γυναῖκες

πού εισήρχοντο εἰς αὐτὲς νὰ καλύπτουν τὴν κεφαλὴ τους καὶ τοὺς ὤμους τους, ἂν ἡ ἐνδυμασία τους δὲν ἦταν ἡ ἐνδεδειγμένη. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἐκφράζεται ἡ καθαρὴ ἀπόδοσις τιμῆς σὲ κάτι τὸ ἱερό καὶ ἡ πεποίθησις ὅτι τίποτε τὸ ἀνοικτὰ ἀμαρτωλὸ καὶ πειρασμικὸ γιὰ τὸν πλησίον μας δὲν θὰ πρέπει νὰ εἰσέρχεται στὸν Ναὸ τοῦ Θεοῦ.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω καὶ ἐν συμφωνίᾳ πρὸς σχετικὴν Συνοδικὴν ἀπόφασιν, στρεφόμεθα πρὸς τὸ Θεοσπόθητο ποιμνιὸ μας, στὸ ὁποῖο οἱ Ποιμένες καὶ οἱ ἡλικιωμένοι ἀντιπρόσωποι αὐτοῦ θὰ πρέπει νὰ ἀναλάβουν τὴν εὐθύνη τῆς ὑπενθυμίσεως στοὺς νέους νὰ παύσουν νὰ καταπατοῦν τοὺς νόμους τῆς φυσικῆς σεμνότητος ἀκολουθοῦντες τὶς σύγχρονες μὸδες.

Τὸ καθῆκον διδασκαλίας σεμνότητος στοὺς νέους ἐναπόκειται εἰδικῶς στοὺς γονεῖς, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ δίδουν ἕνα παράδειγμα αὐτῆς καὶ ἐπιμόνως νὰ ἐξηγοῦν στὰ τέκνα τους τὴν ἀμαρτωλότητα τῆς συγχρόνου ἀδιαντροπιάς.

Γνωρίζουμε, ὅτι ἡ μάχη κατὰ τῆς ἀμαρτίας, ἡ ὁποία μᾶς περιβάλλει πανταχόθεν, δὲν εἶναι ἕνα εὐκόλο θέμα. Ἡ ὁδὸς τῆς σωτηρίας γίνεται ὄλο καὶ στενώτερη κατὰ ἀναλογίαν τῆς ἐπικρατήσεως στὸν κόσμον τῆς πονηρίας καὶ τῆς ἀποστασίας. Ὅμως, ὁ ἀρχαῖος παγανιστικὸς κόσμος, ὁ ὁποῖος περιέβαλε τοὺς ὀλιγοστοὺς πρώτους Χριστιανούς δὲν ἦταν ὀλιγότερο διεφθαρμένος. Ἐκεῖνοι, ἐν τούτοις, δὲν ὑπέκυπταν στοὺς πειρασμοὺς τῶν παγανιστικῶν ἡθῶν, ὅπως καὶ τώρα ἀκόμη κάποιοι δὲν ὑποκύπτουν στοὺς συγχρόνους πειρασμούς.

Ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ σεμνότης τῶν Χριστιανῶν γυναικῶν ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ φαινόμενα, τὸ ὁποῖο κατέκτησε τὸν παγανιστικὸ κόσμο. Τώρα, πού ἡ ἀπιστία καὶ ἡ διαφθορά, ἡ ὁποία τὴν συνοδεύει, ἀνανεώνονται μὲ νέα δύναμι, ἡ ὁμολογία τῆς πίστεώς μας ἀπαιτεῖται μὲ μεγαλύτερη ἔντασι, ὄχι μόνον ὡς πρὸς τὴν δογματικὴ διδασκαλία, ἀλλὰ καὶ στὴν καθημερινὴ ζωὴ, ἐνθουμούμενοι τὴν κλησιν τοῦ Σωτῆρος μας, «οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. ε' 16).

Ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος στὴν πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολὴ του γράφει ὅτι πρέπει νὰ λάμπουν σὰν φωστῆρες ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης (Φιλιπ. β' 15). Μία ὑψηλὴ πνευματικὴ κατάστασις καὶ μία ἀκατηγόρητη, καθαρὴ, αὐστηρὰ σῶφρων ζωὴ, ἀποτελοῦσαν τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῶν Χριστιανῶν τῶν Φιλίππων, γιὰ τὰ ὁποῖα ὁ Ἀπόστολος τοὺς ἐπαινεῖ. Ζοῦμε σὲ πολὺ μεταγενέστερη ἐποχὴ· δεκαεννέα αἰῶνες μᾶς χωρίζουν ἀπὸ ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες, στίς ὁποῖες ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔγραψε τὶς ἐπιστολές του. Ὅμως τώρα, ἀκριβῶς, ὅπως οἱ Χριστιανοὶ τῶν πρώτων αἰώνων, εἴμεθα κυκλωμένοι ἀπὸ ἓνα περιβάλλον πλήρους ἀδιαντροπιᾶς καὶ διαστροφῆς.

Εἶθε τὸ ὑψηλὸ καὶ ἅγιο παράδειγμα τῆς καθαρᾶς καὶ σῶφρονος ζωῆς τῶν ἀρχαίων Χριστιανῶν νὰ μᾶς διδάσκη νὰ εἴμεθα τὸ ἴδιο σταθεροὶ καὶ ἀκλόνη-

τοι στὴν διακράτησι τῶν νόμων τῶν Χριστιανικῶν ἡθῶν, καὶ νὰ μὴ ὑποκύπτουμε στοὺς πειρασμούς, οἱ ὁποῖοι μᾶς περιβάλλουν.

Εἶθε ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ νὰ εἶναι ἐφ' ὑμᾶς
† Μητροπολίτης Φιλάρετος

Δημοσίευσις τῆς ἑλληνικῆς μεταφράσεως στὸ περιοδ. «Ἅγιος Κυπριανός», ἀριθ. 338/Μαῖος-Ιούνιος 2007, σελ. 44-46.

Ὁμιλία εἰς τὰ Εἰσόδια τῆς Παναγίας Παρθένου Μαρίας

«**ΣΗΜΕΡΟΝ** ὁ Θεοχώρητος ναός, ἡ Θεοτόκος ἐν Ναῶ Κυρίου προσάγεται, καὶ Ζαχαρίας ταύτην ὑποδέχεται. Σήμερον τὰ τῶν Ἁγίων Ἅγια ἀγάλλονται». Ἐμεῖς μόλις ἀκούσαμε νὰ ψάλλωνται αὐτὰ τὰ λόγια, μὲ τὰ ὁποῖα ἡ Ἐκκλησία ἐξεικονίζει τὸ ἑορταστικὸ γεγονός, τοῦ ὁποῖου τὴν μνήμη ἐπιτελοῦμε κατὰ τὴν σημερινὴ Μεγάλῃ Ἑορτῇ.

«Σήμερον τὰ τῶν Ἁγίων Ἅγια ἀγάλλονται», ψάλλει ἡ Ἐκκλησία. Καὶ ἔμεῖς γνωρίζουμε, ὅτι στὸν Ἀκάθιστο Ὑμνο τῆς Θεοτόκου, σὲ ἕναν ἀπὸ τοὺς Χαιρετισμούς Της, ἐπίσης λέγουμε: «Χαῖρε Ἅγια, Ἁγίων μείζων»· αὐτὸ σημαίνει: Νὰ χαίρεσαι Ἐσύ, ἡ ὁποῖα Εἶσαι μεγαλύτερα ἀπὸ τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων!

Ἡ ἱστορία τῆς Ἑορτῆς μᾶς διηγεῖται, πῶς οἱ εὐλαβεῖς γονεῖς, Ἰωακεὶμ καὶ Ἄννα, ἔφεραν τὸ τριετὲς παιδί τους, τὴν μικρὰ παρθένο Μαρία στὸν Ναὸ τοῦ Θεοῦ, ὅπως εἶχαν ὑποσχεθῆ, σύμφωνα μὲ τὸ τάμα τους, ὅτι θὰ τὴν ἀφιέρωναν στὸν Θεό. Πῶς οἱ παρ-

θένοι νεάνιδες τὴν συνώδευαν μὲ λαμπάδες καὶ πῶς τελικά, ὅταν εἰσῆλθαν στὸν Ναό τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἀρχιερέας Ζαχαρίας ἐξῆλθε νὰ τὴν ὑποδεχθῆ. Καὶ ἡ Παράδοσις μᾶς πληροφορεῖ ὅτι Αὐτή, ἄν καὶ τόσο μικρῆ, μόλις τριῶν ἐτῶν, ἀπὸ μόνη Τῆς ἀνέβηκε τὰ σκαλοπάτια κατ' εὐθειᾶν πρὸς ἐκεῖνον, καὶ αὐτός, καθοδηγούμενος ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἔπραξε αὐτό, τὸ ὁποῖο δὲν εἶχε ξαναγίνει ποτὲ στὰ χρονικά, καὶ τὴν ὠδήγησε στὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων, στὸ μέρος, στὸ μυστικό σκοτάδι τοῦ ὁποίου, μόνον Αὐτὸς ὁ Κύριος ἐσκήνωνε· καὶ πού ποτὲ δὲν εἶχε πατήσει πόδι ἀνθρώπου, καὶ μόνον ὁ Ἀρχιερεὺς μόνος του, εἰσερχόταν στὸν ἐνδιάτακτο καιρὸ, μὲ προσευχὴ καὶ θυμίαμα μία ἡμέρα τὸν χρόνο.

Μία ἡμέρα τὸν χρόνο! Καὶ αὐτὴ δὲν ἦταν ἐκείνη ἡ ἡμέρα. Παρ' ὅλα αὐτά, ὑπὸ τὴν καθοδήγησι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὁ δίκαιος Ζαχαρίας ὠδήγησε τὴν τρίχρονη Νεάνιδα στὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων, ἔτσι ὥστε νὰ ἀνατραφῆ ἐκεῖ. Σὲ ἄλλον ἐκκλησιαστικὸ ὕμνο λέγει: «ὡς ἡγιασμένη». Καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ Παράδοσις μᾶς ἀναφέρει πῶς ἦταν συχνὰ στὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων· πῶς Ἅγιοι Ἄγγελοι τῆς ἐμφανίζονταν ἐκεῖ· πῶς ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ τῆς ἐμφανίζόταν καὶ τῆς ἔφερνε τροφή. Καὶ ὄντως ἔτσι εἶναι· διότι, ὅταν ἀναγινώσκουμε τὴν ἱερὰ στιγμή κατὰ τὴν ὁποία πῆγε, στὸν Εὐαγγελισμό, νὰ τῆς ἀναγγεῖλῃ τὸ χαρμόσυνο μήνυμα, τὸ Εὐαγγέλιο καθιστᾶ σαφές, ὅτι ὅταν ἡ Ὑπερευλογημένη Παρθένος Μαρία εἶδε τὸν Ἀρχάγγελο Γαβριὴλ, δὲν ταραχθῆκε ἀπὸ τὴν παρουσία του, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ μήνυμά του· ἐπειδὴ τῆς ἦταν παλαιὸς

γνωριμος και τῆς εἶχε ἐμφανισθῆ πολλές φορές στὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων. Ἀλλά, παρ' ὅλα αὐτά, ὅταν ἄκουσε τὸν ἀσυνήθιστο χαιρετισμό, «Χαῖρε κεχαριτωμένη Μαρία, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί», ἦταν αὐτὸς ὁ ἀσυνήθιστος χαιρετισμός, ὁ ὁποῖος τὴν ἐτάραξε, καὶ ἀναρωτήθηκε τί νὰ ἐσήμαινε ἓνας τέτοιος χαιρετισμός.

Σύμφωνα μὲ τὴν Παράδοσι, μετὰ τὴν Εἴσοδό Της στὸν Ναό, ζοῦσε μονίμως ἐκεῖ. Ἐκεῖ προσευχόταν, ἐκεῖ ἐργαζόταν, καὶ ἐκεῖ, ὅπως ἔχει ἤδη εἰπωθῆ, Ἅγιοι Ἄγγελοι τῆς ἐκόμιζαν τροφή.

Ἀλλά, πῶς ἐμεῖς σχετιζόμεθα μὲ τὸν Ναὸ τοῦ Θεοῦ; Γιὰ τὸν Χριστιανὸ ὁ Οἶκος τοῦ Θεοῦ θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἀκριβῶς ὅπως στὰ ἀρχαῖα χρόνια γιὰ τὸν Ψαλμωδὸ, ὁ ὁποῖος ἔγραψε: «Εὐφράνθην ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι· εἰς οἶκον Κυρίου πορευσόμεθα» (Ψαλμ. ρκα' 1). Αὐτὸ σημαίνει ὅτι, χάρηκα ὅταν κάποιος μοῦ εἶπαν: «Ἄς πορευθοῦμε εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Κυρίου»! Συμβαίνει αὐτὸ μὲ μᾶς; Τιμοῦμε τὸν Οἶκο τοῦ Θεοῦ; Ἀγαποῦμε τὸν Οἶκο τοῦ Θεοῦ; Προσπαθοῦμε νὰ εἴμεθα ἐκεῖ ὅσο τὸ δυνατόν πιὸ συχνὰ μπορούμε; Ἄρά γε, ὑπερπηδοῦμε τὰ τυχὸν ἐμπόδια ποὺ παρουσιάζονται; Ἔσεῖς οἱ ἴδιοι γνωρίζετε, ὅτι εἶναι μακρὺς ὁ δρόμος, ἂν καὶ αὐτὸ δὲν ἀποτελῆ πάντοτε πρόφασι!

Σὲ αὐτὴν εἰδικῶς τὴν περίπτωσι, ἔφεραν τὴν Πάναγγο καὶ Παρθένο Μαρία, ἔφεραν τὴν νεαρὴ Παρθένο μέσα στὸν Ναό· ὁ Ναὸς ἔγινε γι' αὐτὴν ἰδικὴ Της κατοικία. Ἔμενε πάντα ἐκεῖ. Ἀλλά, δυστυχῶς, τώρα συμβαίνει καὶ τὰ δικά μας τὰ παιδιά νὰ πηγαίνουν πολὺ σπάνια στὸν Οἶκο τοῦ Θεοῦ. Εὐλογημένα

εἶναι ἐκεῖνα τὰ παιδιά, τῶν ὁποίων οἱ εὐλαβεῖς γονεῖς τους πάντοτε τὰ φέρουν στήν Ἐκκλησία! Δέν ὑπάρχει τίποτε ἰσάξιο μὲ ὅ,τι λαμβάνει ἓνα νεαρὸ παιδί στήν Ἐκκλησία, στήν γεμάτη χάρη, λαμπρότητα, ἰερὴ καὶ πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα τῆς Ἐκκλησίας! Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖο ἢ νεανικὴ ψυχὴ ἀπορροφᾷ σὲ αὐτὰ τὰ τρυφερὰ χρόνια τῆς νεαρᾶς ἡλικίας, θὰ ἀποδειχθῆ θησαυρὸς καὶ πνευματικὸ κεφάλαιο γι' αὐτήν, καὶ τὸ καλύτερο ἀντίδοτο στήν ματαιότητα καὶ ἀκολασία τῆς ζωῆς, στήν ὁποία πολὺ γρήγορα θὰ ἐκτεθῆ. Μακάρι νὰ μπορούσαν οἱ ἅγιες Ἐκκλησίες μας νὰ γεμίζουν πάντα ἀπὸ παιδιά! Ἀλλά, συνεχῶς βλέπουμε ὅτι αὐτὸ δὲν γίνεται, ἀκόμη καὶ στὶς μεγάλες Ἑορτές. Γιὰ παράδειγμα, σήμερα ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ νὰ ἔχη ἓναν ἀρκετὰ μεγάλο ἀριθμὸ πιστῶν, ἀλλὰ μὲ δυσκολία μερικὰ παιδιά.

Αὐτὸ εἶναι κάτι, τὸ ὁποῖο θὰ πρέπει ὅλους νὰ μᾶς προβληματίζει, ὄχι μόνον τοὺς γονεῖς, ἀλλὰ τοὺς παιδαγωγούς, τοὺς διδασκάλους, τοὺς Χριστιανούς, τὸν καθένα μας, ἔτσι ὥστε νὰ μπορῆ νὰ δίδεται ἔστω καὶ μία πενιχρὰ εὐκαιρία στοὺς νέους νὰ ἀπορροφήσουν στήν πνευματικῶς ἀναπτυσσόμενη καὶ ἀνθηφοροῦσα ψυχὴ τους τὸ πνευματικὸ κεφάλαιο καὶ τὴν πνευματικὴ γνῶσι, πὺν προσφέρεται στὸν Οἶκο τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι, αὐτὰ μπορεῖ νὰ ὠφεληθοῦν καὶ νὰ ἀποβῆ γι' αὐτὰ πνευματικὸς πλοῦτος, ὄχι μόνον στήν πορεία τους σ' αὐτὴ τὴν ζωὴ, ἀλλὰ καὶ στήν μέλλουσα.

Σκεφθῆτε αὐτὸ καὶ προσπαθῆστε νὰ φέροντε τὰ παιδιά μας στήν Ἐκκλησία πιὸ συχνά. Οὕτως ὥστε,

νά μάθουν νά ἀγαποῦν τήν Ἐκκλησία καί σταθερά νά ἐπιδιώκουν νά βρῖσκωνται ἐκεῖ. Πάντοτε ὑπῆρχαν, καί πράγματι ὑπάρχουν καί τώρα κάποιες οἰκογένειες, τῶν ὁποίων τὰ μικρὰ παιδιά ἀγαποῦν τὸν Οἶκο τοῦ Θεοῦ σὲ τέτοιο βαθμό, καί δὲν πλήττον στις Ἀκολουθίες, οὕτως ὥστε νά μὴ εἶναι οἱ γονεῖς αὐτοὶ ποὺ φέρνουν τὰ παιδιά στὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ τὰ παιδιά τοὺς γονεῖς! «Γρήγορα, γρήγορα!». Εὐλογημένη εἶναι ἡ οἰκογένεια ἐκείνη, στὴν ὁποία ἐπικρατεῖ αὐτὴ ἡ κατάστασις.

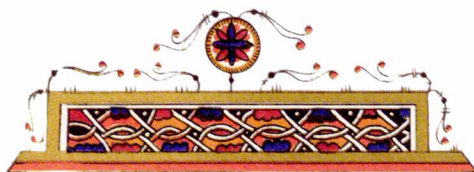
Σκεφθῆτε το αὐτό, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί. Νά φροντίσετε, ὥστε τὰ παιδιά μας νά μεγαλώνουν Χριστιανικά, σὰν γνήσια, πιστὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, καί νά ἀγαποῦν τὸν Οἶκο τοῦ Θεοῦ μὲ τὴν ταπεινὴ καί προσευχητικὴ ἀτμόσφαιρά του. Ἀμήν!

Μετάφρασις ἀπὸ τὸ Περιοδικὸ «The Shepherd», Volume XXXIII, Number 3 / November 2012, pp. 2-4. Πρώτη δημοσίευσις στὸ περιοδ. «Ἅγιος Κυπριανός», ἀριθ. 367/Δεκέμβριος 2012, σελ. 335-337.

Βιβλιογραφικὸ Σημείωμα

ΓΙΑ τὴν σύνταξι τοῦ παρόντος ἔργου μας, λάβαμε ὑπ' ὄψιν μας εἰδικῶς τὶς ἑξῆς πηγές:

(στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα)

– Ὁρθόδοξος *Μαρτυρία - Ἀντιοικουμενιστικὰ Κείμενα* τῆς περιόδου 1966-1983 τοῦ Προκαθημένου τῆς ἐν Διασπορᾷ Ρωσικῆς Ἐκκλησίας Πανιερωτάτου Μητροπολίτου κ. Φιλαρέτου, ἔκδ. Καλλινίκου Ἱερομονάχου Ἀγιορείτου, Ἅγιος Ὅρος - Ἀθῆναι 1985, σσ. 81.

– Ὁ Μητροπολίτης Φιλάρετος Πρωθιεράρχης τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ρώσων τῆς Διασπορᾶς (1903-1985), στὴν Ἱστοσελίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ὠρωποῦ καὶ Φυλῆς (www.hsir.org/Theology-el/SpecialSeries2005.html), ὅπου ἀναρτᾶται εἰδικὸ Ἀφιέρωμα μὲ τὰ βασικὰ Κείμενα περὶ Πίστεως τοῦ Ἁγίου Φιλαρέτου.

• Τὸ ἐν λόγῳ κείμενο, ἐμπλουτισμένο, δημοσιεύθηκε καὶ στὸ περιοδ. «Ἅγιος Κυπριανός», ἀριθ. 347/Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2008, σελ. 264-266. Στὸ αὐτὸ τεῦχος, δημοσιεύεται ἐπίσης (σελ. 266-271) ἐκτενὲς Χρονικὸ γιὰ τὴν 5^η Σύνοδο τῆς Πανδιασπορᾶς τοῦ Νοεμβρίου 2008, τὴν Ἐκλογή νέου Πρωθιεράρχου, τὴν Χειροτονία Ἐπισκόπου καὶ τὴν Διακῆρυξι τῆς Ἀγιότητος τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου.

- Άγιος Φιλάρετος Μητροπολίτης Νέας Υόρκης και Ανατολικής Αμερικής, στην Ιστοσελίδα Ὁρθόδοξος Συναξαριστής τῆς 8^{ης} Νοεμβρίου (www.saint.gr/4113/saint.aspx), ὅπου ἀναρτᾶται σύντομο Συναξάριο τοῦ Ἁγίου.

- Ἐπισκόπου Γαρδικίου Κλήμεντος: «*Ἡ Τελικὴ Εὐθεΐα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ ἡ Ὁρθόδοξη Μαρτυρία Συγχρόνου Ὁμολογητοῦ Ἁγίου*» (σσ. 20), Εἰσήγησι Κυριακῆς Ὁρθοδοξίας 2015, ἡ ὁποία ἀναρτήθηκε σὲ ἀρκετοὺς Ἰστοτόπους (γενικὰ περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς)

- Μοναχοῦ Πατρὸς Ἄντωνίου τοῦ Ρώσου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα ἐν Ἱερουσαλήμ: «*Ἡ Ρωσικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν Διασπορᾷ*», σὲ τέσσερις συνέχειες στὸ περιοδ. «*Ἡ Φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας*», τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν Ἑλλάδος, ἀριθ. φ. 373/28.8.1961, σελ. 4-5, ἀριθ. φ. 374/11.9.1961, σελ. 4-6, ἀριθ. φ. 375/25.9.1961, σελ. 7-8 καὶ ἀριθ. φ. 376/9.10.1961, σελ. 6-8. Σύντομη περιεκτικὴ παρουσίασις περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς.

- [Ἁγίου] Ἀρχιεπισκόπου Ἰωάννου Μαξίμοβιτς (1896-1966): «*Ἡ Ρωσικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Διασπορᾶς*», σὲ ἀρκετὲς συνέχειες στὸ περιοδ. «*Ἅγιος Κυπριανός*», τεύχη 58 (Φεβρουάριος 1972) ἕως καὶ 83 (Ἰούλιος-Σεπτέμβριος 1974). Ἡ μελέτη αὐτή, ἡ ὁποία ἀποδίδεται σὲ μετάφρασι ἀπὸ τὰ ρωσικὰ καὶ ἀγγλικά, ὑπερασπίζεται τὴν ἐμπερίστατη καὶ μαρτυρικὴ Ἐκκλησία τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς, ἀλλὰ δὲν εἶναι πλέον διαθέσιμη σὲ κάποια μορφή στὰ ἑλληνικά.

- Θωμᾶ Φιτζέραλντ, *Οἱ σχέσεις μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς*

Ὁρθοδόξον Ἀρχιεπισκοπῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἐκτὸς Ρωσίας Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες κατὰ τὴ χρονικὴ περίοδο 1921-1971, Διδακτορικὴ Διατριβή, Θεσσαλονίκη 1985, σσ. 263.

• Ἡ Διατριβὴ αὐτὴ περιέχει πλῆθος ἱστορικῶν στοιχείων, ὅπως καὶ περὶ τῆς Ἀντι-οικουμενιστικῆς μαρτυρίας καὶ στάσεως τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τῆς Διασπορᾶς καὶ μάλιστα τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου, ἰδωμένη ὁμως ἀπὸ τὴν σκοπιὰ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως καὶ γενικὰ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων λεγομένων ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν.

– Ἐμμανουήλ Α. Χατζηγιάννου, *Ἡ παρουσία τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας στὶς Η.Π.Α. - Ἐπισκοπὴ Ἀλάσκα - Ἀρχιεπισκοπὴ Β. Ἀμερικῆς - Metropolia - OCA*, ἔκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2003, σσ. 573.

• Καὶ ἡ ἀκαδημαϊκὴ αὐτὴ μελέτη περιέχει σημαντικὸ ἱστορικὸ ὑλικό, ἀποδίδουσα ὁμως τὴν θέσι περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς τῶν Πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως καὶ Μόσχας (ἐντὸς τοῦ 20οῦ αἰ.), μὲ σαφῶς ἀρνητικὴ τοποθέτησι.

(στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα)

– Ἰστολόγιο: blessedphilaret.blogspot.gr, ὅπου ἀναρτᾶται μεγάλη συλλογὴ κειμένων μὲ Βιογραφικὰ τοῦ Ἁγίου Μητροπολίτου Φιλαρέτου, Κηρύγματα Αὐτοῦ καὶ Ἀφιερώματα περὶ Αὐτοῦ, καὶ τὸ ὅποιο ἀπετέλεσε τὴν κυριώτερη πηγὴ ἀντλήσεως στοιχείων γιὰ τὴν παροῦσα ἔκδοσι.

• Ἐξ αὐτοῦ, δύνανται νὰ παρατεθοῦν εἰδικῶς τὰ ἐξῆς κείμενα, μὲ ἀναφορὰ ὅπου εἶναι δυνατὸν καὶ τῆς πηγῆς

προελεύσεώς τους:

The Life of Our Holy Father Among the Saints Philaret Metropolitan on New York and Eastern America, The Shepherd, Vol. XXIX, No 5/January 2008.

Archbishop Nafanail (Lvov), *The Early Years of Our First Hierarch Metropolitan Philaret.*

Tatiana (Nun Cassia) Senina, "And his lot is among the saints..." , Vertograd-Inform (english edition), No 15/January 2000, pp. 6-24.

The Repose and Funeral Service of Metropolitan Philaret First Hierarch of the Russian Orthodox Church Abroad (Monastery Press).

The Miracles of Our Father Among the Saints Philaret the New Confessor (Saint Edward Brotherhood).

The Transfer of the Blessed Remains of Metropolitan Philaret, Orthodox Life, Vol. 48, No 6/November-December 1998, pp. 33-36.

Abbot Adrian's Address at the Banquet Following the Glorification of St. Philaret of New York (May 7/20, 2001).

Άλλες ἀγγλόγλωσσες πηγές:

– *On the Law of God*, by Metropolitan Philaret of New York, Synaxis Press, Canada, pp. 59 (ἀγγλική μετάφρασις τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου τοῦ Ἁγίου Φιλαρέτου γιὰ τοὺς νέους).

– *Our Living Links with the Holy Fathers: Metropolitan Philaret on New York*, Orthodox Word, Vol. 12, No 1 (66), January-February 1976, pp. 3-5.

– *A Conversation of His Eminence Metropolitan Philaret († 1985) with Students of the Holy Trinity Theological Semi-*

nary in *Jordanville, New York, Orthodox Life*, Vol. 49, No 6/ November-December 1999, pp. 39-48.

– eadiocese.org/History/mp.en.htm (Ἀφιέρωμα στὸν Μητροπολίτη Φιλάρετο τῆς Ἱστοσελίδος τῆς Ἐπαρχίας Ανατολικῆς Ἀμερικῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς-Πατριαρχείου Μόσχας).

(γενικὰ περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας

τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς)

– Gernot Seide, *History of the Russian Orthodox Church Outside Russia from Its Beginning to the Present* (1983), www.rocorstudies.org/articles/2012/02/15/gernot-seide-history-of-the-russian-orthodox-church-outside-russia-from-the-beginning-to-the-present, ἀγγλικὴ μετάφρασις τοῦ γερμανικοῦ πρωτοτύπου τοῦ ἔργου αὐτοῦ, τὸ ὁποῖο περιέχει λεπτομερῆ ἐξιστορήσι περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς, γραμμένο ἀπὸ τὴν ἰδική της πλευρά.

– Georg Seide, *Monasteries and Convents of the Russian Orthodox Church Abroad – An Historical Review*, Munich 1990, pp. 210.

– Reader Andrei Psarev, *The Development of the Russian Orthodox Church Outside of Russias Attitude towards Other Local Orthodox Churches and Non-Orthodox Christians* (2006), www.rocorstudies.org/articles/2008/11/18/the-development-of-the-russian-orthodox-church-outside-of-russias-attitude-towards-other-local-orthodox-churches-and-non-orthodox-christians/ (November 18, 2008).

– Dcn. Andrei Psarev, *May 1964: A Radical Change in the History of the Russian Church Abroad* (August 27, 2012), orthodoxhistory.org/2012/08/27/may-1964-a-radical-change-in-the-history-of-the-russian-church-abroad/ .

- Christopher Birchall, *Embassy-Emigrants and Englishmen, The Three Hundred-Years History of a Russian Orthodox Church in London*, Holy Trinity Publications, Jordanville, New York, 2014, pp. 712 (ειδικῶς σελ. 457-464).

Ένας πολυτάλαντος ἐκλεκτὸς δοῦλος τοῦ Θεοῦ ἦταν ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης Φιλάρετος, τοῦ ὁποίου τὸν κατὰ πλάτος Βίο καὶ ἀντιπροσωπευτικὰ Θαύματα παρουσιάζουμε στὸ ταπεινὸ αὐτὸ βιβλίον γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα, ὅπως ἐπίσης, ἐν Παραρτήματι, καὶ κάποια ἐνδεικτικὰ Κείμενά του.

Γόνος τῆς Ρωσικῆς γῆς, στὶς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰ., ἔζησε σὲ διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, στὴν Σιβηρία, στὴν Μαντζουρία τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς, στὴν Αὐστραλία, στὴν Ἀμερική, στὴν Εὐρώπη, σχεδὸν σὲ ὅλο τὸν κόσμον. Φορέας τῆς Εὐαγγελικῆς, Αποστολικῆς καὶ Πατερικῆς ζωῆς, διδαχῆς καὶ παραδόσεως, ἀνεδείχθη «Χριστοῦ εὐωδία» (Β΄ Κορ. β΄ 15) ὅπου καὶ ἂν ἔζησε, ἀπὸ ὅπου καὶ ἂν διήλθε.

Βασανίσθηκε γιὰ τὸ Ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ἀλλὰ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου τὸν διεφύλαξε, γιὰ νὰ κατασταθῆ Ποιμένας τῶν λογικῶν Αὐτοῦ προβάτων, ἓνας Ἰεράρχης παγκοσμίου ἐμβελείας· ἡ Μαρτυρία του ἦταν μαρτυρία Ζωῆς καὶ Ἀληθείας.

Κατεῖχε πραγματικὰ τὸ χαρισματικὸ «**Πρωτεῖον τῆς Ἀληθείας**» στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στὸ δεῦτερο ἡμισυ τοῦ ταραγμένου 20οῦ αἰ. καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, αὐτὸς, ἓνας σύγχρονος Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, ἐφάμιλλος κατὰ πάντα τῶν παλαιῶν, διεκήρυξε **τὴν μοναδικότητα καὶ ἀποκλειστικότητα τῆς Ὁρθοδοξίας**, μὲ σταθερότητα καὶ ἀποφασιστικότητα, χωρὶς ὑπερβολές.

Καὶ αὐτὸ τὸ ἔκανε ὅταν ὑπῆρχε ἡ ἄμεση καὶ ἀπόλυτη ἀνάγκη, γιὰ νὰ ἀποτελέσῃ τὸ ἀνάχωμα καὶ τὸν φραγμὸ, τότε πού ἡ αἵρεσις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ κηρύχθηκε καὶ ἐπιβλήθηκε ἐπισήμως καὶ ἐξαπλώθηκε παγκοσμίως, ἀπὸ τὸ 1965 καὶ ἔξῃς, ἐν ὅσῳ αὐτὴ πλέον εἰσήρχετο στὴν τελικὴ τῆς εὐθεία.